UCHWAŁA NR XXVI/187/2026
RADY GMINY OLSZANKA

z dnia 30 kwietnia 2026 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

Na podstawie art. 10f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.) oraz art. 55 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.) Rada Gminy Olszanka uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Olszanka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

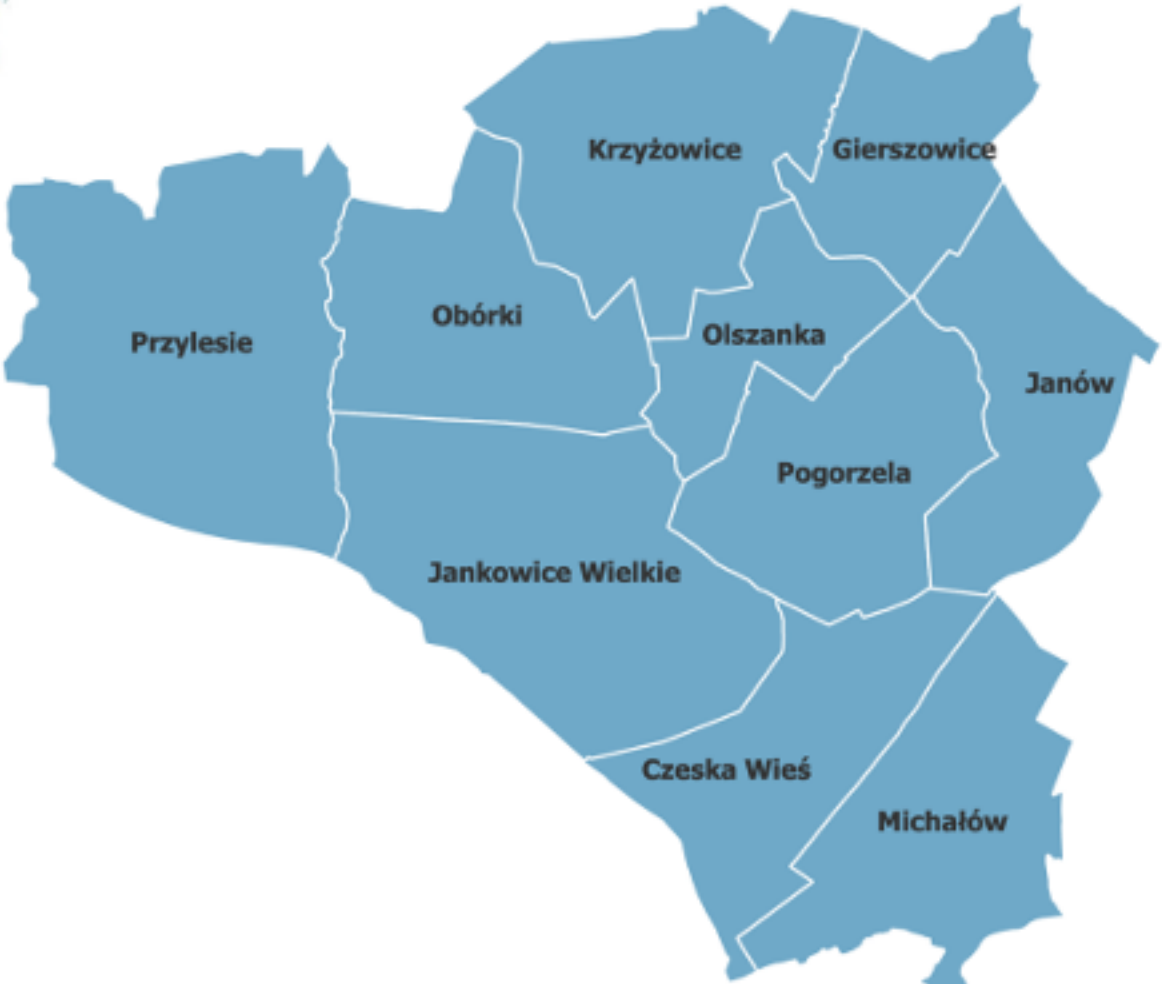
Sławomir Barwiński

OLSZANKA, 2025

STRATEGIA ROZWOJU GMINY OLSZANKA

NA LATA 2025-2035

Opracowanie

DELTA PARTNER SP. Z O.O.

Spis treści

Wstęp **4**
1.1. Podstawa prawna 5
1.2. Metodologia opracowania strategii 6
1.3. Komplementarność strategii 8
1.4. Obszary strategicznej interwencji (OSI) 20

2. Wnioski z diagnozy **23**
2.1 Sfera społeczna 24
2.2 Sfera gospodarcza i finansowa 31
2.3 Sfera przestrzenna i środowiskowa 33

4. Analiza strategiczna: mocne strony, wyzwania i potencjały **40**
4.1 Analiza SWOT 40
4.2. Kluczowe potencjały rozwojowe Gminy Olszanka 42

5. Wizja i misja rozwoju **46**

6. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym **48**

7. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych **53**

8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy **66**

9. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej **77**

10. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia **84**

11. Część wdrożeniowa **87**
11.1. Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja Strategii 87
11.2. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych 89
11.3. Finansowanie strategii 91
11.4. Opiniowanie i proces konsultacji społecznych 92
11.5. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko 93
11.6 Ewaluacja ex-ante 101

Załącznik 1 Mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego **105**
Spis tabel 108
Spis rysunków 108

Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025–2035 to kluczowy dokument wyznaczający kierunki długofalowego rozwoju gminy. Stanowi całościowy zapis wizji i misji rozwoju w perspektywie 2035 roku. Dokument określa cele strategiczne i operacyjne oraz konkretne kierunki działań, których realizacja ma prowadzić do zrównoważonego rozwoju gminy w wymiarze społecznym, przestrzennym i środowiskowym, zgodnie z oczekiwaniami mieszkańców.

Strategia została przygotowana w oparciu o obowiązujące przepisy prawa, w szczególności ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153, 1436). Jest dokumentem planistycznym o ustandaryzowanej strukturze, który z jednej strony opiera się na regulacjach prawnych, a z drugiej odzwierciedla potrzeby i aspiracje lokalnej społeczności.

Celem opracowania jest skoordynowanie i ukierunkowanie rozwoju Gminy Olszanka na różnych płaszczyznach. Strategia pełni rolę narzędzia integrującego lokalne polityki zrównoważonego rozwoju, programy i plany sektorowe, a jednocześnie stanowi platformę komunikacji z mieszkańcami. Posiadanie takiego dokumentu umożliwia także skuteczniejsze ubieganie się o środki zewnętrzne, w tym fundusze unijne. Ważnym aspektem strategii jest jej wymiar społeczny – sprzyja ona budowaniu wspólnoty lokalnej poprzez zaangażowanie mieszkańców w proces jej tworzenia i wdrażania.

Strategia została opracowana przy współpracy ekspertów, przedstawicieli samorządu, przedsiębiorców, liderów lokalnych oraz mieszkańców, co zapewnia szeroką reprezentację interesariuszy i pełniejsze odwzorowanie realnych potrzeb społeczności lokalnej. Ustalenia zawarte w dokumencie wyznaczają kierunki rozwoju w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzenno-środowiskowej. Ich realizacja ma służyć poprawie jakości życia mieszkańców, wzmacnianiu spójności lokalnej i równomiernemu rozwojowi całej gminy.

W perspektywie roku 2035 Gmina Olszanka ma być miejscem o wysokiej jakości życia, równowadze rozwojowej i silnych więziach społecznych. Opierając się na swoich zasobach, gmina zamierza rozwijać się w kierunku nowoczesnej, przyjaznej i odpornej na przyszłe wyzwania przestrzeni. Horyzontalnym celem władz samorządowych pozostaje wzmacnianie wspólnoty mieszkańców oraz budowanie dumy i satysfakcji z bycia częścią gminy. Zrównoważony rozwój rozumiany jest jako równomierne wspieranie poszczególnych sołectw, z poszanowaniem głosu społeczności lokalnej oraz z konsekwentnym poszukiwaniem źródeł finansowania kluczowych przedsięwzięć rozwojowych.

1. Uwarunkowania, kontekst i kluczowe ustalenia diagnostyczne

1.1. Podstawa prawna

Formalną podstawą przystąpienia Gminy Olszanka do opracowania Strategii jest Uchwała nr XIII/91/2025 Rady Gminy Olszanka z dnia 15 kwietnia 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji (DZ. URZ. WOJ. OPOLSKIEGO, Poz. 1044 z dnia 23.04.2025 r.).

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153, 1436) oraz ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198.). Znowelizowane przepisy ustawy o samorządzie gminnym wskazują na obowiązkowe elementy, które powinna zawierać poprawnie opracowana strategia. W związku z tym zawiera przede wszystkim wnioski z diagnozy, która przeprowadzana jest na potrzeby strategii, oraz określa w szczególności:

1. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
2. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
3. Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, rozumiany jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni;
5. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
6. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 581.), wraz z zakresem planowanych działań;
7. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;
8. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
9. Ramy finansowe i źródła finansowania.

Przepisy, które zostały wprowadzone ustawą dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 1378, z 2022 r. poz. 1079, z 2024 r. poz. 862) ustanowiły, że strategie rozwoju gmin zyskały umocowanie prawne, a znowelizowane przepisy jasno definiują procedurę ich opracowania, a także zakres merytoryczny. *Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025 - 2035* spełnia wymagania określone w art. 10 e ust. 2-4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. W niniejszym dokumencie uwzględniono

pełny, wymagany przepisami, ramowy zakres merytoryczny strategii. Wskazane powyżej elementy znajdują odzwierciedlenie w strukturze dokumentu. Zgodnie z obowiązującymi regulacjami, strategia obejmuje nie tylko kwestie społeczno-gospodarcze, lecz także komponent przestrzenny, który odgrywa istotną rolę w planowaniu rozwoju lokalnego. Integracja wszystkich trzech wymiarów - społecznego, gospodarczego i przestrzennego - umożliwia prowadzenie spójnej, efektywnej i zrównoważonej polityki rozwoju gminy.

1.2. Metodologia opracowania strategii

Przy opracowywaniu niniejszej strategii zastosowano różnorodne narzędzia i metody badawcze. W kolejnych akapitach przedstawiono etapy prac oraz opis zastosowanych metod

Analiza danych zastanych (desk research)

Analiza ta polega na opracowaniu i interpretacji danych zastanych. W jej ramach przeanalizowano ogólnodostępne dane statystyczne oraz informacje zawarte w dokumentach diagnostycznych i strategicznych, a także statystyki publikowane m.in. przez Główny Urząd Statystyczny i Powiatowy Urząd Pracy. Zgromadzone dane zostały wyselekcjonowane pod kątem ich przydatności do diagnozy i posłużyły jako podstawa do sformułowania wniosków dotyczących badanego obszaru.

Badanie sondażowe ilościowe

Głos mieszkańców i ich udział w opracowaniu dokumentu odegrały istotną rolę, ponieważ umożliwiły lepsze zaplanowanie zadań rozwojowych. Rozpoznanie potrzeb, dostrzeganych deficytów oraz oczekiwań społeczności lokalnej pozwoliło na trafne określenie kierunków działań i przedsięwzięć do realizacji. Badanie przeprowadzone zostało w okresie kwiecień - maj 2025 roku za pomocą formularza ankiety w wersji papierowej i elektronicznej. W badaniu wzięło udział 307 mieszkańców, których opinie pozwoliły na ocenę obecnej sytuacji w gminie oraz pomogły wskazać kierunki i stanowiły wskazówkę do zaplanowania dalszego rozwoju gminy. Ankieta składała się z 19 pytań, zarówno zamkniętych (jedno- i wielokrotnego wyboru), jak i otwartych. Dotyczyły one m.in. oceny lokalnego rynku pracy, infrastruktury, usług społecznych i zdrowotnych, jakości życia, planów migracyjnych, problemów społecznych, mocnych i słabych stron gminy, atrakcyjności turystycznej oraz preferowanych kierunków jej rozwoju w dłuższej perspektywie.

Badania jakościowe

Badania tego typu przyjęły formę warsztatów moderowanych przez ekspertów DELTA PARTNER Sp. z o.o. Zostały przeprowadzone w celu zebrania pogłębionych informacji na temat zachodzących zmian oraz uwarunkowań rozwojowych, mających wpływ na Gminę Olszanka. Badania przeprowadzono w czerwcu 2025 r. w udziałem pracowników samorządowych, radnych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych oraz zainteresowanych mieszkańców. Uzyskane dane pozwoliły na rozbudowę części diagnostycznej i stanowiły istotny wkład w tworzenie strategii.

Analiza SWOT

Analiza SWOT ma na celu podsumowanie informacji zebranych na etapie diagnostycznym. Zebrane informacje podzielono na cztery grupy: przedstawiające wewnętrzne czynniki (mocne i słabe strony) oraz zewnętrzne (szanse i zagrożenia rozwojowe), mające wpływ na rozwój Gminy Olszanka. Analiza SWOT stanowiła punkt wyjścia do sformułowania celów i kierunków rozwoju zawartych w dokumencie.

Opracowanie misji i wizji

Wizję i misję gminy Olszanka wypracowano na podstawie przeprowadzonych na etapie diagnostycznym analiz oraz wyników badań ilościowych i jakościowych, co pozwoliło na trafne określenie wizji rozwoju i misji, będącej celem nadrzędnym w przedmiotowej strategii.

Sformułowanie wizji rozwoju, celów i kierunków działań

Cele strategiczne zostały sformułowane na podstawie wniosków z przeprowadzonej diagnozy oraz analizy SWOT. Stanowią również wypadkową wniosków wypracowanych podczas badania ankietowego oraz są odpowiedzią na realne problemy, deficyty i wyzwania zdiagnozowane w gminie, jak również zmieniające się uwarunkowania. Wynikają one bezpośrednio z wypracowanej misji i wizji Gminy Olszanka.

Opracowanie modelu funkcjonalno-przestrzennego

Model struktury funkcjonalno - przestrzennej jest ilustracją i graficznym przedstawieniem założeń zawartych w dokumencie. Przedstawia on główne elementy strategii i planowane zmiany, a jego opracowanie w formie graficznej sprawia, że jest on bardziej przystępny w odbiorze.

Opracowanie części wdrożeniowej

Część wdrożeniowa skupiona jest na mechanizmach wdrażania, takich jak monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii, które umożliwią efektywną i skuteczną realizację zapisów dokumentu. Ponadto, rozdział ten zawiera również informacje na temat podmiotów zaangażowanych w realizację strategii oraz ich roli, zasady współpracy, jak i wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych. Ponadto, dokument zawiera także informacje na temat potencjalnych źródeł finansowania zaplanowanych w strategii zamierzeń.

Konsultowanie i opiniowanie projektu strategii

Podmiotami uprawnionymi do zaopiniowania strategii były sąsiednie gminy i ich związki, lokalni partnerzy społeczno-gospodarczy, Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Opolu, Zarząd Województwa Opolskiego, a także mieszkańcy, którzy wyrazili chęć zgłoszenia swoich uwag do projektu strategii.

Przeprowadzenie procedury środowiskowej

Stanowi ostatni etap prac nad strategią. Zapisy strategii podlegają weryfikacji przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu oraz Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Opolu, którzy oceniają czy zaproponowane w dokumencie przedsięwzięcia uwzględniają kwestie związane ze środowiskiem w wystarczającym stopniu czy konieczne jest opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko.

Analiza ex-ante

Ewaluacja ex-ante przeprowadzana jest przed wdrażaniem strategii. Pozwala ona na ocenę na ile zaplanowane zadania rozwojowe są trafne z punktu widzenia potrzeb oraz spójna w zakresie planowanych celów i sposobu ich realizacji. Ten typ ewaluacji pełni istotną rolę i umożliwia dokonanie usprawnień oraz zmian w założeniach i treści strategii.

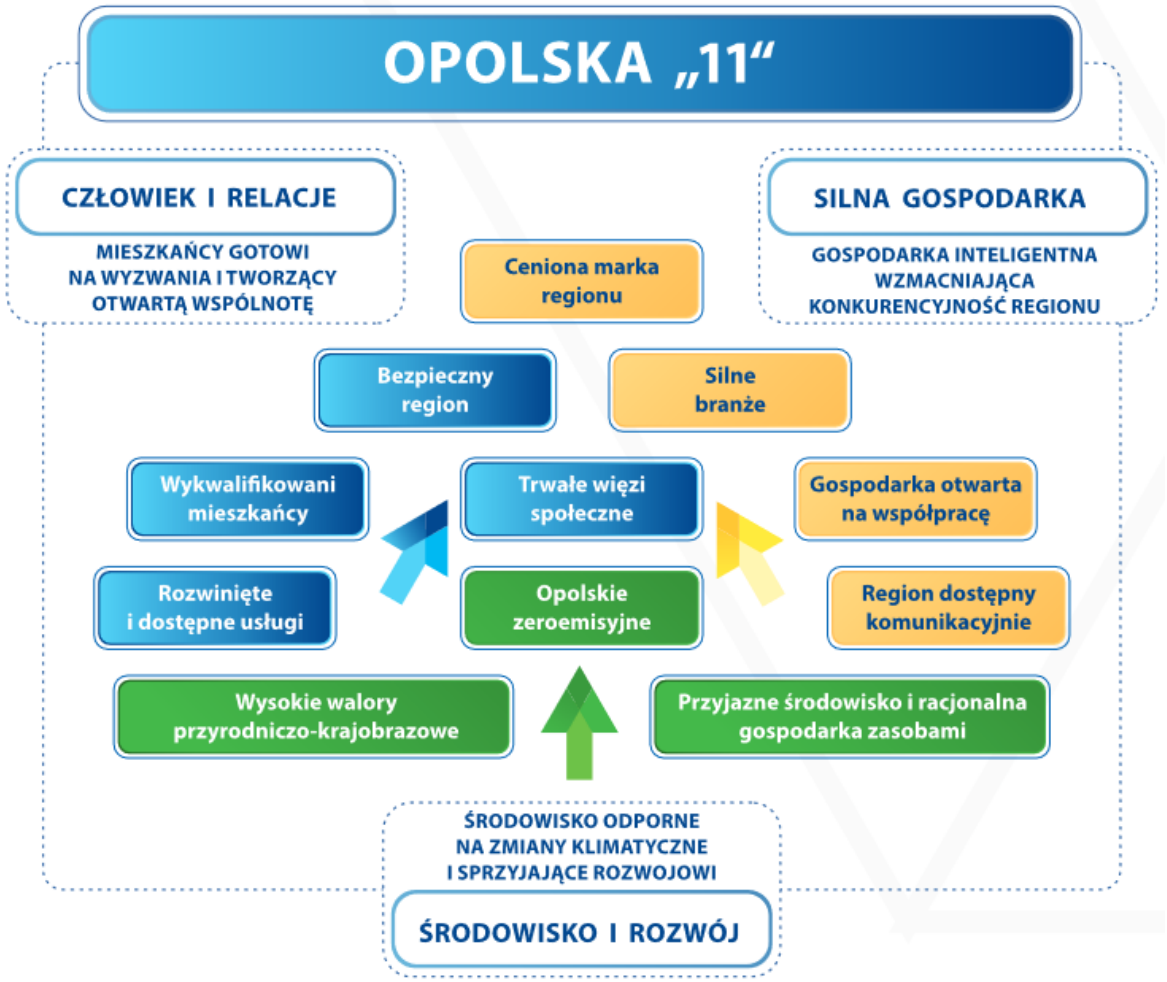
1.3. Komplementarność strategii

Prezentowany dokument wpisuje się w ustalenia nadrzędnych dokumentów planistycznych. Poniżej wskazano 11 dokumentów na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, z którymi niniejsza strategia jest spójna. Systemowa spójność z nadrzędnymi dokumentami ma umożliwić komplementarność działań podejmowanych w ramach realizacji założeń strategii. Niniejsza strategia jest zgodna m.in. z następującymi kluczowymi dokumentami:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – SOR;
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030);
- Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030;
- Regionalna Strategia Innowacji Województwa Opolskiego 2030;
- Wojewódzka Strategia w Zakresie Polityki Społecznej na lata 2016-2025;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego 2019;
- Audyt krajobrazowy województwa opolskiego.
- Strategia Rozwoju Subregionu Brzeskiego na lata 2023 - 2033;
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Olszanka na lata 2021 -2029;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Olszanka (przyjętym uchwałą Nr XXXVIII/232/2013 z dnia 27 września 2013 r.);
- Program ochrony środowiska dla Gminy Olszanka na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023 – 2026;
- Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwo gazowe Gminy Olszanka na lata 2010 – 2025.

Opracowany dokument Strategii stanowi kontynuację założeń ze Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2016–2025 z perspektywą do 2030 roku. Koncentruje się on na rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej oraz zapewnieniu wysokiej jakości usług publicznych. Jego celem jest także ochrona lokalnej tożsamości i dziedzictwa, a także wspieranie gospodarki poprzez tworzenie warunków dla rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości.

Rysunek 1 Opolska "11" - cele operacyjne na tle celów strategicznych

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030

Spójność ze strategią rozwoju województwa opolskiego

Szczególnie istotne znaczenie przy opracowywaniu Strategii Rozwoju Gminy Olszanka odgrywa Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030. Powyżej przedstawiono tzw. Opolską „11", czyli jedenaście zdefiniowanych w strategii celów operacyjnych, które uszczegóławiają trzy cele strategiczne, tj.:

- Cel strategiczny 1: Człowiek i relacje – Mieszkańcy gotowi na wyzwania i tworzący otwartą wspólnotę,
- Cel strategiczny 2: Środowisko i rozwój – Środowisko odporne na zmiany klimatyczne i sprzyjające rozwojowi,
- Cel strategiczny 3: Silna gospodarka – Gospodarka inteligentna, wzmacniająca konkurencyjność regionu.

W Strategii Opolskie 2030 wskazano również obszary, które wymagają dodatkowego wsparcia tzw. „OSI – obszary strategicznej interwencji". OSI wyodrębnione w województwie opolskim zostały

wskazane w kolejnym rozdziale wraz z informacją, w który typ obszarów wpisuje się planowany w strategii rozwój Gmina Olszanka.

Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025 – 2035 jest komplementarna ze Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030 w każdym z wymienionych wcześniej celów strategicznych i operacyjnych, co zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 1 Spójność dokumentu wobec Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030 (cele operacyjne)	Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025 – 2035 (cele strategiczne)
• Trwałe więzi społeczne. • Wykwalifikowani mieszkańcy. • Rozwinięte i dostępne usługi. • Bezpieczny region.	Cel strategiczny 1. Wzmacnianie kapitału społecznego i poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Olszanka.
• Gospodarka otwarta na współpracę. • Silne branże (miejsca pracy, konkurencyjność przedsiębiorstw, klimat inwestycyjny, inteligentne specjalizacje). • Ceniona marka regionu.	Cel strategiczny 2. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Olszanka.
• Opolskie zeroemisyjne. • Przyjazne środowisko i racjonalna gospodarka zasobami. • Wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe. • Region dostępny komunikacyjnie.	Cel strategiczny 3. Zrównoważony rozwój przestrzenny i środowiskowy, wzmacniający odporność gminy na zmiany klimatu.

Źródło: opracowanie własne

Spójność ze strategią ponadlokalną

Strategia Rozwoju Gminy Olszanka jest również spójna z zapisami Strategii Rozwoju Subregionu Brzeskiego na lata 2023 – 2033. Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025–2035 pozostaje w pełnej zgodności z dokumentem wyższego rzędu – Strategią Rozwoju Subregionu Brzeskiego na lata 2023–2033. Cele strategiczne obu dokumentów wzajemnie się uzupełniają i wzmacniają, tworząc spójny system działań rozwojowych.

Tabela 2. Komplementarność dokumentu wobec Strategii Rozwoju Subregionu Brzeskiego na lata 2023-2033

Strategia Rozwoju Subregiony Brzeskiego na lata 2023 - 2033	Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025 – 2035
Cel strategiczny 1. Wzrost konkurencyjności subregionalnej gospodarki.	Cel strategiczny 2. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Olszanka.
Cel strategiczny 2. Wzmacnianie tożsamości wspólnoty lokalnej w oparciu o wyróżniającą się jakość usług publicznych oraz wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i zasobów naturalnych.	Cel strategiczny 1. Wzmacnianie kapitału społecznego i poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Olszanka.

Cel strategiczny 3. Integracja przestrzenna, techniczna i planistyczna subregionu przy jednoczesnym ograniczeniu zjawiska antropopresji.	Cel strategiczny 3. Zrównoważony rozwój przestrzenny i środowiskowy, wzmacniający odporność gminy na zmiany klimatu.

Źródło: opracowanie własne

Na poziomie gospodarczym cele subregionu dotyczące wzrostu konkurencyjności znajdują odzwierciedlenie w lokalnych priorytetach związanych z rozwojem przedsiębiorczości i zwiększaniem atrakcyjności inwestycyjnej Olszanki. W obszarze społecznym i kulturowym działania ukierunkowane na wzmacnianie tożsamości wspólnoty lokalnej są tożsame z priorytetami gminy w zakresie budowania kapitału społecznego i poprawy jakości życia mieszkańców. Z kolei w wymiarze przestrzennym i środowiskowym integracja planistyczna i ograniczanie presji antropogenicznej wpisują się w lokalny cel dotyczący zrównoważonego rozwoju przestrzennego i adaptacji do zmian klimatu. Tym samym Strategia Rozwoju Gminy Olszanka nie tylko odpowiada na specyficzne potrzeby lokalne, ale jednocześnie wzmacnia realizację celów rozwojowych całego subregionu brzeskiego.

Zgodność z prawem wodnym

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2025 r. poz. 960), w szczególności art.315 oraz art. 326 ust. 1 określającego ustalenia strategii rozwoju gmin, pod uwagę bierze się i uwzględnia się dokumenty planistyczne o których mowa w art. 315 pkt 1-3, mianowicie: plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, plany zarządzania ryzykiem powodziowym i plany przeciwdziałania skutkom suszy. Dodatkowo w celu zapewnienia ochrony ludności mienia przed powodzią w strategii uwzględnia się obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Status obszarów szczególnego zagrożenia powodzią został uregulowany w art. 16 pkt 34 ustawy Prawo wodne. Zgodnie z tym przepisem, obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują przepisy odrębne określone w ustawie Prawo wodne są także obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne. W granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy wynikające z art. 77 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 960) oraz w przypadku lokalizowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią m.in. nowych obiektów budowlanych, niezbędne jest uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego zgodnie z art. 390 ust. 1 ustawy - Prawo wodne. W związku z wymogami ustawowymi poniżej zaprezentowano najważniejsze informacje dotyczące gospodarowania wodami. Szczegółowe informacje na ten temat znajdują się również w dokumencie diagnozy przeprowadzonej na potrzeby niniejszej strategii.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

Wskazany dokument planistyczny przyjęty został *Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry*. Stanowi podstawę do podejmowania decyzji związanych z kształtowaniem stanu zasobów wodnych oraz szczegółowych zasad gospodarowania.

Gmina Olszanka jest położona w obszarze dorzecza Odry, w regionie wodnym Środkowej Odry, w zlewni bilansowej Przyodrze. Wyznaczając cele środowiskowe dla poszczególnych jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), uwzględnia się ocenę stanu lub potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego. Zgodnie z obowiązującą metodyką, cel środowiskowy dla JCWP rzecznych obejmuje:

- osiągnięcie dobrego stanu chemicznego,
- osiągnięcie dobrego stanu lub potencjału ekologicznego.

Poniżej przedstawiona została charakterystyka poszczególnych jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPd) występujących na terenie Gminy Olszanka.

Tabela 3 Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Olszanka

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typ JCW	Status	Stan ogólny	Cel środowiskowy		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
					Stan chemiczny	Stan/potencjał ekologiczny	
RW6000101334662	Dopływ z Osieka Grodkowskiego	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	NAT - naturalna część wód	Zły stan wód	dla złagodzonych wskaźników [ołów(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	dobry stan ekologiczny	Zagrożona
RW6000091334668	Dopływ spod Czeskiej Wsi	PN - Potok lub strumień nizinny	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	dobry stan chemiczny	umiarkowany stan ekologiczny, zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny	Zagrożona
RW6000101331149	Sadzawa	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	dobry stan chemiczny	umiarkowany stan ekologiczny, zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny	Zagrożona
RW6000091334659	Psarski Potok	PN - Potok lub strumień nizinny	SZCW - silnie zmieniona część wód	brak danych	dobry stan chemiczny	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny	Zagrożona
RW6000111299	Nysa Kłodzka od zbiornika Nysa do ujścia	RzN - Rzeka nizinna	SZCW - silnie zmieniona część wód	zły stan wód	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w),fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Nysa Kłodzka	Zagrożona

RW6000111334699	Kanał Psarski Potok - przerzut wody z Nysy Kłodzkiej do Oławy	RzN - Rzeka nizinna	SCW - sztuczna część wód	zły stan wód	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	dobry potencjał ekologiczny	Zagrożona
RW600010133129	Kościelna	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	NAT - naturalna część wód	brak danych	dobry stan chemiczny	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny	Zagrożona
RW600009133449	Gnojna	PN - Potok lub strumień nizinny	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	dobry stan chemiczny	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot amonowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny	Zagrożona

Źródło: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje

Poniżej przedstawiona została charakterystyka poszczególnych jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) występujących na terenie Gminy Olszanka. W zakresie celów środowiskowych dla tej części wód podziemnych wyznaczono dobry stan chemiczny wody oraz dobry stan ilościowy.

Tabela 4 Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie Gminy Olszanka

Kod JCWPd	Ocena stanu ogólnego	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
GW6000109	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

Źródło: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry określa kluczowe zasady gospodarowania zasobami wodnymi na terenie Gminy Olszanka, położonej w regionie wodnym Środkowej Odry. Większość jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) ma status silnie zmienionych i charakteryzuje się złym stanem wód. Pomimo wyznaczonych celów środowiskowych, takich jak osiągnięcie dobrego stanu chemicznego i ekologicznego, ocena ryzyka wskazuje, że ich realizacja jest zagrożona. Wymaga to podjęcia dodatkowych działań naprawczych, szczególnie w kontekście poprawy jakości wód oraz ograniczenia presji antropogenicznej. Wdrożenie odpowiednich środków zarządzania wodami będzie kluczowe dla osiągnięcia założonych celów środowiskowych i zapewnienia zrównoważonego korzystania z zasobów wodnych w gminie. Gmina będzie realizować działania zmierzające do osiągnięcia celów zapisanych w Planie zagospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, w granicach swoich kompetencji oraz środków finansowych.

Podstawowe działania przewidziane dla poszczególnych cieków wodnych na terenie Gminy Olszanka zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 5 Działania podstawowe przewidziane do realizacji w ramach jednolitych części wód powierzchniowych w gminie Olszanka

Ciek wodny	Przewidywane działania podstawowe
Dopływ z Osieka Grodkowskiego	• Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność. • Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.
Dopływ spod Czeskiej Wsi	• Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych.
Sadzawa	• Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych.
Psarski Potok	• Działania renaturyzacyjne.
Nysa Kłodzka od zbiornika Nysa do ujścia	• Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. • Działania renaturyzacyjne. • Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych zależnych od hydromorfologii (wg celów środowiskowych: wymogów rzek włosienicznikowych, wylewy Q50). • Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta.

	• Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność. • Kontrola gospodarowania wodami oraz przeglądy pozwoleń wodnoprawnych. • Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta. • Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.
Kanał Psarski Potok - przerzut wody z Nysy Kłodzkiej do Oławy	• Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność. • Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.
Kościelna	• Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych.
Gnojna	• Uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami. • Analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami.

Źródło: Aktualizacja planów gospodarowania wodami

W związku z założeniami Programu Wodno-Środowiskowego Kraju, na terenie Gminy Olszanka planowane są następujące działania:

Poprawa warunków hydromorfologicznych rzek i potoków:

- Realizacja działań renaturyzacyjnych, w szczególności w obrębie Psarskiego Potoku oraz odcinka Nysy Kłodzkiej od zbiornika Nysa do ujścia.
- Rozpoznanie zasadności działań naprawczych mających na celu utrzymanie naturalnego charakteru koryta rzek i ochronę obszarów zależnych od hydromorfologii.
- Usuwanie barier migracyjnych oraz ograniczanie skutków wcześniejszych regulacji cieków wodnych.

Gospodarka ściekowa:

- Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych w zlewni Nysy Kłodzkiej.
- Uporządkowanie i modernizacja infrastruktury ściekowej poza aglomeracjami, w szczególności w zlewni cieku Gnojna.
- Przeprowadzenie analiz techniczno-ekonomicznych dla poprawy gospodarowania ściekami na terenach wiejskich.

Ochrona obszarów chronionych:

- Wdrażanie działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów przyrodniczo cennych znajdujących się na terenie gminy.

- Weryfikacja i ewentualna realizacja działań naprawczych w obszarach chronionych zależnych od warunków hydrologicznych.

Ograniczenie zanieczyszczeń rolniczych:

- Kontrole stosowania programów działań mających na celu ograniczenie zanieczyszczeń azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, w szczególności w zlewniach Dopływu z Osieka Grodkowskiego, Kanału Psarskiego oraz Nysy Kłodzkiej.
- Wspieranie rolników w zakresie dobrych praktyk rolniczych ograniczających spływ biogenów do cieków wodnych.

Zarządzanie wodami i monitoring:

- Kontrola gospodarowania wodami oraz przeglądy pozwoleń wodnoprawnych w obrębie rzeki Nysy Kłodzkiej.
- Monitorowanie jakości wód i weryfikacja zasadności podejmowania działań naprawczych w kontekście celów środowiskowych.

Realizacja powyższych działań w Gminie Olszanka ma na celu osiągnięcie dobrego stanu wód, zgodnie z wymaganiami Ramowej Dyrektywy Wodnej UE. Wdrażanie Programu Wodno-Środowiskowego Kraju przyczyni się do poprawy jakości i zwiększenia retencji zasobów wodnych, ochrony obszarów przyrodniczych oraz lepszej adaptacji gminy do skutków zmian klimatycznych. Przełoży się to zarówno na poprawę stanu środowiska, jak i na jakość życia mieszkańców.

Plan zarządzania ryzkiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry

Nadrzędnym celem Planu zarządzania ryzkiem powodziowym (PZRP) jest ograniczenie potencjalnych, negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację działań minimalizujących zidentyfikowane zagrożenia. PZRP podlega aktualizacji co 6 lat, w myśl art.173 ust. 19 Prawa wodnego. W dniu 23 marca 2023 r. wszedł w życie Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry, stanowiący załącznik do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 26 października 2022 r. (Dz.U. 2022 r. poz. 2714), które stanowi aktualizację dotychczasowego PZRP.

W dokumencie tym wyznaczono trzy cele główne:

1. Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego;
2. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego;
3. Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym.

Przyjęte cele odnoszą się do wszystkich etapów zarządzania ryzykiem powodziowym (etap prewencji i ochrony, etap przygotowania oraz etap odbudowy i analiz).

Tereny znajdujące się w ramach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią podlegają określonemu zagospodarowaniu, gdzie zgodnie z art. 166 ust. 10 ustawy Prawo wodne, planowane

zagospodarowanie nie może m.in. naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym czy stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi czy środowiska oraz utrudniać zarządzanie ryzykiem powodziowym. Plan zarządzania ryzkiem powodziowym wyszczególnia rzeki na obszarze dorzecza Odry, dla których stwierdzono największe ryzyko powodziowe. Wśród wymienionych, nie znalazły się cieki wodne przepływające przez Olszankę.

W załączniku nr 1 do niniejszej Strategii przedstawiono mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego dla obszaru gminy Olszanka, uwzględniające:

- obszary na których ryzyko wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat),
- obszary na których ryzyko wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat),
- obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat),
- obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 1% (raz na 100 lat).

Jako obszary, na których występuje ryzyko powodzi oraz prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi w gminie wskazano część południowo - wschodnią, na terenie sołectwa Michałów.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) stanowi studium zjawiska suszy w Polsce. Dokument ten zawiera między innymi katalog działań, którego celem jest obniżenie strat spowodowanych suszą w kraju. Susza to, obok powodzi, naturalne zjawisko, które oddziałuje na środowisko i społeczeństwo. Aby nie zabrakło wody w odpowiedniej jakości, opracowano Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS). Jest to pierwszy dokument planistyczny o randze krajowej podejmujący temat minimalizowania skutków suszy. Jego opracowanie wynika z postanowień dyrektyw i wytycznych unijnych (Ramowej Dyrektywy Wodnej), a także przepisów prawa krajowego (art. 184 ustawy – Prawo wodne). PPSS został przyjęty **18 września 2021 r.** w drodze **rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy** (Dz. U. 2021 r. poz. 1615). PPSS opracowany został na okres 6 lat (2021-2027). Zgodnie z ustawą – Prawo wodne, dokument ten podlega aktualizacji nie rzadziej niż raz na 6 lat. PPSS jest komplementarny względem pozostałych dokumentów planistycznych z zakresu gospodarki wodnej. Do celów szczegółowych PPSS należą:

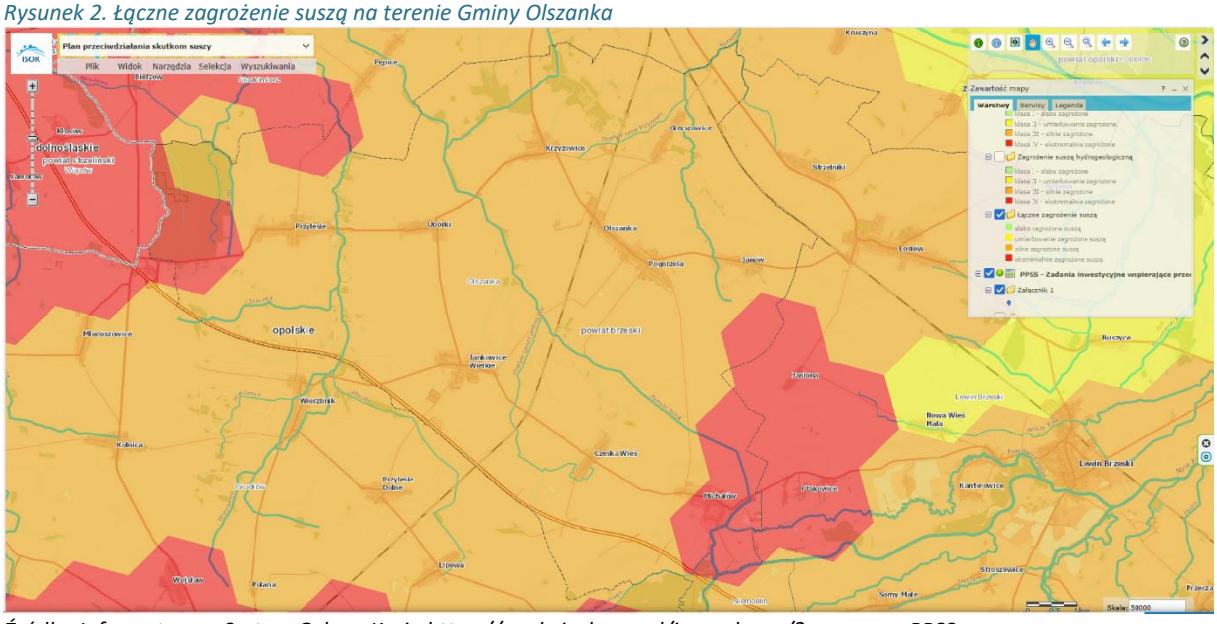
- skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy,
- zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy,
- edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy,
- formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

W przypadku zagrożenia suszą, stosując metodologię zawartą w Planie przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) gmina Olszanka znajduje się na obszarach zaklasyfikowanych jako:

- ekstremalnie (klasa IV) i na niewielkim obszarze silnie (klasa III) zagrożone suszą atmosferyczną (długotrwały okres z małą ilością opadów - poniżej średniej, lub ich brakiem, często połączony z wysokimi temperaturami i niską wilgotnością powietrza),
- ekstremalnie (klasa IV) zagrożone suszą rolniczą (występuje, gdy niedobór wody w glebie jest tak duży, że nie jest w stanie zaspokoić potrzeb roślin),
- słabo (klasa I) oraz umiarkowanie (klasa II) zagrożenie suszą hydrologiczną (stan niedoboru zasobów wodnych w rzekach i jeziorach, charakteryzujący się niskimi stanami wód i przepływami),
- umiarkowanie (klasa II) zagrożenie suszą hydrogeologiczną (najpoważniejsza faza suszy, polegająca na niedoborze wody w zasobach podziemnych).

Według klas łącznego zagrożenia suszą jest to gmina Olszanka charakteryzuje się silnym i częściowo ekstremalnym zagrożeniem suszą (część sołectwa Michałów, Janów oraz Przylesie.

Rysunek 2. Łączne zagrożenie suszą na terenie Gminy Olszanka

Źródło: Informatyczny System Osłony Kraju https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmap=gpPPSS

Należy podkreślić, że Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025 - 2035 to dokument w pełni realizujący i wpisujący się w obowiązujące przepisy prawa. Dokument gwarantuje realizację spójnej polityki z poziomu lokalnego w ramach zarządzania rozwojem. W celu zwiększenia odporności Gminy Olszanka na zjawiska ekstremalne, takie jak powódź i susza, Strategia przyjmuje zestaw szczegółowych wytycznych dotyczących gospodarowania wodami, planowania przestrzennego oraz ochrony zasobów przyrodniczych. Działania te wpisują się w cele środowiskowe wynikające z Ramowej Dyrektywy Wodnej, krajowych i regionalnych planów gospodarowania wodami oraz strategii adaptacji do zmian klimatu.

1. **Wyznaczanie pasów buforowych wzdłuż cieków wodnych**.

W dokumentach planistycznych (plan ogólny, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego) będą wyznaczane pasy buforowe o szerokości co najmniej kilku–kilkunastu metrów, służące ochronie wód powierzchniowych, ograniczaniu spływu biogenów oraz poprawie retencji dolinowej. Zaleca się ich jednostronne lub obustronne zadrzewianie.

2. **Ochrona i przywracanie funkcjonalności historycznych systemów melioracyjnych.**

Strategia przewiduje identyfikację starych urządzeń i systemów gospodarowania wodą oraz określenie możliwości ich renowacji lub ponownego wykorzystania. Celem jest zwiększenie retencji krajobrazowej oraz poprawa cyrkulacji wód na terenach rolniczych.

3. **Racjonalizacja poboru wód podziemnych na potrzeby rolnictwa.**

Gmina rekomenduje ograniczenie ujmowania wód podziemnych wyłącznie do nawodnień podsiąkowych i kropelkowych, z wyłączeniem stosowania deszczowni, które generują największe straty zasobów wodnych. Rozwiązanie to wspiera ochronę lokalnych ujęć i zasobów wodonośnych.

4. **Ochrona obszarów hydrogenicznych.**

Łąki, torfowiska, tereny podmokłe i inne obszary hydrogeniczne będą objęte szczególnymi zasadami ochrony, w tym zakazem ich przekształcania na grunty orne. Działanie to ma na celu zachowanie ich naturalnej zdolności retencyjnej oraz ochronę wartości przyrodniczych.

5. **Renaturyzacja cieków wodnych i usprawnienie systemów kanalizacyjnych.**

Strategia zakłada stopniową renaturyzację cieków przekształconych poprzez odtwarzanie naturalnych koryt rzecznych, ograniczanie nowych uregulowań hydrotechnicznych oraz odkrywanie odcinków cieków zabudowanych w przeszłości. W miarę możliwości dążyć się będzie również do rozdzielania kanalizacji ogólnospławnej na sanitarną i deszczową, poprawiając efektywność gospodarki wodno-ściekowej.

6. **Rozwój retencji naturalnej i krajobrazowej.**

Na obszarach regularnie zalewanych przewiduje się działania ukierunkowane na zwiększenie retencji: zakładanie łąk, odtwarzanie terenów podmokłych, zalesienia lub zadrzewienia. Podejście to zmniejsza ryzyko powodziowe, poprawia bilans wodny oraz wzmacnia odporność ekosystemów na suszę.

Prezentowane opracowanie zostało sporządzone zgodnie z wszystkimi przytoczonymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi oraz aktami prawnymi, co zapewnia na etapie realizacji osiągnięcie efektu synergicznego.

1.4. Obszary strategicznej interwencji (OSI)

Gmina Olszanka położona jest w województwie opolskim. W Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030 wskazano obszary strategicznej interwencji (OSI), czyli obszary, które wymagają podjęcia specjalnych działań i interwencji. Obszary te wymagają szczególnego wsparcia,

w celu aktywowania endogenicznych potencjałów rozwojowych, a także po to, by wyeliminować i ograniczyć negatywne skutki procesów, które zachodzą na ich terenie. W przypadku województwa opolskiego, obszary strategicznej interwencji pokrywają się ze strukturami funkcjonalno - przestrzennymi, w ramach których następuje integracja funkcjonalna.

Wśród OSI wskazanych w strategii Opolskie 2030, znajdują się:

1. OSI Subregion Aglomeracja Opolska,
2. OSI Subregion Brzeski,
3. OSI Subregion Kędzierzyńsko-Strzelecki,
4. OSI Subregion Północny,
5. OSI Subregion Południowy.

Dodatkowo w dokumencie uwzględniono również OSI krajowe, które zostały wskazane w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, do których zaliczono również część miast i gmin województwa opolskiego, mianowicie:

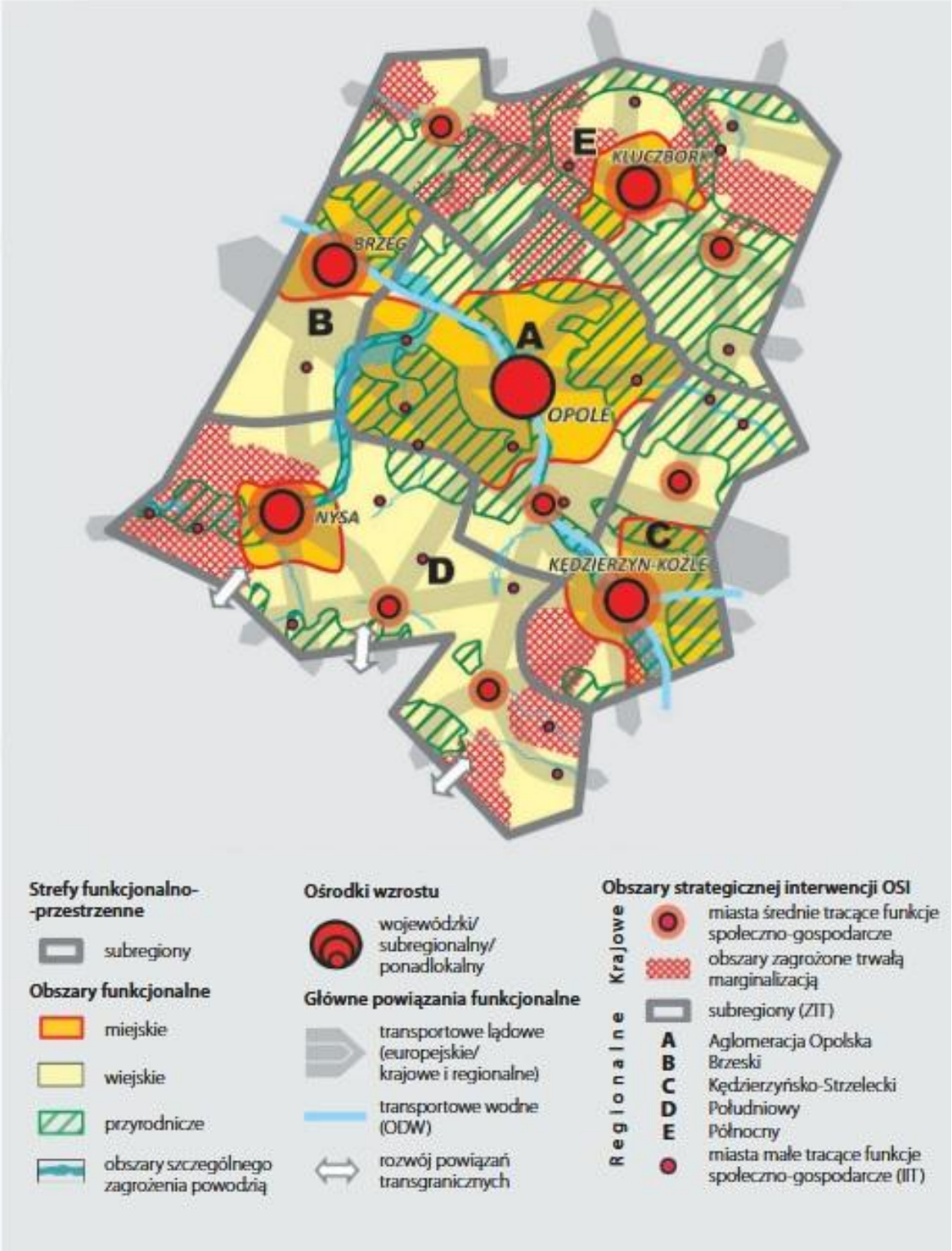
1. OSI Miasta średniej wielkości tracące funkcje społeczno-gospodarcze.
2. OSI Obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

W przypadku Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI) zdefiniowanych dla województwa opolskiego, Gmina Olszanka została zakwalifikowana do OSI Subregion Brzeski[1]. Jest to obszar dotychczas zdominowany funkcją rolniczą, obecnie z rozwijającymi się nowymi, pozarolniczymi funkcjami, wymagający godzenia wysokich walorów przestrzeni z potrzebami nowoczesnego przemysłu, osadnictwa i rolnictwa. W subregionie motorem rozwoju jest miasto Brzeg wraz z przynależnym Miejskim Obszarem Funkcjonalnym (MOF), z rozwijającą się strefą gospodarczą, w których już teraz prężnie rozwijają się nowe przedsiębiorstwa. Dobre skomunikowanie z Aglomeracją Opolską, zarówno drogowe, jak i kolejowe może być atutem rozwoju subregionu. W subregionie położone jest miasto Grodków, które z kolei jest zaliczone do grupy małych miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze, wymagających wsparcia polityką województwa.

Cele polityki przestrzennej oraz planowane działania interwencyjne i regulacyjne dla Obszaru Strategicznej Interwencji Subregionu brzeskiego stanowią istotny kontekst dla Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025–2035. Strategia ta wpisuje się w kompleksowe podejście do przeciwdziałania trwałej marginalizacji poprzez zrównoważony rozwój przestrzenny, ochronę zasobów przyrodniczych, wzmacnianie funkcji społecznych, kulturowych i gospodarczych, a także poprawę jakości życia mieszkańców.

[1] Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030.

Mapa 1. Model struktury funkcjonalno – przestrzennej województwa opolskiego – synteza

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030.

2. Wnioski z diagnozy

Rozdział ten zawiera wnioski z opracowania pt. *Diagnoza strategiczna*, która obejmuje przekrojową analizę aktualnej sytuacji Gminy Olszanka w ujęciu społecznym, gospodarczym, przestrzennym, środowiskowym oraz instytucjonalnym. Prace nad diagnozą dla Gminy Olszanka zrealizowano z wykorzystaniem zintegrowanego podejścia badawczego, łączącego następujące źródła i techniki pozyskiwania i analizy danych:

→ **Analiza danych zastanych (desk research)**

Podstawę opracowania stanowi analiza danych zastanych, przeprowadzona w oparciu o ogólnodostępne dane, pochodzące z Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych), Urzędu Gminy Olszanka, Powiatowego Urzędu Pracy w Brzegu, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olszance, a także lokalnych dokumentów strategicznych i planistycznych, sprawozdań budżetowych i raportów tematycznych (w tym m.in. Raportu o stanie Gminy Olszanka za 2024 rok). Zakres czasowy analiz obejmuje lata 2018–2023, z rozszerzeniem o dane z roku 2024 w przypadku ich dostępności.

→ **Warsztaty strategiczne**

W ramach komponentu jakościowego 24 czerwca 2025 roku zorganizowano warsztat strategiczny, w którym udział wzięli przedstawiciele samorządu lokalnego, sołtysi, organizacje społeczne, lokalni liderzy oraz przedsiębiorcy. Spotkanie miało charakter moderowanej dyskusji i umożliwiło identyfikację kluczowych problemów rozwojowych oraz potencjałów. Zebrane informacje zostały wykorzystane w opracowaniu analizy SWOT oraz wyznaczeniu kierunków rozwoju gminy.

→ **Badanie ankietowe**

W celu pogłębienia diagnozy o głos mieszkańców przeprowadzono badanie ankietowe metodą CAWI (ang. Computer - Assisted Web Interview – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony www), które umożliwiło zebranie opinii dotyczących m.in. jakości życia, dostępności usług społecznych i komercyjnych, poziomu infrastruktury oraz zauważalnych problemów społecznych. Ankietyzację przeprowadzono w kwietniu i maju 2025 r. i wzięło w niej udział 307 osób. Mimo że badanie nie miało charakteru reprezentatywnego, pozwoliło na rozpoznanie opinii i oczekiwań społecznych. W badaniu udział wzięli mieszkańcy reprezentujący różne grupy wiekowe i zawodowe. W trakcie jej opracowania wykorzystano najnowsze możliwe do pozyskania dane, aktualne w momencie jej opracowania.

W zależności od ich dostępności - tam gdzie byłoby to możliwe przedstawiono dane za 2025 r., w pozostałych przypadkach dane te dotyczą 2024 r. Wnioski z diagnozy bazują również na materiałach jakościowych pozyskanych podczas spotkań i warsztatów, lub informacji wskazanych w badaniu ankietowym, czasami są one opinią części mieszkańców, bądź stanowią pojedyncze głosy interesariuszy.

2.1 Sfera społeczna

Sytuacja demograficzna

Sytuacja demograficzna gminy Olszanka charakteryzuje się *stałym spadkiem liczby mieszkańców*. W latach 2013 – 2024 populacja gminy zmniejszyła się o 5,4% – z 4 961 do 4 691 mieszkańców. Prognozy GUS w zakresie liczby ludności pokazują, że sytuacja ta nie ulegnie poprawie. Problemem jest zjawisko *starzenia się społeczności lokalnej*. Gminę charakteryzuje stały wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym (z 18,1% w 2018 r. do 22,4% w 2024 r.). Rośnie zarówno odsetek jak i liczba seniorów (liczby seniorów w ciągu ostatnich 5 lat wzrosła z 487 do 568 osób). Jednocześnie notuje się spadek odsetka ludności w wieku produkcyjnym. Gmina Olszanka jest w stanie *kryzysu przyrostu naturalnego.* Od 2018 roku notuje się ujemne saldo urodzeń, a w 2023 roku współczynnik urodzeń był dwukrotnie niższy od współczynnika zgonów. Wskaźnik przyrostu naturalnego jest zdecydowanie gorszy niż średnia wojewódzka i powiatowa. Gmina notuje (z pewnymi wyjątkami) *niekorzystne trendy migracyjne*. W pierwszej kolejności jest to ujemne saldo migracji. Przykładowo w 2024 r. wskaźnik salda migracji wyniósł -2,6 na 1 000 mieszkańców (w 2023 r. było to -3,4). Jednocześnie widoczny jest brak stabilnego napływu nowych mieszkańców kompensującego ubytki naturalne. W badaniu sondażowym aż 17,2% respondentów wskazało, że migracje młodych mieszkańców do większych ośrodków miejskich w istotny sposób dotyczą Gminy Olszanka. Jednym z przejawów sytuacji demograficznej jest poważny *spadek liczby osób w wieku 25-34 lat* (z 791 w 2018 r. do 529 w 2024 r.). Niesie to ryzyko dla lokalnego rynku pracy oraz stabilności potencjału osadniczego. Bardzo *niska gęstość zaludnienia w gminie* (50,9 osób/km²) świadczy o jej typowym, wiejskim charakterze o rozproszonej strukturze osadniczej. Taki układ przestrzenny, choć sprzyja zachowaniu walorów środowiskowych, utrudnia rozwój efektywnych sieci usług publicznych i komunikacji zbiorowej.

Kapitał społeczny i aktywność obywatelska w Gminie Olszanka

Gminę charakteryzuje *wysoka aktywność organizacji społecznych*. W Olszance prowadzi działalność 30 organizacji społecznych, a wskaźnik ich liczby na 1 000 mieszkańców wynosi 6,35 na 1 000 mieszkańców i jest znacznie wyższa niż dla powiatu i województwa. Na uwagę zasługują Ochotnicze Straże Pożarne, które pełnią kluczową rolę, zarówno w sferze bezpieczeństwa, jak i w aranżacji wydarzeń kulturalno – społecznych. Atutem gminy są *silne powiązania w relacjach ponadlokalnych*. Gmina jest członkiem Stowarzyszenia Subregion Brzeski oraz Lokalnej Grupy Działania „Brzesko - Oławska Wieś Historyczna". Organizacje te stanową platformę umożliwiającą kreowanie nowych możliwości dla rozwoju Gminy. Warto podkreślić, że w Olszance regularnie notuje się wysoką frekwencję wyborczą, co dowodzi

stałego intensywnego zaangażowania obywatelskiego mieszkańców. Mimo tego sami mieszkańcy dość krytycznie oceniają ten aspekt życia. W badaniu sondażowym 18,7% respondentów wskazało, że niska aktywność społeczna i obywatelska jest problemem dotyczącym Gminy Olszanka. Gmina jest *pozytywnie postrzegana przez jej mieszkańców*. Aż 77,2% respondentów uważa Olszankę za dobre miejsce do życia (24,1% zdecydowanie tak oraz 53,1% raczej tak). Mieszkańcy cechują się również *silnym przywiązaniem do miejsca zamieszkania* (73,6% planuje mieszkać w gminie przez najbliższych 5 lat), co przekłada się pozytywnie na poziom bezpieczeństwa oraz podejmowanie inicjatyw społecznych, kulturalnych czy edukacyjnych. Jednakże należy wziąć pod uwagę, że z uwagi na historię gminy, wciąż konieczne jest dokładanie starań w celu tworzenia przestrzeni do integracji mieszkańców.

Struktura rodzin w gminie Olszanka jest bardzo zróżnicowana. Podając za danymi Narodowego Spisu Powszechnego (NSP 2021) w gminie na 1 359 rodzin, 973 (71,6%) to małżeństwa, 240 (17,7%) to matki z dziećmi, 98 (7,2%) to związki niesformalizowane, a 48 (3,5%) to ojcowie z dziećmi. Wskazuje to na potrzebę prowadzenia *elastycznej polityki społecznej, uwzględniającej różne modele życia społecznego*. W szczególności istotne jest zapewnienie wsparcia dla rodzin niepełnych i niesformalizowanych poprzez rozwój dostępnych usług społecznych (np. opieka nad dziećmi, wsparcie psychologiczne, poradnictwo rodzinne), a także dostosowanie oferty mieszkaniowej i edukacyjnej do potrzeb rodzin o różnej strukturze.

Pomoc społeczna i ochrona zdrowia

Zadania z zakresu pomocy społecznej w Gminie Olszanka realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. GOPS oferuje szeroki zakres wsparcia, dopasowany do zróżnicowanych potrzeb mieszkańców. W badaniu sondażowym 36% respondentów pozytywnie oceniła działalność instytucji pomocy społecznej w gminie. Analiza wsparcia jakie oferuje OPS wskazuje na stabilną sytuację w tym zakresie. Pozytywnym aspektem jest *spadek wskaźnika beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej* na 10 tys. mieszkańców (z 267 w 2019 r. do 214 w 2023 r.). Co więcej wskaźnik ten jest niższy niż ten na poziomie województwa opolskiego (310) i powiatu brzeskiego (325). W ostatnich latach w OPS w Olszance nie odnotowano przypadków uzależnień jako przyczyny korzystania z pomocy. W sferze pomocy społecznej notowany jest *spadek liczby rodzin korzystających z pomocy z powodu ubóstwa* – z 50 (2018) do 38 (2023), co może świadczyć o poprawiającej się sytuacji materialnej części mieszkańców. Ponadto maleje liczba rodzin, objętych świadczeniami niepieniężnymi. Wyzwaniem dla samorządowych służb w zakresie pomocy społecznej jest wciąż *wysoka liczba rodzin, którym udzielane są świadczenia* (191 w 2019 r. oraz 332 w 2023 r.). Kluczowymi wyzwaniami w zakresie polityki społecznej pozostają *rosnące potrzeby wsparcia mieszkańców związane z chorobami przewlekłymi, niepełnosprawnością i bezrobociem*. Szczególnej uwagi wymagają

działania ukierunkowane na rozwój usług opiekuńczych oraz wsparcie osób w trudnej sytuacji zdrowotnej i zawodowej.

W Gminie Olszanka *oferowane są usługi publiczne w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej i stomatologicznej* (Ośrodek Zdrowia w Olszance). Placówka ta znajduje się w zasobach majątkowych gminy. W gminie notowany jest *znaczący i trwały spadek liczby udzielanych porad lekarskich* od 2020 roku. W sondażu mieszkańcy dość krytycznie oceniają dostęp do lekarza (83,7% do specjalisty i 36,5% do rodzinnego).

Barierą jest *brak placówki opieki nad dziećmi do lat 3 (żłobka)*. Ogranicza to dostęp do wczesnej opieki zdrowotnej i około rozwojowej dla najmłodszych wpływa na ograniczenie aktywności zawodowej rodziców. Atutem jest *funkcjonowanie punktu aptecznego,* zapewniającego podstawowy dostęp do farmaceutyków mieszkańcom bez konieczności dojazdu do innych miejscowości. Porozumienie międzygminne w zakresie pomocy psychologicznej i socjalnej umożliwia mieszkańcom korzystanie z *bezpłatnego wsparcia psychologicznego, pedagogicznego i socjalno-prawnego* w Brzegu. Gmina jest mocno zaangażowana w *aktywną profilaktykę zdrowotną i społeczną*, realizując działania edukacyjne i profilaktyczne (np. spektakle, wydarzenia sportowe, wyjazdy edukacyjne), wspierając zdrowie psychiczne i fizyczne dzieci i młodzieży.

W obszarze pomocy społecznej gmina Olszanka stoi przed narastającymi wyzwaniami wynikającymi ze zmieniającej się struktury demograficznej i zmieniających się potrzeb mieszkańców. Szczególnie zauważalny jest wzrost liczby seniorów, w tym osób samotnych (niesamodzielnych), co przekłada się na rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i wsparcie środowiskowe. Obecnie *brakuje dziennych form opieki zarówno dla osób starszych, jak i z niepełnosprawnościami* – takich jak dzienne domy opieki czy asystenci osób niesamodzielnych. Ograniczony dostęp do transportu publicznego dodatkowo wyklucza te osoby z życia społecznego, ograniczając ich udział w zajęciach i dostęp do oferowanych usług publicznych.

Istotnym wyzwaniem są również *niedobory w zakresie profilaktyki społecznej i psychologicznej*. Zidentyfikowano potrzebę wsparcia dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, przeciwdziałania przemocy, a także rozwoju oferty psychologicznej. Równocześnie *brakuje przestrzeni do integracji i wsparcia dla młodzieży*, która jest szczególnie narażona na problemy związane z uzależnieniami, hejtem czy cyberprzemocą. Niedostateczna liczba mieszkań socjalnych utrudnia usamodzielnienie się osobom w trudnej sytuacji życiowej.

W gminie wciąż poważnym wyzwaniem pozostaje niska integracja mieszkańców napływowych, co wymaga podjęcia działań wzmacniających więzi społeczne i budujących poczucie lokalnej tożsamości. Mimo obecności organizacji pozarządowych, konieczne jest ich wsparcie merytoryczne – szczególnie w pozyskiwaniu funduszy i przygotowywaniu projektów na działania integracyjne. Niezbędne są także szkolenia dla pracowników pomocy społecznej i urzędników w zakresie realizacji

programów społecznych. Dodatkowo, istotnym problemem jest relatywnie niski poziom cyfryzacji, dlatego konieczny jest rozwój e-usług w celu usprawnienia komunikacji między mieszkańcami, a administracją.

Edukacja i wychowanie przedszkolne

Gmina Olszanka dysponuje *rozbudowaną i zróżnicowaną siecią placówek edukacyjnych* obejmującą wszystkie sołectwa. Działalność prowadzą 4 zespoły szkolno-przedszkolne, w tym jedna placówka jest prowadzona przez organizację pozarządową (Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół Katolickich). Pozytywnym efektem dbałości władz gminy o rozwój edukacji jest *wzrost wskaźnika objęcia wychowaniem przedszkolnym* (z 73,7% w 2020 r. do 80,6% w 2023 r.). Mimo tego wskaźnik ten jest w dalszym ciągu niższy względem powiatu oraz województwa. Na uwagę zasługują relatywnie słabsze wyniki egzaminu ósmoklasisty w gminie Olszanka z języka polskiego, matematyki oraz języka angielskiego. W 2024 roku uczniowie uzyskali odpowiednio 42,8% z języka polskiego, 34,0% z matematyki oraz 44,4% z języka angielskiego, co plasuje gminę poniżej wyników powiatu brzeskiego i województwa opolskiego. Niższe wyniki egzaminu ósmoklasisty mogą wynikać z ograniczonego dostępu do zajęć dodatkowych i specjalistycznego wsparcia, braków kadrowych w kluczowych przedmiotach oraz uwarunkowań społeczno-demograficznych charakterystycznych dla gmin wiejskich. W gminie nie jest zlokalizowana żadna szkoła ponadpodstawowa. W badaniu sondażowym 41,3% respondentów pozytywnie oceniło jakość nauczania w szkołach. Mimo tego gmina notuje *malejący współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych* (spadek z 82,95% w 2018 r. do 74,5% w 2023 r.).

W związku z obserwowanym spadkiem liczby dzieci w wieku szkolnym pojawia się *potrzeba racjonalizacji sieci placówek oświatowych*. Mieszkańcy zwracają uwagę na konieczność rozwoju oferty zajęć dodatkowych, szczególnie w zakresie edukacji cyfrowej i językowej. Jednym z wyzwań pozostaje *brak odpowiedniego przygotowania kadry nauczycielskiej do pracy z dziećmi, posiadającymi orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego*. Uczniowie napotykają również trudności w dostępie do szkół średnich, głównie z powodu problemów komunikacyjnych.

Kultura

Działalność kulturalna gminy organizowana jest w głównej mierze przez Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Olszance. Siedziba tej instytucji znajduje się w zabytkowym pałacu w Krzyżowicach. Ośrodek prowadzi szeroką działalność animacyjną, organizuje wydarzenia lokalne i regionalne, współtworzy ofertę edukacyjną i aktywizacyjną. Efektem jego działań jest *stopniowy wzrost liczby wydarzeń i uczestników po niedawnej pandemii*. Wzrost liczby wydarzeń z 5 (2020 r.) do 11 (2023 r.), a ich uczestników z 600 do 2 550. Atutem gminy jest *mocne zaangażowanie społeczności lokalnej i różnorodność podejmowanych inicjatyw kulturalnych* (np. Gminny Dzień Seniora, przeglądy,

konkursy, warsztaty). Jest to element wzmacniający więzi społeczne i aktywizujący i integrujący mieszkańców. Do mocnych stron gminy Olszanka należy *dobrze rozwinięta sieć świetlic wiejskich*. Prowadzą one działalność we wszystkich 10 miejscowościach, pełniąc funkcję lokalnych centrów aktywności. Jednakże cześć z tych świetlic wymaga pilnej modernizacji. Dzięki swojej powszechności świetlice stanowią kluczową infrastrukturę wspierającą życie społeczne i kulturalne mieszkańców. Konieczność modernizacji części obiektów wynika głównie z potrzeb dostosowania ich do współczesnych standardów oraz zwiększenia energooszczędności. Inwestycje te pozwoliłyby na efektywniejsze wykorzystanie potencjału tych miejsc i poszerzenie oferty skierowanej do różnych grup wiekowych. Gmina Olszanka posiada *dobrze rozwiniętą sieć biblioteczną*, na którą składają się 5 placówek bibliotecznych. W 2024 roku odnotowano wzrost liczby czytelników do 436 osób (por. 400 w 2023 r.). Aktywność bibliotek przejawia się również w organizacji klubów czytelniczych oraz udziale w ogólnopolskich programach promujących czytelnictwo. Mimo tych pozytywnych tendencji, wskaźnik czytelnictwa w gminie wynoszący 93 czytelników na 1 000 mieszkańców w 2024 roku pozostaje znacząco niższy od średniej wojewódzkiej (140) i powiatowej (140). Gmina Olszanka posiada *niezwykle bogate dziedzictwo kulturowe*, o czym świadczy aż 528 obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków. Wśród nich znajdują się wartościowe obiekty architektury - pałace, kościoły oraz zabytkowa zabudowa wiejska, które stanowią znaczący potencjał dla rozwoju turystyki kulturowej i edukacji regionalnej. W przeprowadzonym sondażu aż 34,2% respondentów wskazało, że materialne dziedzictwo gminy (np. architektura sakralna, zabytki) są czynnikiem, które wyróżniają Gminę Olszanka na tle regionu. Warto dodać, że był to czynnik najwyżej oceniony spośród wszystkich wskazywanych przez mieszkańców. Jednocześnie aż 49,2% respondentów zaprzeczyła stwierdzeniu, że Gmina Olszanka jest atrakcyjna pod kątem turystycznym (a 27,7% odpowiedziała „trudno powiedzieć").

Mimo imponującej bazy zabytkowej, obecnie *brakuje spójnych i systematycznych działań promocyjnych w zakresie wykorzystania dziedzictwa kulturowego* w działaniach rozwojowych. Liczne zabytki nie są w pełni wykorzystywane w aktywnych działaniach turystycznych, edukacyjnych czy promocyjnych, co skutkuje niewystarczającym wykorzystaniem potencjału kulturowego. W konsekwencji, dziedzictwo to nie jest odpowiednio zintegrowane z ofertą kulturalno-edukacyjną ani nie przekłada się w satysfakcjonującym stopniu na rozwój lokalnej gospodarki, co stanowi straconą szansę dla zrównoważonego rozwoju gminy. W przeprowadzonym sondażu, aż *41% respondentów negatywnie oceniło atrakcyjność oferty kulturalnej w* gminie (a jedynie 19% jako dobrą i bardzo dobrą). Stanowi to wyraźne wyzwanie dla władz gminy, które powinny podjąć działania na rzecz lepszego wykorzystania tych zasobów dla rozwoju turystyki i tożsamości regionalnej.

Gmina dysponuje stosunkowo bogatą ofertą kulturalną, jednak problemem pozostaje *niska frekwencja oraz ograniczone zaangażowanie mieszkańców w realizowane wydarzenia i inicjatywy*. Brakuje miejsc sprzyjających codziennym spotkaniom i integracji, takich jak klubokawiarnie czy kawiarnie, których

utworzenie jest ważną potrzebą społeczną. Wśród ciekawych pomysłów pojawiła się *koncepcja trasy sakralno-rowerowej, łączącej zabytkowe kościoły na terenie gminy*, która mogłaby stać się elementem rozwoju turystyki lokalnej. Mieszkańcy sygnalizują również potrzebę poszerzenia oferty warsztatowej, obejmującej m.in. rękodzieło, kulinaria czy kosmetykę. Choć każda wieś dysponuje świetlicą, wiele z nich wymaga modernizacji, a część pozostaje nieaktywna. Kultura może i powinna stać się narzędziem integracji społecznej i budowania tożsamości lokalnej, co wymaga dalszych inwestycji i wsparcia organizacyjnego.

Sport i rekreacja

Działalność w zakresie kultury fizycznej i turystyki gminy realizowana jest w głównej mierze przez Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Olszance. Gmina może poszczycić się *rozbudowaną i dostępną infrastrukturą sportowo-rekreacyjną*, w tym boiskiem „Orlik" w Olszance, boiskiem wielofunkcyjnym w Jankowicach Wielkich i w Przylesiu, salą sportów siłowych w Pogorzeli oraz licznymi boiskami trawiastymi i strefami street workout lub siłowniami w każdej miejscowości. Znajduje to potwierdzenie w badaniu ankietowym, w którym ponad połowa respondentów (54,8%) ocenia dobrze jakość infrastruktury sportowej. Pozytywnym aspektem jest fakt, że jedynie 13% ankietowanych wystawiło ocenę negatywną. *Aktywność sportowa mieszkańców jest wysoka* – wskaźnik 39,1 ćwiczących na 1 000 mieszkańców przewyższa średnie powiatowe (24,6) i wojewódzkie (33,5). Silnie rozwinięta jest piłka nożna, reprezentowana przez 6 klubów sportowych, w tym Ludowe Zespoły Sportowe i Akademię Piłkarską Olszanka. Samorząd aktywnie wspiera sport poprzez dotacje dla klubów i organizację zajęć, co jest doskonałą platformą dla działań integrujących mieszkańców. Sprzyja temu również dostępność tej infrastruktury. W opinii 56,9% mieszkańców, ta dostępność jest oceniona na wysokim poziomie.

Mimo tych mocnych stron, w ofercie sportowej gminy widoczne są pewne ograniczenia. Zauważalny jest mocny nacisk na piłkę nożną. Pewnym ograniczeniem jest *brak rozpoznawalnej informacji o zajęciach dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i seniorów*. Kolejnym wyzwaniem jest *brak zadaszonych hal sportowych w mniejszych miejscowościach*, co ogranicza całoroczną aktywność. Dodatkowo, *brak systemowej współpracy między szkołami, a klubami sportowymi* oznacza niewykorzystany potencjał w zakresie pełnego rozwoju talentów w dziedzinie sportu. Aby wzmocnić kulturę fizyczną w gminie, konieczne jest poszerzenie oferty o nowe dyscypliny, zwiększenie dostępności obiektów całorocznych oraz lepsza integracja działań szkół i klubów sportowych. Dalsze inwestycje w infrastrukturę i promocję różnorodnych form aktywności mogą przyczynić się do jeszcze wyższego poziomu zaangażowania mieszkańców w sport i rekreację.

Na terenie gminy funkcjonuje dobrze rozwinięta oferta sportowa, obejmująca przede wszystkim piłkę nożną, sporty siłowe oraz aktywność jednostek OSP, które odgrywają ważną rolę w życiu społecznym i sportowym. Planowane są kolejne inwestycje w infrastrukturę rekreacyjną, takie jak miasteczko

rowerowe, pumptracki, skateparki oraz nowe place zabaw. Mieszkańcy, w tym młodzież i druhowie OSP, wykazują wysoką aktywność w zawodach i wydarzeniach sportowych. Jednakże dostrzegalna jest potrzeba większego wsparcia organizacyjnego i promocyjnego tych działań. Ponadto zwraca się uwagę na brak bardziej zróżnicowanej oferty spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży, szczególnie poza sportem – m.in. w obszarze informatyki, zajęć rozwijających pasje czy kreatywność.

Mieszkalnictwo

Gmina Olszanka odnotowuje *stabilny rozwój zasobów mieszkaniowych*, o czym świadczy wzrost liczby mieszkań z 1 438 w 2018 roku do 1 526 w 2024 roku (wzrost o 88). Przeciętna powierzchnia użytkowa na osobę wynosi 32,4 m², co plasuje gminę powyżej średniej powiatowej i zbliża do wojewódzkiej. W latach 2018-2024 wydano 106 pozwoleń na budowę, głównie na domy jednorodzinne, co świadczy o *relatywnie dużym zainteresowaniu inwestorów prywatnych w lokowaniu obiektów mieszkalnych w gminie.* Warto przy tej okazji dodać, że według oficjalnych danych GUS, w latach 2019 – 2023 w Gminie Olszanka zameldowało się 193 osób, spośród których 68,4% przyprowadziła się z miasta Brzeg.

Mimo spadku liczby mieszkań komunalnych do 12, *zachowały one przyzwoity standard* (średnio 56,1 m²). Lokale te pełnią istotną funkcję socjalną, stanowiąc alternatywę dla osób w trudniejszej sytuacji finansowej. Główne wyzwanie rozwojowe gminy w kontekście mieszkalnictwa stanowi *niskie tempo przyrostu mieszkań*, które wyniosło 2,13 mieszkania na 1000 mieszkańców w 2024 roku. Wskaźnik ten jest niższy niż średnia dla województwa (2,2), choć nieco wyższy niż w powiecie (1,6), co wskazuje na potrzebę intensyfikacji działań inwestycyjnych w tym obszarze oraz *niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych* (jedynie 6% powierzchni gminy objęte planami zagospodarowania, co ogranicza możliwości inwestycyjne). Dalszy rozwój mieszkalnictwa wymaga intensyfikacji inwestycji budowlanych, rozbudowy bazy mieszkań komunalnych oraz zwiększenia zakresu planowania przestrzennego.

Gmina odnotowuje *rosnące zainteresowanie osiedlaniem się na swoim terenie*, co wynika m.in. z atrakcyjnych cen działek oraz dostępności terenów pod budownictwo mieszkaniowe. Jednocześnie występują wyzwania związane z *rozproszoną zabudową oraz brakiem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego*, co utrudnia racjonalne planowanie i rozwój przestrzenny. W niektórych miejscowościach obserwuje się *wyludnianie starszych domów*, co prowadzi do zróżnicowanego rozwoju poszczególnych obszarów gminy. Konieczne jest dostosowanie infrastruktury technicznej, w szczególności sieci wodno-kanalizacyjnej i oświetlenia, do potrzeb nowo powstających osiedli oraz zwiększającej się liczby nowych, osiedlających się mieszkańców.

2.2 Sfera gospodarcza i finansowa

Gospodarka lokalna

Gospodarka gminy Olszanka opiera się w dużej mierze na mikroprzedsiębiorczości. Aż *97,4% firm to mikroprzedsiębiorstwa*, co świadczy o znacznej liczbie osób samozatrudnionych oraz aktywności firm rodzinnych (lokalnych). W gminie zarejestrowana jest jedna firma zatrudniająca powyżej 50 pracowników.

Od 2018 roku liczba zarejestrowanych firm zwiększyła się o 24,1%. Mimo tego widocznego wzrostu liczby firm, wskaźnik przedsiębiorczości, liczony liczbą podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców wyniósł 406 i był niższy od wskaźnika na poziomie powiatu (1 292) i województwa (1 202). Mimo *niskiego wskaźnika przedsiębiorczości* wciąż więcej firm dokonuje rejestracji niż zostaje skreślona z rejestru REGON. W opinii mieszkańców biorących udział w badaniu sondażowym *jedynie 22,6% respondentów pozytywnie oceniła warunki dla zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej* na terenie gminy.

Głównymi branżami podmiotów gospodarczych w gminie są budownictwo (sekcja F), handel i naprawy (sekcja G), przetwórstwo przemysłowe (sekcja C) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M). *Rolnictwo jest istotnym filarem gospodarki.* Szczególnie widoczna jest ekspansja upraw trwałych (z 22 ha do 122 ha), co świadczy o rozwoju sadownictwa lub specjalistycznych plantacji. Stopniowo zanikają małe gospodarstwa rolne (do 1 ha powierzchni).

Kluczową determinantą rozwojową w kontekście rynku pracy dla Gminy Olszanka jest *uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w rejonie węzła autostradowego „Brzeg", pomiędzy drogą wojewódzką nr 401 i autostradą A4* (Uchwała nr LXIV/388/2024) z przeznaczeniem pod działalność gospodarczą. Był to strategiczny krok, który umożliwia lokowania w na tym obszarze inwestycji produkcyjnych i logistycznych, a tym samym tworzeniu nowych miejsc pracy. Jest to realna odpowiedz gminy na problem braku lokalizacji podmiotów gospodarczych tworzących miejsca pracy poza rolnictwem.

Gmina Olszanka ma charakter typowo rolniczy, choć *coraz mniej mieszkańców utrzymuje się bezpośrednio z rolnictwa*. Na jej terenie działa duże przedsiębiorstwo – Eberspächer, specjalizujące się w produkcji systemów klimatyzacyjnych, jednak poza nim występuje ograniczona liczba miejsc pracy, co wpływa na odpływ aktywnych zawodowo mieszkańców. *Istniejąca strefa inwestycyjna posiada istotny potencjał rozwojowy*, jednak znaczna część gruntów należy do właścicieli prywatnych, co utrudnia planowanie i zagospodarowanie. W przestrzeni gospodarczej gminy występują również negatywne zjawiska, takie jak *upadek jednej z dużych firm, który pociągnął za sobą problemy z zaległymi podatkami i nielegalnym składowaniem odpadów*. Dla dalszego rozwoju lokalnej

gospodarki kluczowe jest uzbrojenie terenów inwestycyjnych oraz promowanie działalności nieuciążliwej w ramach strefy gospodarczej. Warto również wspierać rozwój lokalnych producentów, oferujących wysokiej jakości produkty takie jak wina, oleje czy soki, co może stać się elementem budowania lokalnej marki i oferty turystycznej.

Lokalny rynek pracy

Analiza danych z lat 2018–2024 wskazuje na względnie stabilną sytuację na rynku pracy w gminie Olszanka. Wskaźnik bezrobocia utrzymuje się na relatywnie niskim poziomie. Za sytuację problematyczną można uznać *wysoki, bo aż 37% udział długotrwale bezrobotnych w ogółu bezrobotnych*. W strukturze bezrobotnych zauważalna jest przewaga mężczyzn nad kobietami. Osoby powyżej 50. roku życia stanowiły 28% bezrobotnych, a te do 30. roku życia – 25%, co obrazuje potrzebę zróżnicowanej polityki rynku pracy, ukierunkowanej zarówno na wsparcie dla seniorów, jak i młodych dorosłych. Atutem gminy jest *wysoki wskaźnik zatrudnienia* (odsetek osób w wieku produkcyjnym, które są aktywne zawodowo), który wynosi 397,9 jest wyższy do tego na poziomie powiatu (375,6) i województwa (366,1).

Sami mieszkańcy dość sceptycznie odnoszą się do lokalnego rynku pracy. W badaniu sondażowym *ponad połowa respondentów (54,4%) negatywnie oceniła możliwość znalezienia satysfakcjonującej pracy, a 55,1% uważa dostępność miejsc pracy za niewystarczającą*. Wysoki odsetek negatywnych opinii (34,7%) dotyczy również wysokości zarobków. Ze względu na strukturę gospodarczą gminy znaczna część mieszkańców dojeżdża do pracy poza jej obszar. W 2021 roku wyjazdy do pracy dotyczyły 1 151 osób, podczas gdy tylko 177 przyjeżdżało do gminy (do miejsca pracy). Główne kierunki zatrudnienia to Brzeg, Skarbimierz, Opole, Oława i Wrocław. Sytuacja ta wskazuje na *relatywnie* silne *uzależnienie od zewnętrznych rynków pracy i ograniczoną chłonność lokalnego rynku usług*.

W zakresie oferowanych płac, średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w 2024 roku wyniosło 6 838 zł, a mediana 5 472 zł. Choć są to wartości niższe niż średnie krajowe i wojewódzkie, pozostają konkurencyjne w skali powiatu. Jednakże należy wziąć pod uwagę fakt, że dane te dotyczą podmiotów zatrudniających 10 i więcej pracowników. Z punktu widzenia rynku pracy ważne jest również dbałość o osoby z niepełnosprawnością. Według danych GUS, pochodzących ze spisu powszechnego z 2021 roku, *w gminie niepełnosprawność zadeklarowały aż 624 osoby*, z tego 353 (56,6%) to osoby, których niepełnosprawność jest potwierdzona prawnie (decyzją administracyjną).

Lokalny rynek pracy w gminie Olszanka charakteryzuje się *ograniczoną ofertą miejsc pracy*, co sprawia, że większość mieszkańców dojeżdża do pracy poza gminę – głównie do Brzegu, Opola oraz na teren Dolnego Śląska. W związku z tym *gmina nie jest w stanie zapewnić odpowiedniej liczby miejsc pracy* na swoim obszarze. Mieszkańcy nie wiążą dużych nadziei z dynamicznym rozwojem lokalnego rynku pracy, jednak dostrzegają potrzebę wspierania przedsiębiorczości, a także aktywnego pozyskiwania

inwestorów, którzy mogliby tworzyć nowe, lokalne miejsca zatrudnienia i przyczynić się do ożywienia gospodarczego.

Finanse samorządu

Analiza danych budżetowych potwierdza prowadzenie przez Gminę Olszanka *ostrożnej i jednocześnie świadomej polityki finansowej, ukierunkowanej na równoważenie potrzeb bieżących i rozwojowych*. Pomimo ograniczonego potencjału dochodowego, gmina utrzymuje płynność finansową i systematycznie realizuje priorytetowe inwestycje infrastrukturalne. Wydatki majątkowe w 2023 roku stanowiły aż 27% całego budżetu (9,7 mln zł), a w 2024 r. 6,9 mln zł, co świadczy o *wysokim zaangażowaniu gminy w rozwój infrastruktury* i podnoszenie jakości życia mieszkańców. Dochody własne w 2024 roku stanowiły 36,7% wszystkich dochodów, co świadczy o znacznej samodzielności finansowej i zdolności do niezależnego planowania zadań rozwojowych. *Dochody w przeliczeniu na jednego mieszkańca wzrosły* z 4 173 zł w 2018 roku do 8 148 zł w 2024 roku. Jest to dowód na skuteczne zwiększanie wpływów, w tym z PIT, CIT i funduszy zewnętrznych. Problemami w kwestii finansów gminnych jest *ograniczony potencjał dochodowy* (relatywnie niskie wpływy z lokalnych podatków), *wysoki udział wydatków bieżących* (zwłaszcza w oświacie) oraz znaczna *zależność od subwencji i dotacji*.

Finanse samorządu gminy Olszanka są obciążone wieloma wyzwaniami, które ograniczają możliwości inwestycyjne. Gmina zmaga się z *trudnościami w pozyskiwaniu dofinansowania zewnętrznego*, czego przykładem może być brak środków na uruchomienie klubu seniora. Dodatkowo, istnieje pilna *potrzeba modernizacji budynków publicznych* – w tym szkół, remiz strażackich i świetlic wiejskich – co wymaga znacznych nakładów finansowych. Brakuje także środków na remonty oraz rozwój infrastruktury społecznej, edukacyjnej i technicznej, co utrudnia poprawę jakości życia mieszkańców i ogranicza tempo rozwoju gminy.

2.3 Sfera przestrzenna i środowiskowa

Środowisko naturalne i infrastruktura techniczna

Gmina Olszanka, położona w południowo-zachodniej części powiatu brzeskiego, wyróżnia się rolniczym charakterem i niskim stopniem zurbanizowania. Mimo to, stopień rozwoju infrastruktury komunalnej oraz poziom obsługi mieszkańców podstawowymi usługami jest wysoki i systematycznie rośnie. Gminę charakteryzuje *wysoki poziom uzbrojenia technicznego i usług komunalnych*. Gmina Olszanka mimo wiejskiego i rolniczego charakteru zapewnia mieszkańcom bardzo dobry dostęp do podstawowych

usług komunalnych. Na uwagę zasługuje *rozbudowana sieć wodociągowa i powszechny dostęp do wody*. Długość eksploatowanej sieci wodociągowej wyniosła 67,6 km, a liczba przyłączy sięgnęła 1 181, co przy prawie pełnym pokryciu wodociągowym stanowi istotny atut infrastrukturalny. *Aż 92,5% mieszkańców korzysta z kanalizacji sanitarnej*. W zakresie gazyfikacji, mimo wciąż niskiego poziomu nasycenia (3,0% mieszkańców korzysta z sieci gazowej), od 2018 roku odnotowano *systematyczny wzrost długości sieci* z 1,1 km do 4,8 km. Pomimo pozytywnej tendencji, *dostęp do gazu nadal pozostaje marginalny*. Gmina stoi więc przed wyzwaniem zapewnienia mieszkańcom bardziej zróżnicowanych i bezpiecznych źródeł energii, szczególnie w kontekście transformacji energetycznej. W gminie nastąpiła *poprawa efektywności selektywnej zbiórki odpadów*. Udział odpadów zbieranych selektywnie wzrósł z 32,9% w 2018 roku do 36,8% w 2024 roku. Choć wciąż poniżej średniej wojewódzkiej (46,4%), trend wzrostowy świadczy o poprawiającej się świadomości ekologicznej mieszkańców oraz rosnącej efektywności systemu gospodarki odpadami.

Gminę charakteryzuje *niski poziom lesistości*. Lesistość gminy wynosiła jedynie 5,9%, co jest wartością ponad czterokrotnie niższą niż średnia wojewódzka (26,7%) i znacznie poniżej średniej powiatowej (18,9%). Niska lesistość ogranicza retencję wody, różnorodność biologiczną i potencjał rekreacyjny gminy. Dodatkowo gminę cechuje znikomy *udział obszarów chronionych*. Powierzchnia objęta ochroną prawną wynosi jedynie 0,2%, co plasuje gminę na jednym z najniższych poziomów w regionie. Jedynym formalnie chronionym obszarem jest rezerwat „Przylesie" o powierzchni 22,5 ha.

Ważnych informacji w kwestii oceny dostępności infrastruktury społecznej w gminie Olszanka daje nam badanie sondażowe. *Mieszkańcy bardzo dobrze oceniają dostępność placów zabaw w gminie*, aż 6 na 10 respondentów odpowiedziała, że dostępność ta jest dobra lub bardzo dobra. Z goła inaczej przedstawia się ocena *dostępności różnych form atrakcyjnego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. Jedynie 15,7% ocenia ją pozytywnie*. Przy tej okazji należy odnieść się również do oceny przystosowania budynków publicznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Ponad 40% respondentów oceniła jaką jako niewystarczającą.

Gmina Olszanka wyróżnia się *dobrze rozwiniętą infrastrukturą techniczną*, szczególnie w zakresie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Na uwagę zasługuje też pozytywny trend w gospodarce odpadami oraz inwestycje w sieć gazową. Jednocześnie gmina boryka się z poważnymi ograniczeniami środowiskowymi – *bardzo niskim poziomem lesistości i znikomym udziałem terenów chronionych*. W przyszłości konieczne będzie zrównoważenie rozwoju infrastrukturalnego z potrzebami środowiskowymi, m.in. poprzez działania zwiększające retencję, zieloną przestrzeń oraz efektywność zarządzania odpadami.

Środowisko naturalne i infrastruktura techniczna w gminie Olszanka stają w obliczu wyzwań związanych ze zmianami klimatycznymi, w tym *postępującą suszą i wzrostem zagrożeń środowiskowych*. Mieszkańcy podkreślają *potrzebę intensyfikacji działań w zakresie edukacji*

ekologicznej, rozwoju systemów retencji wody, wymiany przestarzałych źródeł ciepła oraz usuwania azbestu. Do głównych problemów zalicza się również *obecność nielegalnych składowisk odpadów* oraz *konieczność modernizacji i ewentualnej rozbudowy Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK)*. Rzeka Nysa Kłodzka stanowi jednocześnie istotny walor krajobrazowy i ekologiczny oraz potencjalne zagrożenie powodziowe. Sieć kanalizacyjna i wodociągowa obejmuje około 90% gminy, jednak wymaga modernizacji, a występujące niskie ciśnienie w wodociągach wskazuje na konieczność rozbudowy stacji uzdatniania wody. Mieszkańcy są otwarci na wprowadzanie nowoczesnych, proekologicznych rozwiązań, takich jak butelkomaty czy modernizacja systemu PSZOK, choć *wyrażają sprzeciw wobec budowy farm wiatrowych*. Większą akceptację zyskują natomiast instalacje fotowoltaiczne i pompy ciepła, które wpisują się w kierunki zrównoważonego rozwoju energetycznego gminy.

Transport i łączność

Gmina Olszanka dysponuje *wyjątkowo korzystnym układem komunikacyjnym* w skali regionalnej i krajowej, głównie dzięki przebiegowi autostrady A4 i obecności węzła autostradowego „Brzeg", co zapewnia bezpośredni dostęp do paneuropejskiego korytarza transportowego oraz podnosi atrakcyjność inwestycyjną gminy. *Rozbudowana sieć dróg wojewódzkich i powiatowych* (łącznie ponad 50 km) stanowi solidny szkielet transportowy gminy, uzupełniany przez gęstą sieć dróg gminnych i wewnętrznych, jednak duży udział dróg gruntowych (ponad 85% sieci gminnej) może ograniczać komfort i bezpieczeństwo lokalnych połączeń. Bliskość Wrocławia (55 km do lotniska), Opola oraz granicy z Czechami i Niemcami wzmacnia strategiczne znaczenie gminy w kontekście rozwoju sektora logistycznego i przemysłowego, szczególnie w rejonie węzła autostrady A4. Poważnym problemem jest *zły stan części dróg lokalnych*.

Dostępność tras rowerowych w gminie Olszanka została oceniona przez mieszkańców bardzo krytycznie. Aż 78,5% ankietowanych oceniło ją negatywnie, z czego 46,5% wystawiło ocenę „bardzo źle". Jedynie 9,9% respondentów uznało, że dostępność tras rowerowych jest dobra lub bardzo dobra. Transport publiczny w Gminie Olszanka, mimo formalnej obecności połączeń autobusowych (PKS Brzeg) i kolejowych, cechuje się bardzo ograniczoną liczbą kursów, co skutkuje *realnym ryzykiem wykluczenia komunikacyjnego mieszkańców – szczególnie w mniejszych sołectwach*. *Niska częstotliwość połączeń* utrudnia codzienny dojazd do pracy, szkół i usług, co wymaga pilnych działań w zakresie poprawy dostępności transportu zbiorowego. W praktyce oznacza to, że mieszkańcy są zmuszeni do korzystania z transportu prywatnego, co prowadzi do *wykluczenia komunikacyjnego seniorów, dzieci, osób z niepełnosprawnościami* oraz tych, którzy nie mają własnych środków transportu. Utrudnia to codzienne funkcjonowanie, w tym dojazd do szkół średnich, urzędów czy punktów usługowych. Wyniki badania ankietowego wskazują na *bardzo niską ocenę dostępności transportu publicznego* – aż 80% mieszkańców ocenia ją jako „źle" lub „bardzo źle".

Atutem gminy w sferze komunikacyjnej jest *czynna stacja kolejowa z połączeniami na trasie Opole – Wrocław* (linie prowadzące do Nysy, Katowic, Krakowa, Czech i Niemiec). *Infrastruktura cyfrowa w gminie prezentuje wysoki poziom* – ponad 80% punktów adresowych znajduje się w zasięgu internetu szerokopasmowego, przy dominacji nowoczesnej technologii światłowodowej, co stanowi istotny atut dla mieszkańców oraz potencjalnych inwestorów. Trwające i planowane inwestycje w infrastrukturę telekomunikacyjną, w tym eliminacja tzw. „białych plam", umożliwią dalsze wyrównywanie szans cyfrowych, co wpisuje się w długoterminowy trend wzrostu znaczenia usług online w życiu mieszkańców i działalności gospodarczej.

Gmina Olszanka posiada silne przewagi konkurencyjne w zakresie dostępności komunikacyjnej (autostrada A4, kolej, drogi wojewódzkie) oraz nowoczesnej infrastruktury cyfrowej. Są to atuty zwiększające jej atrakcyjność inwestycyjną i logistyczną. Jednocześnie jednak problemy z jakością transportu publicznego oraz dominacją dróg gruntowych w sieci lokalnej stanowią kluczowe słabości, które należy adresować w polityce rozwoju transportu i mobilności mieszkańców.

Ład przestrzenny

Gmina Olszanka posiada *wyraźnie rolniczy charakter użytkowania przestrzeni* – aż 79,9% jej powierzchni zajmują grunty orne, co potwierdza dominację funkcji rolniczej oraz ograniczone możliwości intensywnej urbanizacji. *Niewielki udział terenów zabudowanych i zurbanizowanych* (łącznie ok. 2,1%), w tym marginalna powierzchnia terenów przemysłowych i rekreacyjnych, wskazuje na wciąż niską intensywność procesów urbanizacyjnych i niski stopień zagospodarowania dla funkcji pozarolniczych.

Obowiązujące *miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmują jedynie 6% powierzchni Gminy Olszanka*, co może stanowić barierę dla intensyfikacji inwestycji budowlanych oraz ograniczać elastyczność gminy w kształtowaniu polityki mieszkaniowej. W strukturze powierzchni *dominują tereny rolnicze (2,7%) oraz techniczno-produkcyjne i usługowe (łącznie 1,4%),* natomiast udział terenów mieszkaniowych i komunikacyjnych pozostaje marginalny. Gmina Olszanka pełni funkcję *wiejskiego obszaru funkcjonalnego w bezpośrednim otoczeniu Brzegu*, jej przestrzeń podlega wpływom urbanizacyjnym, co może w przyszłości nasilać presję na zmiany przeznaczenia terenów, zwłaszcza w kontekście bliskości autostrady A4 i węzła „Brzeg".

W świetle dokumentów strategicznych województwa opolskiego (m.in. „Opolskie 2030"), gmina powinna równoważyć tradycyjną funkcję rolniczą z rozwojem funkcji gospodarczych, usługowych i osadniczych, co wymaga ostrożnego podejścia do inwestycji i planowania przestrzennego, szczególnie w kontekście ochrony gleb rolnych i walorów krajobrazowych. Wskazywana jest również *potrzeba uporządkowania przestrzeni, zwłaszcza poprzez rewitalizację zdegradowanych zabudowań po dawnych gospodarstwach państwowych* (PGR). Gmina posiada cenne lokalne zabytki, jednak nie są one odpowiednio wyeksponowane – pojawia się propozycja ich włączenia w spójny szlak turystyczny,

co mogłoby zwiększyć atrakcyjność regionu. Problem stanowią także *niszczejące, niezagospodarowane obiekty*, wymagające objęcia nadzorem i wsparciem konserwatorskim. Mieszkańcy dostrzegają *potrzebę poprawy estetyki przestrzeni publicznej* – poprzez tworzenie terenów zielonych, nasadzenia drzew i kwiatów – co pozytywnie wpłynęłoby na wizerunek i jakość życia w gminie.

Podsumowanie

Gmina Olszanka posiada znaczące atuty rozwojowe, które stanowią solidną podstawę do budowania jej przyszłości. Kluczowym walorem jest atrakcyjne położenie komunikacyjne w bezpośrednim sąsiedztwie Brzegu, Opola i Wrocławia, z doskonałym dostępem do węzła autostrady A4. Ten czynnik, w połączeniu ze spokojnym, bezpiecznym charakterem obszaru, tworzy dogodne warunki dla rozwoju funkcji mieszkaniowej, szczególnie atrakcyjnej dla rodzin poszukujących alternatywy dla miejskiego stylu życia. Niekorzystna sytuacja demograficzna, jednakże bez masowego odpływu ludności oraz istniejąca infrastruktura edukacyjna stanowią dodatkowe argumenty przemawiające za rozwojem osadnictwa.

W sferze społecznej gmina może poszczycić się aktywnością lokalnych organizacji, jednostek OSP oraz zaangażowaniem mieszkańców w życie wspólnoty. Istniejący potencjał kulturowy, obejmujący zabytkowe obiekty sakralne oraz lokalnych producentów żywności, stwarza podstawy do rozwoju turystyki i promocji lokalnej marki. Obserwuje się także możliwości rozwoju infrastruktury rowerowej i rekreacyjnej, co może znacząco podnieść jakość życia mieszkańców.

Jednakże gmina mierzy się z szeregiem wyzwań wymagających pilnych rozwiązań. Najpoważniejszymi problemami są: brak efektywnej komunikacji publicznej prowadzący do wykluczenia transportowego szczególnie wrażliwych grup społecznych, niedostateczna oferta usług opiekuńczych dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami oraz rozproszona zabudowa przy braku spójnego systemu planowania przestrzennego. Zaniedbania w zakresie estetyki przestrzeni publicznej, niedostosowana infrastruktura techniczna oraz ograniczona oferta spędzania wolnego czasu wpływają negatywnie na jakość życia mieszkańców i atrakcyjność gminy.

W odpowiedzi na zidentyfikowane potrzeby mieszkańców, gmina skoncentruje swoje wysiłki organizacyjne i finansowe na kilku kluczowych obszarach interwencji. Priorytetem jest poprawa dostępności transportowej, zarówno wewnątrzgminnej, jak i połączeń z Brzegiem, co znacząco wpłynie na zmniejszenie zjawiska wykluczenia komunikacyjnego. Rozwój usług społecznych, w tym opieki dziennej dla seniorów, pomocy psychologicznej i wsparcia dla rodzin zagrożonych wykluczeniem, stanowi istotny element budowania spójności społecznej. Modernizacja istniejącej infrastruktury społeczno-kulturalnej (świetlice, remizy, biblioteki) wraz z rozszerzeniem oferty dla dzieci i młodzieży przyczyni się do wzmocnienia kapitału społecznego.

Szczególną szansę rozwojową stanowi potencjał mieszkaniowy gminy, który powinien być rozwijany w powiązaniu z kompleksową ofertą usługową i rekreacyjną. Rozwój strefy gospodarczej przy węźle autostradowym, promocja lokalnych produktów i rozwój turystyki opartej o dziedzictwo kulturowe to kolejne kierunki działań mogące przynieść wymierne korzyści gospodarcze.

Kluczowa zmiana strategiczna dla gminy Olszanka polega na zintegrowanym rozwoju społeczno-przestrzennym, łączącym funkcję mieszkaniową z usługową i rekreacyjną, z pełnym wykorzystaniem przewag komunikacyjnych. Realizacja tej wizji wymagać będzie skoordynowanych działań w zakresie: aktywnej polityki przestrzennej, rozwoju atrakcyjnej oferty społeczno-kulturalnej, poprawy dostępności usług publicznych, wzmacniania tożsamości lokalnej oraz budowania przyjaznej środowisku infrastruktury technicznej. Efektywne wsparcie aktywności mieszkańców i organizacji społecznych stanie się katalizatorem tych przemian, prowadzących do zrównoważonego rozwoju gminy.

Ryzyka rozwojowe i szanse na zmianę.

Jeżeli Gmina Olszanka nie podejmie zdecydowanych i skoordynowanych działań rozwojowych, istnieje realne ryzyko pogłębiania się negatywnych trendów.

- **Demografia** – wyludnianie się gminy, postępujące starzenie się społeczeństwa oraz stopniowy zanik usług publicznych i komercyjnych.
- **Gospodarka** – brak nowych inwestycji, dalszy odpływ młodych mieszkańców oraz utrwalanie się uzależnienia od zewnętrznych dotacji.
- **Infrastruktura** – degradacja sieci drogowej, pogłębianie wykluczenia komunikacyjnego oraz niewdrażanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych.
- **Społeczeństwo** – spadek jakości życia mieszkańców, nasilanie się zjawiska wykluczenia społecznego oraz ograniczenie perspektyw rozwoju młodzieży.

Mimo tych zagrożeń, istnieje realna szansa na odwrócenie niekorzystnych tendencji. Warunkiem jest podjęcie kompleksowych i długofalowych działań rozwojowych, obejmujących w szczególności:

- dalsze inwestycje w infrastrukturę, zwłaszcza drogową oraz ścieżki rowerowe, usprawnienie transportu publicznego,
- tworzenie warunków dla powstawania nowych miejsc pracy oraz wdrożenie programów aktywizacji zawodowej (szkolenia, wsparcie i zachęty dla przedsiębiorców),
- inwestycje w edukację i opiekę nad dziećmi (rozwój żłobków, podnoszenie jakości nauczania),
- wspieranie samoorganizacji mieszkańców, animacja aktywności społecznej, oddolnych inicjatyw,
- promocję turystyki i kultury (wykorzystanie potencjału zabytków, organizacja wydarzeń integracyjnych i promocyjnych),
- rozwój współpracy międzygminnej (np. wspólne inwestycje w transport i usługi publiczne).

Zaniechanie takich działań skutkowałoby ryzykiem przekształcenia się Olszanki w gminę o malejącym potencjale demograficznym i gospodarczym, dotkniętą stagnacją i odpływem młodych mieszkańców. Jednak wdrożenie odpowiednich programów rozwojowych pozwoli nie tylko zatrzymać te niekorzystne procesy, ale także przywrócić gminie dynamikę, zwiększyć jej konkurencyjność w regionie i podnieść jakość życia mieszkańców.

4. Analiza strategiczna: mocne strony, wyzwania i potencjały

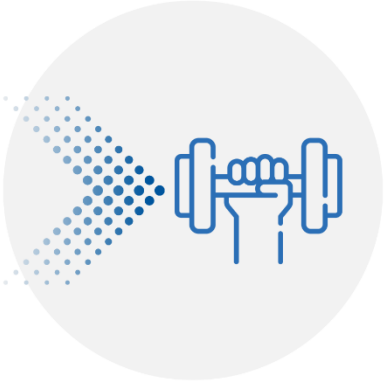
4.1 Analiza SWOT

Jedną z najbardziej skutecznych metod diagnostycznych w programowaniu rozwoju lokalnego jest analiza SWOT, która służy uporządkowaniu informacji zebranych w ramach prac nad diagnozą. Analiza ułatwia określenie wyzwań i priorytetów rozwojowych, stanowiąc bazę do określenia celów i kierunków działań strategii.

W ramach analizy zdefiniowano cztery grupy czynników takie jak:

- **Mocne strony (strengths)** - atuty samorządu, cechy wyróżniające, które stanowią przewagę konkurencyjną wobec innych jednostek,
- **Słabe strony (weaknesses)** - elementy stanowiące słabości samorządu, barierę rozwojową, będące deficytem wynikającym z ograniczeń wewnętrznych i zaniedbań rozwojowych,
- **Szanse (opportunities)** - pojawiają się w otoczeniu gminy, stwarzając możliwość korzystnej zmiany i impulsu rozwojowego,
- **Zagrożenia (threats)** - niekorzystne zjawiska pojawiające się w otoczeniu zewnętrznym gminy, które mogą stanowić poważną barierę rozwojową.

Mocne strony

- **Wysoki kapitał społeczny** – aktywność NGO, OSP, zaangażowanie mieszkańców.
- **Dobra infrastruktura społeczna** – sieć szkół, przedszkoli, świetlic, bibliotek.
- **Rozwinięta infrastruktura sportowa** – Orliki, siłownie, kluby sportowe.
- **Stabilna sytuacja finansowa gminy** – wzrost dochodów, skuteczność w pozyskiwaniu funduszy.
- **Dostępność przyrody w otoczeniu, cisza i spokój**.
- **Atrakcyjna lokalizacja, dobra dostępność transportowa** – bliskość autostrady A4, stacja kolejowa, drogi wojewódzkie.
- **Potencjał turystyczny i kulturowy** – zabytki (pałac, 528 obiektów), aktywność kulturalna.
- **Rozwój mikroprzedsiębiorczości** – wzrost liczby firm, specjalizacja rolnicza.
- **Dobra infrastruktura techniczna** – pełna sieć wodociągowa, rozbudowana kanalizacja.

Słabe strony

- **Demograficzne wyzwania** – spadek liczby ludności, starzenie się społeczeństwa, migracje młodych.
- **Ograniczona dostępność usług medycznych** – brak specjalistów, spadek liczby porad lekarskich.
- **Niski stopień pokrycia gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego**.
- **Niska dostępność transportu publicznego –** zwłaszcza dla uczniów oraz osób dojeżdżających do pracy i szkoły poza teren gminy.
- **Brak zdywersyfikowanej gospodarki, niska liczba miejsc pracy** – dominacja mikroprzedsiębiorstw, brak większych inwestorów.
- **Ograniczona oferta kulturalna i sportowa** – brak zajęć dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami.
- **Niedobór mieszkań komunalnych** – ograniczone możliwości dla nowych mieszkańców.

Szanse

- **Rozwój strefy przy autostradzie A4** – możliwość przyciągnięcia inwestorów logistycznych i produkcyjnych.
- **Fundusze unijne i programy rozwojowe** – wsparcie dla przedsiębiorczości, infrastruktury, edukacji.
- **Rozwój turystyki wiejskiej i agroturystyki** – wykorzystanie zabytków i specjalizacji rolniczej.
- **Współpraca międzykulturowa i międzygminna** – np. w zakresie opieki zdrowotnej, transportu.
- **Rozwój OZE i modernizacja infrastruktury** – zwiększenie efektywności energetycznej.
- **Poprawa dostępności cyfrowej** – rozwój usług online, telepracy.
- **Programy aktywizacji zawodowej** – wsparcie dla bezrobotnych, osób 50+, niepełnosprawnych.
- **Rozwój budownictwa mieszkaniowego** – zwiększenie atrakcyjności dla nowych mieszkańców.

Zagrożenia

- **Niekontrolowany odpływ młodych ludzi** – kurczenie się bazy podatkowej, zanik usług.
- **Kryzys w tradycyjnych sektorach gospodarki** – uzależnienie od rolnictwa i budownictwa.
- **Presja urbanizacyjna** – konflikty między funkcjami rolniczymi a rozwojowymi.
- **Niedostosowanie do zmian klimatycznych** – niska retencja wody, mała lesistość.

- **Rosnące koszty opieki społecznej i zdrowotnej** – obciążenie budżetu gminy.
- **Ograniczona dostępność specjalistów medycznych** – pogorszenie jakości życia mieszkańców.
- **Niekontrolowany odpływ młodych ludzi** – osłabienie potencjału rozwojowego.
- **Zależność od dotacji zewnętrznych** – ryzyko ograniczenia inwestycji w przypadku spadku funduszy.

4.2. Kluczowe potencjały rozwojowe Gminy Olszanka

Gmina Olszanka z punktu widzenia projektowanego rozwoju w perspektywie 2035 roku dysponuje istotnymi potencjałami, z których te kluczowe warto odnotować. Wymienione aspekty są częściowo rozszerzeniem ustaleń przeprowadzonych w ramach analizy SWOT, tym niemniej ich ranga istotnie wpływa na treść wizji oraz pozostałych zapisów tworzących planistyczną część dokumentu.

Tabela 6. Potencjały rozwojowe Gminy Olszanka

Obszar	Potencjał	Możliwości wykorzystania
Społeczność	Aktywne NGO, OSP, zaangażowanie mieszkańców	Wspieranie projektów społecznych, współpraca z organizacjami
Infrastruktura społeczna	Sieć szkół, przedszkoli, świetlic, bibliotek	Rozwój edukacji, integracja społeczna, kultura
Sport i rekreacja	Orliki, siłownie, kluby sportowe, tereny zielone	Dywersyfikacja oferty, zajęcia dla seniorów i niepełnosprawnych
Transport	Bliskość A4, stacja kolejowa, drogi wojewódzkie	Rozwój logistyki, poprawa połączeń komunikacyjnych
Gospodarka i przedsiębiorczość	Wzrost liczby firm, specjalizacja rolnicza (drób, sady)	Wsparcie dla mikroprzedsiębiorstw, rozwój przetwórstwa

Obszar	Potencjał	Możliwości wykorzystania
Turystyka i kultura	Zabytki (pałac, 528 obiektów w ewidencji zabytków), aktywność kulturalna	Rozwój turystyki kulturowej, promocja wydarzeń
Środowisko i infrastruktura	Dobra sieć wod.-kan., możliwość rozwoju OZE	Modernizacja infrastruktury, zwiększenie lesistości
Rynek pracy	Niskie bezrobocie, dobra lokalizacja	Programy aktywizacji zawodowej, współpraca z pracodawcami
Planowanie przestrzenne	Duże zasoby terenów rolnych, bliskość A4	Rozwój terenów inwestycyjnych, zrównoważona urbanizacja

Źródło: opracowanie własne

Gmina Olszanka, pomimo wyzwań demograficznych i infrastrukturalnych, posiada liczne atuty, które mogą stać się fundamentem jej przyszłego zrównoważonego rozwoju. Wysoki kapitał społeczny, dobra infrastruktura, korzystne położenie komunikacyjne oraz rosnąca przedsiębiorczość tworzą sprzyjające warunki dla poprawy jakości życia mieszkańców i przyciągnięcia nowych inwestorów. Poniżej przedstawiono analizę sposobów, w jakie poszczególne potencjały gminy mogą zostać wykorzystane do realizacji strategicznych celów rozwojowych.

Wykorzystanie kapitału społecznego i współpracy ponadlokalnej

Jednym z największych atutów Olszanki jest silne zaangażowanie mieszkańców oraz aktywność organizacji pozarządowych i Ochotniczych Straży Pożarnych. Tworzy to doskonałą podstawę do:

- **wspierania lokalnych inicjatyw** poprzez granty i partnerstwa publiczno-społeczne, np. projekty rewitalizacyjne czy kulturalne;
- **rozwoju współpracy międzygminnej** w ramach Subregionu Brzeskiego i Lokalnej Grupy Działania (LGD), co pozwoli na pozyskiwanie funduszy unijnych i realizację wspólnych przedsięwzięć;
- **budowania lokalnej tożsamości** poprzez edukację obywatelską i promocję dziedzictwa kulturowego.

Działania te mogą zwiększyć spójność społeczną i wzmocnić więzi między mieszkańcami, co jest szczególnie ważne w kontekście starzejącego się społeczeństwa i migracji młodych ludzi.

Rozwój infrastruktury społecznej i zdrowotnej

Gmina posiada stabilną sieć placówek oświatowych, świetlic wiejskich i bibliotek, co stwarza możliwości do:

- **rozbudowy oferty przedszkolnej i opieki nad dziećmi**, np. przez tworzenie żłobków i klubów malucha, co ułatwi rodzicom (zwłaszcza kobietom) powrót na rynek pracy;
- **wykorzystania telemedycyny**, aby zwiększyć dostęp do specjalistów bez konieczności dojazdu do większych miast;
- **modernizacji świetlic** jako centrów kulturalno-edukacyjnych, oferujących warsztaty, kursy zawodowe i spotkania międzypokoleniowe.

Dzięki temu Olszanka może stać się bardziej przyjaznym miejscem do życia dla rodzin i seniorów.

Turystyka i kultura jako motor rozwoju

Zabytkowy pałac, liczne obiekty historyczne i aktywna społeczność lokalna to potencjał do:

- **rozwoju turystyki kulturowej** – poprzez organizację festiwali, eventów historycznych i współpracę z regionalnymi szlakami turystycznymi;
- **Promocji dziedzictwa lokalnego** – np. poprzez wydarzenia kulinarne oparte na tradycyjnych produktach (drób, sady);
- **wykorzystania świetlic jako centrów kulturalnych**, gdzie odbywałyby się wystawy, koncerty i warsztaty rękodzieła.

Takie działania mogą przyciągnąć turystów, a także wzmocnić lokalną gospodarkę poprzez rozwój agroturystyki i małych firm usługowych.

Infrastruktura sportowa i rekreacja

Gmina posiada rozbudowane obiekty sportowe (Orliki, siłownie plenerowe), co pozwala na:

- **dywersyfikację oferty sportowej** – wprowadzenie zajęć dla seniorów, osób z niepełnosprawnością czy nowych dyscyplin (np. siatkówka, biegi na orientację);
- **budowę zadaszonych hal sportowych**, umożliwiających całoroczną aktywność;
- **współpracę szkół z klubami sportowymi**, aby wspierać młode talenty i promować zdrowy styl życia.

Sport może stać się ważnym elementem integracji społecznej i atrakcyjności gminy dla nowych mieszkańców.

Gospodarka i przedsiębiorczość – szansa na nowe inwestycje

Bliskość autostrady A4 i specjalizacja rolnicza (drób, sady) dają możliwości:

- **rozwoju strefy logistycznej przy węźle autostradowym**, przyciągającej firmy transportowe i magazynowe;
- **wsparcia lokalnych producentów** poprzez programy dotacyjne, targi regionalne i sprzedaż bezpośrednią;
- **rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego**, np. małych przetwórni owocowych czy mięsnych.

Działania te mogą zwiększyć liczbę miejsc pracy i zmniejszyć migrację zarobkową młodych ludzi.

Zrównoważony rozwój przestrzenny i ekologia

Mimo niskiej lesistości, gmina może:

- **zwiększyć retencję wody** przez tworzenie parków, alei i małych zbiorników retencyjnych;
- **rozwijać OZE** (panele słoneczne, biogazownie), aby poprawić efektywność energetyczną;
- **wykorzystać tereny rolne w sposób zrównoważony**, chroniąc gleby wysokiej klasy i promując ekoturystykę.

Gmina Olszanka ma solidne podstawy do rozwoju – od aktywnej społeczności po doskonałą lokalizację komunikacyjną. Kluczem do sukcesu będzie wykorzystanie istniejących zasobów w sposób strategiczny:

- **Inwestycje w kapitał ludzki** (edukacja, zdrowie, sport).
- **Wspieranie przedsiębiorczości i przyciąganie inwestorów**.
- **Promocja turystyki i kultury**.

- **Rozwój infrastruktury przyjaznej mieszkańcom**.

Dzięki tym działaniom Olszanka może stać się przykładem gminy, która łączy tradycję z nowoczesnością, zapewniając swoim mieszkańcom wysoką jakość życia i perspektywy na przyszłość.

5. Wizja i misja rozwoju

Rozwój gminy Olszanka stanowi proces, który ma na celu stworzenie zrównoważonego, przyjaznego i nowoczesnego miejsca do życia dla jej mieszkańców. W kontekście zmieniających się uwarunkowań, pojawiających się i dynamicznie zmieniających wyzwań społecznych, gospodarczych i ekologicznych, kluczowe staje się wypracowanie jasnej oraz spójnej misji oraz wizji, które będą stanowić fundament dla przyszłych działań gminy. Misja gminy Olszanka określa jej nadrzędny cel oraz wartości, do których dąży, natomiast wizja nakierowuje na długofalowy obraz przyszłości, w której Olszanka stanie się miejscem wyjątkowym pod względem jakości życia, integracji społecznej, rozwoju gospodarczego i dbałości o środowisko naturalne.

Misją rozwoju Gminy Olszanka jest budowanie nowoczesnej, aktywnej i zintegrowanej wspólnoty samorządowej, która mądrze łączy dziedzictwo kulturowe, aktywność mieszkańców z nowoczesnością. Nasze codzienne działania koncentrujemy na:

- **Zapewnianiu wysokiej jakości życia poprzez dostarczanie kompleksowych i łatwo dostępnych usług społecznych, edukacyjnych i kulturalnych, które wzmacniają wspólnotowe więzi oraz integrację międzypokoleniową.**
- **Stwarzaniu warunków, w których pomysłowość i energia mieszkańców przekształcają nasze dziedzictwo – żyzne gleby, czyste środowisko i bogatą historię – w konkretne produkty, usługi i atrakcje turystyczne, budując w ten sposób lokalny dobrobyt.**
- **Dbałości o zrównoważony rozwój przestrzenny, inwestycje w nowoczesną infrastrukturę oraz ochronę środowiska naturalnego, by tworzyć bezpieczną i atrakcyjną przestrzeń do życia, pracy i wypoczynku dla wszystkich mieszkańców.**
- **Jesteśmy gminą, dla której najwyższą wartością jest dobro i aktywny udział jej mieszkańców we wspólnym kształtowaniu przyszłości.**

Wizja, podobnie jak misja stanowi nieobowiązkowy element strategii, jednakże zdecydowano się na jej umieszczenie w dokumencie, w postaci ogólnego hasła, które zostało uszczegółowione poniżej. Wizja, stanowi ogólne stwierdzenie, które jednocześnie skupia się na kilku elementach, które odnoszą się do trzech sfer planowania strategicznego.

W sferze społecznej – w 2035 roku Gmina Olszanka jest wspólnotą otwartą, solidarną i aktywną. Mieszkańcy, niezależnie od wieku, mają szeroki dostęp do usług społecznych, edukacyjnych, zdrowotnych i kulturalnych. Seniorzy korzystają z programów aktywizacyjnych, młodzież znajduje możliwości rozwoju i angażuje się w życie gminy, a rodziny otrzymują realne wsparcie w łączeniu obowiązków zawodowych i opiekuńczych. Oferta kulturalna i rekreacyjna odpowiada na potrzeby różnych grup społecznych, a cyfryzacja i rozwiązania typu Smart Village sprzyjają lepszej komunikacji i integracji lokalnej społeczności.

W sferze gospodarczej – w 2035 roku Gmina Olszanka posiada dynamicznie rozwijającą się gospodarkę lokalną opartą na przedsiębiorczości mieszkańców, przetwórstwie rolnym oraz turystyce wiejskiej i kulturowej. Powstają nowe mikro- i małe przedsiębiorstwa, a lokalne produkty rolne i rzemieślnicze są rozpoznawalne w regionie. Inwestorzy znajdują w gminie przyjazne warunki do lokowania działalności, a mieszkańcy mają możliwość pracy zarówno na miejscu, poza gminą, jak i w modelu zdalnym dzięki dobrej infrastrukturze cyfrowej. Gmina skutecznie wykorzystuje swoje atuty – dziedzictwo kulturowe, zasoby przyrodnicze i położenie – jako podstawę dla budowania konkurencyjności i atrakcyjności gospodarczej.

W sferze przestrzennej – w 2035 roku Gmina Olszanka to obszar o uporządkowanej, funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni, która wspiera jakość życia mieszkańców. Drogi lokalne i transport publiczny są zmodernizowane, a dostęp do wody, kanalizacji, energii i szybkiego internetu jest powszechny. Inwestycje w odnawialne źródła energii i efektywność energetyczną ograniczają niską emisję, a tereny zielone i rekreacyjne sprzyjają zdrowiu i integracji mieszkańców. Zasoby przyrodnicze i kulturowe są chronione i aktywnie wykorzystywane w edukacji oraz turystyce. Gmina Olszanka realizuje ideę zrównoważonego rozwoju, dbając o równowagę między gospodarką, środowiskiem i potrzebami społecznymi.

6. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Planowany rozwój gminy Olszanka uwzględnia przede wszystkim jej wiejski charakter oraz różne potrzeby mieszkańców, których wspólnym mianownikiem jest wysoka jakość życia w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzenno – środowiskowej. Bardzo istotna w planowaniu rozwoju gminy w perspektywie 2035 roku jest opinia mieszkańców, którzy w pierwszej kolejności stawiają na jakość infrastruktury drogowej, transport publiczny, silną gospodarkę lokalną (miejsca pracy, mikroprzedsiębiorstwa), atrakcyjną ofertę spędzania wolnego czas (kulturalna, rozrywkowa oraz sportowa dla osób w każdym wieku) oraz rozwinięte usługi społeczne (zwłaszcza dla osób starszych, rodzin i zagrożonych wykluczeniem społecznym).

Najpoważniejszym wyzwaniem samorządu gminy Olszanka są zjawiska demograficzne (związane głownie z migracją młodych mieszkańców do większych miast i rosnącą liczbę osób w wieku poprodukcyjnym) oraz te wynikające z ograniczonego potencjału dochodowego oraz wysokich wydatków bieżących gminy. Planowanie inwestycji opiera się w głównej mierze na konieczności pozyskania zewnętrznych środków. Z drugiej strony gmina musi uporać się z wyzwaniami cywilizacyjnymi, do których należy energia odnawialna, cyfryzacja, zagospodarowanie przestrzenne oraz bezpieczeństwo publiczne (zjawiska klimatyczne, konflikt zbrojny).

Rozwój gminy w *sferze społecznej* realizowany będzie poprzez rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców, wzmacnianie spójności i integracji lokalnej, poszerzanie oferty spędzania wolnego czasu, wdrażanie nowoczesnych rozwiązań cyfrowych oraz wspieranie edukacji formalnej i nieformalnej. W *sferze gospodarczej* poprzez wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców, rozwój mikro- i małych firm, promocję lokalnych produktów i usług, a także rozbudowę infrastruktury gospodarczej sprzyjającej inwestycjom i zatrudnieniu. Natomiast w *sferze przestrzenno – środowiskowej* poprzez prowadzenie zrównoważonej polityki przestrzennej i działań rewitalizacyjnych, rozwój nowoczesnej i dostępnej infrastruktury technicznej (drogi, kanalizacja, internet, energetyka), ochronę środowiska naturalnego oraz zapewnienie bezpieczeństwa publicznego.

Dzięki realizacji tych kierunków działań Olszanka ma szansę w perspektywie 2035 roku stać się gminą nowoczesną, aktywną społecznie i atrakcyjną gospodarczo, w której mieszkańcy korzystają z wysokiej jakości usług, a lokalne zasoby środowiskowe i kulturowe stanowią podstawę zrównoważonego rozwoju.

W związku z tym i zgodnie z ustawą i wymogiem dotyczącym wskazania celów w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym sformułowano trzy cele strategiczne w odniesieniu do wskazanych wymiarów planowania strategicznego.

Sfera społeczna	
Cel strategiczny 1.	Wzmacnianie kapitału społecznego i poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Olszanka.

Sfera gospodarcza	
Cel strategiczny 2.	Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Olszanka.

Sfera przestrzenno – środowiskowa	
Cel strategiczny 3.	Zrównoważony rozwój przestrzenny i środowiskowy, wzmacniający odporność gminy na zmiany klimatu.

Poniżej przedstawiono kierunki działania, które realizowane będą w ramach poszczególnych celów.

Sfera społeczna

Biorąc pod uwagę negatywne trendy demograficzne (spadek liczby ludności, starzenie się społeczeństwa), ograniczoną dostępność do niektórych usług społecznych, niewielką ofertę kulturalną i rekreacyjną, a także potrzebę budowania tożsamości lokalnej i zwiększania integracji społecznej - Gmina Olszanka powinna ukierunkować swoje działania na poprawę jakości życia mieszkańców, przeciwdziałanie marginalizacji grup wykluczonych oraz rozwój kapitału społecznego. W gminie niezbędne jest wspieranie rodzin, seniorów, dzieci i młodzieży poprzez rozbudowę oferty społecznej, kulturalnej i edukacyjnej, a także wzmacnianie aktywności obywatelskiej i współpracy z organizacjami pozarządowymi. Istotnym elementem będzie także rozwijanie dostępności do usług zdrowotnych, promocja profilaktyki oraz zwiększanie bezpieczeństwa mieszkańców.

Wobec tego proponuje się następujące kierunki działań:

- → **Kierunek działania 1.1.** Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców.
- → **Kierunek działania 1.2.** Wzmacnianie spójności społecznej.
- → **Kierunek działania 1.3.** Rozwój oferty spędzania wolnego czasu.
- → **Kierunek działania 1.4.** Rozwój społeczeństwa informacyjnego.
- → **Kierunek działania 1.5.** Wspieranie rozwoju edukacji formalnej i nieformalnej.

Sfera gospodarcza

Z przeprowadzonych analiz wynika, że mieszkańcy w dużej mierze dojeżdżają do pracy do innych gmin. Niewielka liczba przedsiębiorstw tworzących nowe miejsca pracy, dominacja małych gospodarstw rolnych i ograniczona aktywność inwestycyjna przekładają się na niską dynamikę rozwoju lokalnej gospodarki. Istnieje jednak potencjał do rozwoju mikroprzedsiębiorczości, przetwórstwa rolnego oraz usług związanych z turystyką wiejską i agroturystyką. Kluczowym kierunkiem działań powinno być tworzenie korzystnych warunków dla inwestorów, rozwój infrastruktury wspierającej przedsiębiorczość, tworzenie warunków do rozwoju transportu, poprawa kompetencji zawodowych mieszkańców, a także promocja lokalnych produktów i usług. Olszanka może zyskać na atrakcyjności dzięki działaniom związanym z gospodarką opartą na zasobach lokalnych, takich jak środowisko naturalne, dziedzictwo kulturowe i potencjał rolniczy.

Wobec tego proponuje się następujące kierunki działań:

- → **Kierunek działania 2.1.** Wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców.
- → **Kierunek działania 2.2.** Rozbudowa potencjału infrastruktury rozwoju gospodarczego gminy Olszanka.

Sfera przestrzenno – środowiskowa

Kluczowym wyzwaniem dla Gminy Olszanka jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju przestrzennego w warunkach rozproszonego osadnictwa i ograniczonej infrastruktury technicznej. Wymaga to prowadzenia spójnej polityki przestrzennej, modernizacji dróg gminnych, rozwijania infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, poprawy dostępności cyfrowej i energetycznej. Jednocześnie istotne jest wprowadzanie rozwiązań przyjaznych środowisku, ograniczanie niskiej emisji, rozwój zieleni i terenów rekreacyjnych oraz działania adaptacyjne do zmian klimatu. Ochrona przyrody, krajobrazu i zasobów wodnych powinna być zintegrowana z planowaniem przestrzennym i rozwojem lokalnym. Gmina powinna dążyć do tworzenia uporządkowanej, bezpiecznej i estetycznej przestrzeni życia mieszkańców – wspierającej zdrowie, aktywność i więzi społeczne.

Wobec tego proponuje się następujące kierunki działań:

- → **Kierunek działania 3.1.** Zrównoważony rozwój przestrzenny i rewitalizacja.
- → **Kierunek działania 3.2.** Nowoczesna i dostępna infrastruktura techniczna.
- → **Kierunek działania 3.3.** Ochrona środowiska i zapewnienie bezpieczeństwa publicznego.

7. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Poniżej przedstawiono kierunki działań oraz przykładowy katalog przedsięwzięć możliwych do realizacji w ramach każdego z nich. Należy mieć na uwadze, że w katalogu zadań znajdują się również te, które są spoza katalogu zakresu zadań gminy. Działania te są ważne i mimo, że nie do końca zależą od gminy to jednak są elementem jej strategii rozwoju. W tym kontekście ważne jest prowadzenie działań lobbingowych i zabieganie o wskazane inwestycje u odpowiednich władz i podmiotów.

Kierunek działania 1.1	Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców.

Dynamiczne procesy demograficzne zwiększają wymagania wobec samorządu Olszanki w zakresie dbałości zwłaszcza o osoby w wieku senioralnym oraz grupy mieszkańców, które są zagrożone wykluczeniem społecznym. Starzenie się społeczeństwa, obserwowany wzrost liczby osób samotnych i niesamodzielnych, a także ograniczony dostęp do niektórych usług publicznych na obszarach wiejskich powodują konieczność rozwijania (czy też wzmacniania) systemu wsparcia społecznego. Zwiększa się zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, zdrowotne, terapeutyczne i profilaktyczne – zarówno w formie stacjonarnej, jak i środowiskowej.

Równolegle, zmieniające się modele rodziny i wzrost obciążeń związanych z opieką nad dziećmi i osobami starszymi wymagają wdrażania rozwiązań wspierających rodzinę w jej funkcjach opiekuńczych i wychowawczych. Rozwój łatwo dostępnych usług społecznych świadczonych na poziomie lokalnym przyczynia się do podniesienia jakości życia mieszkańców, przeciwdziała wykluczeniu społecznemu, aktywizuje seniorów oraz promuje prozdrowotne postawy. Inwestowanie w lokalne usługi społeczne nie tylko odpowiada na rosnące potrzeby mieszkańców, ale również wzmacnia spójność społeczną i podnosi atrakcyjność gminy jako miejsca do życia dla rodzin i osób starszych. Tym samym stanowi istotny element zrównoważonego rozwoju społecznego gminy Olszanka.

Wśród proponowanych działań wskazuje się następujące obszary i inicjatywy:

1. Wsparcie dla rodzin, dzieci i młodzieży:

- Organizacja lub wspieranie działań edukacyjnych, profilaktycznych i sportowych, służących zdrowiu psychicznemu i fizycznemu dzieci i młodzieży (np. spektakle, wyjazdy).
- Dostosowanie świetlic wiejskich do pełnienia funkcji wielofunkcyjnych, tj. miejsc spotkań, małych warsztatów oraz punktów opieki popołudniowej.
- Stała oferta wsparcia dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, w tym przeciwdziałanie przemocy.
- Gminna wyprawka dla nowo narodzonych dzieci.
- Programy wspierające rozwój talentów, umiejętności dzieci, młodzieży i dorosłych.

2. Aktywna polityka senioralna i wsparcie osób starszych:

- Tworzenie oferty usług opiekuńczych, zdrowotnych i profilaktycznych.
- Wsparcie w zakresie utrzymania zdrowia, sprawności, bezpieczeństwa, aktywności społecznej, edukacji, samodzielności oraz integracji międzypokoleniowej.
- Animacja wolontariatu sąsiedzkiego oferującego pomoc w codziennych czynnościach (np. dowóz zakupów, proste prace domowe).

3. Integracja i wsparcie osób z niepełnosprawnościami:

- Działania animacyjno – integracyjne w sferze kulturalno-społecznej, zawodowej i edukacyjnej.
- Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami, w szczególności z niepełnosprawnością ruchową.

4. Kompleksowe poradnictwo i pomoc specjalistyczna:

- Oferta wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego dla wszystkich mieszkańców.
- Organizacja cyklicznych "dni porad społecznych" z wizytami specjalistów (prawnik, psycholog, doradca rodzinny) w sołectwach.

5. Wzmacnianie struktur pomocy i aktywizacja społeczna:

- Realizacja programów przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu.
- Działania aktywizacyjne i integracyjne dla rodzin oraz osób samotnie wychowujących dzieci.
- Wzmacnianie infrastrukturalne jednostek gminnych (GOPS, GOKIS) odpowiedzialnych za politykę społeczną i kulturalną.
- Zachęcanie organizacji pozarządowych do pozyskiwania zewnętrznych środków na działania społeczne.

Kierunek działania 1.2	Wzmacnianie spójności społecznej.

Wzmacnianie spójności społecznej jest kluczowym wyzwaniem w kontekście rozproszonego osadnictwa, zróżnicowanego dostępu do usług oraz ograniczonych możliwości uczestnictwa w życiu społecznym części mieszkańców gminy. Nasilające się procesy depopulacyjne, migracja osób młodych oraz starzenie się społeczności lokalnych prowadzą do osłabienia więzi międzyludzkich, malejącego zaangażowania obywatelskiego i poczucia wspólnoty.

W tych warunkach niezbędne jest podejmowanie działań sprzyjających integracji mieszkańców, wzmacnianiu kapitału społecznego, rozwojowi inicjatyw oddolnych i aktywności lokalnej. Istotną rolę odgrywa tu wspieranie organizacji pozarządowych, kół gospodyń wiejskich, grup nieformalnych, klubów seniora oraz budowanie przestrzeni do spotkań i współpracy międzypokoleniowej.

Wzmocnienie spójności społecznej przekłada się na większą odporność społeczności lokalnych na kryzysy, wzrost poziomu zaufania i współodpowiedzialności za wspólne dobro – a tym samym na trwały i zrównoważony rozwój gminy.

Wśród proponowanych działań wskazuje się następujące inicjatywy:

1. Współpraca zewnętrzna i partnerska.

- Aktywna kooperacja z samorządami Subregionu Brzeskiego w celu realizacji wspólnych przedsięwzięć rozwojowych.
- Rozwój współpracy międzynarodowej poprzez partnerstwa z zagranicznymi gminami, przy aktywnym zaangażowaniu mieszkańców i organizacji pozarządowych.

2. Budowanie kapitału społecznego i integracja.

- Wspieranie aktywności i zaangażowania mieszkańców we współdecydowanie o polityce gminy.
- Działania wzmacniające więzi społeczne i budujące poczucie przynależności lokalnej (m.in. poprzez pikniki, festyny, letnie kino, festiwale potraw, akcje sąsiedzkie i konkursy).
- Programy integracji nowych mieszkańców, np. pakiet powitalny czy spotkania adaptacyjne.
- Podejmowanie inicjatyw budujących dialog społeczny pomiędzy sołectwami, skierowanych do mieszkańców i rad sołeckich.

3. Aktywizacja społeczności lokalnej.

- Animowanie i wspieranie lokalnych inicjatyw obywatelskich.
- Organizacja i upowszechnianie aktywności wolontariackiej, w tym utworzenie Gminnego Wolontariatu realizującego działania społeczne, środowiskowe i wspierające bezpieczeństwo we współpracy z OSP, szkołami i organizacjami lokalnymi.
- Aktywizacja organizacji pozarządowych do działań prospołecznych.

4. Wsparcie infrastruktury społecznej i kultury.

- Działania ukierunkowane na poprawę dostępności do placówek opieki nad dziećmi, zwłaszcza żłobkowej.
- Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości lokalnej.
- Wspieranie działań z zakresu rewitalizacji, z uwzględnieniem jej społecznego aspektu.

Kierunek działania 1.3	Rozwój oferty spędzania wolnego czasu

Dostęp do atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty spędzania wolnego czasu ma istotne znaczenie dla jakości życia mieszkańców, integracji społecznej oraz budowania tożsamości lokalnej. W gminie Olszanka występują niedobory infrastruktury kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej, co w szczególności wpływa

na dzieci, młodzież i osoby starsze, które nie zawsze mają możliwość korzystania z form aktywności poza miejscem zamieszkania.

Brak lokalnych możliwości aktywnego i twórczego spędzania czasu sprzyja wykluczeniu, obniża poziom uczestnictwa w życiu wspólnoty oraz może prowadzić do negatywnych zjawisk społecznych, takich jak izolacja czy bierność. Rozwój oferty czasu wolnego – zarówno w formie infrastruktury (place zabaw, boiska, świetlice, kluby), jak i programów animacyjnych (zajęcia kulturalne, sportowe, warsztaty) – odpowiada na te potrzeby, wspiera zdrowy styl życia, aktywizuje mieszkańców i buduje więzi międzyludzkie. Inwestowanie w ten obszar sprzyja nie tylko poprawie jakości życia, ale także zwiększa atrakcyjność gminy jako miejsca do zamieszkania, zwłaszcza dla młodych rodzin.

Wśród proponowanych działań wskazuje się następujące inicjatywy:

1. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i sportowej.

- Modernizacja, rozbudowa i budowa bezpiecznej infrastruktury, w tym placów zabaw, boisk, terenów rekreacyjnych oraz plenerowych siłowni w sołectwach.
- Tworzenie ścieżek spacerowych i rowerowych wzdłuż dróg i miedz, łączących sołectwa.

2. Organizacja życia sportowego i rekreacyjnego.

- Organizacja przedsięwzięć sportowych i rekreacyjnych (np. rajdy rowerowe, turnieje sportowe).
- Rozwój cyklicznej oferty zajęć sportowych dla różnych grup wiekowych (np. fitness, gimnastyka dla seniorów, szkółki piłkarskie dla dzieci).

3. Animacja kulturalna i integracja społeczności.

- Organizacja cyklicznych wydarzeń integracyjnych angażujących różne pokolenia, takich jak festyny, pikniki rodzinne czy wieczory filmowe.
- Prowadzenie warsztatów artystycznych i rękodzielniczych (plastycznych, kulinarnych, muzycznych) wzmacniających lokalne tradycje i rozwijających pasje.
- Wzmacnianie roli Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu oraz bibliotek jako centrów oferty czasu wolnego.

4. Wspieranie aktywności obywatelskiej i międzypokoleniowej.

- Adaptacja świetlic wiejskich na wielofunkcyjne centra życia lokalnego (miejsce spotkań, warsztatów, zajęć).
- Kształtowanie oferty międzypokoleniowej, np. wspólne projekty seniorów i młodzieży (kroniki lokalne, warsztaty komputerowe).
- Wspieranie organizacji pozarządowych realizujących zadania w zakresie sportu, rekreacji oraz kultury.

5. Strategiczne wykorzystanie dziedzictwa.

- Opracowanie strategii wykorzystania dziedzictwa kulturowego, w tym skatalogowanie zasobów i opracowanie oferty produktów oraz usług turystycznych.

Kierunek działania 1.4	Rozwój społeczeństwa informacyjnego

Cyfryzacja życia publicznego i rosnące znaczenie technologii informacyjnych stawiają przed samorządami nowe wyzwania w zakresie dostępności usług, komunikacji i partycypacji społecznej. W gminie Olszanka istnieje potrzeba szerszego wykorzystania nowoczesnych rozwiązań cyfrowych w administracji, edukacji, kulturze i usługach publicznych, szczególnie z myślą o wyrównywaniu szans mieszkańców obszarów wiejskich.

Rozwój społeczeństwa informacyjnego obejmuje zarówno inwestycje w infrastrukturę technologiczną (dostęp do internetu, systemy informatyczne), jak i działania na rzecz podnoszenia kompetencji cyfrowych mieszkańców, w tym osób starszych. Zwiększenie dostępności do e-usług, rozwój komunikacji elektronicznej i otwartego dostępu do informacji publicznej wzmacniają efektywność zarządzania oraz budują nowoczesny i transparentny samorząd.

Smart Gmina Olszanka to koncepcja, która łączy technologie z realnymi potrzebami mieszkańców – sprzyjając inkluzji cyfrowej, lepszej jakości usług i aktywizacji lokalnej społeczności.

Wśród proponowanych działań wskazuje się następujące inicjatywy:

1. Rozwój cyfrowych usług publicznych i e-administracji.

- Utworzenie cyfrowej platformy gminnej do zgłaszania problemów, prowadzenia konsultacji społecznych i rezerwacji usług publicznych.
- Stałe rozszerzanie pakietu spraw, które można załatwić przez Internet.
- Poprawa przejrzystości i dopracowanie sprawnego systemu informacji na stronie internetowej Urzędu Gminy i podległych mu placówek (oferta gminy, aktualne wydarzenia).

2. Edukacja cyfrowa i wsparcie mieszkańców.

- Prowadzenie szkoleń dla mieszkańców z obsługi e-usług publicznych (np. ePUAP, e-recepta), e-administracji oraz bezpieczeństwa cyfrowego, organizowanych m.in. w świetlicach wiejskich.
- Wyposażenie świetlic wiejskich w sprzęt komputerowy i szybki internet (cyfrowe świetlice) do celów szkoleniowych, edukacji zdalnej i kursów dla seniorów.

3. Wzmacnianie kompetencji cyfrowych urzędu i nowe formy pracy.

- Szkolenia dla pracowników Urzędu Gminy z zakresu korzystania z nowoczesnych narzędzi cyfrowych oraz cyberbezpieczeństwa.
- Tworzenie w świetlicach wspólnych przestrzeni do pracy zdalnej (coworking), umożliwiających łączenie życia w gminie z pracą online.

4. Cyfryzacja dziedzictwa i promocja oferty.

- Utworzenie cyfrowego archiwum dziedzictwa gminy (zdjęcia, dokumenty, nagrania historii mówionej).
- Digitalizacja zasobów bibliotecznych i kulturalnych.
- Skuteczna promocja online oferty zajęć sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych, skierowanej szczególnie do seniorów i osób z niepełnosprawnościami.

Kierunek działania 1.5	Wspieranie rozwoju edukacji formalnej i nieformalnej.

Edukacja jest jednym z fundamentów rozwoju lokalnego, dlatego wspieranie zarówno edukacji formalnej, jak i nieformalnej stanowi istotny kierunek działań gminy Olszanka. Mimo stabilnej i dobrze rozwiniętej sieci placówek szkolno-przedszkolnych, gmina mierzy się z wyzwaniami demograficznymi, spadkiem współczynnika skolaryzacji oraz koniecznością racjonalizacji sieci oświatowej. Brak szkoły ponadpodstawowej i żłobka, trudności komunikacyjne w dostępie do szkół średnich oraz niedostateczne przygotowanie kadry do pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych wpływają na ograniczenia w dostępie do pełnowartościowej edukacji.

Atutem Olszanki są dobre wyniki egzaminów ósmoklasisty z języka polskiego i matematyki oraz rosnące wskaźniki objęcia wychowaniem przedszkolnym, jednak potrzebne są dalsze działania ukierunkowane na rozwój kompetencji językowych, cyfrowych i społecznych dzieci i młodzieży. Istotne jest także wzmacnianie oferty zajęć dodatkowych, edukacji nieformalnej oraz współpracy szkół z instytucjami kultury i organizacjami społecznymi.

Inwestycje w edukację – zarówno na poziomie systemowym, jak i w formach uzupełniających – przyczyniają się do podnoszenia kapitału ludzkiego, wyrównywania szans oraz przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców.

W ramach działań dotyczących edukacji wskazywano na konieczność realizacji następujących inicjatyw:

1. Inwestycje i modernizacja infrastruktury oświatowej.

- Modernizacji i termomodernizacji wymagających tego placówek oświatowych.
- Doposażenia oraz modernizacji sal lekcyjnych, pracowni specjalistycznych i boisk przyszkolnych.
- Dostosowania obiektów edukacyjnych do potrzeb dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami.

2. Wsparcie dla uczniów o zróżnicowanych potrzebach.

- Wzmocnienia segmentu edukacji w zakresie pracy z dziećmi posiadającymi orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.

- Zagwarantowania kompleksowego wsparcia dla dzieci i młodzieży o szczególnych potrzebach edukacyjnych.
- Wspierania edukacji dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionej, m.in. poprzez programy stypendialne i grantowe.

3. Rozwój oferty edukacyjnej i pozalekcyjnej.

- Wzmocnienia konkurencyjności i podnoszenia jakości oferty edukacyjnej.
- Rozszerzenia pakietu zajęć uzupełniających i pozalekcyjnych.
- Organizacji wyjazdów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży (do muzeów, parków nauki).
- Prowadzenia działań z zakresu edukacji regionalnej (lekcje terenowe w pałacach, kościołach i przy zabytkach).
- Edukacja obywatelska młodzieży – lekcje samorządowe w szkołach oraz wizyty uczniów na sesjach Rady Gminy.

4. Kształcenie ustawiczne i edukacja dorosłych.

- Tworzenia przestrzeni i możliwości dla realizacji idei uczenia się przez całe życie (np. Uniwersytet Ludowy).
- Organizacji warsztatów, kursów i szkoleń dla dorosłych (kompetencje cyfrowe, językowe, przedsiębiorczość).
- Stałego rozszerzania możliwości świetlic wiejskich w zakresie aktywizacji mieszkańców poprzez edukację nieformalną.

5. Wsparcie systemowe i logistyczne.

- Poprawy dostępności komunikacji publicznej w zakresie dojazdu uczniów do placówek oświaty poza gminą.

Kierunek działania 2.1	Wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców.

Gospodarka Gminy Olszanka opiera się głównie na mikroprzedsiębiorczości oraz samozatrudnieniu, a lokalna aktywność gospodarcza rozwija się w stabilnym tempie. Aż 97,4% firm stanowią mikroprzedsiębiorstwa, co wskazuje na dominację rodzinnych form prowadzenia działalności oraz potencjał do dalszego rozwoju. Mimo wzrostu liczby zarejestrowanych firm o 24% od 2018 r., wskaźnik przedsiębiorczości jest znacząco niższy od średniej powiatowej i wojewódzkiej, a tylko 22,6% mieszkańców pozytywnie ocenia warunki dla rozwoju działalności gospodarczej.

Lokalni przedsiębiorcy działają głównie w sektorach budownictwa, handlu, przetwórstwa i usług profesjonalnych. Rozwój specjalistycznego rolnictwa (m.in. sadownictwa) i produktów wysokiej jakości (wina, oleje, soki) tworzy warunki do budowania lokalnej marki i promocji gospodarczej gminy.

Wspieranie przedsiębiorczości, w tym lokalnych producentów i usługodawców, tworzenie mechanizmów doradztwa i promocji działalności gospodarczej oraz rozwój oferty inkubacyjnej i szkoleniowej, są kluczowe dla zwiększenia liczby miejsc pracy, ograniczenia odpływu mieszkańców i wzmocnienia lokalnego rynku pracy.

W ramach działania przewiduje się następujące inicjatywy:

1. Wsparcie przedsiębiorczości i rozwoju biznesu.

- Realizacja warsztatów i doradztwa dla osób chcących otworzyć mały biznes (w tym gospodarstwa agroturystyczne i usługi mobilne).
- Tworzenie zachęt i sprzyjanie rozwojowi nowych, lokalnych przedsiębiorców.
- Utworzenie miejsc spotkań biznesowych oraz działania na rzecz sieciowania (networking) lokalnego biznesu.

2. Rozwój i promocja turystyki oraz lokalnych produktów.

- Wsparcie rozwoju turystyki wiejskiej i agroturystyki (w formie doradztwa czy promocji).
- Certyfikacja i promocja lokalnych wyrobów kulinarnych, rzemiosła oraz usług turystycznych.
- Stworzenie i promocja wspólnej marki dla lokalnych produktów (np. „Smaki Olszanki”).
- Promocja lokalnych produktów i usług na targach oraz w Internecie.

3. Szkolenia i aktywizacja zawodowa.

- Realizacja szkoleń branżowych (np. dla rolników: ekologiczna uprawa, przetwórstwo; dla rzemieślników: sprzedaż online).
- Wdrożenie programu „Rękodzieło i tradycja” – warsztaty umożliwiające seniorom zarobkowanie na swoich umiejętnościach (haft, szydełkowanie, wikliniarstwo).
- Wspieranie i promocja pracy zdalnej jako atrakcyjnej alternatywy dla dojazdów do miast.

4. Promocja i komunikacja.

- Utworzenie dedykowanej strony internetowej lub grupy "Gospodarcza Olszanka" oferującej darmową promocję lokalnych usług i produktów.

Kierunek działania 2.2	Rozbudowa potencjału infrastruktury rozwoju gospodarczego gminy Olszanka

Dalszy rozwój gospodarczy Gminy Olszanka uzależniony jest od dostępności odpowiednio przygotowanych terenów inwestycyjnych oraz poprawy infrastruktury wspierającej przedsiębiorczość i rynek pracy. Kluczowym krokiem było uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w rejonie węzła autostradowego „Brzeg”, co stwarza realne warunki do lokowania inwestycji produkcyjnych i logistycznych. Mimo to część gruntów pozostaje w rękach prywatnych, co utrudnia pełne wykorzystanie potencjału strefy.

Ograniczona liczba lokalnych miejsc pracy, konieczność codziennych dojazdów mieszkańców do większych ośrodków oraz niskie oceny dostępności zatrudnienia i poziomu wynagrodzeń wskazują na potrzebę rozwoju zaplecza infrastrukturalnego dla biznesu, rolnictwa i usług. Szczególnie istotne jest uzbrojenie terenów inwestycyjnych, poprawa dostępności transportowej oraz promowanie działalności nieuciążliwej, zgodnej z charakterem gminy. Rozbudowa infrastruktury technicznej i gospodarczej stanowi fundament długofalowego rozwoju lokalnej gospodarki, pozwala przyciągać inwestorów, tworzyć miejsca pracy i zwiększać dochody budżetowe, a tym samym poprawiać jakość życia mieszkańców.

Wśród działań, które pozwolą na rozbudowę potencjału infrastrukturalnego i inwestycyjnego gminy Olszanka, a tym samym, które wpłyną na poprawę atrakcyjności gospodarczej gminy, wskazuje się:

1. Rozwój infrastruktury technicznej i inwestycyjnej.

- Przygotowanie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych, w szczególności przy węźle autostradowym Brzeg w miejscowości Przylesie, poprzez doprowadzenie niezbędnej infrastruktury: wodociągowej, kanalizacyjnej oraz oświetleniowej wzdłuż drogi dojazdowej.
- Rozbudowa infrastruktury teleinformatycznej i energetycznej w celu zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej gminy.

2. Rozwój transportu i dostępności.

- Rozwój lokalnego transportu publicznego, dopasowanego do zbiorowych potrzeb mieszkańców.
- Współpraca z powiatem w celu poprawy połączeń komunikacyjnych do Oławy i Brzegu.
- Usprawnienie dojazdów do terenów produkcyjnych i rolniczych poprzez budowę lub przebudowę dróg.

3. Wsparcie lokalnej przedsiębiorczości i pracy.

- Prowadzenie aktywnej gminnej polityki proinwestycyjnej.
- Adaptacja nieużytkowanych budynków na warsztaty rzemieślnicze lub mini-pracownie dla lokalnych wytwórców (stolarzy, krawcowych, producentów żywności).
- Rozwój punktów coworkingowych w świetlicach wiejskich, przeznaczonych do pracy zdalnej.

Kierunek działania 3.1	Zrównoważony rozwój przestrzenny i rewitalizacja.

Efektywne planowanie przestrzenne oraz działania rewitalizacyjne stanowią fundament zrównoważonego rozwoju Gminy Olszanka. Przemyślane kształtowanie przestrzeni umożliwia nie tylko właściwe rozmieszczenie funkcji mieszkaniowych, gospodarczych i usługowych, ale również sprzyja spójności społecznej i estetyce otoczenia. Szczególnego znaczenia nabiera konieczność przywracania

funkcji zdegradowanym obszarom – zarówno w ujęciu infrastrukturalnym, jak i społecznym. Rozproszona struktura osadnicza gminy oraz występowanie obszarów o niskiej dostępności komunikacyjnej wymagają zastosowania nowoczesnych narzędzi planistycznych, partycypacji mieszkańców i elastycznego podejścia do planowania. Integracja działań w zakresie planowania przestrzennego, ochrony krajobrazu, adaptacji do zmian klimatycznych i dostępności usług publicznych tworzy podstawy dla rozwoju atrakcyjnych, funkcjonalnych i odpornych przestrzeni lokalnych.

Zrównoważony rozwój przestrzenny to także odpowiedź na wyzwania klimatyczne. Niska lesistość (5,9%) oraz znikomy udział obszarów chronionych (0,2%) ograniczają potencjał retencyjny i bioróżnorodność gminy. Wzmocnienie roli terenów zielonych, zwiększenie estetyki przestrzeni i lepsze zarządzanie funkcjami przestrzennymi to klucz do poprawy jakości życia mieszkańców i budowania spójnej, atrakcyjnej i odpornej na kryzysy gminy.

W ramach działania przewiduje się następujące inicjatywy:

1. Planowanie i zarządzanie przestrzenne.

- Efektywne planowanie przestrzenne i zintegrowany rozwój funkcjonalno-przestrzenny.
- Kształtowanie harmonijnej struktury osadniczej i ładu przestrzennego.
- Opracowanie i uchwalenie planu ogólnego gminy.
- Stała aktualizacja, opracowanie i uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP) dla kluczowych obszarów.

2. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych.

- Rewitalizacja zdegradowanych obszarów wyznaczonych w Gminnym Programie Rewitalizacji.
- Rewitalizacja zdegradowanych obszarów popegeerowskich (PGR).
- Modernizacja pozostałych obiektów gminnych z przeznaczeniem na cele społeczne i kulturalne.

3. Kształtowanie przestrzeni publicznych:

- Rewitalizacja centrów sołectw i przestrzeni publicznych (skwery, place, parki).
- Poprawa estetyki przestrzeni publicznych.
- Doposażenie przestrzeni w obiekty małej architektury.
- Realizacja zadań z zakresu małej retencji i zazieleniania.
- Estetyzacja przestrzeni publicznych.

Kierunek działania 3.2	Nowoczesna i dostępna infrastruktura techniczna.

Rozwój nowoczesnej i dostępnej infrastruktury technicznej, w tym drogowej, wodno-kanalizacyjnej, energetycznej i komunalnej, ma kluczowe znaczenie dla poprawy jakości życia mieszkańców oraz

rozwoju gospodarczego gminy. Niska gęstość zaludnienia, znaczne odległości między miejscowościami oraz funkcja dojazdowa w kierunku większych ośrodków powodują, że stan lokalnych dróg, chodników i oświetlenia wprost przekłada się na komfort i bezpieczeństwo życia. Jednocześnie nierównomierny dostęp do kanalizacji, wodociągów czy retencji wody wymaga inwestycji w infrastrukturę środowiskową. Konieczne jest również dostosowanie systemu gospodarowania odpadami do wyzwań klimatycznych oraz rosnących wymagań środowiskowych i ekonomicznych. Inwestycje w tym zakresie muszą łączyć nowoczesność, efektywność, dbałość o środowisko oraz dostępność dla wszystkich grup mieszkańców.

Z tego względu w ramach działania przewiduje się:

1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej.

- Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej, wodno-kanalizacyjnej i energetycznej.
- Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej.
- Wdrożenie systemu monitoringu ciśnienia i jakości wody w sieci wodociągowej.
- Rozwój sieci gazowej średniego i niskiego ciśnienia.
- Rozwój infrastruktury kanalizacyjnej.
- Dostosowanie infrastruktury technicznej (sieci wodno-kanalizacyjnej, oświetlenia) do potrzeb nowych osiedli i wzrastającej liczby mieszkańców.

2. Gospodarka odpadami i ekologia.

- Modernizacja i rozbudowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK).
- Podnoszenie odporności technicznej i funkcjonalnej infrastruktury na ekstremalne zjawiska pogodowe.

3. Infrastruktura drogowa i transport.

- Rozwój infrastruktury drogowej i około drogowej (chodniki, oświetlenie, przejścia dla pieszych).
- Poprawa przejezdności dróg gruntowych.
- Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych w zakresie transportu.

4. Infrastruktura społeczna i rekreacyjna.

- Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej (w tym świetlic wiejskich) oraz budynków mieszkalnych będących w zasobie gminy.
- Inwestycje w infrastrukturę rekreacyjną, np. miasteczka rowerowe, pumptracki, skateparki, nowe place zabaw.
- Budowa i modernizacja boisk sportowych.
- Budowa ścieżek rowerowych łączących poszczególne miejscowości gminy.
- Modernizacja i dostosowywanie przestrzeni publicznych do aktualnych potrzeb społecznych.

- Dążenie do zwiększenia dostępności obiektów użyteczności publicznej poprzez likwidację barier architektonicznych.

5. Rozwój mieszkalnictwa.

- Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa komunalnego.

Kierunek działania 3.3	Wysokie standardy środowiskowe i zapewnienie bezpieczeństwa publicznego.

Odpowiedzialne zarządzanie środowiskiem naturalnym oraz zapewnienie bezpieczeństwa publicznego to jedne z najważniejszych wyzwań Gminy Olszanka w perspektywie nadchodzących lat. Niska lesistość, ograniczona retencja, przestarzałe źródła ciepła i lokalne zanieczyszczenia powietrza osłabiają odporność gminy na zmiany klimatyczne i wpływają na zdrowie mieszkańców. Działania powinny koncentrować się na rozwoju i utrzymaniu terenów zieleni, ochronie zasobów wodnych i glebowych, przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom oraz promocji odnawialnych źródeł energii. Równocześnie konieczne jest wzmacnianie odporności na zagrożenia środowiskowe i cywilizacyjne, w tym powodzie, susze, awarie infrastruktury czy sytuacje kryzysowe. Systemy wczesnego ostrzegania, ochrona ludności, lokalne źródła energii, aktywizacja OSP i edukacja ekologiczna to elementy niezbędne dla zapewnienia bezpiecznego i zdrowego środowiska życia.

Z tego względu w ramach działania przewiduje się:

1. Gospodarka wodna i ochrona przed zagrożeniami.

- Realizacja zadań przyczyniających się do zahamowania wzrostu ryzyka powodziowego oraz poprawy systemu zarządzania tym ryzykiem.
- Działania ochronne i renaturyzacyjne na rzecz cieków wodnych na terenie gminy.
- Realizacja zadań przeciwdziałających skutkom suszy (zarządzanie zasobami wodnymi, zwiększanie retencji, działania informacyjne i edukacyjne).
- Rozbudowa stacji uzdatniania wody poprzez zabudowę nowych studni głębinowych.
- Rozbudowa systemów ostrzegania i monitoringu (przeciwpowodziowego, pożarowego).
- Wsparcie OSP w zakresie doposażenia i modernizacji obiektów.

2. Adaptacja do zmian klimatu i ochrona przyrody.

- Opracowanie i wdrożenie Gminnego Programu Adaptacji do Zmian Klimatu.
- Prowadzenie działań adaptacyjnych i prewencyjnych wobec zagrożeń klimatycznych.
- Ochrona zasobów przyrodniczych, bioróżnorodności oraz obszarów chronionych i cennych przyrodniczo.
- Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury (nasadzenia drzew, parki kieszonkowe, mała retencja).
- Rozwój terenów zielonych.

3. Energetyka i transformacja proklimatyczna.

- Zwiększenie wykorzystania OZE (w szczególności fotowoltaiki) w budynkach użyteczności publicznej.
- Zwiększenie udziału OZE w systemach ciepłowniczych i chłodniczych.
- Promocja OZE oraz informowanie mieszkańców o programach grantowych dotyczących zamiany źródeł energii.
- Podnoszenie efektywności energetycznej.
- Ograniczenie niskiej emisji i spalania niskiej jakości paliw.
- Wykorzystanie kogeneracji oraz wdrożenie założeń Gospodarki Obiegu Zamkniętego.
- Proekologiczna transformacja energetyki.

4. Gospodarka odpadami i rekultywacja.

- Poprawa efektywności systemu gospodarowania odpadami.
- Likwidacja wyrobów zawierających azbest i rekultywacja "dzikich wysypisk".

5. Zrównoważony rozwój przestrzenny i transport.

- Zapewnienie ładu przestrzennego i rozwoju sprzyjającego spokojnej strukturze osiedlania.
- Budowa sieci utwardzonych dróg rowerowych łączących sołectwa.
- Modernizacja najbardziej niebezpiecznych skrzyżowań i doświetlenie przejść dla pieszych.
- Wdrożenie systemu „zastępczego transportu gminnego” dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami.

6. Edukacja i bezpieczeństwo:

- Działania w zakresie wzmocnienia gotowości obronnej, ochrony ludności i zarządzania kryzysowego gminy.
- Prowadzenie działań z zakresu edukacji ekologicznej wśród mieszkańców.
- Zapewnienie bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego.
- Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska.

8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

W odniesieniu do wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwojowych Gminy Olszanka oraz prognozowanych zmian demograficznych, przestrzennych i środowiskowych opracowano model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Analiza kluczowych uwarunkowań objęła m.in.: strukturę sieci osadniczej Gminy Olszanka, układ komunikacyjny, wybrane elementy infrastruktury technicznej, zasoby środowiska przyrodniczego oraz obszary wymagające ochrony. Na podstawie przeprowadzonych analiz zdiagnozowano potrzeby i potencjał rozwojowy gminy, z uwzględnieniem jej specyfiki i zróżnicowania.

W rezultacie opracowano długookresowy model struktury funkcjonalno-przestrzennej, który przedstawia strategiczną wizję rozwoju Gminy Olszanka. Zdefiniowano ustalenia i rekomendacje dotyczące kształtowania oraz realizacji polityki przestrzennej w najbliższych latach.

Jako nadrzędny cel rozwoju gminy określono działanie zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju, ukierunkowane na zapewnienie wysokiej jakości życia obecnym i przyszłym mieszkańcom. Aby osiągnąć cele wyznaczone w wizji rozwoju, konieczne jest zarówno odpowiednie kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej, jak i realizacja działań poprawiających warunki życia lokalnej społeczności. W związku z tym sformułowano wytyczne dotyczące zmian w zagospodarowaniu przestrzennym oraz rozwoju systemów komunikacyjnych, infrastruktury technicznej i społecznej, które zilustrowano za pomocą modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej.

Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Gmina Olszanka położona jest w zachodniej części województwa opolskiego, w powiecie brzeskim, na obszarze historycznej Ziemi Brzeskiej. Zajmuje powierzchnię 92,37 km² (0,98% powierzchni województwa) i usytuowana jest w połowie drogi pomiędzy Opolem a Wrocławiem, co zapewnia jej dogodne powiązania komunikacyjne. Gmina Olszanka należy do Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Subregionalnego Brzeg, który obejmuje również Gminę Brzeg, Gminę Lubsza, Gminę Skarbimierz, Gminę Grodków oraz Powiat Brzeski.

Jednostka administracyjna obejmuje 10 sołectw: Czeska Wieś, Gierszowice, Jankowice Wielkie, Janów, Krzyżowice, Michałów, Obórki, Olszanka, Pogorzela oraz Przylesie. Strukturę osadniczą gminy cechuje rozproszony, wiejski charakter bez dominującego ośrodka miejskiego. Centrum administracyjne i usługowe gminy stanowi Olszanka. W większych wsiach, takich jak Jankowice Wielkie, Czeska Wieś czy Przylesie, koncentrują się podstawowe usługi publiczne, natomiast w Krzyżowicach zlokalizowana

jest siedziba jednostki organizacyjnej. Układ ten tworzy zurbanizowaną przestrzeń o charakterze wiejskim, wynikającą z sieci powiązań pomiędzy miejscowościami gminy. Pozostałe miejscowości pełnią głównie funkcje mieszkaniowo-rolnicze, wspierając rozwój lokalnej gospodarki.

Charakterystyczną cechą osadnictwa jest silne powiązanie funkcji mieszkaniowej z rolnictwem, wynikające z tradycji gospodarczych regionu. Istotne znaczenie mają również powiązania zewnętrzne – mieszkańcy korzystają z bogatszej oferty usługowej i kulturalnej Brzegu, a w dalszej perspektywie również Opola i Wrocławia. Dogodne połączenia drogowe i kolejowe sprzyjają zarówno mobilności mieszkańców, jak i rozwojowi lokalnych funkcji gospodarczych. W rezultacie struktura osadnicza gminy łączy funkcje mieszkaniowe, rolnicze i usługowe, tworząc harmonijny układ przestrzenny i społeczny o dużym potencjale rozwojowym.

Na szczególne podkreślenie zasługują także obszary gospodarcze zlokalizowane w sąsiedztwie głównych korytarzy transportowych – autostrady A4 w Przylesiu oraz przy drodze krajowej nr 94 w Gierszowicach. Ich położenie zwiększa atrakcyjność inwestycyjną gminy i wzmacnia jej rolę w regionalnym układzie osadniczym.

Tabela 7. Układ hierarchiczny systemu osadniczego Gminy Olszanka

Ranga miejscowości	**Miejscowość**	**Wiodące funkcje miejscowości**
Ośrodek główny	Olszanka	administracyjna, usługowa, mieszkaniowa
Ośrodki podstawowe	Krzyżowice	administracyjna, mieszkaniowa, rolnicza
	Czeska Wieś	mieszkaniowa, rolnicza, usługowa
	Jankowice Wielkie	mieszkaniowa, rolnicza, usługowa
	Przylesie	mieszkaniowa, rolnicza, usługowa, gospodarcza
	Gierszowice	mieszkaniowa, rolnicza, gospodarcza
Ośrodki elementarne	Janów	mieszkaniowa, rolnicza
	Michałów	mieszkaniowa, rolnicza
	Obórki	mieszkaniowa, rolnicza

Ranga miejscowości	Miejscowość	Wiodące funkcje miejscowości
	Pogorzela	mieszkaniowa, rolnicza

Źródło: Opracowanie własne

Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych

Transport drogowy i kolejowy

Przez teren Gminy Olszanka przebiega autostrada A4 na odcinku Zgorzelec–Medyka, której długość w granicach gminy wynosi 12,52 km, w granicach gminy znajdują się również miejsca obsługi podróżnych (MOP) w miejscowości Jankowice Wielkie (MOP Jankowice Wielkie oraz MOP Wierzbnik). W miejscu skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 401 zlokalizowany jest węzeł autostradowy „Brzeg", jednak znajduje się on poza obszarem Gminy. Dodatkowo przez obszar gminy przebiega droga krajowa nr 94, której odcinek w granicach administracyjnych liczy 1,1 km.

Trzon układu komunikacyjnego stanowią trzy drogi wojewódzkie: nr 401, 458 oraz 462 o łącznej długości 31 km. Uzupełnia je sieć dróg powiatowych o długości 20,72 km oraz rozbudowany system dróg gminnych, drogi te zapewniają powiązania pomiędzy poszczególnymi sołectwami oraz umożliwiają dojazd do użytków rolnych, terenów zielonych i leśnych.

Na terenie każdej miejscowości występują także drogi wewnętrzne i osiedlowe, obsługujące istniejącą i nową zabudowę mieszkaniową, a także liczne drogi dojazdowe do gruntów rolnych, w tym drogi polne.

Gmina Olszanka dysponuje wyjątkowo korzystnym układem komunikacyjnym zarówno w skali regionalnej, jak i krajowej. Kluczowe znaczenie ma przebieg autostrady A4 przez teren gminy oraz obecność węzła autostradowego „Brzeg", zapewniającego bezpośrednie powiązania z głównymi ośrodkami województwa opolskiego oraz aglomeracją wrocławską. Lokalizacja ta stanowi istotny atut rozwojowy, umożliwiający sprawne skomunikowanie gminy z siecią transportową o znaczeniu ponadregionalnym.

Planowana jest również obwodnica Brzegu w ciągu drogi krajowej nr 39. Inwestycja pozwoli na skomunikowanie północnej części województwa opolskiego z autostradą A4, a jej znaczenie widoczne będzie przede wszystkim w funkcji uzupełnienia istniejącej obwodnicy w ciągu drogi krajowej nr 94. Obecnie projekt znajduje się na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Planowana trasa obwodnicy przebiegać będzie poza granicami Gminy.

Zgodnie z ustaleniami *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego*, w zakresie rozwoju i modernizacji infrastruktury drogowej postulowane są inwestycje obejmujące budowę obwodnic miejscowości w ciągu dróg wojewódzkich, w szczególności:

- droga wojewódzka nr 401 – budowa obwodnic miejscowości: Krzyżowice, Obórki, Przylesie,
- droga wojewódzka nr 458 – budowa obwodnic miejscowości: Michałów, Jankowice Wielkie,
- droga wojewódzka nr 462 – budowa obwodnic miejscowości: Olszanka, Janów.

Przez teren Gminy przebiegają dwie linie kolejowe: nr 288 (Nysa–Brzeg) oraz nr 132 (Bytom–Wrocław Główny). Obsługę pasażerów na terenie Gminy zapewniają stacje kolejowe zlokalizowane w miejscowości Olszanka oraz Czeska Wieś.

Przebiegająca przez Gminę linia kolejowa nr 132 ma znaczenie międzynarodowe, pełni istotną rolę w przewozach towarów i osób na trasach transgranicznych. Z kolei linia kolejowa nr 288, zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego, została oznaczona jako linia przeznaczona do modernizacji, co wskazuje na plany poprawy jej parametrów technicznych i zwiększenia funkcjonalności w sieci kolejowej regionu.

Transport zbiorowy

Gmina Olszanka posiada połączenia autobusowe (PKS Brzeg) i kolejowe, jednak ich ograniczona liczba sprawia, że mieszkańcy często mają utrudniony dostęp do transportu, co zwiększa ryzyko wykluczenia komunikacyjnego.

Ścieżki rowerowe

Obecnie na obszarze gminy nie funkcjonują wydzielone ścieżki rowerowe. Jednocześnie w planach gminy znajduje się budowa tras rowerowych łączących poszczególne miejscowości, co przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa ruchu, rozwoju turystyki oraz podniesienia jakości życia mieszkańców.

Główne elementy infrastruktury społecznej

Administracja publiczna

Siedziba władz samorządowych Gminy Olszanka mieści się w budynku Urzędu Gminy w Olszance. Tutaj zlokalizowane są główne jednostki organizacyjne obsługujące mieszkańców w zakresie administracji, planowania przestrzennego, finansów, podatków, gospodarki komunalnej oraz spraw obywatelskich. W strukturze organizacyjnej gminy funkcjonują również jednostki pomocnicze – 10 sołectw, w których działalność prowadzona jest przez sołtysów i rady sołeckie.

Edukacja i kultura

Na terenie Gminy Olszanka funkcjonuje dobrze rozwinięta i zróżnicowana sieć placówek oświatowych, obejmująca wszystkie sołectwa. Edukację na poziomie przedszkolnym i szkolnym zapewniają cztery zespoły szkolno-przedszkolne, z których jeden prowadzony jest przez organizację pozarządową – Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół Katolickich.

Życie kulturalne gminy koncentruje się wokół Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Olszance, którego siedziba mieści się w zabytkowym pałacu w Krzyżowicach. Ważnym elementem lokalnej infrastruktury są także świetlice wiejskie, działające we wszystkich dziesięciu miejscowościach gminy. Pełnią one rolę centrów aktywności społecznej i integracji mieszkańców, choć część z nich wymaga modernizacji i dostosowania do współczesnych potrzeb. Istotnym uzupełnieniem oferty kulturalnej jest dobrze rozwinięta sieć biblioteczna, obejmująca pięć placówek, które zapewniają mieszkańcom dostęp do książek, materiałów edukacyjnych i wydarzeń promujących czytelnictwo.

Dziedzictwo kulturowe i zabytki

Gmina Olszanka wyróżnia się bogatym dziedzictwem kulturowym, czego potwierdzeniem jest 528 obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków oraz 49 obiektów zabytkowych nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków województwa opolskiego. Do najcenniejszych należą obiekty architektury, takie jak pałace, kościoły oraz tradycyjna zabudowa wiejska. Stanowią one istotny potencjał dla rozwoju turystyki kulturowej oraz kształtowania tożsamości i edukacji regionalnej. Na terenie Gminy występują również stanowiska archeologiczne, stanowiące istotny element lokalnego dziedzictwa historycznego.

Rekreacja i sport

Zadania w zakresie kultury fizycznej oraz rozwoju turystyki realizowane są przede wszystkim przez Ludowe Zespoły Sportowe, działające w poszczególnych miejscowościach gminy. Gmina dysponuje dobrze rozwiniętą i powszechnie dostępną infrastrukturą sportowo-rekreacyjną. Na jej terenie funkcjonuje m.in. kompleks boisk „Orlik" w Olszance, sala sportów siłowych w Pogorzeli, a także liczne boiska trawiaste i siłownie plenerowe, zlokalizowane we wszystkich miejscowościach. Tak zorganizowana baza sprzyja aktywności fizycznej mieszkańców i umożliwia rozwój inicjatyw sportowych na poziomie lokalnym.

Ochrona zdrowia

W zakresie ochrony zdrowia funkcjonuje Ośrodek Zdrowia w Olszance, świadczący usługi w ramach podstawowej opieki zdrowotnej oraz stomatologii. Placówka ta pozostaje w zasobach majątkowych

gminy, co sprzyja utrzymaniu jej stabilnej działalności. Od 1 października działalność rozpocznie również Ośrodek Zdrowia w Przylesiu, który poszerzy dostęp mieszkańców do świadczeń medycznych. Ponadto w Jankowicach Wielkich funkcjonuje punkt lekarski, zapewniający podstawową pomoc w zakresie ochrony zdrowia na poziomie lokalnym.

Istotnym ograniczeniem jest natomiast brak żłobka lub innej formy instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3. Powoduje to trudności w zapewnieniu najmłodszym mieszkańcom odpowiedniej opieki rozwojowej i zdrowotnej, a jednocześnie ogranicza możliwości podejmowania aktywności zawodowej przez rodziców. W odpowiedzi na te potrzeby gmina planuje realizację projektu związanego z utworzeniem Klubu Malucha, który ma zapewnić wsparcie w opiece nad dziećmi i poprawić warunki dla aktywizacji zawodowej rodziców.

Na uwagę zasługuje także funkcjonowanie punktu aptecznego na terenie gminy, który zapewnia mieszkańcom łatwy dostęp do podstawowych leków i produktów farmaceutycznych, eliminując konieczność dojazdu do placówek w sąsiednich miejscowościach.

Pomoc społeczna

Na terenie Gminy Olszanka zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który zapewnia mieszkańcom różnorodne formy wsparcia dostosowane do ich indywidualnych potrzeb.

Ochotnicze straże pożarne

Zadania Gminy w zakresie ochrony przeciwpożarowej realizowane są głównie przez Ochotnicze Straże Pożarne. Obecnie na terenie Gminy, działalność prowadzi 5 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych: OSP Olszanka, OSP Przylesie, OSP Jankowice Wielkie, OSP Czeska Wieś oraz OSP Michałów. Dwie jednostki: OSP Olszanka oraz OSP Przylesie zostały włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

<u>Główne elementy infrastruktury technicznej</u>

Zaopatrzenie w wodę

Gmina jest zwodociągowana, jednak występują obszary nowej zabudowy związanej z mieszkalnictwem jednorodzinnym, które wymagają przeprowadzenia dodatkowych inwestycji związanych z przyłączaniem do sieci wodociągowej. Zadania własne gminy w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę realizuje Zakład Gospodarki Komunalnej w Olszance z siedzibą w Czeskiej Wsi, który zapewnia nieprzerwaną i bezawaryjną pracę urządzeń służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców.

W ramach działalności Zakładu eksploatowane są dwie stacje uzdatniania wody – w Jankowicach Wielkich i Michałowie – wraz z czterema studniami głębinowymi, które stanowią podstawowe źródło wody pitnej dla gminy. W planach gminy znajduje się kontynuacja rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowej, ukierunkowana na objęcie zasięgiem nowych terenów zabudowy mieszkaniowej oraz poprawę jakości i standardu infrastruktury technicznej.

Sieć kanalizacyjna

Gmina jest w znacznym stopniu skanalizowana, jednak na obszarach nowo powstającej zabudowy jednorodzinnej konieczne są dodatkowe inwestycje związane z przyłączaniem do sieci kanalizacyjnej. Gospodarka ściekowa realizowana jest w oparciu o dwa główne systemy oczyszczania. Ścieki z miejscowości Olszanka, Pogorzela, Janów, Krzyżowice, a także z Przylesia, Obórek i Gierszowic odprowadzane są do miejskiej oczyszczalni ścieków w Brzegu, zarządzanej przez PWiK Brzeg (oczyszczalnia ta znajduje się poza granicami gminy, w Brzegu). Natomiast ścieki z Czeskiej Wsi, Jankowic Wielkich i Michałowa kierowane są do gminnej mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w Ptakowicach.

Na terenie gminy funkcjonuje łącznie 18 przepompowni ścieków, rozmieszczonych w następujący sposób: Przylesie – 4, Gierszowice – 4, Jankowice Wielkie – 3, Czeska Wieś – 3, Michałów – 2, Ptakowice – 1 oraz Stacja Kolejowa Czeska Wieś – 1. Infrastruktura ta zapewnia sprawne odprowadzanie ścieków oraz prawidłowe funkcjonowanie całej sieci kanalizacyjnej. Jednocześnie planowany jest dalszy rozwój i rozbudowa sieci kanalizacyjnej, tak aby objąć zasięgiem kolejne obszary zabudowy mieszkaniowej i podnieść standard infrastruktury technicznej gminy.

Zaopatrzenie w gaz

Przez teren Gminy Olszanka przebiega gazociąg Zdzieszowice–Wrocław, którego trasa obejmuje miejscowości Gierszowice, Janów oraz Krzyżowice. Od 2020 roku Krzyżowice posiadają dostęp do sieci gazowej, co umożliwia mieszkańcom podłączanie budynków do infrastruktury gazowej. Na dzień 31 grudnia 2024 r. do sieci gazowej podłączonych jest 26 podmiotów[2]. Planowany jest dalszy rozwój w zakresie sieci gazowej średniego i niskiego ciśnienia.

Gospodarka odpadami

System gospodarki odpadami jest zorganizowany w sposób zapewniający zgodność z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz wymogami ochrony środowiska. Obejmuje on regularny odbiór

[2] Raport o stanie Gminy Olszanka za 2024 rok

odpadów komunalnych, selektywną zbiórkę odpadów u źródła oraz funkcjonowanie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w miejscowości Gierszowice.

Infrastruktura elektroenergetyczna

Gmina Olszanka jest obsługiwana przez napowietrzną linię wysokiego napięcia 110 kV (relacji Groszowice – Hermanowice) oraz linia 400 kV (relacji Dobrzeń – Pasikurowice/Wrocław) na odcinku około 8 km.

Odnawialne źródła energii

Na terenie Gminy Olszanka znajdują się 3 elektrownie fotowoltaiczne, wykorzystujące energię słońca.[3] Uwzględnia się także lokalizowanie tego typu instalacji na obszarach rolnych. Planowane jest również zwiększenie wykorzystania OZE (w szczególności fotowoltaiki) w budynkach użyteczności publicznej.

System powiązań przyrodniczych

Pod względem fizycznogeograficznym gmina położona jest w makroregionie Niziny Śląskiej, na styku Równiny Wrocławskiej (mikroregion Równiny Grodkowskiej) oraz Doliny Nysy Kłodzkiej. Zdecydowaną większość powierzchni zajmuje równina polodowcowa i obszar moreny dennej, przykryty warstwą utworów lessowych i lessopodobnych. Południowy fragment gminy wchodzi w skład Doliny Nysy Kłodzkiej, charakteryzującej się płaskim dnem dolinnym, rozległym układem tarasów zalewowych oraz glebami madami.

Rolnictwo

Położenie gminy Olszanka w zachodniej części województwa opolskiego, w połączeniu z warunkami przyrodniczymi, zasobami środowiska oraz dotychczasowymi sposobami ich wykorzystania i tradycjami gospodarczymi regionu, sprawia, że dominującą funkcją gospodarki lokalnej jest rolnictwo. Planowany rozwój specjalistycznego rolnictwa, w tym sadownictwa oraz produkcji wysokiej jakości produktów, takich jak wina, oleje czy soki, stwarza warunki do budowania lokalnej marki i efektywnej promocji gospodarczej gminy.

Lesistość

Gmina cechuje się niskim udziałem lasów w strukturze swojej powierzchni. Lesistość wynosiła zaledwie 5,9%, co jest wartością ponad czterokrotnie niższą od średniej wojewódzkiej (26,7%) i znacząco niższą od średniej w powiecie (18,9%).

[3] Raport o stanie Gminy Olszanka za 2024 rok

W gminie Olszanka wyróżniają się dwa większe kompleksy leśne:

- Przylesie – w tym obszarze znajduje się rezerwat przyrody. Dominującym typem siedliska jest las wilgotny, który zajmuje około 80% powierzchni. Pozostałą część stanowią las świeży oraz w mniejszym stopniu las mieszany świeży.
- Michałów – duży kompleks leśny położony wzdłuż rzeki Nysy Kłodzkiej, z którego jedynie niewielka część leży na terenie gminy Olszanka. W obrębie gminy występują tu przede wszystkim lasy łęgowe, a znaczną część drzewostanu stanowią dęby osiągające wiek około 200 lat.

Obszary chronione

Udział powierzchni objętej ochroną prawną w gminie jest bardzo niski i wynosi jedynie 0,2%, co stawia Gminę Olszanka wśród jednostek o najniższym stopniu ochrony przyrodniczej w regionie.

W gminie występują następujące formy ochrony przyrody:

- Rezerwat „Przylesie", zajmujący 22,5 ha.
- Obszar Natura 2000 Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej PLH160014
- Użytek ekologiczny „Kanał Młyński"

Zgodnie z Audytem Krajobrazowym Województwa Opolskiego, w gminie Olszanka zostały wskazane trzy krajobrazy priorytetowe – wybrane pod względem kryterium ważności krajobrazu, znajdujące się w miejscowościach Obórki (krajobraz priorytetowy Obórki, kod: 16-318.53-27), Czeska Wieś (krajobraz priorytetowy Czeska Wieś, kod: 16-318.53-29) oraz Michałów (krajobraz priorytetowy Nysa Kłodzka, kod: 16-318.54-20).

Pomniki przyrody

Na terenie Gminy Olszanka nie zarejestrowano udokumentowanych pomników przyrody

Korytarze ekologiczne

Przez teren Gminy przebiega korytarz ekologiczny Doliny Nysy Kłodzkiej o znaczeniu krajowym.

Stawy, zbiorniki wodne oraz potoki

W wielu miejscowościach Gminy znajdują się zbiorniki i stawy wodne, które pełnią nie tylko rolę retencyjną, ale także służą jako źródło wody do celów przeciwpożarowych, a w niektórych przypadkach pełnią funkcje rekreacyjne. Gmina położona jest w całości w zlewni rzeki Odry. Do głównych cieków wodnych na jej obszarze należą Nysa Kłodzka oraz potoki: Pępicki i Przyleski, stanowiące dopływy Odry. W rejonie wsi Pogorzela i Czeska Wieś występują niewielkie zbiorniki wodne typu „oczka". Zasoby wód podziemnych reprezentowane są przez wody przypowierzchniowe, gruntowe oraz wgłębne. Urządzenia melioracyjne są poddawane stałemu monitoringowi pod kątem pełnienia swojej funkcji.

Ponadto stosownie do art. 205 ustawy Prawo wodne, utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych należy do zainteresowanych właścicieli gruntów.

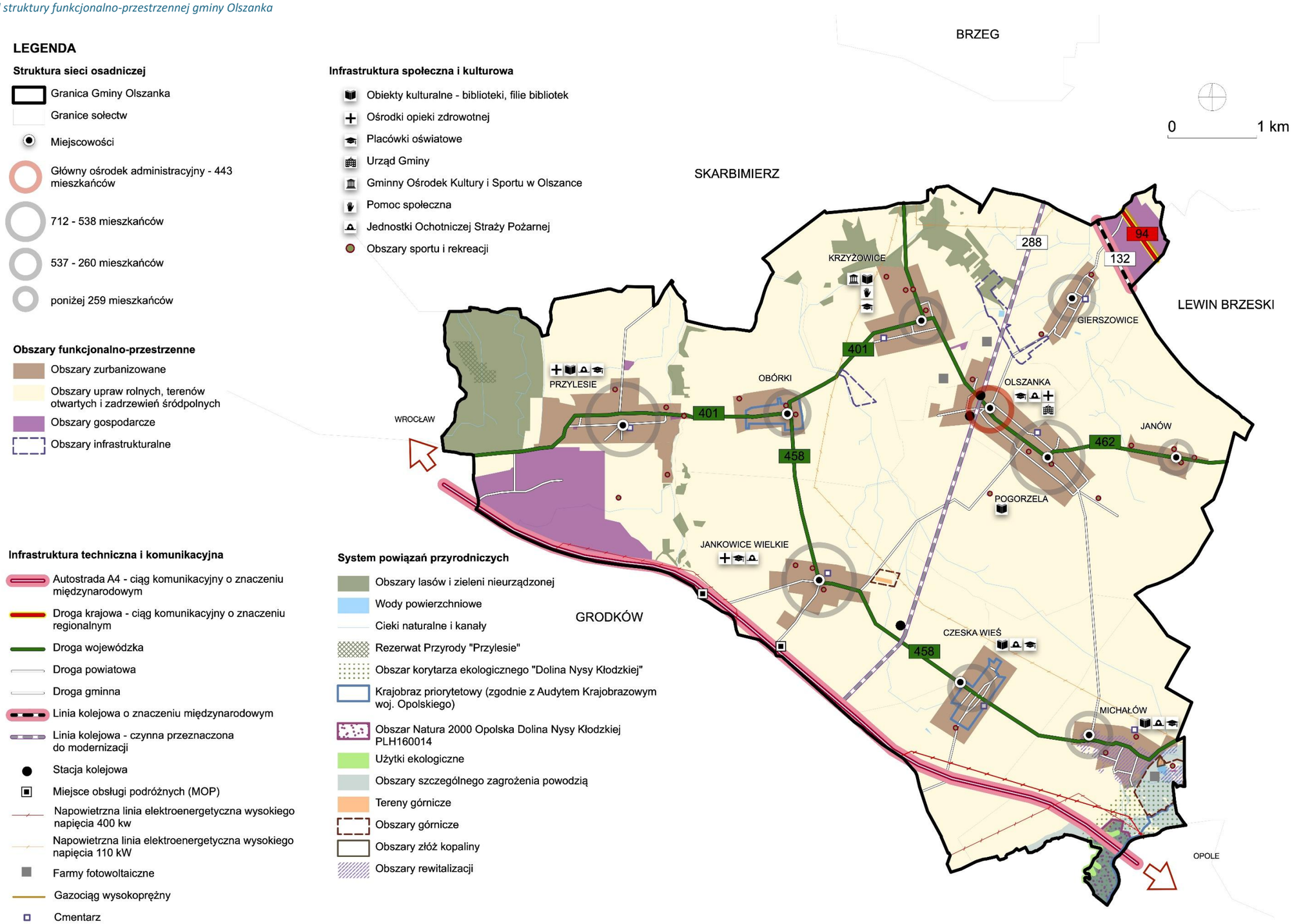
Zagrożenie powodzią

Tereny zagrożone powodzią w gminie Olszanka obejmują rejon miejscowości Michałów, położonej w dolinie rzeki Nysa Kłodzka. Zgodnie z zapisami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego, obszar ten klasyfikowany jest jako zagrożony powodzią z prawdopodobieństwem p = 1%.

Wody podziemne

Gmina Olszanka zlokalizowana jest poza zasięgiem głównych zbiorników wód podziemnych. Podstawowy poziom wodonośny na jej obszarze związany jest z utworami trzeciorzędowymi.

Rysunek 3 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Olszanka

Źródło: opracowanie własne.

9. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Poniżej przedstawiono ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Olszanka.

1. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej.

- Kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy z uwzględnieniem wiodących funkcji, tj.:
    - Mieszkaniowej – rozwój terenów zabudowy mieszkaniowej, z preferencją dla zabudowy jednorodzinnej;
    - Rolniczej – w szczególności przetwórstwa rolno-spożywczego;
    - Usługowej i produkcyjnej – stosowanie preferencji dla wielofunkcyjnego rozwoju gospodarczego terenów wiejskich, w szczególności przetwórstwa rolno-spożywczego, agroturystyki i usług rzemieślniczych oraz funkcji produkcyjno-usługowych i magazynowo-składowych w sąsiedztwie węzła autostradowego;
    - Rekreacyjnej i turystycznej – rozwój przestrzeni i obiektów rekreacyjno-sportowych oraz spójnej sieci tras i szlaków pieszo-rowerowych w skali lokalnej i ponadlokalnej.
- Dążenie do równoważenia funkcji rolniczej z rozwojem funkcji gospodarczych, usługowych i osadniczych gminy, z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, demograficznych społeczno-gospodarczych.
- Racjonalne wykorzystanie dostępnej przestrzeni poprzez kształtowanie struktury osadniczej adekwatnej do lokalnych warunków środowiska przyrodniczego.
- Utrzymanie ładu przestrzennego poprzez ograniczanie konfliktów przestrzennych i przeciwdziałanie niekontrolowanemu rozlewaniu się zabudowy.
- Dążenie do rozwoju zabudowy mieszkaniowej przede wszystkim w obszarach już zainwestowanych, na terenach z dostępem do transportu publicznego oraz infrastruktury technicznej, bądź na terenach objętych planami rozwoju tej infrastruktury.
- Rozwój głównej struktury osadniczej gminy w nawiązaniu do istniejących układów przestrzennych, poprzez koncentrację zabudowy oraz uzupełnianie jej ciągów (m.in. poprzez modernizację, przebudowę i nadawanie nowych funkcji nieużytkowanym budynkom i lokalom oraz przestrzeniom). Należy przy tym dążyć do dostosowania intensywności zabudowy do miejscowych uwarunkowań krajobrazowych i historyczno-kulturowych.

- Ograniczanie lokalizacji nowej zabudowy na terenach szczególnie cennych przyrodniczo oraz w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.
- Wzmacnianie powiązań funkcjonalno-przestrzennych między wszystkimi miejscowościami gminy.
- Dążenie do uporządkowania przestrzeni, w tym poprzez rewitalizację zdegradowanych zabudowań po dawnych gospodarstwach państwowych (PGR).
- Podnoszenie jakości istniejących terenów zielonych, pielęgnowanie zieleni, odtwarzanie i uzupełnianie nasadzeń zieleni niskiej i wysokiej oraz tworzenie enklaw zieleni sprzyjających rekreacji i wypoczynkowi mieszkańców.
- Dążenie do rozwoju gospodarczego gminy, w tym poprzez wykorzystanie potencjału lokalizacji i sieci transportowej gminy – rozwój strefy inwestycyjnej przy węźle autostradowym w miejscowości Przylesie.

2. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej.

Systemy komunikacji.

- Kształtowanie systemu powiązań wewnętrznych i zewnętrznych w oparciu o ciągi dróg krajowych i wojewódzkich: autostradę A4 oraz drogi wojewódzkie nr 401, 458 i 462.
- Poprawa jakości infrastruktury drogowej, w tym poprzez remonty i modernizację dróg gminnych.
- Rozwój infrastruktury około drogowej, w tym chodników, oświetlenia, przejść dla pieszych, infrastruktury transportu publicznego.
- Budowa ścieżek i dróg dla rowerów w gminie jako uzupełnienie istniejącej gminnej infrastruktury transportowej.
- Wdrażanie rozwiązań poprawiających komfort i bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego.

Infrastruktura techniczna.

- Rozwijanie wydajnej i zrównoważonej gospodarki wodno-ściekowej poprzez rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej oraz urządzeń wodno-kanalizacyjnych. Zapewnianie dostępu do sieci wodno-kanalizacyjnej na nowopowstających terenach inwestycyjnych, w tym terenach zabudowy mieszkaniowej oraz strefach inwestycyjnych.
- Zrównoważony rozwój infrastruktury, uwzględniający potrzeby i uwarunkowania środowiskowe, m.in. poprzez działania sprzyjające retencji, bioróżnorodności, efektywności zarządzania odpadami.
- Dostosowywanie infrastruktury technicznej do uwarunkowań demograficznych i zmian popytu – potrzeb nowych osiedli i zmieniającej się liczby mieszkańców.

- Przygotowanie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych, w szczególności przy węźle autostradowym Brzeg w miejscowości Przylesie, poprzez doprowadzenie niezbędnej infrastruktury: wodociągowej, kanalizacyjnej oraz oświetleniowej.
- Rozwój sieci gazowej średniego i niskiego ciśnienia.
- Rozwój sieci telekomunikacyjnej i światłowodowej.
- Rozwój infrastruktury gospodarki odpadami, w tym modernizacja, rozbudowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK).
- Dążenie do poprawy efektywności energetycznej w gminie, w tym poprzez termomodernizację obiektów użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych będących w zasobie gminy, zwiększenie wykorzystania OZE oraz dążenie do wymiany nieefektywnych źródeł ciepła wykorzystywanych w gminie.
- Wdrażanie rozwiązań infrastrukturalnych opartych na przyrodzie (tzw. zielono-niebieskiej infrastruktury).

Infrastruktura społeczna.

- Dalszy rozwój podstawowych usług publicznych oraz dążenie do zapewnienia ich dobrej dostępności czasowej i przestrzennej.
- Rozwijanie funkcji turystycznych i rekreacyjnych gminy poprzez rozwój odpowiedniej infrastruktury tworzącej warunki do spędzania czasu wolnego i aktywnego wypoczynku, w tym tworzenie ścieżek spacerowych i rowerowych, modernizacja, rozbudowa i budowa placów zabaw, boisk, siłowni plenerowych itp.
- Tworzenie nowych miejsc spotkań dla lokalnej społeczności, w tym poprzez rewitalizację centrów sołectw i przestrzeni publicznych oraz adaptację świetlic wiejskich na wielofunkcyjne centra życia lokalnego.
- Poprawa standardu i dostępności obiektów i przestrzeni publicznych, eliminacja barier architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osób ze szczególnymi potrzebami.

II ZASADY

1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu.

- Należy dążyć do rewaloryzacji, ochrony i rozwoju istniejących zasobów środowiska przyrodniczego oraz zmniejszania negatywnego wpływu działalności człowieka na to środowisko. Ochrona walorów przyrodniczo-krajobrazowych gminy powinna uwzględniać dążenie do obejmowania ochroną prawną (lub poszerzania) najcenniejszych fragmentów przyrody z wykształconymi ekosystemami przywodnymi, bagiennymi i leśnymi, w tym zachowania siedlisk występowania roślin rzadkich i zagrożonych (głównie terenów podmokłych i bagiennych).

- Należy dążyć do ochrony terenów podmokłych i bagiennych oraz zbiorników wodnych pełniących funkcje retencyjne przed zmianą stosunków wodnych.
- Należy dążyć do przywracania funkcjonalności przyrodniczej zdegradowanym ekosystemom oraz zapobieganie i odtwarzanie przerwanej ciągłości funkcjonalno-przestrzennej terenów zieleni.
- Należy dążyć do zachowania i przywracania ciągłości funkcjonalnej korytarza ekologicznego rzeki Nysy Kłodzkiej oraz zachowania mozaiki ekosystemów wodnych, wodno-błotnych i łąkowych w strefie korytowej i przykorytowej rzeki.
- Należy prowadzić działania ukierunkowane na unieszkodliwianie i likwidację wyrobów azbestowych z terenu gminy.
- Należy prowadzić działania ukierunkowane na likwidację i zapobieganie powstawaniu nowych dzikich wysypisk śmieci.
- Należy dążyć do ochrony cieków wodnych i renaturalizowania ich wybranych fragmentów oraz zachowania i właściwego wyeksponowania naturalnych odcinków.
- Należy dążyć do ograniczania dalszego pogarszania stanu wód powierzchniowych i podziemnych oraz poprawy ich stanu ekologicznego, chemicznego i ilościowego.
- Należy dążyć do zwiększania powierzchni terenów zieleni i powierzchni biologicznie czynnej. Uzupełnianie istniejących i wprowadzanie nowych form zieleni musi odbywać się z wykorzystaniem gatunków rodzimych, bez wprowadzania gatunków inwazyjnych.
- Prace termomodernizacyjne budynków lub prace remontowe dachu i/lub elewacji należy prowadzić z uwzględnieniem zasad ochrony ptaków oraz nietoperzy i ich siedlisk[4], w tym z uwzględnieniem rekomendowanego terminu ich prowadzenia, tj. w okresie od 16 października do 28 lutego. Przystępując do prac termomodernizacyjnych i/lub remontowych istniejących obiektów rekomenduje się uprzednią inwentaryzację gatunków występujących w danym budynku.
- Należy dążyć do niwelowania skutków suszy oraz ograniczania jej natężenia, w tym m.in. poprzez zwiększanie obszarów retencji naturalnej i sztucznej, z preferencją dla wykorzystywania naturalnych rozwiązań.
- Należy dążyć do ograniczania emisji hałasu i poprawy klimatu akustycznego na terenach mieszkaniowych położonych w ciągu linii kolejowych i dróg krajowych i wojewódzkich.

[4] Zgodnie ze Stanowiskiem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu i Regionalnej Rady Ochrony Przyrody w Opolu w sprawie ochrony siedlisk ptaków i nietoperzy na obiektach budowlanych dostępnym na stronie: https://www.gov.pl/web/rdos-opole/regionalna-rada-ochrony-przyrody

- Należy dążyć do ochrony walorów krajobrazowych gminy, w tym specyfiki krajobrazów priorytetowych wyznaczonych w Audycie Krajobrazowym Województwa Opolskiego – zachowania wiodącej funkcji kulturowego krajobrazu rolniczego.

2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- Należy dążyć do ochrony i odpowiedniego eksponowania walorów kulturowych gminy, w tym poprzez włączanie ich w ofertę kulturalną i turystyczną gminy.
- Należy dążyć do zachowania historycznych układów ruralistycznych gminy.
- W odniesieniu do obiektów zabytkowych należy dążyć do ochrony ich historycznej formy i substancji oraz ograniczać działania mające wpływ na ich wartości historyczne.
- Sposób zagospodarowania terenu powinien uwzględniać zachowanie jednorodnej stylistyki budynków. Należy dążyć do harmonizacji formy, materiału, koloru i stylistyki zabudowy w obrębie poszczególnych wsi.

3. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.).

Na terenie gminy nie identyfikuje się potrzeb w zakresie wyznaczania terenów pod budowę obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000 m². Ewentualna lokalizacja ww. obiektów możliwa jest na terenach z dogodnym dostępem do transportu publicznego (np. w rejonie węzła autostradowego). Lokalizacja ww. obiektów powinna następować zgodnie z zasadami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz z uwzględnieniem wymogów przepisów szczególnych dla tego rodzaju inwestycji. Zakazuje się lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, w obrębie terenów cennych przyrodniczo oraz w obszarach, gdzie nie jest możliwe zapewnienie odpowiedniej infrastruktury drogowej i dostępu do transportu zbiorowego.

4. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego.

- Inwestycje celu publicznego mogą być lokalizowane w gminie na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego albo decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego, podejmowanych zgodnie z procedurą, którą określają aktualne przepisy.
- Planowanie i realizacja inwestycji celu publicznego powinna się odbywać w sposób, który łączy różne elementy i obszary działania, tj. aspekty ekologiczne, społeczne, technologiczne, przestrzenne i ekonomiczne, w tym przez odpowiednie planowanie zamówień publicznych.
- Należy dążyć do zachowania zgodności pomiędzy inwestycją celu publicznego a intensywnością i formami zagospodarowania otaczającego obszaru.
- Należy dążyć do minimalizowania zagrożeń powodowanych przez inwestycję celu publicznego.

5. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW.

- Urządzenia wytwarzające energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW należy realizować zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Decyzje inwestycyjne powinny opierać się o ustalenia wynikające z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- Lokalizacja urządzeń OZE musi uwzględniać lokalne uwarunkowania przestrzenne i działania minimalizujące wpływ na jakość i komfort życia mieszkańców i stan środowiska naturalnego.
- Należy ograniczać lokalizowanie wielkopowierzchniowych inwestycji w obrębie terenów mieszkalnych, obszarów cennych przyrodniczo i na terenach rekreacyjno-turystycznych.

6. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

- Należy ograniczać lokalizację inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Ewentualna lokalizacja inwestycji zaliczonych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko winna uwzględniać potencjalnie szkodliwy wpływ na otoczenie.
- Zakazuje się lokalizowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w obrębie terenów mieszkalnych, obszarów cennych przyrodniczo i na terenach rekreacyjno-turystycznych.

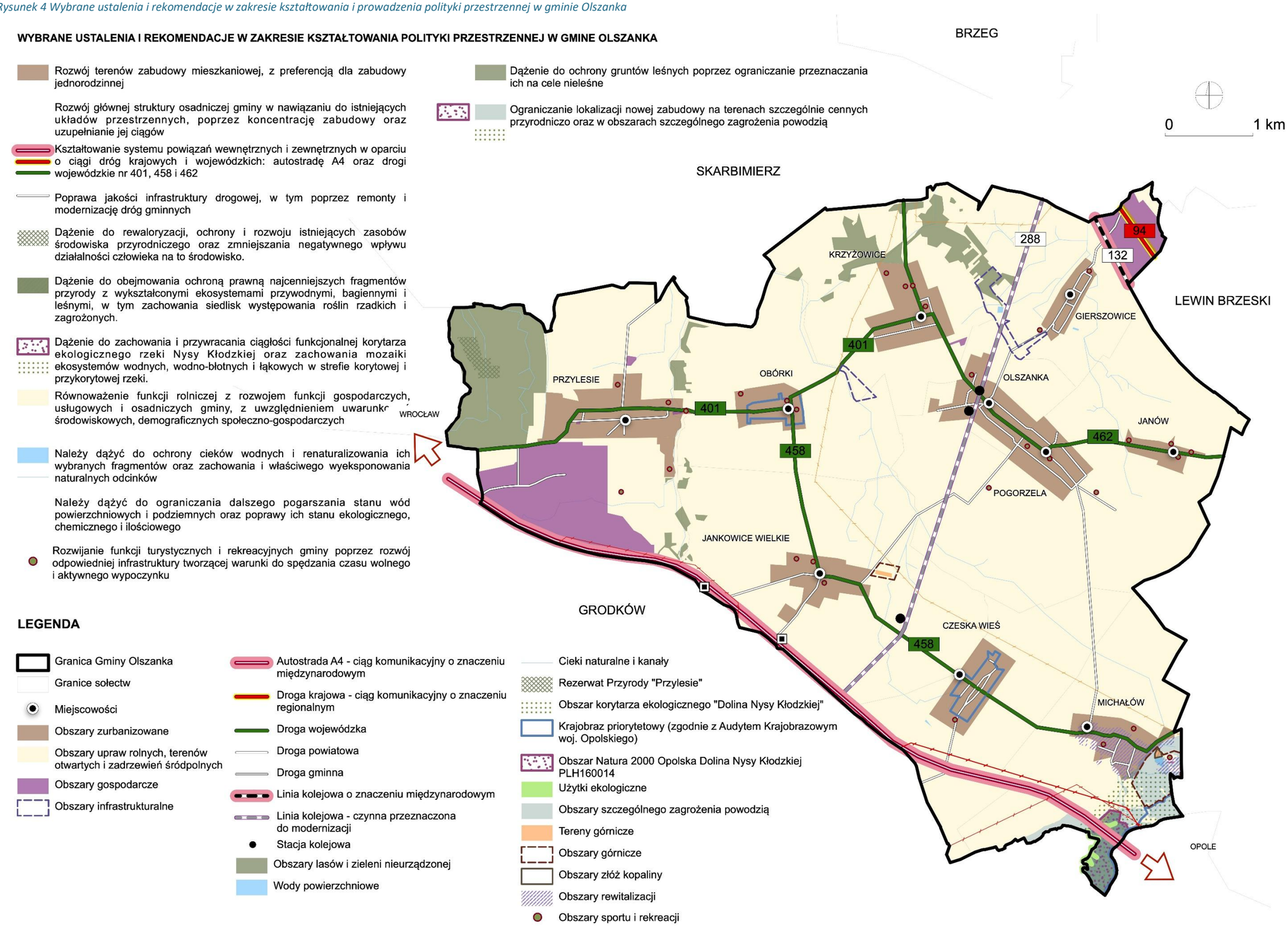
7. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

- Należy ograniczać przeznaczanie gruntów klas bonitacyjnych I-III i dążyć do ochrony najwyższych kompleksów rolniczej przestrzeni produkcyjnej przed przeznaczeniem na cele inwestycyjne.
- Należy zapewniać zgodność docelowego sposobu użytkowania gleb i kierunków produkcji do istniejącej struktury i potencjału gleb.
- Należy dążyć do ograniczania erozji gleb.
- Należy dążyć do ochrony gruntów leśnych poprzez ograniczanie przeznaczania ich na cele nieleśne.

8. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji należy dostosowywać do współczesnych standardów funkcjonalno-przestrzennych oraz wzmacniać efektywność eksploatacyjną infrastruktury technicznej w sposób nie oddziałujący znacząco na środowisko.

Rysunek 4 Wybrane ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Olszanka

Źródło: opracowanie własne.

10. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa	Oczekiwana tendencja (lub wartość docelowa) w 2035 r.	Źródło danych
Kierunek działania 1.1. Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców.	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	332	spadek	GOPS w Olszance
	Beneficjenci pomocy społecznej na 10 tys. ludności	214	spadek	BDL GUS
	Liczba nowych wydarzeń edukacyjnych, profilaktycznych i sportowych zorganizowanych w ciągu roku	-	3	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba mieszkańców korzystających z usług społecznych w zakresie aktywizacji	-	300	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba projektów zewnętrznych pozyskanych przez organizacje pozarządowe na działania społeczne	-	8	Urząd Gminy w Olszance
Kierunek działania 1.2. Wzmacnianie spójności społecznej.	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 ludności	6,4	wzrost	BDL GUS
	Liczba zrealizowanych projektów w ramach Funduszu Sołeckiego Gminy Olszanka	26	wzrost	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba nowych wspólnych projektów zrealizowanych z samorządami Subregionu Brzeskiego i gminami partnerskimi zagranicznymi	-	5	Urząd Gminy w Olszance
	Saldo migracji na 1 000 mieszkańców	-3,4	2,5	BDL GUS
	Liczba zrealizowanych inicjatyw obywatelskich, integracyjnych i projektów wolontariackich	-	10	Urząd Gminy w Olszance
Kierunek działania 1.3. Rozwój oferty spędzania wolnego czasu.	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów rekreacyjno-sportowych (place zabaw, boiska, siłownie plenerowe, ścieżki rowerowe/spacerowe)	-	5	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba uczestników cyklicznych wydarzeń i zajęć sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych angażujących różne grupy wiekowe	-	1 000	Urząd Gminy w Olszance

Kierunek działania	Wskaźnik		Wartość bazowa	Oczekiwana tendencja (lub wartość docelowa) w 2035 r.	Źródło danych
	Liczba opracowanych i wdrożonych produktów/usług turystycznych opartych na lokalnym dziedzictwie kulturowym		0	3	Urząd Gminy w Olszance
Kierunek działania 1.4. Rozwój społeczeństwa informacyjnego (Smart Gmina Olszanka).	Liczba przeprowadzonych szkoleń dla pracowników Urzędu Gminy Olszanka		-	10[5]	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba zasobów (zdjęć, dokumentów, nagrań) udostępnionych w cyfrowym archiwum gminy		-	1 000	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba mieszkańców uczestniczących w szkoleniach z obsługi e-usług i bezpieczeństwa cyfrowego.		-	100	Urząd Gminy w Olszance
Kierunek działania 1.5. Wspieranie rozwoju edukacji formalnej i nieformalnej.	Wyniki egzaminu ósmoklasisty	język polski	42,8%	wzrost	https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/
		matematyka	34,0%	wzrost	
		język angielski	44,4%	wzrost	
	Liczba zmodernizowanych i/lub doposażonych placówek oświatowych		-	wzrost	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba dorosłych uczestniczących w kursach, warsztatach i szkoleniach organizowanych na terenie gminy		-	200	Urząd Gminy w Olszance
Kierunek działania 2.1. Wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców.	Liczba podmiotów gospodarczych na 10 tys.		1 067	wzrost	BDL GUS
Kierunek działania 2.2. Rozbudowa potencjału infrastruktury rozwoju gospodarczego gminy Olszanka.	Liczba lokalnych przedsiębiorców i wytwórców korzystających z adaptowanych przestrzeni warsztatowych i punktów coworkingowych		-	20	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba przeprowadzonych działań promujących ofertę inwestycyjną		-	10[6]	Urząd Gminy w Olszance

[5] Założono średnio minimum przeprowadzenie 1 działania na rok, w okresie obowiązywania strategii od 2025 do 2035 r.
[6] Założono średnio minimum przeprowadzenie 1 działania na rok, w okresie obowiązywania strategii od 2025 do 2035 r.

Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa	Oczekiwana tendencja (lub wartość docelowa) w 2035 r.	Źródło danych
Kierunek działania 3.1. Zrównoważony rozwój przestrzenny i rewitalizacja.	Opracowanie i uchwalenie planu ogólnego	-	1	Urząd Gminy Olszanka
	Liczba obiektów poddanych rewitalizacji	-	4	Urząd Gminy Olszanka
	Liczba zmodernizowanych i doposażonych przestrzeni publicznych w sołectwach (skwery, place, parki)	-	5	Urząd Gminy Olszanka
	Liczba terenów zielonych, przestrzeni gminnych poddanych rewitalizacji	-	4	Urząd Gminy Olszanka
Kierunek działania 3.2. Nowoczesna i dostępna infrastruktura techniczna.	Liczba budynków poddanych termomodernizacji	-	wzrost	BDL GUS
	Liczba rozbudowanych, zmodernizowanych punktów selektywnej zbiórki odpadów (PSZOK)	0	1	Urząd Gminy Olszanka
	Liczba zmodernizowanych lub nowych obiektów rekreacyjnych i użyteczności publicznej	-	5	Urząd Gminy w Olszance
Kierunek działania 3.3. Ochrona środowiska i zapewnienie bezpieczeństwa publicznego.	Liczba zrealizowanych inwestycji poprawiających retencję wodną, systemy monitoringu i ochronę przeciwpowodziową	-	5	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba jednostek OSP objętych wsparciem sprzętowym.	5	5	Urząd Gminy w Olszance
	Powierzchnia terenów zielonych i błękitno-zielonej infrastruktury stworzonych lub zrewitalizowanych (ha)	-	2	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba działań edukacyjnych i szkoleń w zakresie ekologii, bezpieczeństwa oraz zarządzania kryzysowego	-	10	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba przeprowadzonych działań z zakresu edukacji ekologicznej	-	10[7]	Urząd Gminy w Olszance

[7] Założono średnio minimum przeprowadzenie 1 działania na rok, w okresie obowiązywania strategii od 2025 do 2035 r.

11. Część wdrożeniowa

System zarządzania strategią stanowi szereg procesów, których realizacja wymaga zaangażowania różnych podmiotów o konkretnych kompetencjach. W celu zapewnienia ciągłości prowadzonych prac oraz maksymalizacji ich efektywności, potrzebny jest podział realizacji działań zaplanowanych w strategii. Jest on również konieczny ze względu na zróżnicowany poziom oraz zakres odpowiedzialności podmiotów. Oprócz określenia systemu wdrażania strategii, ważne jest także przedstawienie poniższych elementów, które są ze sobą ściśle powiązane i oddziaływają na siebie:

- Formułowanie i aktualizowanie strategii;
- Wdrażanie strategii;
- Monitoring i ewaluacja rezultatów strategii.

11.1. Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja Strategii

- Przygotowanie projektu – Wójt Gminy Olszanka przy współpracy struktur Urzędu Gminy Olszanka, w uzgodnieniu z Radą Gminy (zmiany zapisów w dokumencie także w oparciu o uzasadnione propozycje i wnioski mieszkańców, organizacji społecznych oraz przedsiębiorców).
- Wybór zadań do realizacji w ramach Strategii – Wójt Gminy przy współpracy struktur Urzędu Gminy w Olszance i jednostek gminnych.
- Nawiązywanie współpracy z partnerami dla realizacji działań i projektów wymagających zaangażowania innych organizacji i instytucji (administracji różnego szczebla, organizacji społecznych, przedsiębiorstw, instytucji otoczenia biznesu) oraz działania na rzecz wdrażania strategicznych kierunków rozwoju w wymiarze ponadlokalnym – Wójt Gminy Olszanka.
- Opracowanie rocznych i wieloletnich programów, w ramach których realizowane będą założenia strategiczne – Urząd Gminy Olszanka oraz inne instytucje samorządowe (jednostki organizacyjne).
- Zatwierdzenie i zapewnienie finansowania dla rocznych oraz wieloletnich programów, w ramach których będą realizowane cele strategiczne i kierunki działań – merytoryczne komórki Urzędu Gminy Olszanka, Rada Gminy.
- Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań wynikających z kierunków działań poprzez umieszczenie konkretnych zadań w budżecie oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej – Skarbnik Gminy Olszanka, Wójt Gminy Olszanka, Rada Gminy.
- Przygotowanie wniosków o uzyskanie finansowania zewnętrznego dla projektów wynikających z założeń strategii – Wójt Gminy Olszanka przy współpracy struktur Urzędu Gminy Olszanka wraz z jednostkami organizacyjnymi.
- Nadzór nad realizacją projektów, rozliczenia, raporty – merytoryczne komórki Urzędu Gminy Olszanka.

- Monitoring bieżący będzie realizowany w cyklach dwuletnich przez komórkę odpowiedzialną za planowanie (koordynacja) we współpracy z wybranymi jednostkami/komórkami organizacyjnymi gminy (generowanie danych)
- Celem tej procedury jest uzyskanie kompletnej informacji dotyczącej rezultatów działań przyjętych do realizacji.
- Monitoringowi podlega katalog wskaźników umieszczonych w rozdziale 10 pt. *Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia*.
- Wynikiem prowadzonego monitoringu będzie zestawienie wskaźników dla poszczególnych kierunków działań, których realizacja została podjęta w ramach każdego z celów strategicznych zapisanych w Strategii plus ewentualny opis zrealizowanych działań.

- Rekomenduje się przeprowadzenie dwóch przeglądów strategicznych w okresie obowiązywania strategii – w 2030 r. (ewaluacja on-going) i 2035 r. (ewaluacja ex-post). Prezentacja wyników przeglądów strategicznych będzie miała miejsce przy okazji prezentacji raportu o stanie gminy za lata wskazane powyżej (odpowiednio w: 2031 oraz 2036)
- Ewaluacja ma na celu uzyskanie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób założenia i cele przekładane są na realne działania oraz wskazanie konieczności dokonania korekt (aktualizacji).
- Dzięki temu możliwe jest podnoszenie jakości działań, udoskonalenie bieżącej interwencji czy podejmowanie decyzji dotyczących aktualizacji / modyfikacji dokumentu.
- Wynikiem przeprowadzenia przeglądu będzie szczegółowe sprawozdanie zawierające podsumowanie zestawień wyników uzyskanych w ramach monitoringu wraz z oceną poziomu realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz kierunków działań.
- Raporty ewaluacyjne są prezentowane Radzie Gminy Olszanka przez Wójta Gminy Olszanka wraz z rekomendacjami korekt, aktualizacji oraz uzupełnienia zawartości dokumentu w ramach raportu o stanie gminy.

- Zmiany w Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025 – 2035 dokonywane będą uchwałą Rady Gminy na wniosek Wójta Gminy Olszanka.
- Aktualizacja dokonywana będzie w uzasadnionych przypadkach, w szczególności w związku ze zmianami uwarunkowań rozwoju (m.in. społecznych, gospodarczych, prawnych, przestrzennych czy politycznych) na terenie gminy, bądź w jej otoczeniu.
- Ocena realizacji strategii na podstawie danych zawartych w raportach ewaluacyjnych zostanie dokonana w latach 2030 i 2035. Jej celem będzie porównanie założonych w strategii oddziaływań i efektów jej wdrażania z faktycznie osiągniętymi efektami. Na tej podstawie formułowane będą zalecenia w zakresie aktualizacji na kolejne lata wdrażania tej Strategii.

11.2. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Na dokumenty wykonawcze składają się różne plany i programy, zarówno te obowiązkowe jak i fakultatywne. Wśród dokumentów wykonawczych funkcjonujących w gminie (lub będących w trakcie opracowywania) można wymienić m.in.:

- dokumenty z zakresu planowania przestrzennego – studium (plan ogólny), miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego,
- gminne programy wspierania polityki społecznej,
- programy ochrony środowiska.

Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025 - 2035 będzie stanowić jeden z najważniejszych i głównych dokumentów obowiązujących w gminie ze względu na swój interdyscyplinarny charakter. W związku z tym po jego przyjęciu zajdzie potrzeba uszczegółowienia poszczególnych zapisów w konkretnych planach i strategiach tematycznych (np. z dziedziny edukacji, polityki społecznej, gospodarki).

Nazwa dokumentu	Ostatnia uchwała/zarządzenie	Uwagi
Sfera społeczna		
Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2029	Uchwała Nr XXIV/167/2020 Rady Gminy Olszanka z dnia 17 grudnia 2020 r.	Aktualny, zgodny z niniejszą strategią. Opracowanie Strategii po roku 2029 powinno uwzględniać ustalenia Strategii Rozwoju
Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025-2028	Uchwała Nr VIII/64/2024 Rady Gminy Olszanka z dnia 18 grudnia 2024 roku w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025-2028;	Aktualny, zgodny z niniejszą strategią
Program współpracy Gminy Olszanka z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3. ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2025 rok	Program jednoroczny, uchwalany co roku, rekomenduje się kontynuowanie i uchwalanie, co rok nowego dokumentu.	
Program ,,Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024 – 2028	1. Uchwała Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu ,, Posiłek w szkole i domu ‘’ na lata 2024 – 2028 (Monitor Polski z dnia 23 sierpnia 2023 r. poz. 881) 2.Uchwała Nr LXII/379/2023 Rady Gminy Olszanka z dnia 15.12.2023r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania pomocy w formie	Aktualny, zgodny z niniejszą strategią

Nazwa dokumentu	Ostatnia uchwała/zarządzenie	Uwagi
	posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub 73 żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024 – 2028 (Dziennik Urzędowy Województwa Opolskiego poz. 3798 z dnia 19 grudnia 2023 r.)	
Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021 – 2025	Uchwała nr XXXV/220/2021 Rady Gminy Olszanka z dnia 25 października 2021r.	Aktualny, zgodny z niniejszą strategią
Sfera przestrzenna		
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Olszanka		Obowiązuje do 30.06.2026 Rada Gminy Olszanka Uchwałą Nr II-15-2024 z dnia 22.05.2024 r. przystąpiła do sporządzenia planu ogólnego.
Gminny Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olszanka na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2029	UCHWAŁA NR LXII/382/2023 Rady Gminy Olszanka z dnia 15.12.2023 r. w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Olszanka na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2029	Aktualny, zgodny z niniejszą strategią
Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla gminy Olszanka na lata 2022-2032	UCHWAŁA Nr XLVII/295/2022 Rady Gminy Olszanka z dnia 27 października 2022 r.	Aktualny, zgodny z niniejszą strategią.
Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Olszanka na lata 2022 – 2027	UCHWAŁA Nr XLII/264/2022 Rady Gminy Olszanka z dnia 29 kwietnia 2022r.	Aktualny, zgodny z niniejszą strategią.
Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Olszanka na lata 2015-2020 (z perspektywą do 2025r.)	UCHWAŁA Nr XXXV/219/2021 Rady Gminy Olszanka z dnia 25 października 2021 r.	Aktualny, zgodny z niniejszą strategią.
Program opieki nad zabytkami Gminy Olszanka na lata 2022-2025	UCHWAŁA NR LII/322/2023 Rady Gminy Olszanka z dnia 22 lutego 2023r.	Aktualny, zgodny z niniejszą strategią.
Gminny Program Rewitalizacji 2024-2030	Uchwała nr XVII/117/2025 Rady Gminy Olszanka z dnia 17 czerwca 2025 roku w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Olszanka na lata 2024-2030	Aktualny, zgodny z niniejszą strategią

11.3. Finansowanie strategii

W ramach Strategii konieczne jest wykorzystanie wszelkich dostępnych środków finansowania w celu uskutecznienia realizacji założeń rozwojowych. Poszukiwanie źródeł, narzędzi, metod oraz możliwości realizacji określonych celów strategicznych, w tym pozyskiwanie dofinansowania ze źródeł zewnętrznych należy do obowiązków samorządu gminy Olszanka. W kwestii finansowania strategii najistotniejsza pozostaje dywersyfikacja źródeł finansowania, gdyż nie wszystkie działania można sfinansować z jednego źródła. Do potencjalnych źródeł finansowania zadań wskazanych w strategii należą:

- Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego – regionalne, powiatowe oraz środki własne gminy;
- Środki budżetu państwa;
- Środki pochodzące z budżetu województwa opolskiego;
- Środki funduszy celowych;
- Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027;
- Inne środki publiczne,
- Inne środki z budżetu Unii Europejskiej z programów:
  - *Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS*) – finansowanie projektów przyczyniających się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu.
  - *Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)* – odnoszą się do finansowania projektów związanych z poprawą sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy, zwiększeniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnieniem opieki nad dziećmi, podnoszeniem jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracją społeczną, rozwojem usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.
  - *Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 (FENG)* – fundusze te mogą zostać wykorzystane na realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które będą zwiększać konkurencyjność lokalnej gospodarki.
  - *Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 (FERC)* – dedykowane dla projektów związanych z rozwojem cyfryzacji, w tym z rozwojem e-usług oraz wzmocnieniem cyber-bezpieczeństwa w przedsiębiorstwach i JST.
  - *Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich 2021-2027 (PTFE*) – fundusze przeznaczone na szkolenia dla beneficjentów korzystających ze środków Funduszy Europejskich, działania informacyjno-promocyjne oraz rozwój systemu informatycznego umożliwiającego aplikowanie i rozliczanie projektów unijnych.

Ponadto, do współfinansowania projektów realizowanych w ramach programów operacyjnych lub w formule partnerstwa publiczno-prywatnego mogą zostać wykorzystane środki prywatne. Biorąc pod uwagę wydatki inwestycyjne Gminy Olszanka w ciągu ostatnich pięciu lat, czyli w okresie od 2019 r. do 2023 r., szacuje się, że łączna wartość wydatków ponoszonych na realizację Strategii w okresie jej obowiązywania (w latach 2025-2035) wyniesie około 40 mln zł. Szacunki będą precyzowane w oparciu o Wieloletnią Prognozę Finansową Gminy Olszanka.

11.4. Opiniowanie i proces konsultacji społecznych

Zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198) Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025 – 2035 została poddana konsultacjom społecznym. Projekt dokumentu strategii został skonsultowany z mieszkańcami gminy, sąsiednimi gminami i ich związkami, lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi oraz z Dyrektorem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Opolu. Zgodnie z zapisami wyżej wymienionej ustawy, Strategię skonsultowano także z Zarządem Województwa Opolskiego.

Zgodnie z przywołanym art. 6. ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 198) i art. 10.f ust.2 ustawy o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), projekt Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035 przekazano do zaopiniowania 30 podmiotom.

Poniżej przedstawiona została lista podmiotów, które uprawnione są do zaopiniowania dokumentu:

- Zarząd Województwa Opolskiego,
- gminy sąsiadujące z gminą Olszanka: Gmina Grodków, Gmina Lewin Brzeski, Gmina Niemodlin, Gmina Skarbimierz i Gmina Wiązów,
- związki, w skład których wchodzą wyżej wymienione gminy,
- dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie we Wrocławiu,
- partnerzy społeczni i gospodarczy, których jako kluczowych wskazał samorząd gminy.

W kontekście art. 6. ust. 4 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 198), w dniu 26 września 2025 r. wydano Zarządzenie WG-IX-101/2025 Wójta Gminy Olszanka w sprawie przeprowadzenia konsultacji projektu Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035. Ogłoszenie o konsultacjach społecznych pojawiło się w BIP:

- https://samorzad.gov.pl/web/gmina-olszanka/ogloszenie-o-konsultacjach-projektu-strategii-rozwoju-gminy-olszanka-na-lata-2025-2035

Do treści ogłoszenia o rozpoczęciu konsultacji dołączono projekt Strategii wraz z formularzem konsultacyjnym. Konsultacje prowadzone były bowiem w formie składania opinii i uwag za pomocą środków komunikacji elektronicznej i w formie papierowej.

Jako termin prowadzenia konsultacji wskazano: 23 września 2025 r. – 29 października 2025 r. Konsultacje przeprowadzone były w formie składania opinii i uwag pisemnie oraz za pomocą środków komunikacji elektronicznej. W trakcie konsultacji we wskazanych formach do Urzędu Miejskiego wpłynęła pozytywna opinia z Urzędu Gminy Płoniawy-Bramura i wpłynęła jedna uwaga za pośrednictwem formularza elektronicznego.

Zarząd Województwa Mazowieckiego pismem o sygnaturze OTO-UO-401.9.2025.NG z dnia 28 października 2025 r. zaopiniował pozytywnie projekt Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035.

11.5. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Zasady przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko określa ustawa z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. 2024 r. poz. 1112) Projekt strategii rozwoju gminy obowiązkowo podlega strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko (sooś), o ile wyznacza ramy dla późniejszej realizacji projektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

W dniu 9 października 2025 r. złożono wnioski do dwóch podmiotów: Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Opolu oraz Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego dotyczące odstąpienia od konieczności przeprowadzenia Strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035.

Opolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem o sygnaturze NZ.9022.1.179.2025.JG z dnia 27 października 2025 r. uzgodnił odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego projektu dokumentu.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu pismem o sygnaturze WOOŚ.411.3.31.2025.PM z dnia 3 listopada r. odmówił uzgodnienia odstąpienia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035”

Na podstawie art. 54 ust. 1 i art. 57 ust. 1 pkt.2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 poz. 1112 z późn. zm.), odpowiadając na pismo z 18.03.2026 r., w sprawie zaopiniowania projektu dokumentu pn.: „Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, Regionalny Dyrektor Ochrony

Środowiska w Opolu pismem z dnia 14.04.2026 r. o sygnaturze WOOŚ.410.2.13.2026.PM przedstawił następującą opinię w przedmiotowej sprawie.

Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025–2035 (dalej Strategia) to kluczowy dokument wyznaczający kierunki długofalowego rozwoju gminy. Stanowi całościowy zapis wizji i misji rozwoju w perspektywie 2035 roku. Dokument określa cele strategiczne i operacyjne oraz konkretne kierunki działań, których realizacja ma prowadzić do zrównoważonego rozwoju gminy w wymiarze społecznym, przestrzennym i środowiskowym, zgodnie z oczekiwaniami mieszkańców. Prognoza ocenia, że wyznaczone w projekcie Strategii zadania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na powierzchnię ziemi. Wśród kierunków działań przewidzianych w Strategii znajdują się takie, które będą wiązać się z naruszeniem istniejącej struktury gruntów oraz wprowadzeniem zmian krótkookresowych lub długookresowych w krajobrazie naturalnym, w efekcie czego przewiduje się wystąpienie oddziaływań negatywnych oraz pozytywnych.

Na etapie realizacji inwestycji drogowych negatywne chwilowe oddziaływanie może wystąpić z uwagi na prowadzone wykopy, przemieszczanie mas ziemnych, prace „wysokich" maszyn tj. żurawie, dźwigi, które mogą być widoczne z dużych odległości. Przebudowa i modernizacja już istniejących obiektów nie będzie powodować negatywnych oddziaływań na powierzchnię ziemi. Prognoza wskazuje, że na etapie realizacji zadań typowo inwestycyjnych będą wykorzystywane zasoby naturalne tj. woda oraz gleba. Największe zużycie surowców naturalnych będą generowały inwestycje związane z budową/przebudową infrastruktury drogowej oraz budową strefy ekonomicznej, dlatego działania te mogą wiązać się z krótkotrwałym negatywnym i bezpośrednim oddziaływaniem na ten komponent środowiska. Nieuniknionym negatywnym oddziaływaniem na zasoby naturalne będzie trwałe zajęcie terenów biologicznie czynnych pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych. Wielkość zapotrzebowania będzie wynikała jednak z rodzaju inwestycji i zastosowanej technologii.

Pozytywnym długoterminowym i skumulowanym oddziaływaniem będzie minimalizacja zużycia zasobów naturalnych (w szczególności węgla, wody, paliw energetycznych) poprzez realizacje zadań związanych z termomodernizacją budynków. Do działań negatywnych związanych z realizacją przedsięwzięć zawartych w Strategii możemy zaliczyć: zabudowanie powierzchni ziemi (w tym terenów rolniczych) pod nowe inwestycje, usuwanie wierzchnich warstw gleby, powstawanie odpadów budowlanych, wzrost wydobycia surowców budowlanych oraz powstawanie nieużytecznych w danym miejscu mas ziemnych.

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko glebowe i zasoby naturalne. Działania zaplanowane do realizacji w ramach projektu Strategii, według prognozy, nie będą wywierały znaczącego wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych. Działania przewidziane do realizacji w ramach projektowanej Strategii są w większości ukierunkowane pośrednio lub bezpośrednio na ochronę lub poprawę stanu wód podziemnych i powierzchniowych. Prognoza oceniła,

że wyznaczone w projekcie zadania nie będą miały znaczącego wpływu na jakość i ilość wód powierzchniowych i podziemnych, w tym jednolite części wód, a także istniejące na terenie gminy ujęcia wód podziemnych.

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci drogowej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Możliwe oddziaływania negatywne będą polegać na obniżeniu poziomu wód gruntowych, trudnością związaną z przesączaniem wód opadowych, ze względu na występowanie powierzchni silnie zabudowanej oraz przedostawaniem się szkodliwych substancji do wód (szczególnie na etapie realizacji niektórych inwestycji).

Prognoza wskazuje, że realizacja inwestycji nie wpłynie na pogorszenie stanu wód i nie będzie stanowić zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych. Inwestycje mają na celu poprawę warunków sanitarnych, uporządkowanie gospodarki ściekowej poprzez podłączenie istniejących i planowanych budynków do zbiorowego systemu odprowadzania ścieków.

Pozytywne oddziaływanie na stan jakości powietrza związane będzie przede wszystkim ze zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń. Obniżenie ładunku emisji zanieczyszczeń nastąpi poprzez realizację inwestycji takich jak: podnoszenie efektywności energetycznej w budynkach, zmiana kotłów grzewczych na modele nowszej generacji (ograniczenie zużycia paliw tradycyjnych) oraz wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Główną przyczyną emisji ze źródeł komunikacyjnych jest duże natężenie ruchu indywidualnego pojazdów. Do niwelacji tego problemu przyczynią się budowy dróg gminnych, które pozwolą na upłynnienie ruchu. Ponadto, rozwój komunikacji publicznej pozwoli na ograniczenie ruchu samochodowego i wynikającej bezpośrednio z niego emisji spalin oraz powstania efektu korków ulicznych i zmniejszy frustrację społeczeństwa. Realizowane działanie poprawi więc płynność ruchu i ograniczy negatywny wpływ transportu na środowisko naturalne.

Pozytywny, bezpośredni i stały wpływ na powietrze atmosferyczne i klimat będą miały zadania typowo inwestycyjne tj. termomodernizacja obiektów oraz rozbudowa systemu ścieżek rowerowych. Głównym zagrożeniem powietrza atmosferycznego jest niska emisja z instalacji grzewczych budynków. Termomodernizacja budynków pozwoli na znaczące ograniczenie zużycia materiału opałowego niezbędnego do ogrzania obiektu. W konsekwencji wpłynie to na redukcję emisji szkodliwych zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego.

W okresie realizacji przedsięwzięć będą miały miejsce uciążliwości związane z emisją do powietrza substancji z procesu spalania paliw w silnikach maszyn budowlanych i pojazdów transportowych, prac montażowych. Powyższe emisje będą miały charakter okresowy i odwracalny, a uciążliwości z nimi związane ustaną wraz z zakończeniem prac budowlanych.

Pozytywne oddziaływanie na klimat akustyczny przede wszystkim będzie zauważalne na terenach miejskich i o zwiększonym ruchu. Działania podejmowane w zakresie poprawy standardów akustycznych związane będą z ograniczeniem głównie hałasu drogowego poprzez rozbudowę dróg m.in. stosowanie cichej nawierzchni.

Również pozytywny wpływ na klimat akustyczny będą miały także inwestycje w zakresie rozwoju i modernizacji transportu publicznego. Duże znaczenie w redukcji ponadnormatywnego hałasu będzie miał rozwój systemu ścieżek rowerowych, który spowoduje zmniejszenie ruchu samochodowego.

Oddziaływanie negatywne będzie krótkotrwałe, odwracalne i występujące tylko na terenie prowadzonych prac i w ich najbliższym sąsiedztwie. Prace realizowane w ramach tych zadań będą źródłem hałasu, którego głównym emitorem będzie praca urządzeń mechanicznych. Oddziaływanie to ustąpi z chwilą zakończenia prac.

Modernizacja istniejących odcinków dróg przyczyni się do poprawy ich stanu oraz komfortu jazdy. Pośrednio zmniejszy to poziom hałasu drogowego.

Działania wyznaczone w projekcie Strategii, według prognozy, mają neutralne lub pozytywne oddziaływanie na dobra materialne i zabytki.

Według danych RDOŚ w Opolu na terenie gminy Olszanka zlokalizowane są następujące formy ochrony przyrody:

- rezerwat przyrody Przylesie,
- Obszar Natura 2000 Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej PLH160014,
- użytek ekologiczny Kanał Młyński,
- stanowiska i siedliska chronionych gatunków roślin i zwierząt.
- Ponadto planuje się utworzenie rezerwatu przyrody Przylesie II.

Na terenie gminy Olszanka znajdują się siedliska przyrodnicze wymienione w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1713). Przez teren gminy Olszanka przebiega krajowy korytarz ekologiczny Dolina Nysy Kłodzkiej, krajowy korytarz ekologiczny Nysa Kłodzka oraz regionalny korytarze ekologiczne na rzece Praski.

Gmina Olszanka znajduje się poza obszarami o wysokich i szczególnie wysokich walorach fizjonomicznych krajobrazu, jednakże na terenie gminy znajdują się krajobrazy priorytetowe: Obórki (kod 16-318.53-27), Czeska Wieś (kod 16-318.53-29), Nysa Kłodzka (kod 16-318.54-20) oraz krajobraz o kodzie 16-318.53-01. Ww. krajobrazy określone zostały w „Audycie krajobrazowym województwa opolskiego”, przyjętym uchwałą nr XIV/158/2025 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 25 marca 2025 r. w sprawie uchwalenia Audytu krajobrazowego województwa opolskiego. Prognoza wskazuje,

iż działania inwestycyjne prowadzone na terenach objętych formami ochrony przyrody muszą być tak prowadzone, aby nie naruszać przedmiotu ich ochrony oraz nie wpływać znacząco negatywnie na integralność tych obszarów, nie powodować przerwania integralności, ciągłości siedlisk, nie wprowadzać barier.

Na terenie gminy Olszanka znajduje się rezerwat przyrody Przylesie, dla którego obowiązującym aktem prawnym jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 11 kwietnia 2018 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Przylesie" (Dz. Urz. Woj. Op. z 2018 r. poz. 1256, z późn. zm.). Zgodnie z jego treścią, celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu drzewostanów naturalnego pochodzenia, tworzących liczne formy przejściowe od grądu do łęgów. Dla przedmiotowego rezerwatu przyrody ustanowiono plan ochrony określony Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 27 czerwca 2018 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Przylesie" (Dz. Urz. Woj. Op. z 2018 r. poz. 1886). Wokół powyższego rezerwatu przyrody nie wyznaczono otuliny. Prognoza wskazuje, iż projekt Strategii nie przewiduje realizacji inwestycji na terenie ww. rezerwatu, a zatem projekt ten nie będzie miał negatywnego wpływu na wartości przyrodnicze tej formy ochrony przyrody.

Ponadto na terenie gminy Olszanka planuje się utworzenie rezerwatu przyrody Przylesie II. Prognoza wskazuje, iż działania wyznaczone w ramach Strategii nie przewidują realizacji inwestycji na jego terenie, pozostając bez wpływu na tę formę ochrony przyrody.Część gminy Olszanka znajduje się w granicach Obszaru Natura 2000 Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej PLH160014, dla którego sporządzony został plan zadań ochronnych ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska Opolu z dnia 6 sierpnia 2025 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej PLH160014 (Dz. U. Woj. Op. z 2025 r. poz. 1885). W ww. akcie prawnym zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk oraz zidentyfikowano cele i działania ochronne. Prognoza wskazuje, iż na terenie obszaru Natura 2000 zlokalizowane są drogi, które mogą poddane być modernizacji. Ze względu na charakter ewentualnych przedsięwzięć, prognoza nie przewiduje znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze ani na przedmioty ochrony obszaru. Prognoza wskazuje, iż przedsięwzięcia realizowane będą na terenach już wcześniej przekształconych, w granicach istniejących pasów drogowych. Prace budowlane mogą powodować jedynie czasowe i lokalne zwiększenie emisji hałasu oraz spalin, jednak będą one miały charakter przejściowy i nie wpłyną w sposób trwały na stan przyrody. W prognozie zwrócono uwagę, iż na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach, których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Na przedmiotowym terenie możliwa jest również realizacja inwestycji związanych z budową ścieżek rowerowych. Prognoza nie dokonuje jednak analizy zagrożeń związanych

z tym zadaniem, nie można zatem wykluczyć jego negatywnego wpływu na obszar natura 2000. Na terenie gminy Olszanka znajduje się użytek ekologiczny Kanał Młyński, w odniesieniu, do którego mają zastosowanie zapisy Rozporządzenia Nr 0151/P/9/2003 Wojewody Opolskiego z 08.12.2003 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Op. z 2003 r. poz. 2304). Prognoza wskazuje, iż w związku z brakiem zadań realizowanych na terenie ww. użytku ekologicznego, nie będzie on narażony na naruszenie zakazów w nim obowiązujących.

Na terenie gminy Olszanka stwierdzono występowanie chronionych gatunków roślin i zwierząt, w odniesieniu do których obowiązują zakazy określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409) oraz rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380). Ponadto na terenie gminy Olszanka znajdują się również siedliska przyrodnicze wymienione w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1713). Prognoza wskazuje, iż możliwe oddziaływania negatywne na przyrodę i różnorodność biologiczną będą miały związek z realizacją planowanych inwestycji m.in. poprawą efektywności energetycznej oraz rozwiązań infrastrukturalnych np. budowa dróg oraz tras rowerowych. Oddziaływania te związane będą głównie z etapem realizacji budowy (krótkoterminowe). Prace budowlane mogą wpływać bezpośrednio i negatywnie na bioróżnorodność, ponieważ może dojść do zajęcia danego terenu, na którym planuje się inwestycję. Ponadto, może dojść do tworzenie barier w migracji zwierząt, zmianę warunków siedliskowych oraz wycinkę drzew i krzewów. Będą to jednak oddziaływania chwilowe. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci drogowej, można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto prognoza wskazuje, iż na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach, których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Szerokość strefy oddziaływania drogi na strukturę, skład i kluczowe procesy ekologiczne kształtujące dane siedlisko uzależniona jest od m.in. dyspersji biogenów, zanieczyszczeń i wrażliwości siedlisk. Dodatkowo w prognozie wskazano, iż dla działań w odniesieniu do gatunków objętych ochroną prawną, przed przystąpieniem do prac, konieczne jest uzyskanie odrębnego zezwolenia w trybie art. 56 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 13).

Przez teren gminy Olszanka przebiega krajowy korytarz ekologiczny Dolina Nysy Kłodzkiej, krajowy korytarz ekologiczny Nysa Kłodzka oraz regionalny korytarze ekologiczne na rzece Praski. Prognoza

wskazuje, iż obszar obejmujący ww. korytarze ekologiczne na terenie gminy składa się gównie z terenów rzecznych (koryta i obszary przyległe) oraz rolniczych, ale również fragmentarycznie z terenów zabudowanych oraz sieci dróg. Prognoza wskazuje, iż w celu minimalizacji negatywnych oddziaływań zadań związanych z rozwojem infrastruktury drogowej najczęściej stosuje się przejścia dla zwierząt a także dostosowując istniejące obiekty inżynierskie do pełnienia funkcji przejść dla zwierząt. W celu ograniczenia śmiertelności zwierząt stosuje się ogrodzenia ochronne dostosowane do lokalnie występujących gatunków. Ponadto m. in. zaleca się stosowanie transparentnych ekranów akustycznych, wprowadzenie ograniczeń prędkości, wprowadzenie oświetlenia o niskiej emisji barw niebieskich i promieniowania UV a także stosowanie szczelnych pokryw studni i ogrodzeń ochronnych wokół obiektów odwadniających. Prognoza wskazuje, iż na terenie korytarzy ekologicznych możliwa jest również realizacja inwestycji związanych z budową instalacji fotowoltaicznych. Inwestycje te nie będą wywierać znaczącego negatywnego oddziaływania na funkcjonowanie korytarzy ekologicznych, ponieważ ich lokalizacja będzie zgodna z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego i pomijać będzie kluczowe fragmenty korytarzy ekologicznych. Ze względu na charakter przedsięwzięć, na etapie planowania zostanie przeprowadzona odrębna procedura oceny oddziaływania na środowisko, w tym z uwzględnieniem wpływu na spójność i przepustowość korytarzy ekologicznych, celem uzyskania wymaganych zgód, decyzji i opinii właściwych organów.

Gmina Olszanka znajduje się poza obszarami o wysokich i szczególnie wysokich walorach fizjonomicznych krajobrazu, jednakże na terenie gminy znajdują się krajobrazy priorytetowe: Obórki (kod 16-318.53-27), Czeska Wieś (kod 16-318.53-29), Nysa Kłodzka (kod 16-318.54-20) oraz krajobraz o kodzie 16-318.53-01. Ww. krajobrazy określone zostały w „Audycie krajobrazowym województwa opolskiego”, przyjętym uchwałą nr XIV/158/2025 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 25 marca 2025 r. w sprawie uchwalenia Audytu krajobrazowego województwa opolskiego. Dla ww. krajobrazów audyt wskazał rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów. Prognoza wskazuje, iż na krajobraz oddziaływać będą głównie działania o charakterze inwestycyjnym. Inwestycje polegające na budowie dróg, termomodernizacji obiektów, budowie ścieżek rowerowych oraz nowych obiektów użyteczności publicznej. Rodzaj oddziaływania (pozytywny bądź negatywny) jest uzależniony od lokalizacji danej inwestycji i otaczającego je terenu. Inwestycje budowlane w sposób trwały wpiszą się w krajobraz, dlatego istotny jest wybór lokalizacji oraz odpowiedniej technologii z zachowaniem ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Budowa nowych dróg może potencjalnie negatywnie wpłynąć na krajobraz z uwagi na pojawienie się nowej formy w przestrzeni. Niemniej jednak z uwagi na powierzchniowy charakter dróg nie stanowią one dominanty krajobrazowej, a ich przebieg jest w większości dostosowany do lokalnego ukształtowania terenu. Przebudowa i modernizacja już istniejących obiektów nie będzie powodować negatywnych oddziaływań na

krajobraz oraz powierzchnię ziemi, ale będzie prowadzić do poprawy estetyki przestrzeni publicznej. Prognoza wskazuje, iż wyznaczone w projekcie Strategii zadania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na powierzchnię ziemi i krajobraz, w tym na krajobrazy priorytetowe ujęte w Audycie krajobrazowym województwa opolskiego oraz na obszary o wysokich walorach fizjonomicznych krajobrazu. Strategia zawiera zapis dot. zasad termomodernizacji budynków, uwzględniający działania minimalizujące wpływ na chronione gatunki ptaków i nietoperzy oraz zapisy dot. nowych nasadzeń, które uwzględniają zastosowanie gatunków rodzimych, a zakazują wprowadzania do środowiska gatunków obcych.

Równocześnie przypominam, że zgodnie z przepisami art. 55 ust. 3 i 4 cytowanej na wstępie ustawy OOŚ, organ opracowujący projekt dokumentu, po jego przyjęciu sporządza pisemne podsumowanie, które wraz z przyjętym dokumentem przekazuje właściwym organom, o których mowa w art. 57 i 58 tej ustawy. W podsumowaniu organ m.in. informuje w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie uwzględnione opinie właściwych organów.

OPINIA SANITARNA

Opolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem z dnia 8.04.2026r. o sygnaturze NZ.9022.1.179.2025.JG zaopiniował bez uwag dokumenty:

- Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035” (opracowana przez firmę Delta Partner Sp. z o.o., adres: ul. Zamkowa 3a/1, 43-400 Cieszyn, z 2025 roku),
- „Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035 Prognoza oddziaływania na środowisko” (opracowanie: mgr inż. Adrianna Siekierka) data opracowania 18 marca 2026 roku)

Opracowany dokument Strategii stanowi kontynuację założeń ze Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2016–2025 z perspektywą do 2030 roku. Koncentruje się on na rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej oraz zapewnieniu wysokiej jakości usług publicznych. Jego celem jest także ochrona lokalnej tożsamości i dziedzictwa, a także wspieranie gospodarki poprzez tworzenie warunków dla rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości.

Projekt dokumentu jw. wyznacza cele strategiczne w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzenno-środowiskowym i priorytety w perspektywie do roku 2035 oraz odpowiadające im kierunkami działań. Dla oceny realizacji wyznaczonych celów opracowano system monitoringu. Zgodnie z „…Prognozą…” realizacja zadań nie spowoduje zagrożeń dla zdrowia ludzi lub środowiska.

Udział społeczeństwa w procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

W ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentu *Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025–2035* przeprowadzono konsultacje społeczne projektu Strategii wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko. Na podstawie obwieszczenia Wójta Gminy Olszanka z

dnia 19 marca 2026 r. poinformowano społeczeństwo o możliwości zapoznania się z projektem dokumentów oraz składania uwag i wniosków. Dokumenty zostały wyłożone do publicznego wglądu w terminie od 20 marca 2026 r. do 14 kwietnia 2026 r. w siedzibie Urzędu Gminy Olszanka oraz udostępnione na stronie internetowej gminy i w Biuletynie Informacji Publicznej.

Uwagi i wnioski do projektu dokumentu mogły być składane w formie pisemnej, ustnej do protokołu, za pomocą środków komunikacji elektronicznej oraz formularza on-line. W wyznaczonym terminie nie wpłynęły żadne uwagi ani wnioski do projektu Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025–2035 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko.

11.6 Ewaluacja ex-ante

Zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198), podmiot opracowujący strategię rozwoju zobligowany jest do przeprowadzenia uprzedniej ewaluacji. Ewaluacja ex-ante przeprowadzana jest przed wdrażaniem strategii. Pozwala ona na ocenę na ile zaplanowana interwencja jest trafna z punktu widzenia potrzeb oraz spójna w zakresie planowanych celów i sposobu ich realizacji. Ten typ ewaluacji pełni istotną rolę i umożliwia dokonanie usprawnień oraz zmian w założeniach i treści strategii.

Na potrzeby niniejszej strategii wybrano wariant jakim jest ewaluacja partycypacyjna, która prowadzona była równolegle z procesem tworzeniu dokumentu, a ewaluator uczestniczył w tym procesie od najwcześniejszego etapu. Dzięki uczestnictwu w procesie powstawania strategii, ewaluator jest w stanie lepiej poznać specyfikę dokumentu, co znacząco wpływa na możliwość udzielenia przez niego wsparcia w trakcie prac nad dokumentem.

W przypadku ewaluacji ex-ante wyróżnia się cztery podstawowe kryteria:

- trafności celów strategicznych i planowanych działań w odniesieniu do zidentyfikowanych problemów lub wyzwań,
- przewidywanej skuteczności działań na rzecz realizacji celów oraz metod ich wdrażania i zabezpieczenia odpowiednich zasobów,
- przewidywanej efektywności sumy zasobów przeznaczonych na realizacje działań,
- spójności wewnętrznej między jej celami a priorytetami i działaniami oraz zewnętrznej między założeniami strategii a założeniami dokumentów wyższego rzędu lub równorzędnymi.

Poniżej przedstawiono wnioski z przeprowadzonej ewaluacji ex-ante.

1. Dzięki przeprowadzonemu badaniu ankietowemu oraz stworzonej diagnozie sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, możliwe było poznanie potrzeb mieszkańców gminy Olszanka oraz problemów i wyzwań, z którymi musi zmierzyć się gmina w najbliższych latach.

Ponadto wnioski z analizy pozwoliły na poznanie wewnętrznych potencjałów i szans, dzięki którym gmina może dalej się rozwijać.

2. Cele strategiczne i kierunki działań odpowiadają na najważniejsze wyzwania: – w sferze społecznej koncentrują się na poprawie jakości życia, rozwijaniu usług społecznych i integracji mieszkańców, – w sferze gospodarczej ukierunkowane są na wspieranie przedsiębiorczości, rozwój lokalnego rynku pracy i promocję produktów lokalnych, – w sferze przestrzenno-środowiskowej skupiają się na nowoczesnej infrastrukturze technicznej, zrównoważonym zagospodarowaniu przestrzeni oraz ochronie środowiska.
3. W Gminie Olszanka kluczowym wyzwaniem jest **ograniczona atrakcyjność lokalnego rynku pracy**, co prowadzi do wyjazdów zarobkowych młodych mieszkańców oraz postępującego starzenia się społeczeństwa. Badania wskazują, że znaczna część mieszkańców negatywnie ocenia dostępność zatrudnienia i poziom wynagrodzeń. Jednocześnie rośnie potrzeba poszerzenia oferty spędzania wolnego czasu oraz lepszego dostępu do usług publicznych. W odpowiedzi na te wyzwania **cel strategiczny 1: Podnoszenie jakości życia, integracja społeczna i rozwój kapitału ludzkiego** koncentruje się na:
    - rozwijaniu oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej dla różnych grup wiekowych,
    - poszerzeniu dostępu do opieki nad seniorami i osobami zależnymi oraz do nowoczesnych usług cyfrowych,
    - budowaniu więzi społecznych, tożsamości lokalnej i poczucia bezpieczeństwa.
4. Realizacja tych działań ma zatrzymać młode pokolenie w gminie, poprawić warunki życia osób starszych oraz podnieść ogólną atrakcyjność Olszanki jako miejsca do życia.
5. W ramach **celu strategicznego 2: Kształtowanie zrównoważonej przestrzeni, ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu** priorytetem jest modernizacja infrastruktury i odpowiedź na wyzwania środowiskowe. Do głównych problemów mieszkańcy zaliczają m.in. zły stan techniczny części dróg, ograniczoną retencję wód oraz pogarszającą się jakość powietrza. Jednocześnie Olszanka posiada bogate zasoby przyrodnicze, które stanowią potencjał rozwojowy, ale wymagają właściwej ochrony. Dlatego działania – od poprawy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, przez inwestycje w odnawialne źródła energii, aż po rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury – będą:
    - zwiększać odporność gminy na zmiany klimatyczne,
    - wspierać ochronę bioróżnorodności,

    poprawiać jakość przestrzeni publicznych i ich funkcjonalność.

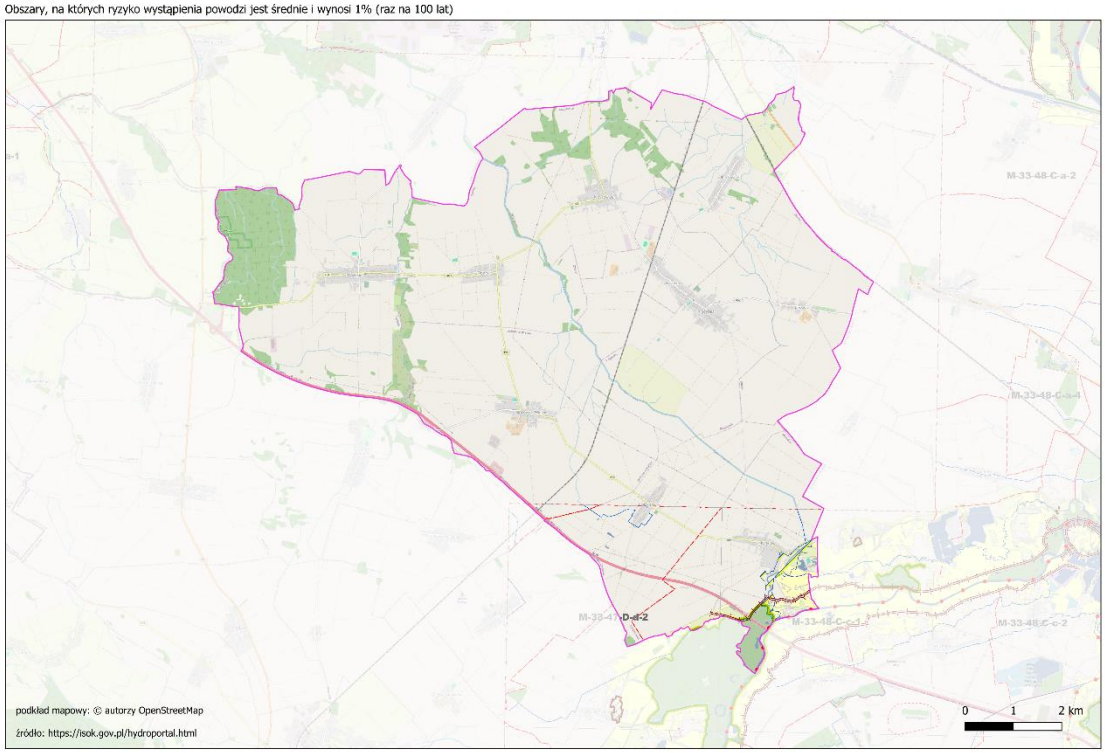
6. Dla skutecznej realizacji konieczna będzie współpraca z partnerami zewnętrznymi (np. administracją wodną, LGD, instytucjami ochrony środowiska) oraz aktywne pozyskiwanie środków na inwestycje przekraczające możliwości budżetowe gminy.
7. **Cel strategiczny 3: Wzmacnianie przedsiębiorczości, innowacyjności i atrakcyjności inwestycyjnej** odpowiada na problem ograniczonego rynku pracy i niskich wynagrodzeń. Choć w gminie przybywa mikroprzedsiębiorstw, nadal niewystarczająco rozwinięte są kierunki takie jak agroturystyka, lokalne przetwórstwo czy praca zdalna. Planowane działania – od wsparcia startupów i lokalnych inicjatyw gospodarczych po przygotowanie terenów pod inwestycje – będą koncentrować się na:
    - wykorzystaniu lokalnych zasobów przyrodniczych i kulturowych jako impulsu rozwoju,
    - współpracy z sektorem prywatnym oraz instytucjami wspierającymi przedsiębiorczość i edukację,
    - promocji Olszanki jako nowoczesnej, przyjaznej i zielonej gminy, atrakcyjnej dla inwestorów i mieszkańców.
8. Wskazana logika interwencji, zdefiniowanie i przepisanie odpowiednich kierunków działań do celów umożliwia ich skuteczne osiągnięcie. System realizacji strategii przedstawia oczekiwane rezultaty planowanych kierunków działań, a katalog zaproponowanych wskaźników skupiony jest na ocenie osiągania celów stawianych przed strategią.
9. W celu zapewnienia efektywności strategii, do realizacji zaplanowano przede wszystkim takie zadania, które są najbardziej potrzebne z perspektywy zidentyfikowanych wyzwań i problemów oraz potrzeb mieszkańców, ale także wykorzystujące posiadane atuty i szanse w otoczeniu. Wskazanie możliwych źródeł finansowania i oczekiwanych rezultatów poszczególnych kierunków, stanowi potwierdzenie, że przyjęte założenia są możliwe do osiągnięcia w trakcie obowiązywania strategii.
10. Strategię cechuje wysoka spójność wewnętrzna. Kierunki działań zawierają się w trzech głównych celach strategicznych, uwzględniając najważniejsze zagadnienia, problemy i potrzeby, dla których bazę stanowi część diagnostyczna. Uszczegółowienie każdego z kierunków działania poprzez wskazanie zakresu interwencji i rekomendacji wskazuje, że zaplanowane kierunki nie wykazują sprzeczności pomiędzy sobą, ani nie nakładają się na siebie, tylko są spójne wewnętrznie i wzajemnie się uzupełniają. Opracowany dokument jest komplementarny i spójny z zapisami dokumentów wyższego rzędu (co wykazano w rozdziale komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi), w szczególności Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030, do której zapisów się odwołuje m.in. przy wskazywaniu obszarów strategicznej interwencji.

Podsumowując można stwierdzić, że Strategia Rozwoju Gminy Olszanka została przygotowania poprawnie oraz właściwie definiuje politykę rozwoju gminy w perspektywie 2035 roku. Zaproponowana logika interwencji jest efektem partycypacji różnych grup interesariuszy i znajduje odzwierciedlenie w zdefiniowanych na etapie diagnostycznym problemach, wyzwaniach, potrzebach mieszkańców jak również potencjałach gminy.

Załącznik 1 Mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego

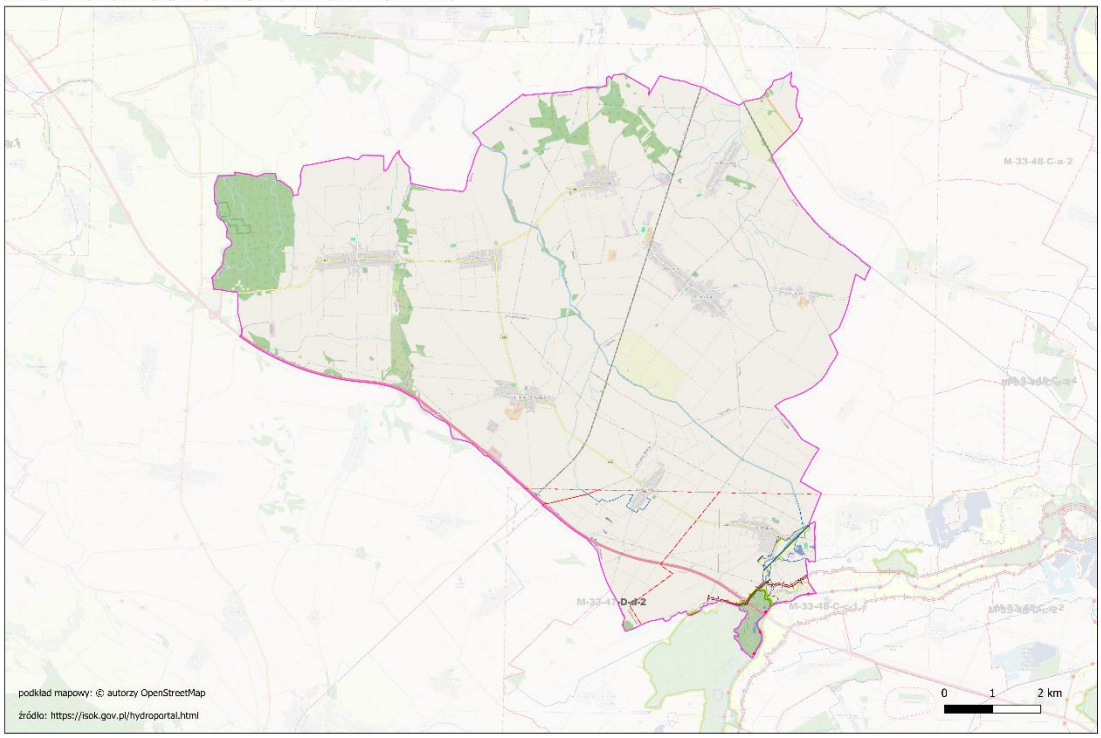
Mapa ryzyka powodziowego

Obszary, na których ryzyko wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)

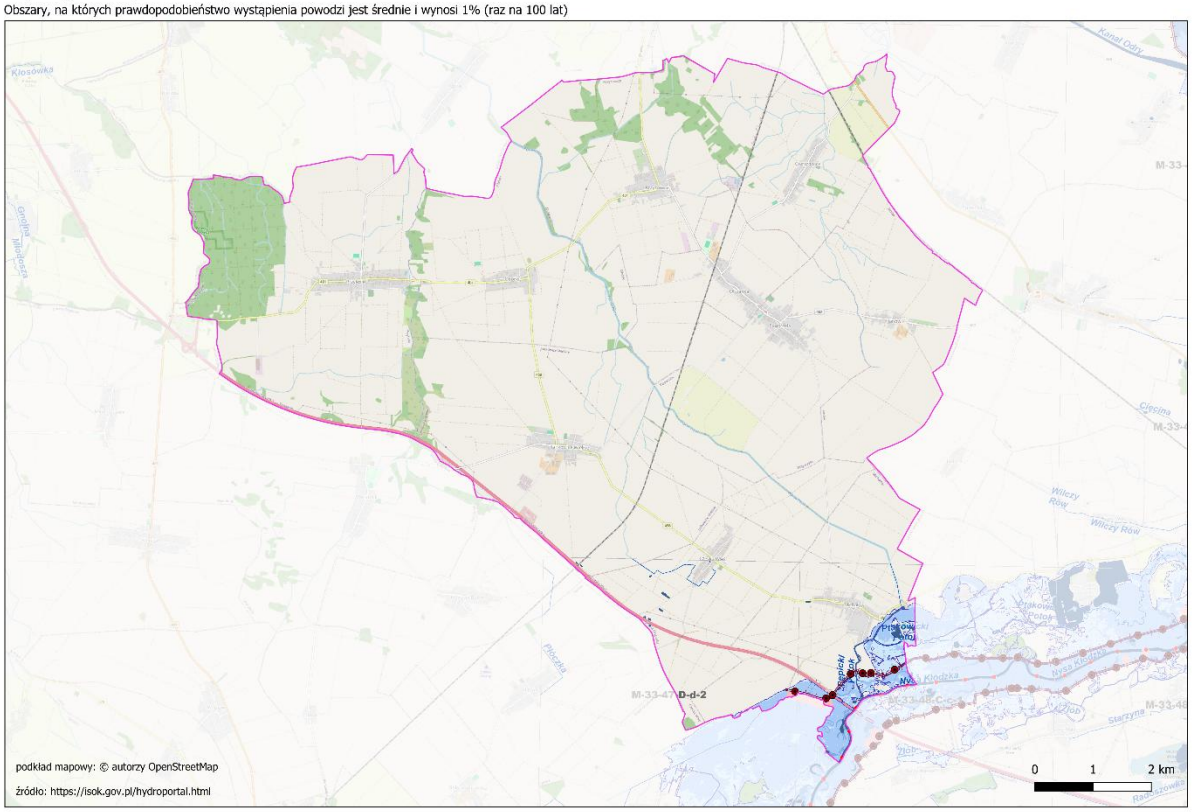
Mapa ryzyka powodziowego

Obszary, na których ryzyko wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)

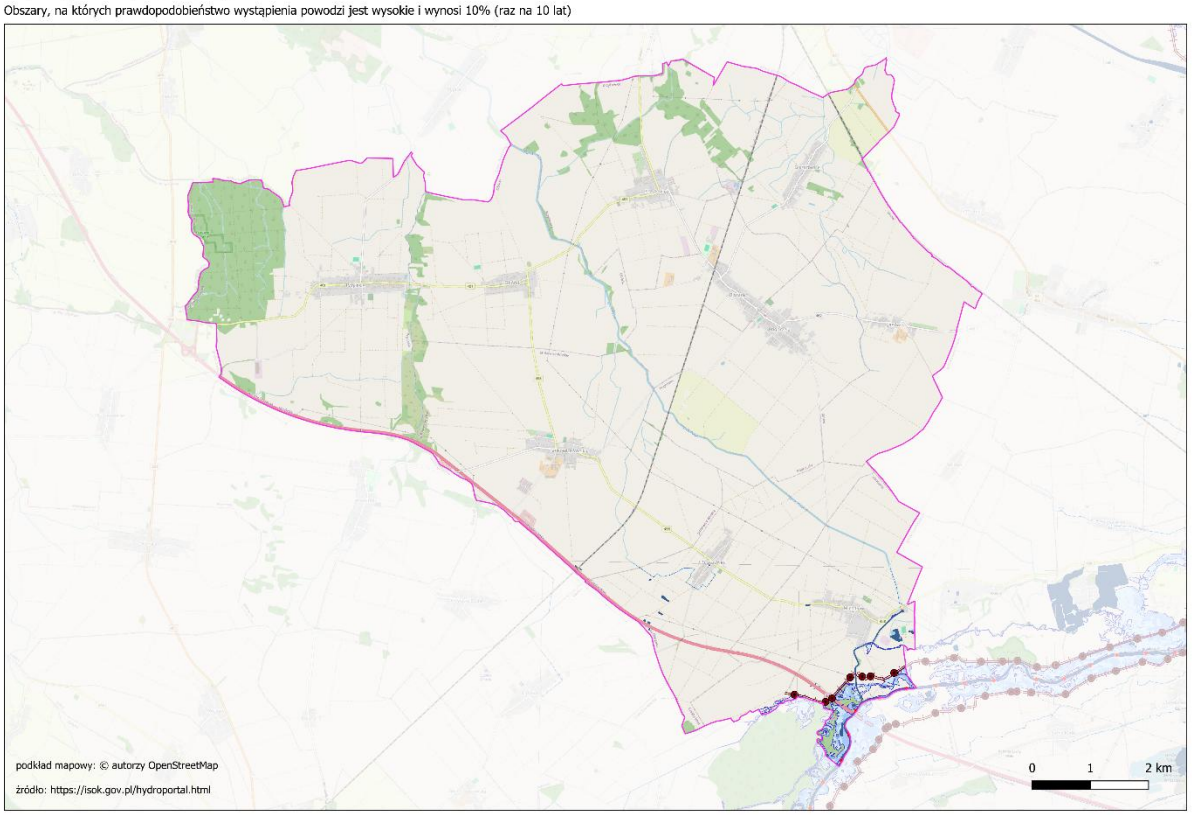
Mapa zagrożenia powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)

Mapa zagrożenia powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW

MAPA ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO

- 72,56 maksymalna rzędna zwierciadła wody
- 75,15 rzędna korony wału przeciwpowodziowego lub zapory bocznej
- 50 kilometr rzeki
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią

głębokość wody [m]

- h ≤ 0,5
- 0,5 < h ≤ 2,0
- 2,0 < h ≤ 4,0
- h > 4,0
- cieki naturalne i kanały
- wody powierzchniowe
- wał przeciwpowodziowy
- zapora boczna
- miejsce przelania się wody przez wał przeciwpowodziowy lub zaporę boczną
- granica gminy
- granica powiatu
- granica województwa
- granica państwa
- granica gminy

MAPA RYZYKA POWODZIOWEGO

Potencjalne negatywne skutki dla środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej

klasy użytkowania terenu:

- tereny zabudowy mieszkaniowej
- tereny przemysłowe
- tereny komunikacyjne
- lasy
- tereny rekreacyjno-wypoczynkowe
- grunty orne i uprawy trwałe
- użytki zielone
- tereny pozostałe
- wody powierzchniowe

- kąpielisko
- ujęcie wody podziemnej
- ujęcie wody powierzchniowej
- strefa ochronna ujęcia wody
- ogród zoologiczny
- obszar, obiekt zabytkowy U- obiekt wpisany na listę UNESCO
- pomnik zagłady
- skansen, muzeum
- biblioteka, archiwum
- park narodowy
- rezerwat przyrody
- obszar Natura 2000 - obszar specjalnej ochrony ptaków
- obszar Natura 2000 - specjalny obszar ochrony siedlisk

zakłady przemysłowe:

- instalacje mogące powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości
- zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej

o kategorii działalności:

- przemysł energetyczny
- produkcja i obróbka metali
- przemysł mineralny
- przemysł chemiczny
- gospodarka odpadami
- inne rodzaje działalności

potencjalne ogniska zanieczyszczeń:

- składowisko odpadów komunalnych
- składowisko odpadów przemysłowych
- składowisko odpadów mieszanych
- cmentarz
- oczyszczalnia ścieków
- przepompownia ścieków

- obszar szczególnego zagrożenia powodzią
- 50 kilometr rzeki
- cieki naturalne i kanały
- wał przeciwpowodziowy
- zapora boczna
- granica gminy
- granica powiatu
- granica województwa
- granica państwa

Potencjalne negatywne skutki dla zycia i zdrowia ludzi oraz wartości potencjalnych strat powodziowych

budynek mieszkalny w obszarze zagrożenia powodziowego [głębokość wody w m]:

- ≤ 2,0
- >2,0

budynek o znaczeniu społecznym w obszarze zagrożenia powodziowego [głębokość wody w m]:

- ≤ 2,0
- >2,0

oznaczenie budynku o znaczeniu społecznym:
żłb.- żłobek, *przedszk.* - przedszkole, *szk.*- szkoła,
P - jednostki Policji, *rem.*- jednostki ochrony przeciwpożarowej, *SG* - jednostki Straży Granicznej,
szpit.- szpital, *san.*- sanatorium, *d. op.* - dom pomocy społecznej, dom opieki, hospicjum,
c. han.- centrum handlowo-usługowe, *H* - hotel, *d. wyp.* - dom wypoczynkowy,
d. wych. - dom wychowawczy, *z. kar.*- zakład karny, zakład poprawczy, areszt śledczy

wartość potencjalnych strat powodziowych [zł/m²]

- obszary, dla których nie oblicza się strat
- ≤ 1
- 2 - 50
- 51 - 150
- 151 - 300
- 301 - 600
- > 600
- 50 kilometr rzeki
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią
- cieki naturalne i kanały
- wody powierzchniowe
- wał przeciwpowodziowy
- zapora boczna
- granica części miejscowości znajdującej się w obszarze zagrożenia powodziowego
- granica miejscowości znajdującej się w obszarze zagrożenia powodziowego
- granica gminy
- granica powiatu
- granica województwa
- granica państwa
- KALISZ 1380 nazwa miasta i szacunkowa liczba mieszkańców zagrożonych powodzią
- Chotów 52 nazwa wsi i szacunkowa liczba mieszkańców zagrożonych powodzią
- *Rypinek* 15 nazwa części miasta lub wsi i szacunkowa liczba mieszkańców zagrożonych powodzią

Spis tabel

Tabela 1 Spójność dokumentu wobec Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030 .. 10
Tabela 2. Komplementarność dokumentu wobec Strategii Rozwoju Subregionu Brzeskiego na lata 2023-2033 10
Tabela 3 Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Olszanka 13
Tabela 4 Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie Gminy Olszanka 15
Tabela 5 Działania podstawowe przewidziane do realizacji w ramach jednolitych części wód powierzchniowych w gminie Olszanka 15
Tabela 6. Potencjały rozwojowe Gminy Olszanka 42
Tabela 7. Układ hierarchiczny systemu osadniczego Gminy Olszanka 67

Spis rysunków

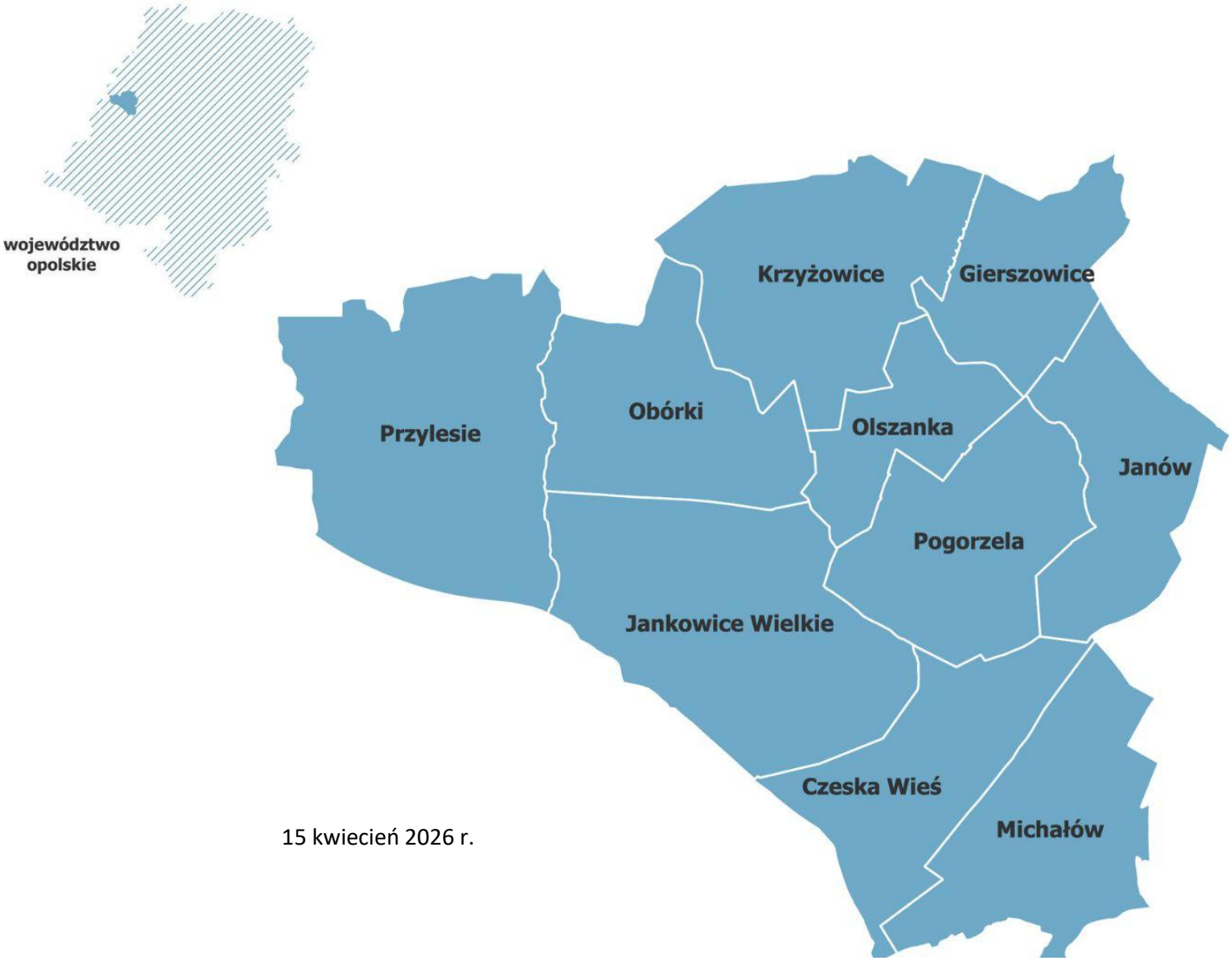
Rysunek 1 Opolska "11" - cele operacyjne na tle celów strategicznych 9
Rysunek 2. Łączne zagrożenie suszą na terenie Gminy Olszanka 19
Rysunek 3 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Olszanka 76
Rysunek 4 Wybrane ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Olszanka 83

OLSZANKA, 2026

STRATEGIA ROZWOJU GMINY OLSZANKA

NA LATA 2025-2035

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

15 kwiecień 2026 r.

Dokument został opracowany przez mgr inż. Adriannę Siekierkę

Spis treści

1. Przedmiot i zakres opracowania ... 4
2. Cel i zakres merytoryczny opracowania ... 5
3. Zakres prognozy ... 6
4. Metody pracy i materiały źródłowe ... 8
5. Opis Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035 ... 9
5.1. Przedmiot ... 9
5.2. Komplementarność z innymi dokumentami ... 10
5.2.1. Spójność ze strategią rozwoju województwa opolskiego ... 10
5.2.2. Spójność ze strategią ponadlokalną ... 11
5.2.2. Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) ... 12
5.2.3. Spójność Strategii z innymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi ... 14
5.3. Wizja i misja ... 15
5.4. Cele strategiczne rozwoju gminy i kierunki działań podejmowanych dla ich osiągnięcia ... 16
Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych ... 21
6. Analiza i ocena istniejącego stanu na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji ... 35
6.1. Charakterystyka Gminy Olszanka ... 35
6.2. Istniejący stan środowiska ... 36
6.2.1. Jakość powietrza ... 36
6.2.2. Zagrożenie hałasem ... 47
6.2.3. Pola Elektromagnetyczne ... 52
6.2.4. Wody ... 52
6.2.5. Gospodarka wodno-ściekowa ... 73
6.2.6. Gleby ... 77
6.2.7. Zasoby przyrodnicze ... 77
6.3. Istniejące problemy ochrony środowiska ... 93
7. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym ... 94
8. Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji zapisów dokumentu ... 102
9. Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko ... 143
9.1. Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody ... 144
9.2. Korytarze ekologiczne ... 156
9.3. Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta ... 157
9.4. Ludzie ... 160
9.5. Powietrze atmosferyczne ... 161
9.6. Klimat ... 162
9.7. Zabytki oraz dobra materialne ... 165
9.8. Zasoby naturalne ... 166
9.9. Wody ... 166
9.10. Krajobraz i powierzchnia ziemi ... 172
9.11. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne ... 174
9.12. Gospodarka odpadami i ograniczenie powstawania odpadów ... 176
9.13. Ryzyko wystąpienia poważnej awarii ... 176
10. Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodnicza negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu 177
11. Propozycja działań alternatywnych ... 182
12. Potencjalne oddziaływanie transgraniczne ... 183
13. Rezultaty planowanych działań ... 183
14. Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja Strategii ... 187
15. Podsumowanie i wnioski ... 189
16. Streszczenie w języku niespecjalistycznym ... 190
17. Zestawienie tabel i rysunków ... 195

1. Przedmiot i zakres opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do *Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035.* Opracowanie zostało wykonane w oparciu o art. 46 oraz art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 z późn. zm.).

Zgodnie z zapisami artykułów 46 Ustawy OOŚ, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty następujących dokumentów strategicznych:

1. planu ogólnego gminy oraz planu zagospodarowania przestrzennego, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także koncepcji rozwoju kraju, strategii rozwoju, programu, polityki publicznej i dokumentu programowego, z zakresu polityki rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
2. polityki, strategii, planu i programu w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywany lub przyjmowany przez organy administracji, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
3. polityki, strategii, planu i programu innego niż wymienione w pkt 1 i 2, którego realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000, jeżeli nie jest on bezpośrednio związany z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynika z tej ochrony.

Zgodnie z artykułem 47 Ustawy OOŚ przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektu dokumentu innego niż wymieniony w art. 46 ust. 1 oraz w przypadku projektu zmiany takiego dokumentu, jeżeli w uzgodnieniu z właściwym organem, o którym mowa w art. 57 Ustawy OOŚ, organ opracowujący projekt stwierdzi, że realizacja postanowień danego dokumentu albo jego zmiany może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektów dokumentów, innych niż wymienione powyżej, jeżeli wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko. Projekt *Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035* wpisuje się w powyższy katalog dokumentów.

2. Cel i zakres merytoryczny opracowania

Głównym celem prognozy jest ustalenie czy zapisy projektu *Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035* nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego a cele ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są spójne z celami i priorytetami zaplanowanymi w dokumentach wyższego szczebla. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

3. Zakres prognozy

Zakres prognozy powinien być zgodny z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 z późn. zm.).

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera:

1. informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
2. informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
3. propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania;
4. informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
5. streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Prognoza ponadto określa, analizuje i ocenia:

1. istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
2. stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;
3. istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
4. cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
5. przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
    - różnorodność biologiczną,
    - ludzi,
    - zwierzęta,
    - rośliny,
    - wodę,
    - powietrze,
    - powierzchnię ziemi,
    - krajobraz,
    - klimat,
    - zasoby naturalne,
    - zabytki,
    - dobra materialne.

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia:

1. rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszarowych form ochrony przyrody;
2. rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zakres i stopień szczegółowości Prognozy oddziaływania na środowisko został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Opolu (pismo znak: WOOŚ.411.3.31.2025.PMz dnia 3 listopada 2025r.) oraz z Opolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektoratem Sanitarnym w Opolu (pismo znak: NZ.9022.1.179.2025.JG z dnia 27 listopada 2025 r.)

4. Metody pracy i materiały źródłowe

Prognoza została opracowana zgodnie z zaleceniami zawartymi w Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 z późn. zm.). Przy sporządzaniu niniejszego dokumentu zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej. Wszystkie zastosowane metody oceny są dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Część dotycząca oceny oddziaływania na środowisko w projektowanym opracowaniu przedstawiono tabelarycznie. Oceny dokonano w oparciu o analizę poszczególnych elementów środowiska w zależności od zagrożeń stwarzanych przez oddziaływanie na środowisko planowanych inwestycji.

5. Opis Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035

5.1. Przedmiot

Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025–2035 to kluczowy dokument wyznaczający kierunki długofalowego rozwoju gminy. Stanowi całościowy zapis wizji i misji rozwoju w perspektywie 2035 roku. Dokument określa cele strategiczne i operacyjne oraz konkretne kierunki działań, których realizacja ma prowadzić do zrównoważonego rozwoju gminy w wymiarze społecznym, przestrzennym i środowiskowym, zgodnie z oczekiwaniami mieszkańców.

Strategia została przygotowana w oparciu o obowiązujące przepisy prawa, w szczególności ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907, 1940). Jest dokumentem planistycznym o ustandaryzowanej strukturze, który z jednej strony opiera się na regulacjach prawnych, a z drugiej odzwierciedla potrzeby i aspiracje lokalnej społeczności.

Celem opracowania jest skoordynowanie i ukierunkowanie rozwoju Gminy Olszanka na różnych płaszczyznach. Strategia pełni rolę narzędzia integrującego lokalne polityki zrównoważonego rozwoju, programy i plany sektorowe, a jednocześnie stanowi platformę komunikacji z mieszkańcami. Posiadanie takiego dokumentu umożliwia także skuteczniejsze ubieganie się o środki zewnętrzne, w tym fundusze unijne. Ważnym aspektem strategii jest jej wymiar społeczny – sprzyja ona budowaniu wspólnoty lokalnej poprzez zaangażowanie mieszkańców w proces jej tworzenia i wdrażania.

Strategia została opracowana przy współpracy ekspertów, przedstawicieli samorządu, przedsiębiorców, liderów lokalnych oraz mieszkańców, co zapewnia szeroką reprezentację interesariuszy i pełniejsze odwzorowanie realnych potrzeb społeczności lokalnej. Ustalenia zawarte w dokumencie wyznaczają kierunki rozwoju w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzenno-środowiskowej. Ich realizacja ma służyć poprawie jakości życia mieszkańców, wzmacnianiu spójności lokalnej i równomiernemu rozwojowi całej gminy.

W perspektywie roku 2035 Gmina Olszanka ma być miejscem o wysokiej jakości życia, równowadze rozwojowej i silnych więziach społecznych. Opierając się na swoich zasobach, gmina zamierza rozwijać się w kierunku nowoczesnej, przyjaznej i odpornej na przyszłe wyzwania przestrzeni. Horyzontalnym celem władz samorządowych pozostaje wzmacnianie wspólnoty mieszkańców oraz budowanie dumy i satysfakcji z bycia częścią gminy. Zrównoważony rozwój rozumiany jest jako równomierne wspieranie poszczególnych sołectw, z poszanowaniem głosu społeczności lokalnej oraz z konsekwentnym poszukiwaniem źródeł finansowania kluczowych przedsięwzięć rozwojowych.

5.2. Komplementarność z innymi dokumentami

Prezentowany dokument wpisuje się w ustalenia nadrzędnych dokumentów planistycznych. Poniżej wskazano 11 dokumentów na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, z którymi niniejsza strategia jest spójna. Systemowa spójność z nadrzędnymi dokumentami ma umożliwić komplementarność działań podejmowanych w ramach realizacji założeń strategii. Niniejsza strategia jest zgodna m.in. z następującymi kluczowymi dokumentami:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – SOR;
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030);
- Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030;
- Regionalna Strategia Innowacji Województwa Opolskiego 2030;
- Wojewódzka Strategia w Zakresie Polityki Społecznej na lata 2016-2025;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego 2019;
- Audyt krajobrazowy województwa opolskiego.
- Strategia Rozwoju Subregionu Brzeskiego na lata 2023 - 2033;
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Olszanka na lata 2021 -2029;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Olszanka (przyjętym uchwałą Nr XXXVIII/232/2013 z dnia 27 września 2013 r.);
- Program ochrony środowiska dla Gminy Olszanka na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023 – 2026;
- Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwo gazowe Gminy Olszanka na lata 2010 – 2025.

Opracowany dokument Strategii stanowi kontynuację założeń ze Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2016–2025 z perspektywą do 2030 roku. Koncentruje się on na rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej oraz zapewnieniu wysokiej jakości usług publicznych. Jego celem jest także ochrona lokalnej tożsamości i dziedzictwa, a także wspieranie gospodarki poprzez tworzenie warunków dla rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości.

5.2.1. Spójność ze strategią rozwoju województwa opolskiego

Szczególnie istotne znaczenie przy opracowywaniu Strategii Rozwoju Gminy Olszanka odgrywa Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030. Poniżej przedstawiono tzw. Opolską „11”, czyli jedenaście zdefiniowanych w strategii celów operacyjnych, które uszczegóławiają trzy cele strategiczne, tj.:

- Cel strategiczny 1: Człowiek i relacje – mieszkańcy gotowi na wyzwania i tworzący otwartą wspólnotę,
- Cel strategiczny 2: Środowisko i rozwój – środowisko odporne na zmiany klimatyczne i sprzyjające rozwojowi,
- Cel strategiczny 3: Silna gospodarka – gospodarka inteligentna, wzmacniająca konkurencyjność regionu.

W Strategii Opolskie 2030 wskazano również obszary, które wymagają dodatkowego wsparcia tzw. „OSI – obszary strategicznej interwencji". OSI wyodrębnione w województwie opolskim zostały wskazane w kolejnym rozdziale wraz z informacją, w który typ obszarów wpisuje się planowany w strategii rozwój Gmina Olszanka.

Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025 – 2035 jest komplementarna ze Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030 w każdym z wymienionych wcześniej celów strategicznych i operacyjnych, co zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 1. Spójność dokumentu wobec Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030 (cele operacyjne)	Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025 – 2035 (cele strategiczne)
• Wykwalifikowani mieszkańcy. • Rozwinięte i dostępne usługi. • Trwałe więzi społeczne. • Bezpieczny region.	Cel strategiczny 1. Wzmacnianie kapitału społecznego i poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Olszanka.
• Silne branże (miejsca pracy, konkurencyjność przedsiębiorstw, klimat inwestycyjny, inteligentne specjalizacje). • Gospodarka otwarta na współpracę. • Ceniona marka regionu.	Cel strategiczny 2. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Olszanka.
• Opolskie zeroemisyjne. • Przyjazne środowisko i racjonalna gospodarka zasobami. • Wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe. • Region dostępny komunikacyjnie.	Cel strategiczny 3. Zrównoważony rozwój przestrzenny i środowiskowy, wzmacniający odporność gminy na zmiany klimatu.

źródło: opracowanie własne

5.2.2. Spójność ze strategią ponadlokalną

Strategia Rozwoju Gminy Olszanka jest również spójna z zapisami Strategii Rozwoju Subregionu Brzeskiego na lata 2023 – 2033. Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025–2035 pozostaje w pełnej zgodności z dokumentem wyższego rzędu – Strategią Rozwoju Subregionu Brzeskiego na lata 2023–2033. Cele strategiczne obu dokumentów wzajemnie się uzupełniają i wzmacniają, tworząc spójny system działań rozwojowych.

Tabela 2. Komplementarność dokumentu wobec Strategii Rozwoju Subregionu Brzeskiego na lata 2023-2033

Strategia Rozwoju Subregiony Brzeskiego na lata 2023 - 2033	Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025 – 2035
Cel strategiczny 1. Wzrost konkurencyjności subregionalnej gospodarki.	Cel strategiczny 2. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Olszanka.
Cel strategiczny 2. Wzmacnianie tożsamości wspólnoty lokalnej w oparciu o wyróżniającą się jakość usług publicznych oraz wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i zasobów naturalnych.	Cel strategiczny 1. Wzmacnianie kapitału społecznego i poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Olszanka.
Cel strategiczny 3. Integracja przestrzenna, techniczna i planistyczna subregionu przy jednoczesnym ograniczeniu zjawiska antropopresji.	Cel strategiczny 3. Zrównoważony rozwój przestrzenny i środowiskowy, wzmacniający odporność gminy na zmiany klimatu.

źródło: opracowanie własne

Na poziomie gospodarczym cele subregionu dotyczące wzrostu konkurencyjności znajdują odzwierciedlenie w lokalnych priorytetach związanych z rozwojem przedsiębiorczości i zwiększaniem atrakcyjności inwestycyjnej Olszanki. W obszarze społecznym i kulturowym działania ukierunkowane na wzmacnianie tożsamości wspólnoty lokalnej są tożsame z priorytetami gminy w zakresie budowania kapitału społecznego i poprawy jakości życia mieszkańców. Z kolei w wymiarze przestrzennym i środowiskowym integracja planistyczna i ograniczanie presji antropogenicznej wpisują się w lokalny cel dotyczący zrównoważonego rozwoju przestrzennego i adaptacji do zmian klimatu. Tym samym Strategia Rozwoju Gminy Olszanka nie tylko odpowiada na specyficzne potrzeby lokalne, ale jednocześnie wzmacnia realizację celów rozwojowych całego subregionu brzeskiego.

5.2.2. Obszary Strategicznej Interwencji (OSI)

Gmina Olszanka położona jest w województwie opolskim. W strategii rozwoju województwa opolskiego Opolskie 2030 wskazano obszary strategicznej interwencji (OSI), czyli obszary, które wymagają podjęcia specjalnych działań i interwencji. Obszary te wymagają szczególnego wsparcia, w celu aktywowania endogenicznych potencjałów rozwojowych, a także po to, by wyeliminować i ograniczyć negatywne skutki procesów, które zachodzą na ich terenie. W przypadku województwa opolskiego, obszary strategicznej interwencji pokrywają się ze strukturami funkcjonalno - przestrzennymi, w ramach, których następuje integracja funkcjonalna.

Wśród OSI wskazanych w strategii Opolskie 2030, znajdują się:

1. OSI Subregion Aglomeracja Opolska,
2. OSI Subregion Brzeski,
3. OSI Subregion Kędzierzyńsko-Strzelecki,
4. OSI Subregion Północny,

5. OSI Subregion Południowy.

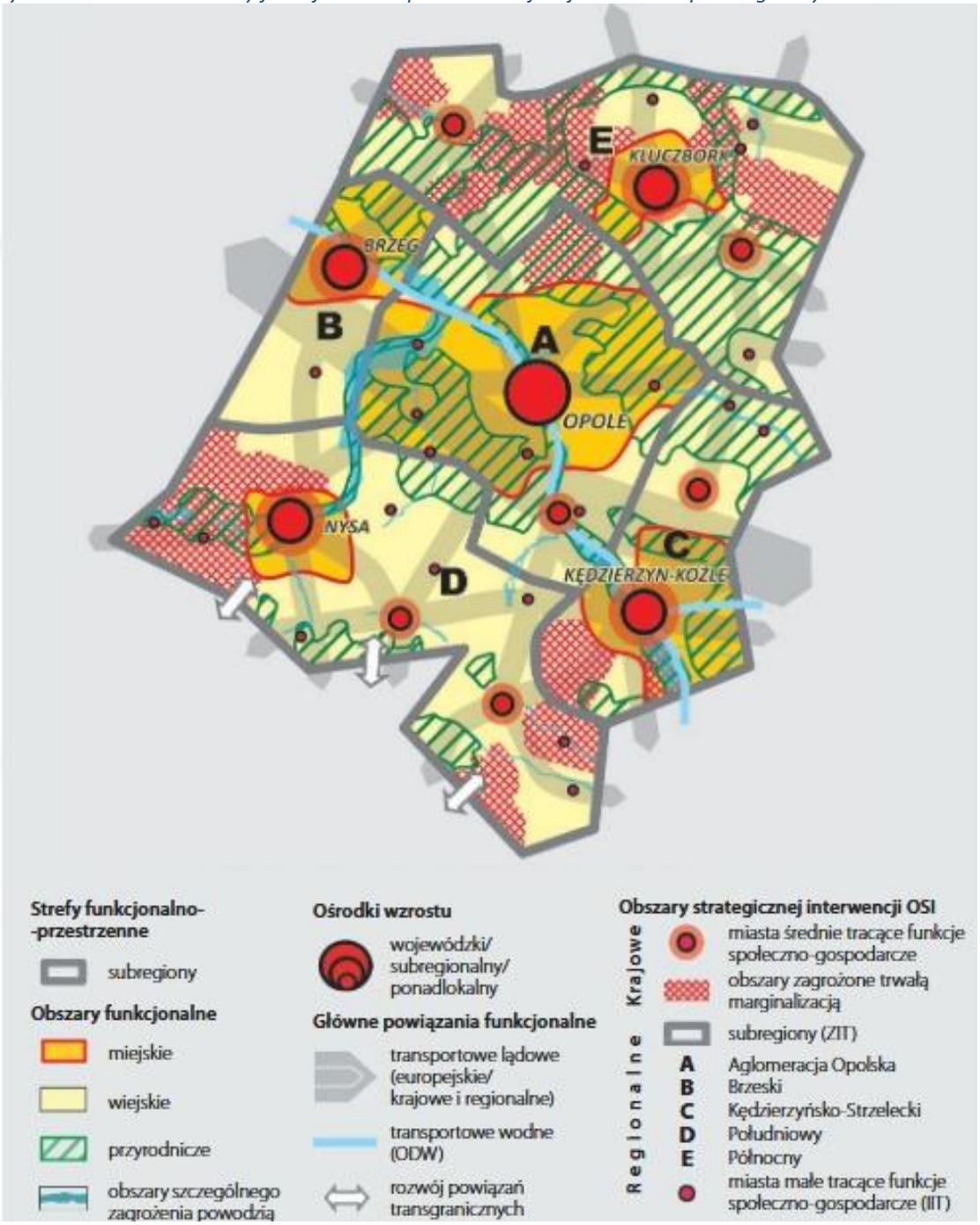
Dodatkowo w dokumencie uwzględniono również OSI krajowe, które zostały wskazane w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, do których zaliczono również część miast i gmin województwa opolskiego, mianowicie:

1. OSI Miasta średniej wielkości tracące funkcje społeczno-gospodarcze.
2. OSI Obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

W przypadku Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI) zdefiniowanych dla województwa opolskiego, Gmina Olszanka została zakwalifikowana do OSI Subregion Brzeski. Jest to obszar dotychczas zdominowany funkcją rolniczą, obecnie z rozwijającymi się nowymi, pozarolniczymi funkcjami, wymagający godzenia wysokich walorów przestrzeni z potrzebami nowoczesnego przemysłu, osadnictwa i rolnictwa. W subregionie motorem rozwoju jest miasto Brzeg wraz ze swoim MOF, z rozwijającą się strefą gospodarczą, w których już teraz prężnie rozwijają się nowe przedsiębiorstwa. Dobre skomunikowanie z Aglomeracją Opolską, zarówno drogowe, jak i kolejowe może być atutem rozwoju subregionu. Ośrodek ten został wskazany na poziomie polityki krajowej jako miasto tracące funkcje społeczno-gospodarcze. W subregionie położone jest miasto Grodków, które z kolei jest zaliczone do grupy małych miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze, wymagających wsparcia polityką województwa.

Cele polityki przestrzennej oraz planowane działania interwencyjne i regulacyjne dla Obszaru Strategicznej Interwencji Subregionu brzeskiego stanowią istotny kontekst dla Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025–2035. Strategia ta wpisuje się w kompleksowe podejście do przeciwdziałania trwałej marginalizacji poprzez zrównoważony rozwój przestrzenny, ochronę zasobów przyrodniczych, wzmacnianie funkcji społecznych, kulturowych i gospodarczych, a także poprawę jakości życia mieszkańców.

Rysunek 1. Model struktury funkcjonalno – przestrzennej województwa opolskiego – synteza

źródło: opracowanie własne Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030

5.2.3. Spójność Strategii z innymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087, 1089, 1473; z 2025 r. poz. 216), w szczególności art.315 oraz art. 326 ust. 1 określającego ustalenia strategii rozwoju gmin, pod uwagę bierze się i uwzględnia się dokumenty planistyczne o których mowa w art. 315 pkt 1-3, mianowicie: plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, plany zarządzania ryzykiem powodziowym i plany przeciwdziałania skutkom suszy. Dodatkowo w celu zapewnienia ochrony ludności mienia przed powodzią w strategii uwzględnia się obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

5.3. Wizja i misja

Rozwój gminy Olszanka stanowi proces, który ma na celu stworzenie zrównoważonego, przyjaznego i nowoczesnego miejsca do życia dla jej mieszkańców. W kontekście zmieniających się uwarunkowań, pojawiających się i dynamicznie zmieniających wyzwań społecznych, gospodarczych i ekologicznych, kluczowe staje się wypracowanie jasnej oraz spójnej misji oraz wizji, które będą stanowić fundament dla przyszłych działań gminy. Misja gminy Olszanka określa jej nadrzędny cel oraz wartości, do których dąży, natomiast wizja nakierowuje na długofalowy obraz przyszłości, w której Olszanka stanie się miejscem wyjątkowym pod względem jakości życia, integracji społecznej, rozwoju gospodarczego i dbałości o środowisko naturalne.

Misją rozwoju Gminy Olszanka jest budowanie nowoczesnej, aktywnej i zintegrowanej wspólnoty samorządowej, która mądrze łączy dziedzictwo kulturowe, aktywność mieszkańców z nowoczesnością. Nasze codzienne działania koncentrujemy na:

- **Zapewnianiu wysokiej jakości życia poprzez dostarczanie kompleksowych i łatwo dostępnych usług społecznych, edukacyjnych i kulturalnych, które wzmacniają wspólnotowe więzi oraz integrację międzypokoleniową.**
- **Stwarzaniu warunków, w których pomysłowość i energia mieszkańców przekształcają nasze dziedzictwo – żyzne gleby, czyste środowisko i bogatą historię – w konkretne produkty, usługi i atrakcje turystyczne, budując w ten sposób lokalny dobrobyt.**
- **Dbałości o zrównoważony rozwój przestrzenny, inwestycje w nowoczesną infrastrukturę oraz ochronę środowiska naturalnego, by tworzyć bezpieczną i atrakcyjną przestrzeń do życia, pracy i wypoczynku dla wszystkich mieszkańców.**
- **Jesteśmy gminą, dla której najwyższą wartością jest dobro i aktywny udział jej mieszkańców we wspólnym kształtowaniu przyszłości.**

Wizja, podobnie jak misja stanowi nieobowiązkowy element strategii, jednakże zdecydowano się na jej umieszczenie w dokumencie, w postaci ogólnego hasła, które zostało uszczegółowione poniżej. Wizja, stanowi ogólne stwierdzenie, które jednocześnie skupia się na kilku elementach, które odnoszą się do trzech sfer planowania strategicznego.

W sferze społecznej – w 2035 roku Gmina Olszanka jest wspólnotą otwartą, solidarną i aktywną. Mieszkańcy, niezależnie od wieku, mają szeroki dostęp do usług społecznych, edukacyjnych, zdrowotnych i kulturalnych. Seniorzy korzystają z programów aktywizacyjnych, młodzież znajduje możliwości rozwoju i angażuje się w życie gminy, a rodziny otrzymują realne wsparcie w łączeniu obowiązków zawodowych i opiekuńczych. Oferta kulturalna i rekreacyjna odpowiada na potrzeby różnych grup społecznych, a cyfryzacja i rozwiązania typu Smart Village sprzyjają lepszej komunikacji i integracji lokalnej społeczności.

W sferze gospodarczej – w 2035 roku Gmina Olszanka posiada dynamicznie rozwijającą się gospodarkę lokalną opartą na przedsiębiorczości mieszkańców, przetwórstwie rolnym oraz turystyce wiejskiej i kulturowej. Powstają nowe mikro- i małe przedsiębiorstwa, a lokalne produkty rolne i rzemieślnicze są rozpoznawalne w regionie. Inwestorzy znajdują w gminie przyjazne warunki do lokowania działalności, a mieszkańcy mają możliwość pracy zarówno na miejscu, poza gminą, jak i w modelu zdalnym dzięki dobrej infrastrukturze cyfrowej. Gmina skutecznie wykorzystuje swoje atuty – dziedzictwo kulturowe, zasoby przyrodnicze i położenie – jako podstawę dla budowania konkurencyjności i atrakcyjności gospodarczej.

W sferze przestrzennej – w 2035 roku Gmina Olszanka to obszar o uporządkowanej, funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni, która wspiera jakość życia mieszkańców. Drogi lokalne i transport publiczny są zmodernizowane, a dostęp do wody, kanalizacji, energii i szybkiego internetu jest powszechny. Inwestycje w odnawialne źródła energii i efektywność energetyczną ograniczają niską emisję, a tereny zielone i rekreacyjne sprzyjają zdrowiu i integracji mieszkańców. Zasoby przyrodnicze i kulturowe są chronione i aktywnie wykorzystywane w edukacji oraz turystyce. Gmina Olszanka realizuje ideę zrównoważonego rozwoju, dbając o równowagę między gospodarką, środowiskiem i potrzebami społecznymi.

5.4. Cele strategiczne rozwoju gminy i kierunki działań podejmowanych dla ich osiągnięcia

Planowany rozwój gminy Olszanka uwzględnia przede wszystkim jej wiejski charakter oraz różne potrzeby mieszkańców, których wspólnym mianownikiem jest wysoka jakość życia w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzenno – środowiskowej. Bardzo istotna w planowaniu rozwoju gminy w perspektywie 2035 roku jest opinia mieszkańców, którzy w pierwszej kolejności stawiają na jakość infrastruktury drogowej, transport publiczny, silną gospodarkę lokalną (miejsca pracy, mikroprzedsiębiorstwa), atrakcyjną ofertę spędzania wolnego czas (kulturalna, rozrywkowa oraz

sportowa dla osób w każdym wieku) oraz rozwinięte usługi społeczne (zwłaszcza dla osób starszych, rodzin i zagrożonych wykluczeniem społecznym).

Najpoważniejszym wyzwaniem samorządu gminy Olszanka są zjawiska demograficzne (związane głownie z migracją młodych mieszkańców do większych miast i rosnącą liczbę osób w wieku poprodukcyjnym) oraz te wynikające z ograniczonego potencjału dochodowego oraz wysokich wydatków bieżących gminy. Planowanie inwestycji opiera się w głównej mierze na konieczności pozyskania zewnętrznych środków. Z drugiej strony gmina musi uporać się z wyzwaniami cywilizacyjnymi, do których należy energia odnawialna, cyfryzacja, zagospodarowanie przestrzenne oraz bezpieczeństwo publiczne (zjawiska klimatyczne, konflikt zbrojny).

Rozwój gminy w *sferze społecznej* realizowany będzie poprzez rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców, wzmacnianie spójności i integracji lokalnej, poszerzanie oferty spędzania wolnego czasu, wdrażanie nowoczesnych rozwiązań cyfrowych oraz wspieranie edukacji formalnej i nieformalnej. W *sferze gospodarczej* poprzez wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców, rozwój mikro- i małych firm, promocję lokalnych produktów i usług, a także rozbudowę infrastruktury gospodarczej sprzyjającej inwestycjom i zatrudnieniu. Natomiast w *sferze przestrzenno – środowiskowej* poprzez prowadzenie zrównoważonej polityki przestrzennej i działań rewitalizacyjnych, rozwój nowoczesnej i dostępnej infrastruktury technicznej (drogi, kanalizacja, internet, energetyka), ochronę środowiska naturalnego oraz zapewnienie bezpieczeństwa publicznego.

Dzięki realizacji tych kierunków działań Olszanka ma szansę w perspektywie 2035 roku stać się gminą nowoczesną, aktywną społecznie i atrakcyjną gospodarczo, w której mieszkańcy korzystają z wysokiej jakości usług, a lokalne zasoby środowiskowe i kulturowe stanowią podstawę zrównoważonego rozwoju.

W związku z tym i zgodnie z ustawą i wymogiem dotyczącym wskazania celów w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym sformułowano trzy cele strategiczne w odniesieniu do wskazanych wymiarów planowania strategicznego.

Sfera społeczna	
Cel strategiczny 1.	Wzmacnianie kapitału społecznego i poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Olszanka.

Sfera gospodarcza	
Cel strategiczny 2.	Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Olszanka.

Sfera przestrzenno – środowiskowa	
Cel strategiczny 3.	Zrównoważony rozwój przestrzenny i środowiskowy, wzmacniający odporność gminy na zmiany klimatu.

Poniżej przedstawiono kierunki działania, które realizowane będą w ramach poszczególnych celów.

Sfera społeczna

Biorąc pod uwagę negatywne trendy demograficzne (spadek liczby ludności, starzenie się społeczeństwa), ograniczoną dostępność do niektórych usług społecznych, niewielką ofertę kulturalną i rekreacyjną, a także potrzebę budowania tożsamości lokalnej i zwiększania integracji społecznej - Gmina Olszanka powinna ukierunkować swoje działania na poprawę jakości życia mieszkańców, przeciwdziałanie marginalizacji grup wykluczonych oraz rozwój kapitału społecznego. W gminie niezbędne jest wspieranie rodzin, seniorów, dzieci i młodzieży poprzez rozbudowę oferty społecznej, kulturalnej i edukacyjnej, a także wzmacnianie aktywności obywatelskiej i współpracy z organizacjami pozarządowymi. Istotnym elementem będzie także rozwijanie dostępności do usług zdrowotnych, promocja profilaktyki oraz zwiększanie bezpieczeństwa mieszkańców.

Wobec tego proponuje się następujące kierunki działań:

- → **Kierunek działania 1.1.** Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców.
- → **Kierunek działania 1.2.** Wzmacnianie spójności społecznej.
- → **Kierunek działania 1.3.** Rozwój oferty spędzania wolnego czasu.
- → **Kierunek działania 1.4.** Rozwój społeczeństwa informacyjnego.
- → **Kierunek działania 1.5.** Wspieranie rozwoju edukacji formalnej i nieformalnej.

Sfera gospodarcza

Z przeprowadzonych analiz wynika, że mieszkańcy w dużej mierze dojeżdżają do pracy do innych gmin. Niewielka liczba przedsiębiorstw tworzących nowe miejsca pracy, dominacja małych gospodarstw rolnych i ograniczona aktywność inwestycyjna przekładają się na niską dynamikę rozwoju lokalnej gospodarki. Istnieje jednak potencjał do rozwoju mikroprzedsiębiorczości, przetwórstwa rolnego oraz usług związanych z turystyką wiejską i agroturystyką. Kluczowym kierunkiem działań powinno być tworzenie korzystnych warunków dla inwestorów, rozwój infrastruktury wspierającej przedsiębiorczość, tworzenie warunków do rozwoju transportu, poprawa kompetencji zawodowych mieszkańców, a także promocja lokalnych produktów i usług. Olszanka może zyskać na atrakcyjności dzięki działaniom związanym z gospodarką opartą na zasobach lokalnych, takich jak środowisko naturalne, dziedzictwo kulturowe i potencjał rolniczy.

Wobec tego proponuje się następujące kierunki działań:

- → **Kierunek działania 2.1.** Wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców.
- → **Kierunek działania 2.2.** Rozbudowa potencjału infrastruktury rozwoju gospodarczego gminy Olszanka.

Sfera przestrzenno – środowiskowa

Kluczowym wyzwaniem dla Gminy Olszanka jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju przestrzennego w warunkach rozproszonego osadnictwa i ograniczonej infrastruktury technicznej. Wymaga to prowadzenia spójnej polityki przestrzennej, modernizacji dróg gminnych, rozwijania infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, poprawy dostępności cyfrowej i energetycznej. Jednocześnie istotne jest wprowadzanie rozwiązań przyjaznych środowisku, ograniczanie niskiej emisji, rozwój zieleni i terenów rekreacyjnych oraz działania adaptacyjne do zmian klimatu. Ochrona przyrody, krajobrazu i zasobów wodnych powinna być zintegrowana z planowaniem przestrzennym i rozwojem lokalnym. Gmina powinna dążyć do tworzenia uporządkowanej, bezpiecznej i estetycznej przestrzeni życia mieszkańców – wspierającej zdrowie, aktywność i więzi społeczne.

Wobec tego proponuje się następujące kierunki działań:

- → **Kierunek działania 3.1.** Zrównoważony rozwój przestrzenny i rewitalizacja.
- → **Kierunek działania 3.2.** Nowoczesna i dostępna infrastruktura techniczna.
- → **Kierunek działania 3.3.** Ochrona środowiska i zapewnienie bezpieczeństwa publicznego.

Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Poniżej przedstawiono kierunki działań oraz przykładowy katalog przedsięwzięć możliwych do realizacji w ramach każdego z nich. Należy mieć na uwadze, że w katalogu zadań znajdują się również te, które są spoza katalogu zakresu zadań gminy. Działania te są ważne i mimo, że nie do końca zależą od gminy to jednak są elementem jej strategii rozwoju. W tym kontekście ważne jest prowadzenie działań lobbingowych i zabieganie o wskazane inwestycje u odpowiednich władz i podmiotów.

Kierunek działania 1.1	Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców.

Dynamiczne procesy demograficzne zwiększają wymagania wobec samorządu Olszanki w zakresie dbałości zwłaszcza o osoby w wieku senioralnym oraz grupy mieszkańców, które są zagrożone wykluczeniem społecznym. Starzenie się społeczeństwa, obserwowany wzrost liczby osób samotnych i niesamodzielnych, a także ograniczony dostęp do niektórych usług publicznych na obszarach wiejskich powodują konieczność rozwijania (czy też wzmacniania) systemu wsparcia społecznego. Zwiększa się zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, zdrowotne, terapeutyczne i profilaktyczne – zarówno w formie stacjonarnej, jak i środowiskowej.

Równolegle, zmieniające się modele rodziny i wzrost obciążeń związanych z opieką nad dziećmi i osobami starszymi wymagają wdrażania rozwiązań wspierających rodzinę w jej funkcjach opiekuńczych i wychowawczych. Rozwój łatwo dostępnych usług społecznych świadczonych na poziomie lokalnym przyczynia się do podniesienia jakości życia mieszkańców, przeciwdziała wykluczeniu społecznemu, aktywizuje seniorów oraz promuje prozdrowotne postawy. Inwestowanie w lokalne usługi społeczne nie tylko odpowiada na rosnące potrzeby mieszkańców, ale również wzmacnia spójność społeczną i podnosi atrakcyjność gminy jako miejsca do życia dla rodzin i osób starszych. Tym samym stanowi istotny element zrównoważonego rozwoju społecznego gminy Olszanka.

Wśród proponowanych działań wskazuje się następujące obszary i inicjatywy:

1. Wsparcie dla rodzin, dzieci i młodzieży:

- Organizacja lub wspieranie działań edukacyjnych, profilaktycznych i sportowych, służących zdrowiu psychicznemu i fizycznemu dzieci i młodzieży (np. spektakle, wyjazdy).
- Dostosowanie świetlic wiejskich do pełnienia funkcji wielofunkcyjnych, tj. miejsc spotkań, małych warsztatów oraz punktów opieki popołudniowej.
- Stała oferta wsparcia dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, w tym przeciwdziałanie przemocy.
- Gminna wyprawka dla nowo narodzonych dzieci.
- Programy wspierające rozwój talentów, umiejętności dzieci, młodzieży i dorosłych.

2. Aktywna polityka senioralna i wsparcie osób starszych:

- Tworzenie oferty usług opiekuńczych, zdrowotnych i profilaktycznych.
- Wsparcie w zakresie utrzymania zdrowia, sprawności, bezpieczeństwa, aktywności społecznej, edukacji, samodzielności oraz integracji międzypokoleniowej.
- Animacja wolontariatu sąsiedzkiego oferującego pomoc w codziennych czynnościach (np. dowóz zakupów, proste prace domowe).

3. Integracja i wsparcie osób z niepełnosprawnościami:

- Działania animacyjno – integracyjne w sferze kulturalno-społecznej, zawodowej i edukacyjnej.
- Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami, w szczególności z niepełnosprawnością ruchową.

4. Kompleksowe poradnictwo i pomoc specjalistyczna:

- Oferta wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego dla wszystkich mieszkańców.
- Organizacja cyklicznych "dni porad społecznych" z wizytami specjalistów (prawnik, psycholog, doradca rodzinny) w sołectwach.

5. Wzmacnianie struktur pomocy i aktywizacja społeczna:

- Realizacja programów przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu.
- Działania aktywizacyjne i integracyjne dla rodzin oraz osób samotnie wychowujących dzieci.
- Wzmacnianie infrastrukturalne jednostek gminnych (GOPS, GOKIS) odpowiedzialnych za politykę społeczną i kulturalną.
- Zachęcanie organizacji pozarządowych do pozyskiwania zewnętrznych środków na działania społeczne.

Kierunek działania 1.2 Wzmacnianie spójności społecznej.

Wzmacnianie spójności społecznej jest kluczowym wyzwaniem w kontekście rozproszonego osadnictwa, zróżnicowanego dostępu do usług oraz ograniczonych możliwości uczestnictwa w życiu społecznym części mieszkańców gminy. Nasilające się procesy depopulacyjne, migracja osób młodych oraz starzenie się społeczności lokalnych prowadzą do osłabienia więzi międzyludzkich, malejącego zaangażowania obywatelskiego i poczucia wspólnoty.

W tych warunkach niezbędne jest podejmowanie działań sprzyjających integracji mieszkańców, wzmacnianiu kapitału społecznego, rozwojowi inicjatyw oddolnych i aktywności lokalnej. Istotną rolę odgrywa tu wspieranie organizacji pozarządowych, kół gospodyń wiejskich, grup nieformalnych, klubów seniora oraz budowanie przestrzeni do spotkań i współpracy międzypokoleniowej. Wzmocnienie spójności społecznej przekłada się na większą odporność społeczności lokalnych na kryzysy, wzrost poziomu zaufania i współodpowiedzialności za wspólne dobro – a tym samym na trwały i zrównoważony rozwój gminy.

Wśród proponowanych działań wskazuje się następujące inicjatywy:

1. Współpraca zewnętrzna i partnerska.

- Aktywna kooperacja z samorządami Subregionu Brzeskiego w celu realizacji wspólnych przedsięwzięć rozwojowych.
- Rozwój współpracy międzynarodowej poprzez partnerstwa z zagranicznymi gminami, przy aktywnym zaangażowaniu mieszkańców i organizacji pozarządowych.

2. Budowanie kapitału społecznego i integracja.

- Wspieranie aktywności i zaangażowania mieszkańców we współdecydowanie o polityce gminy.
- Działania wzmacniające więzi społeczne i budujące poczucie przynależności lokalnej (m.in. poprzez pikniki, festyny, letnie kino, festiwale potraw, akcje sąsiedzkie i konkursy).
- Programy integracji nowych mieszkańców, np. pakiet powitalny czy spotkania adaptacyjne.
- Podejmowanie inicjatyw budujących dialog społeczny pomiędzy sołectwami, skierowanych do mieszkańców i rad sołeckich.

3. Aktywizacja społeczności lokalnej.

- Animowanie i wspieranie lokalnych inicjatyw obywatelskich.
- Organizacja i upowszechnianie aktywności wolontariackiej, w tym wolontariatu międzypokoleniowego.
- Aktywizacja organizacji pozarządowych do działań prospołecznych.

4. Wsparcie infrastruktury społecznej i kultury.

- Działania ukierunkowane na poprawę dostępności do placówek opieki nad dziećmi, zwłaszcza żłobkowej.
- Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości lokalnej.
- Wspieranie działań z zakresu rewitalizacji, z uwzględnieniem jej społecznego aspektu.

Kierunek działania 1.3	Rozwój oferty spędzania wolnego czasu

Dostęp do atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty spędzania wolnego czasu ma istotne znaczenie dla jakości życia mieszkańców, integracji społecznej oraz budowania tożsamości lokalnej. W gminie Olszanka występują niedobory infrastruktury kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej, co w szczególności wpływa na dzieci, młodzież i osoby starsze, które nie zawsze mają możliwość korzystania z form aktywności poza miejscem zamieszkania.

Brak lokalnych możliwości aktywnego i twórczego spędzania czasu sprzyja wykluczeniu, obniża poziom uczestnictwa w życiu wspólnoty oraz może prowadzić do negatywnych zjawisk społecznych, takich jak izolacja czy bierność. Rozwój oferty czasu wolnego – zarówno w formie infrastruktury (place zabaw,

boiska, świetlice, kluby), jak i programów animacyjnych (zajęcia kulturalne, sportowe, warsztaty) – odpowiada na te potrzeby, wspiera zdrowy styl życia, aktywizuje mieszkańców i buduje więzi międzyludzkie. Inwestowanie w ten obszar sprzyja nie tylko poprawie jakości życia, ale także zwiększa atrakcyjność gminy jako miejsca do zamieszkania, zwłaszcza dla młodych rodzin.

Wśród proponowanych działań wskazuje się następujące inicjatywy:

1. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i sportowej.

- Modernizacja, rozbudowa i budowa bezpiecznej infrastruktury, w tym placów zabaw, boisk, terenów rekreacyjnych oraz plenerowych siłowni w sołectwach.
- Tworzenie ścieżek spacerowych i rowerowych wzdłuż dróg i miedz, łączących sołectwa.

2. Organizacja życia sportowego i rekreacyjnego.

- Organizacja przedsięwzięć sportowych i rekreacyjnych (np. rajdy rowerowe, turnieje sportowe).
- Rozwój cyklicznej oferty zajęć sportowych dla różnych grup wiekowych (np. fitness, gimnastyka dla seniorów, szkółki piłkarskie dla dzieci).

3. Animacja kulturalna i integracja społeczności.

- Organizacja cyklicznych wydarzeń integracyjnych angażujących różne pokolenia, takich jak festyny, pikniki rodzinne czy wieczory filmowe.
- Prowadzenie warsztatów artystycznych i rękodzielniczych (plastycznych, kulinarnych, muzycznych) wzmacniających lokalne tradycje i rozwijających pasje.
- Wzmacnianie roli Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu oraz bibliotek jako centrów oferty czasu wolnego.

4. Wspieranie aktywności obywatelskiej i międzypokoleniowej.

- Adaptacja świetlic wiejskich na wielofunkcyjne centra życia lokalnego (miejsce spotkań, warsztatów, zajęć).
- Kształtowanie oferty międzypokoleniowej, np. wspólne projekty seniorów i młodzieży (kroniki lokalne, warsztaty komputerowe).
- Wspieranie organizacji pozarządowych realizujących zadania w zakresie sportu, rekreacji oraz kultury.

5. Strategiczne wykorzystanie dziedzictwa.

- Opracowanie strategii wykorzystania dziedzictwa kulturowego, w tym skatalogowanie zasobów i opracowanie oferty produktów oraz usług turystycznych.

Kierunek działania 1.4 Rozwój społeczeństwa informacyjnego

Cyfryzacja życia publicznego i rosnące znaczenie technologii informacyjnych stawiają przed samorządami nowe wyzwania w zakresie dostępności usług, komunikacji i partycypacji społecznej. W gminie Olszanka istnieje potrzeba szerszego wykorzystania nowoczesnych rozwiązań cyfrowych w administracji, edukacji, kulturze i usługach publicznych, szczególnie z myślą o wyrównywaniu szans mieszkańców obszarów wiejskich.

Rozwój społeczeństwa informacyjnego obejmuje zarówno inwestycje w infrastrukturę technologiczną (dostęp do internetu, systemy informatyczne), jak i działania na rzecz podnoszenia kompetencji cyfrowych mieszkańców, w tym osób starszych. Zwiększenie dostępności do e-usług, rozwój komunikacji elektronicznej i otwartego dostępu do informacji publicznej wzmacniają efektywność zarządzania oraz budują nowoczesny i transparentny samorząd.

Smart Gmina Olszanka to koncepcja, która łączy technologie z realnymi potrzebami mieszkańców – sprzyjając inkluzji cyfrowej, lepszej jakości usług i aktywizacji lokalnej społeczności.

Wśród proponowanych działań wskazuje się następujące inicjatywy:

1. Rozwój cyfrowych usług publicznych i e-administracji.

- Utworzenie cyfrowej platformy gminnej do zgłaszania problemów, prowadzenia konsultacji społecznych i rezerwacji usług publicznych.
- Stałe rozszerzanie pakietu spraw, które można załatwić przez Internet.
- Poprawa przejrzystości i dopracowanie sprawnego systemu informacji na stronie internetowej Urzędu Gminy i podległych mu placówek (oferta gminy, aktualne wydarzenia).

2. Edukacja cyfrowa i wsparcie mieszkańców.

- Prowadzenie szkoleń dla mieszkańców z obsługi e-usług publicznych (np. ePUAP, e-recepta), e-administracji oraz bezpieczeństwa cyfrowego, organizowanych m.in. w świetlicach wiejskich.
- Wyposażenie świetlic wiejskich w sprzęt komputerowy i szybki internet (cyfrowe świetlice) do celów szkoleniowych, edukacji zdalnej i kursów dla seniorów.

3. Wzmacnianie kompetencji cyfrowych urzędu i nowe formy pracy.

- Szkolenia dla pracowników Urzędu Gminy z zakresu korzystania z nowoczesnych narzędzi cyfrowych oraz cybebezpieczeństwa.
- Tworzenie w świetlicach wspólnych przestrzeni do pracy zdalnej (coworking), umożliwiających łączenie życia w gminie z pracą online.

4. Cyfryzacja dziedzictwa i promocja oferty.

- Utworzenie cyfrowego archiwum dziedzictwa gminy (zdjęcia, dokumenty, nagrania historii mówionej).
- Digitalizacja zasobów bibliotecznych i kulturalnych.
- Skuteczna promocja online oferty zajęć sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych, skierowanej szczególnie do seniorów i osób z niepełnosprawnościami.

Kierunek działania 1.5	Wspieranie rozwoju edukacji formalnej i nieformalnej.

Edukacja jest jednym z fundamentów rozwoju lokalnego, dlatego wspieranie zarówno edukacji formalnej, jak i nieformalnej stanowi istotny kierunek działań gminy Olszanka. Mimo stabilnej i dobrze rozwiniętej sieci placówek szkolno-przedszkolnych, gmina mierzy się z wyzwaniami demograficznymi, spadkiem współczynnika skolaryzacji oraz koniecznością racjonalizacji sieci oświatowej. Brak szkoły ponadpodstawowej i żłobka, trudności komunikacyjne w dostępie do szkół średnich oraz niedostateczne przygotowanie kadry do pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych wpływają na ograniczenia w dostępie do pełnowartościowej edukacji.

Atutem Olszanki są dobre wyniki egzaminów ósmoklasisty z języka polskiego i matematyki oraz rosnące wskaźniki objęcia wychowaniem przedszkolnym, jednak potrzebne są dalsze działania ukierunkowane na rozwój kompetencji językowych, cyfrowych i społecznych dzieci i młodzieży. Istotne jest także wzmacnianie oferty zajęć dodatkowych, edukacji nieformalnej oraz współpracy szkół z instytucjami kultury i organizacjami społecznymi.

Inwestycje w edukację – zarówno na poziomie systemowym, jak i w formach uzupełniających – przyczyniają się do podnoszenia kapitału ludzkiego, wyrównywania szans oraz przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców.

W ramach działań dotyczących edukacji wskazywano na konieczność realizacji następujących inicjatyw:

1. Inwestycje i modernizacja infrastruktury oświatowej.

- Modernizacji i termomodernizacji wymagających tego placówek oświatowych.
- Doposażenia oraz modernizacji sal lekcyjnych, pracowni specjalistycznych i boisk przyszkolnych.
- Dostosowania obiektów edukacyjnych do potrzeb dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami.

2. Wsparcie dla uczniów o zróżnicowanych potrzebach.

- Wzmocnienia segmentu edukacji w zakresie pracy z dziećmi posiadającymi orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.
- Zagwarantowania kompleksowego wsparcia dla dzieci i młodzieży o szczególnych potrzebach edukacyjnych.

- Wspierania edukacji dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionej, m.in. poprzez programy stypendialne i grantowe.

3. Rozwój oferty edukacyjnej i pozalekcyjnej.

- Wzmocnienia konkurencyjności i podnoszenia jakości oferty edukacyjnej.
- Rozszerzenia pakietu zajęć uzupełniających i pozalekcyjnych.
- Organizacji wyjazdów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży (do muzeów, parków nauki).
- Prowadzenia działań z zakresu edukacji regionalnej (lekcje terenowe w pałacach, kościołach i przy zabytkach).

4. Kształcenie ustawiczne i edukacja dorosłych.

- Tworzenia przestrzeni i możliwości dla realizacji idei uczenia się przez całe życie (np. Uniwersytet Ludowy).
- Organizacji warsztatów, kursów i szkoleń dla dorosłych (kompetencje cyfrowe, językowe, przedsiębiorczość).
- Stałego rozszerzania możliwości świetlic wiejskich w zakresie aktywizacji mieszkańców poprzez edukację nieformalną.

5. Wsparcie systemowe i logistyczne.

- Poprawy dostępności komunikacji publicznej w zakresie dojazdu uczniów do placówek oświaty poza gminą.

Kierunek działania 2.1	Wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców.

Gospodarka Gminy Olszanka opiera się głównie na mikroprzedsiębiorczości oraz samozatrudnieniu, a lokalna aktywność gospodarcza rozwija się w stabilnym tempie. Aż 97,4% firm stanowią mikroprzedsiębiorstwa, co wskazuje na dominację rodzinnych form prowadzenia działalności oraz potencjał do dalszego rozwoju. Mimo wzrostu liczby zarejestrowanych firm o 24% od 2018 r., wskaźnik przedsiębiorczości jest znacząco niższy od średniej powiatowej i wojewódzkiej, a tylko 22,6% mieszkańców pozytywnie ocenia warunki dla rozwoju działalności gospodarczej.

Lokalni przedsiębiorcy działają głównie w sektorach budownictwa, handlu, przetwórstwa i usług profesjonalnych. Rozwój specjalistycznego rolnictwa (m.in. sadownictwa) i produktów wysokiej jakości (wina, oleje, soki) tworzy warunki do budowania lokalnej marki i promocji gospodarczej gminy.

Wspieranie przedsiębiorczości, w tym lokalnych producentów i usługodawców, tworzenie mechanizmów doradztwa i promocji działalności gospodarczej oraz rozwój oferty inkubacyjnej i szkoleniowej, są kluczowe dla zwiększenia liczby miejsc pracy, ograniczenia odpływu mieszkańców i wzmocnienia lokalnego rynku pracy.

W ramach działania przewiduje się następujące inicjatywy:

1. Wsparcie przedsiębiorczości i rozwoju biznesu.

- Realizacja warsztatów i doradztwa dla osób chcących otworzyć mały biznes (w tym gospodarstwa agroturystyczne i usługi mobilne).
- Tworzenie zachęt i sprzyjanie rozwojowi nowych, lokalnych przedsiębiorców.
- Utworzenie miejsc spotkań biznesowych oraz działania na rzecz sieciowania (networking) lokalnego biznesu.

2. Rozwój i promocja turystyki oraz lokalnych produktów.

- Wsparcie rozwoju turystyki wiejskiej i agroturystyki (w formie doradztwa czy promocji).
- Certyfikacja i promocja lokalnych wyrobów kulinarnych, rzemiosła oraz usług turystycznych.
- Stworzenie i promocja wspólnej marki dla lokalnych produktów (np. „Smaki Olszanki”).
- Promocja lokalnych produktów i usług na targach oraz w Internecie.

3. Szkolenia i aktywizacja zawodowa.

- Realizacja szkoleń branżowych (np. dla rolników: ekologiczna uprawa, przetwórstwo; dla rzemieślników: sprzedaż online).
- Wdrożenie programu „Rękodzieło i tradycja” – warsztaty umożliwiające seniorom zarobkowanie na swoich umiejętnościach (haft, szydełkowanie, wikliniarstwo).
- Wspieranie i promocja pracy zdalnej jako atrakcyjnej alternatywy dla dojazdów do miast.

4. Promocja i komunikacja.

- Utworzenie dedykowanej strony internetowej lub grupy "Gospodarcza Olszanka" oferującej darmową promocję lokalnych usług i produktów.

Kierunek działania 2.2	Rozbudowa potencjału infrastruktury rozwoju gospodarczego gminy Olszanka

Dalszy rozwój gospodarczy Gminy Olszanka uzależniony jest od dostępności odpowiednio przygotowanych terenów inwestycyjnych oraz poprawy infrastruktury wspierającej przedsiębiorczość i rynek pracy. Kluczowym krokiem było uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w rejonie węzła autostradowego „Brzeg”, co stwarza realne warunki do lokowania inwestycji produkcyjnych i logistycznych. Mimo to część gruntów pozostaje w rękach prywatnych, co utrudnia pełne wykorzystanie potencjału strefy.

Ograniczona liczba lokalnych miejsc pracy, konieczność codziennych dojazdów mieszkańców do większych ośrodków oraz niskie oceny dostępności zatrudnienia i poziomu wynagrodzeń wskazują na potrzebę rozwoju zaplecza infrastrukturalnego dla biznesu, rolnictwa i usług. Szczególnie istotne jest uzbrojenie terenów inwestycyjnych, poprawa dostępności transportowej oraz promowanie

działalności nieuciążliwej, zgodnej z charakterem gminy. Rozbudowa infrastruktury technicznej i gospodarczej stanowi fundament długofalowego rozwoju lokalnej gospodarki, pozwala przyciągać inwestorów, tworzyć miejsca pracy i zwiększać dochody budżetowe, a tym samym poprawiać jakość życia mieszkańców.

Wśród działań, które pozwolą na rozbudowę potencjału infrastrukturalnego i inwestycyjnego gminy Olszanka, a tym samym, które wpłyną na poprawę atrakcyjności gospodarczej gminy, wskazuje się:

1. Rozwój infrastruktury technicznej i inwestycyjnej.

- Przygotowanie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych, w szczególności przy węźle autostradowym Brzeg w miejscowości Przylesie, poprzez doprowadzenie niezbędnej infrastruktury: wodociągowej, kanalizacyjnej oraz oświetleniowej wzdłuż drogi dojazdowej.
- Rozbudowa infrastruktury teleinformatycznej i energetycznej w celu zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej gminy.

2. Rozwój transportu i dostępności.

- Rozwój lokalnego transportu publicznego, dopasowanego do zbiorowych potrzeb mieszkańców.
- Współpraca z powiatem w celu poprawy połączeń komunikacyjnych do Oławy i Brzegu.
- Usprawnienie dojazdów do terenów produkcyjnych i rolniczych poprzez budowę lub przebudowę dróg.

3. Wsparcie lokalnej przedsiębiorczości i pracy.

- Prowadzenie aktywnej gminnej polityki proinwestycyjnej.
- Adaptacja nieużytkowanych budynków na warsztaty rzemieślnicze lub mini-pracownie dla lokalnych wytwórców (stolarzy, krawcowych, producentów żywności).
- Rozwój punktów coworkingowych w świetlicach wiejskich, przeznaczonych do pracy zdalnej.

Kierunek działania 3.1	Zrównoważony rozwój przestrzenny i rewitalizacja.

Efektywne planowanie przestrzenne oraz działania rewitalizacyjne stanowią fundament zrównoważonego rozwoju Gminy Olszanka. Przemyślane kształtowanie przestrzeni umożliwia nie tylko właściwe rozmieszczenie funkcji mieszkaniowych, gospodarczych i usługowych, ale również sprzyja spójności społecznej i estetyce otoczenia. Szczególnego znaczenia nabiera konieczność przywracania funkcji zdegradowanym obszarom – zarówno w ujęciu infrastrukturalnym, jak i społecznym. Rozproszona struktura osadnicza gminy oraz występowanie obszarów o niskiej dostępności komunikacyjnej wymagają zastosowania nowoczesnych narzędzi planistycznych, partycypacji mieszkańców i elastycznego podejścia do planowania. Integracja działań w zakresie planowania

przestrzennego, ochrony krajobrazu, adaptacji do zmian klimatycznych i dostępności usług publicznych tworzy podstawy dla rozwoju atrakcyjnych, funkcjonalnych i odpornych przestrzeni lokalnych.

Zrównoważony rozwój przestrzenny to także odpowiedź na wyzwania klimatyczne. Niska lesistość (5,9%) oraz znikomy udział obszarów chronionych (0,2%) ograniczają potencjał retencyjny i bioróżnorodność gminy. Wzmocnienie roli terenów zielonych, zwiększenie estetyki przestrzeni i lepsze zarządzanie funkcjami przestrzennymi to klucz do poprawy jakości życia mieszkańców i budowania spójnej, atrakcyjnej i odpornej na kryzysy gminy.

W ramach działania przewiduje się następujące inicjatywy:

1. Planowanie i zarządzanie przestrzenne.

- Efektywne planowanie przestrzenne i zintegrowany rozwój funkcjonalno-przestrzenny.
- Kształtowanie harmonijnej struktury osadniczej i ładu przestrzennego.
- Opracowanie i uchwalenie planu ogólnego gminy.
- Stała aktualizacja, opracowanie i uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP) dla kluczowych obszarów.

2. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych.

- Rewitalizacja zdegradowanych obszarów wyznaczonych w Gminnym Programie Rewitalizacji.
- Rewitalizacja zdegradowanych obszarów popegeerowskich (PGR).
- Modernizacja pozostałych obiektów gminnych z przeznaczeniem na cele społeczne i kulturalne.

3. Kształtowanie przestrzeni publicznych:

- Rewitalizacja centrów sołectw i przestrzeni publicznych (skwery, place, parki).
- Poprawa estetyki przestrzeni publicznych.
- Doposażenie przestrzeni w obiekty małej architektury.
- Realizacja zadań z zakresu małej retencji i zazieleniania.
- Estetyzacja przestrzeni publicznych.

Kierunek działania 3.2	Nowoczesna i dostępna infrastruktura techniczna.

Rozwój nowoczesnej i dostępnej infrastruktury technicznej, w tym drogowej, wodno-kanalizacyjnej, energetycznej i komunalnej, ma kluczowe znaczenie dla poprawy jakości życia mieszkańców oraz rozwoju gospodarczego gminy. Niska gęstość zaludnienia, znaczne odległości między miejscowościami oraz funkcja dojazdowa w kierunku większych ośrodków powodują, że stan lokalnych dróg, chodników i oświetlenia wprost przekłada się na komfort i bezpieczeństwo życia. Jednocześnie nierównomierny dostęp do kanalizacji, wodociągów czy retencji wody wymaga inwestycji w infrastrukturę

środowiskową. Konieczne jest również dostosowanie systemu gospodarowania odpadami do wyzwań klimatycznych oraz rosnących wymagań środowiskowych i ekonomicznych. Inwestycje w tym zakresie muszą łączyć nowoczesność, efektywność, dbałość o środowisko oraz dostępność dla wszystkich grup mieszkańców.

Z tego względu w ramach działania przewiduje się:

1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej.

- Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej, wodno-kanalizacyjnej i energetycznej.
- Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej.
- Wdrożenie systemu monitoringu ciśnienia i jakości wody w sieci wodociągowej.
- Rozwój sieci gazowej średniego i niskiego ciśnienia.
- Rozwój infrastruktury kanalizacyjnej.
- Dostosowanie infrastruktury technicznej (sieci wodno-kanalizacyjnej, oświetlenia) do potrzeb nowych osiedli i wzrastającej liczby mieszkańców.

2. Gospodarka odpadami i ekologia.

- Modernizacja i rozbudowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK).
- Podnoszenie odporności technicznej i funkcjonalnej infrastruktury na ekstremalne zjawiska pogodowe.

3. Infrastruktura drogowa i transport.

- Rozwój infrastruktury drogowej i okołodrogowej (chodniki, oświetlenie, przejścia dla pieszych).
- Poprawa przejezdności dróg gruntowych.
- Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych w zakresie transportu.

4. Infrastruktura społeczna i rekreacyjna.

- Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej (w tym świetlic wiejskich) oraz budynków mieszkalnych będących w zasobie gminy.
- Inwestycje w infrastrukturę rekreacyjną, np. miasteczka rowerowe, pumptracki, skateparki, nowe place zabaw.
- Budowa i modernizacja boisk sportowych.
- Budowa ścieżek rowerowych łączących poszczególne miejscowości gminy.
- Modernizacja i dostosowywanie przestrzeni publicznych do aktualnych potrzeb społecznych.
- Dążenie do zwiększenia dostępności obiektów użyteczności publicznej poprzez likwidację barier architektonicznych.

5. Rozwój mieszkalnictwa.

- Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa komunalnego.

Kierunek działania 3.3	Wysokie standardy środowiskowe i zapewnienie bezpieczeństwa publicznego.

Odpowiedzialne zarządzanie środowiskiem naturalnym oraz zapewnienie bezpieczeństwa publicznego to jedne z najważniejszych wyzwań Gminy Olszanka w perspektywie nadchodzących lat. Niska lesistość, ograniczona retencja, przestarzałe źródła ciepła i lokalne zanieczyszczenia powietrza osłabiają odporność gminy na zmiany klimatyczne i wpływają na zdrowie mieszkańców. Działania powinny koncentrować się na rozwoju i utrzymaniu terenów zieleni, ochronie zasobów wodnych i glebowych, przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom oraz promocji odnawialnych źródeł energii. Równocześnie konieczne jest wzmacnianie odporności na zagrożenia środowiskowe i cywilizacyjne, w tym powodzie, susze, awarie infrastruktury czy sytuacje kryzysowe. Systemy wczesnego ostrzegania, ochrona ludności, lokalne źródła energii, aktywizacja OSP i edukacja ekologiczna to elementy niezbędne dla zapewnienia bezpiecznego i zdrowego środowiska życia.

Z tego względu w ramach działania przewiduje się:

1. Gospodarka wodna i ochrona przed zagrożeniami.

- Realizacja zadań przyczyniających się do zahamowania wzrostu ryzyka powodziowego oraz poprawy systemu zarządzania tym ryzykiem.
- Działania ochronne i renaturyzacyjne na rzecz cieków wodnych na terenie gminy.
- Realizacja zadań przeciwdziałających skutkom suszy (zarządzanie zasobami wodnymi, zwiększanie retencji, działania informacyjne i edukacyjne).
- Rozbudowa stacji uzdatniania wody poprzez zabudowę nowych studni głębinowych.
- Rozbudowa systemów ostrzegania i monitoringu (przeciwpowodziowego, pożarowego).
- Wsparcie OSP w zakresie doposażenia i modernizacji obiektów.

2. Adaptacja do zmian klimatu i ochrona przyrody.

- Opracowanie i wdrożenie Gminnego Programu Adaptacji do Zmian Klimatu.
- Prowadzenie działań adaptacyjnych i prewencyjnych wobec zagrożeń klimatycznych.
- Ochrona zasobów przyrodniczych, bioróżnorodności oraz obszarów chronionych i cennych przyrodniczo.
- Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury (nasadzenia drzew, parki kieszonkowe, mała retencja).
- Rozwój terenów zielonych.

3. Energetyka i transformacja proklimatyczna.

- Zwiększenie wykorzystania OZE (w szczególności fotowoltaiki) w budynkach użyteczności publicznej.
- Zwiększenie udziału OZE w systemach ciepłowniczych i chłodniczych.

- Promocja OZE oraz informowanie mieszkańców o programach grantowych dotyczących zamiany źródeł energii.
- Podnoszenie efektywności energetycznej.
- Ograniczenie niskiej emisji i spalania niskiej jakości paliw.
- Wykorzystanie kogeneracji oraz wdrożenie założeń Gospodarki Obiegu Zamkniętego.
- Proekologiczna transformacja energetyki.

4. Gospodarka odpadami i rekultywacja.

- Poprawa efektywności systemu gospodarowania odpadami.
- Likwidacja wyrobów zawierających azbest i rekultywacja "dzikich wysypisk".

5. Zrównoważony rozwój przestrzenny i transport.

- Zapewnienie ładu przestrzennego i rozwoju sprzyjającego spokojnej strukturze osiedlania.
- Budowa sieci utwardzonych dróg rowerowych łączących sołectwa.
- Modernizacja najbardziej niebezpiecznych skrzyżowań i doświetlenie przejść dla pieszych.
- Wdrożenie systemu „zastępczego transportu gminnego” dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami.

6. Edukacja i bezpieczeństwo:

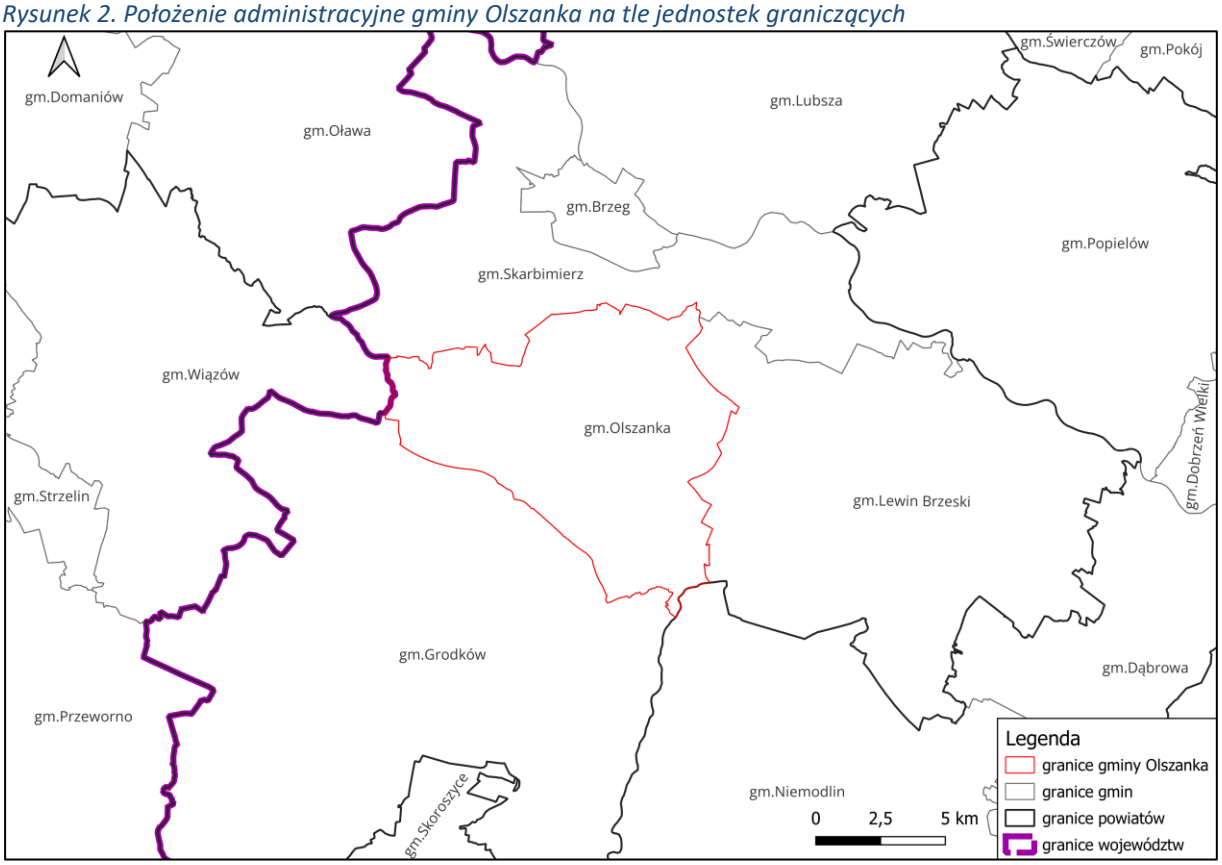
- Działania w zakresie wzmocnienia gotowości obronnej, ochrony ludności i zarządzania kryzysowego gminy.
- Prowadzenie działań z zakresu edukacji ekologicznej wśród mieszkańców.
- Zapewnienie bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego.
- Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska.

6. Analiza i ocena istniejącego stanu na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji

6.1. Charakterystyka Gminy Olszanka

Gmina Olszanka jest wspólnotą samorządową, którą tworzą mieszkańcy, zamieszkujący środkowo zachodnią część województwa opolskiego o powierzchni 92,6 km^2 tj. 0,9% powierzchni województwa. Od strony północnej Gmina Graniczy z Gminą Skarbimierz, od wschodu z Gminą Lewin Brzeski, od południowego wschodu z gminą Niemodlin, od południa z gminą Grodków, a od zachodu z Gminą Wiązów w województwie dolnośląskim.[1]

Rysunek 2. Położenie administracyjne gminy Olszanka na tle jednostek graniczących

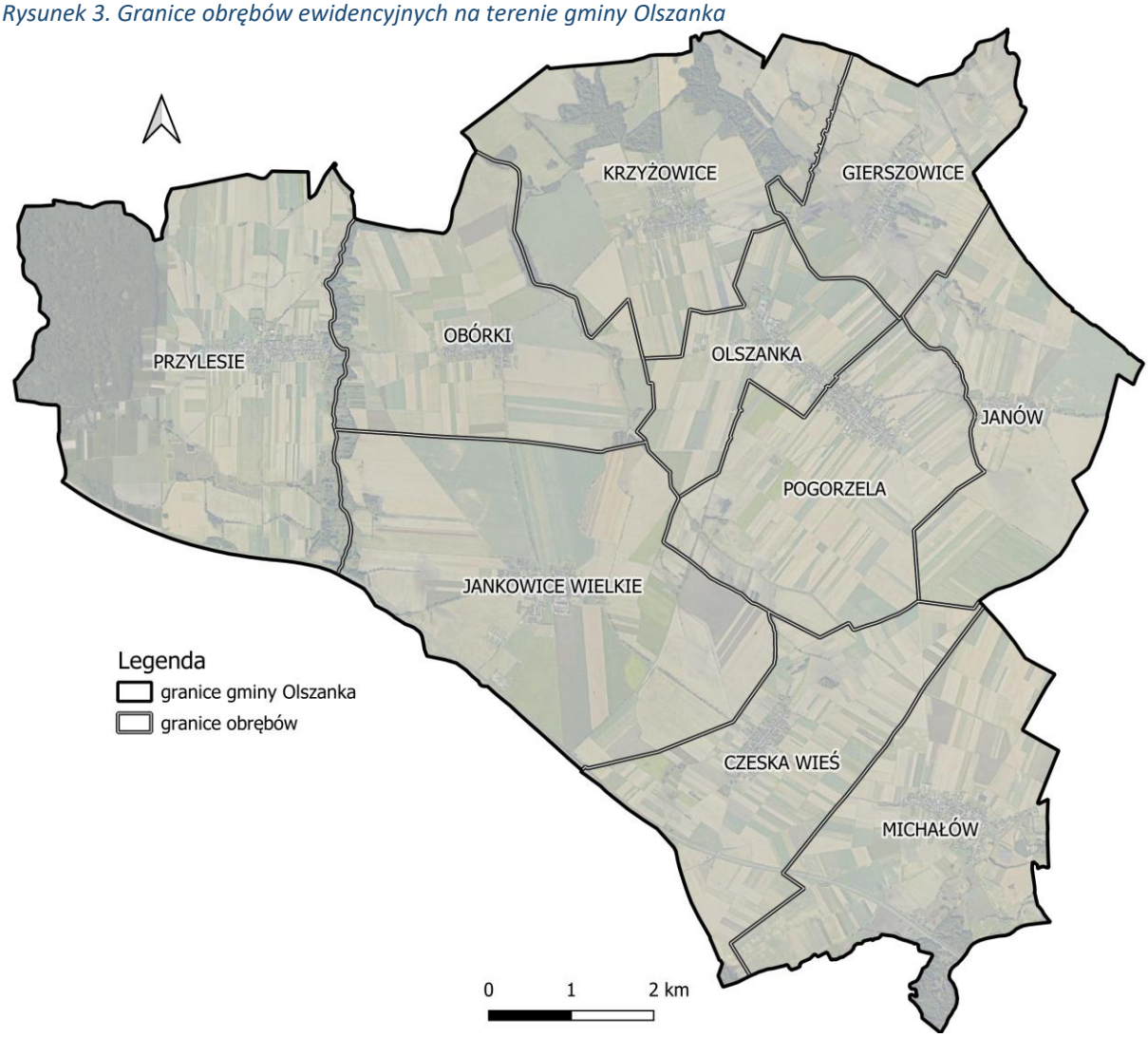

źródło: na podstawie danych udostępnianych przez GUGiK

W skład gminy wchodzi 8 obrębów, które jednocześnie odpowiadają sołectwom: Czeska Wieś, Gierszowice, Janów, Krzyżowice, Jankowice Wielkie, Michałów, Obórki, Olszanka, Pogorzela, Przylesie.[2]

[1] źródło: https://samorzad.gov.pl/web/gmina-olszanka/jednostki-pomocnicze---solectwa
[2] źródło: https://samorzad.gov.pl/web/gmina-olszanka/jednostki-pomocnicze---solectwa

Rysunek 3. Granice obrębów ewidencyjnych na terenie gminy Olszanka

źródło: na podstawie danych udostępnianych przez GUGiK

6.2. Istniejący stan środowiska

6.2.1. Jakość powietrza

Zgodnie z art. 89 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r. poz. 647 z późn. zm.) oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza. W celu oceny jakości powietrza na terenie województwa opolskiego wyznaczono 2 strefy:

- miasto Opole – kod strefy PL 1601;
- strefa opolska – kod strefy PL1602, do której należy gmina Olszanka.

Roczna ocena jakości powietrza, dokonywana przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, była prowadzona w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których obowiązek taki wynika z rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny

poziomów substancji w powietrzu (Dz.U. z 2020 r. poz. 2279). Są to równocześnie substancje, dla których w prawie krajowym (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu) i w dyrektywach UE (2008/50/WE i 2004/107/WE) określono normatywne stężenia w postaci poziomów dopuszczalnych/ docelowych/celu długoterminowego w powietrzu, ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin.

Lista zanieczyszczeń, jakie należy uwzględnić w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi, obejmuje 12 substancji:

- dwutlenek siarki SO_2,
- dwutlenek azotu NO_2,
- tlenek węgla CO,
- benzen C_6H_6,
- ozon O_3,
- pył zawieszony PM10,
- pył zawieszony PM2.5,
- ołów Pb w PM10,
- arsen As w PM10,
- kadm Cd w PM10,
- nikiel Ni w PM10,
- benzo(a)piren B(a)P w PM10.

W ocenach dokonywanych pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin uwzględnia się 3 substancje:

- dwutlenek siarki SO_2,
- tlenki azotu NOx,
- ozon O_3.

Wynik oceny i klasyfikacji strefy dla danego zanieczyszczenia zależy od stężeń tego zanieczyszczenia występujących na terenie strefy - zwykle w rejonach o najwyższym stopniu zanieczyszczenia daną substancją. Uzyskany wynik przekłada się na określone wymagania w zakresie działań na rzecz poprawy jakości powietrza (w przypadku, gdy nie są spełnione odpowiednie kryteria) lub na rzecz utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy).

Poniżej zestawiono klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza:

- **Klasa A** - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu dopuszczalnego/docelowego,
- **Klasa C** - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom dopuszczalny/docelowy,
- **Klasa D1** - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu),
- **Klasa D2** - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu).

Tabela 3. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza

Poziom stężeń	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane działania
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom dopuszczalny			
nie przekracza poziomu dopuszczalnego	ochrona zdrowia ludzi: dwutlenek siarki SO_2, dwutlenek azotu NO_2, tlenek węgla CO, benzen C_6H_6, pył PM10, pył PM2.5 ołów Pb (zawartość w PM10) ochrona roślin: dwutlenek siarki SO_2 tlenki azotu NO_X -	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz dążenie do utrzymania najlepszej jakość powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
powyżej poziomu dopuszczalnego*		C	- określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu, - kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom docelowy			
nie przekracza poziomu docelowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin ozon O_3 ochrona zdrowia ludzi arsen As (zawartość w PM10), kadm Cd (zawartość w PM10), nikiel Ni (zawartość w PM10), benzo(a)piren B(a)P (zawartość w PM10)	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu docelowego
powyżej poziomu docelowego		C	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych - określenie obszarów przekroczeń poziomów docelowych - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu
W przypadku, gdy dla ozonu określony jest poziom celu długoterminowego			
nieprzekraczający poziomu celu długoterminowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin ozon O_3	D1	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu celu długoterminowego
powyżej poziomu celu długoterminowego		D2	- dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego

* z uwzględnieniem dozwolonych częstości przekroczeń określonych w rozporządzeniu MŚ w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim raport wojewódzki za rok 2024

Roczna ocena została wykonana zgodnie z obowiązującymi zasadami, bazującymi na przepisach prawnych. Zgodnie z art. 89 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r. poz. 647 z późn. zm.) Główny Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni, a następnie dokonuje klasyfikacji stref, dla każdej substancji odrębnie, według określonych kryteriów. Klasyfikacji dokonano dla dwóch stref na terenie województwa opolskiego: miasta Opola i strefy opolskiej.

W 2024 r. w ramach systemu PMŚ na terenie województwa opolskiego funkcjonowało ogółem 10 stacji pomiarowych, przy czym w dodatkowych czterech punktach pomiarowych prowadzono pasywne pomiary benzenu. Na terenie gminy Olszanka w 2024 roku nie znajdował się żaden punkt pomiarowy. Najbliższa stacja pomiarowa zlokalizowana była w Brzegu (OpBrzegPoprz).

Tabela 4. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2022-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia dla strefy opolskiej

Strefa opolska	Symbol klasy wynikowej											
	SO_2	NO_2	CO	C_6H_6	O_3[1)]	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5[2)]
2022	A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	C	C1
2023	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1
2024	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1

[1)] Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2

[2)] Dla pyłu PM2,5 –dla poziomu dopuszczalnego I fazy strefa uzyskała klasę A

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim, raport wojewódzki za rok 2024, Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim, raport wojewódzki za rok 2023, Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim, raport wojewódzki za rok 2022, Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim, raport wojewódzki za rok 2021

Klasyfikacji stref dokonano w oparciu o wyniki pomiarów wykonanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Lokalizacja obszarów na terenie poszczególnych stref, na których występowały przekroczenia poziomów docelowych lub celów długoterminowych dla substancji w powietrzu została wskazana na podstawie metody obiektywnego szacowania opartej o wyniki matematycznego modelowania transportu i przemian substancji w powietrzu.

W ostatnich latach w strefie opolskiej został przekroczony poziom celu długoterminowego ozonu – klasa D2.

Na obszarze województwa opolskiego w ostatnich latach utrzymuje się niski poziom zanieczyszczenia powietrza (poniżej poziomów dopuszczalnych/docelowych) dla następujących substancji: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, benzen, tlenek węgla oraz oznaczane w pyle zawieszonym PM10 metale: ołów, arsen, kadm i nikiel.

Problemem w skali województwa są ponadnormatywne stężenia benzo(a)pirenu zawartego w pyle zawieszonym PM10. Podobnie jak w latach poprzednich, wyższe wartości stężeń tego zanieczyszczenia występowały w okresach grzewczych (styczeń – marzec, październik – grudzień). Przekroczenie poziomu docelowego B(a)P zarejestrowały w 2024 roku wszystkie stacje pomiarowe w województwie. Jako główną przyczynę przekroczeń wskazuje się „niską" emisję pochodzącą z indywidualnego ogrzewania budynków.

W ostatnim dziesięcioleciu można zauważyć stopniową poprawę jakości powietrza w odniesieniu do poziomu zanieczyszczenia pyłem. W roku 2024 po raz kolejny nie odnotowano przekroczeń

poziomów dopuszczalnych dla pyłu zawieszonego PM10. Zarówno norma średnioroczna pyłu zawieszonego PM10, jak i liczba dni z przekroczeniami poziomu dopuszczalnego dla stężeń 24-godzinnych, zostały dotrzymane na wszystkich stanowiskach pomiarowych.

Przeprowadzona ocena jakości powietrza wykazała również brak przekroczenia w 2024 r. poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 (20 µg/m^3) na obszarze województwa opolskiego.

W sezonie letnim rejestrowany jest wzrost stężeń ozonu, spowodowany obecnością w atmosferze jego prekursorów oraz w dużej mierze warunkami meteorologicznymi i napływem transgranicznym. W 2024 r. nie stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego ozonu określonego dla kryterium ochrony zdrowia ludzi. Stwierdzono jednak, podobnie jak w latach poprzednich, przekroczenie poziomu celu długoterminowego na wszystkich stacjach pomiarowych w województwie.

W odniesieniu do kryterium ochrony roślin, w 2024 r. obiektywne szacowanie oparte na wynikach modelowania nie wykazało przekroczeń poziomów dopuszczalnych określonych dla dwutlenku siarki i tlenków azotu. W odniesieniu do poziomu docelowego ozonu pomiary jakości powietrza oraz wyniki obiektywnego szacowania oparte na wynikach modelowania nie wykazały przekroczeń tego zanieczyszczenia. Przekroczenie w strefie opolskiej stwierdzono w przypadku ozonu w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego.

W latach 2022-2024 roku dla strefy opolskiej przeprowadzono ocenę roczną pod kątem ochrony roślin. Wyniki przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Strefa opolska	Symbol klasy wynikowej		
	SO_2	NO_x	O_3[1)]
2022	A	A	A
2023	A	A	A
2024	A	A	A

[1)]Dla ozonu wg poziomu celu długoterminowego, strefa opolska otrzymała klasę D2

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim raport wojewódzki za rok 2024, Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim raport wojewódzki za rok 2023, Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim raport wojewódzki za rok 2022

W wyniku rocznej oceny jakości powietrza, wykonanej na podstawie danych za lata 2022-2024 z uwzględnieniem poziomów dopuszczalnych i docelowych przyjętych ze względu na ochronę roślin, dla wszystkich zanieczyszczeń strefa opolska uzyskała klasę A, a odniesieniu do poziomu celu długoterminowego w przypadku ozonu stwierdzono przekroczenie.

Działania w zakresie poprawy jakości powietrza są realizowane w ramach programów ochrony powietrza (POP) dla województwa opolskiego od roku 2009. Obecnie na terenie województwa

obowiązuje, uchwalona przez Sejmik Województwa Opolskiego we wrześniu 2023 r. aktualizacja „Programu ochrony powietrza dla województwa opolskiego". Program ochrony powietrza jest dokumentem, który wskazuje istotne przyczyny wystąpienia przekroczeń norm jakości powietrza oraz określa działania, których wdrożenie ma na celu poprawę jakości powietrza w województwie[3].

Na terenie gminy Olszanka nie ma zlokalizowanej stacji monitoringu jakości powietrza, jednakże ocenami jakości powietrza objęte są wszystkie gminy w województwie opolskim, również te, na terenie których nie ma stacji pomiarowej. Taka możliwość wynika z zastosowania metody uzupełniającej w stosunku do pomiarów stężeń zanieczyszczeń w powietrzu jaką tanowi, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, matematyczne modelowanie transportu i przemian substancji w powietrzu. Realizacja modelowania stężeń wybranych zanieczyszczeń na potrzeby wsparcia rocznej oceny jakości powietrza w strefach w Polsce, zgodnie z zapisami ustawy, od 2019 r. została powierzona Instytutowi Ochrony Środowiska – Państwowemu Instytutowi Badawczemu (IOŚ- PIB).

W poniższej tabeli przedstawiono wyniki stężeń zanieczyszczeń w powietrzu w gminie Olszanka w 2024 roku, uzyskane na podstawie modelowania matematycznego oraz szacowania, na podstawie pomiarów z najbliższej stacji.

Tabela 6. Wyniki stężeń zanieczyszczeń w powietrzu w gminie Olszanka w 2024 roku

Rodzaj zanieczyszczenie	Poziom zanieczyszczenia
Dwutlenek azotu - nr CAS 10102-44-0:	od 11 do 14 µg/m3
Dwutlenek siarki - nr CAS 7446-09-5*	3 µg/m3
Pył zawieszony PM10	od 18 do 22 µg/m3
Pył zawieszony PM2,5	od 10 do 12 µg/m3
Benzen - nr CAS 71-43-2	od 0,5 do 1 µg/m3
Ołów - nr CAS 7439-92-1**	od 0,005 do 0,009 µg/m3
Tlenek węgla - nr CAS 630-08-0***	od 156 do 312 µg/m3
Benzo(a)piren - nr CAS 50-32-8****	od 0,4 do 1 ng/m3
Arsen - nr CAS 7440-38-2*****	od 0,5 do 0,6 ng/m3
Kadm - nr CAS 7440-43-9*****	od 0,2 do 0,4 ng/m3
Nikiel - nr CAS 7440-02-0*****	od 0,4 do 0,7 ng/m3

Gdzie:
* Poziom dopuszczalny jako wartość średnioroczna dla SO_2 jest określony w polskim prawie jedynie pod kątem ochrony roślin, co oznacza, że norma ta nie dotyczy stref będących aglomeracjami lub miastami, o których mowa w ustawie Prawo ochrony środowiska.
** Stężenie oznaczone jako suma metalu i jego związków w pyle zawieszonym PM10.
*** W polskim prawie nie został określony dopuszczalny poziom średniej rocznej wartości stężenia CO, poziom ten został określony jedynie w odniesieniu do wartości średniej 8-godzinnej.

[3] źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim. Raport wojewódzki za rok 2024

**** Stężenie w pyle zawieszonym PM10. Dla benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10 nie został w polskim prawie określony poziom dopuszczalny. Oceny jakości powietrza w odniesieniu do benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10 dokonuje się w oparciu o poziom docelowy, który jest wartością średnioroczną.
***** Stężenie oznaczone jako suma metalu i jego związków w pyle zawieszonym PM10. Dla arsenu, kadmu i niklu w pyle PM10 nie zostały w polskim prawie określone poziomy dopuszczalne. Oceny jakości powietrza w odniesieniu do tych zanieczyszczeń dokonuje się w oparciu o poziomy docelowe, które są wartościami średniorocznymi.
źródło: Państwowy Monitoring Środowiska / Ekoinfonet

Zgodnie z powyższym w 2024 na terenie gminy Olszanka nie wystąpiły przekroczenia zanieczyszczeń w powietrzu.

Możliwości rozwoju OZE

Wraz z rosnącym zapotrzebowaniem na energię przy jednoczesnym wyczerpywaniu się zasobów konwencjonalnych wzrasta zainteresowanie alternatywnymi sposobami pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych. Energia odnawialna jest to energia pochodząca z naturalnych, powtarzających się procesów przyrodniczych, uzyskiwana z odnawialnych niekopalnych źródeł energii (energia: wody, wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalna, fal, prądów i pływów morskich, oraz energia wytwarzana z biomasy stałej, biogazu i biopaliw ciekłych). Odnawialne źródło energii to natomiast źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, aerotermalną, geotermalną, hydrotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu pochodzącego ze składowisk odpadów, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych.

Biogaz

Biogaz to paliwo gazowe otrzymywane w procesie fermentacji metanowej surowców rolniczych, produktów ubocznych rolnictwa, płynnych lub stałych odchodów zwierzęcych, produktów ubocznych lub pozostałości z przetwórstwa produktów pochodzenia rolniczego lub biomasy leśnej, z wyłączeniem gazu pozyskanego z surowców pochodzących z oczyszczalni ścieków oraz składowisk odpadów. Biogaz powstaje w wyniku fermentacji metanowej ścieków. Przyjmuje się, iż ze 100 m^3 osadu o zawartości suchej masy na poziomie 5% można uzyskać od 10 do 30 m^3 gazu, który może być wykorzystany do produkcji energii cieplnej, elektrycznej, do napędzania pojazdów bądź przesyłany wprost do sieci gazowej.

Zgodnie z Rejestrem wytwórców biogazu rolniczego (stan na dzień 12.03.2026 r.) na terenie gminy Olszanka brak jest tego typu instalacji OZE.

Biomasa

Biomasę stanowią organiczne, niekopalne substancje o pochodzeniu biologicznym, które mogą być wykorzystywane w charakterze paliwa do produkcji ciepła lub wytwarzania energii elektrycznej. Do najważniejszych rodzajów tego typu paliw należą:

- drewno;
- słoma i odpady pochodzące z produkcji rolniczej;
- odpady organiczne;
- oleje roślinne;
- tłuszcze zwierzęce;
- osady ściekowe;
- rośliny szybko rosnące, takie jak: wierzba wiciowa, miskant olbrzymi (trawa słoniowa), słonecznik bulwiasty, ślazowiec pensylwański.

Biomasa jest obecnie źródłem energii o największym potencjale. Udział paliw takich jak słoma, drewno czy wierzba energetyczna w bilansie energetycznym kraju systematycznie wzrasta. Po odliczeniu areału upraw do celów spożywczych oraz upraw na potrzeby produkcji komponentów biopaliw, ostateczna powierzchnia możliwa do wykorzystania pod uprawy substratów energetycznych na terenie kraju wynosi około 600-700 tys. ha. Wykorzystywanie biomasy w celu pozyskiwania energii należy prowadzić w sposób przemyślany i zrównoważony, gdyż zgodnie z prognozami Agencji Ochrony Środowiska zaorywanie ziemi pod uprawy roślin energetycznych może przyczynić się do większej produkcji CO_2 do roku 2030 niż preferowane dotychczas spalanie paliw kopalnych. Jak wynika z prowadzonych badań, najbardziej sprzyjające środowisku jest pozyskiwanie energii z odpadów drewna. Uprawa roślin energetycznych niesie ze sobą ryzyko niebezpieczeństwa biologicznego, polegającego na niekontrolowanym rozprzestrzenianiu się gatunków obcych. Podczas produkcji energii z biomasy, należy także pamiętać o nisko-emisyjnym sposobie jej produkcji.

Z uwagi na rolniczy charakteru gminy Olszanka, na jej terenie występują znaczne zasoby biomasy.[4]

Energia wiatru

Energię wiatru stanowi energia kinetyczna wiatru wykorzystywana do produkcji energii elektrycznej w turbinach wiatrowych. Potencjał elektrowni wiatrowych jest określany przez możliwości generowania przez nie energii elektrycznej. Tereny o korzystnym potencjale wyznacza się na podstawie badań kierunku, siły oraz częstotliwości występowania wiatrów. Na tej podstawie sporządzono strefy energetyczne wiatru oraz podzielono powierzchnię kraju zgodnie z potencjałem energetycznym.

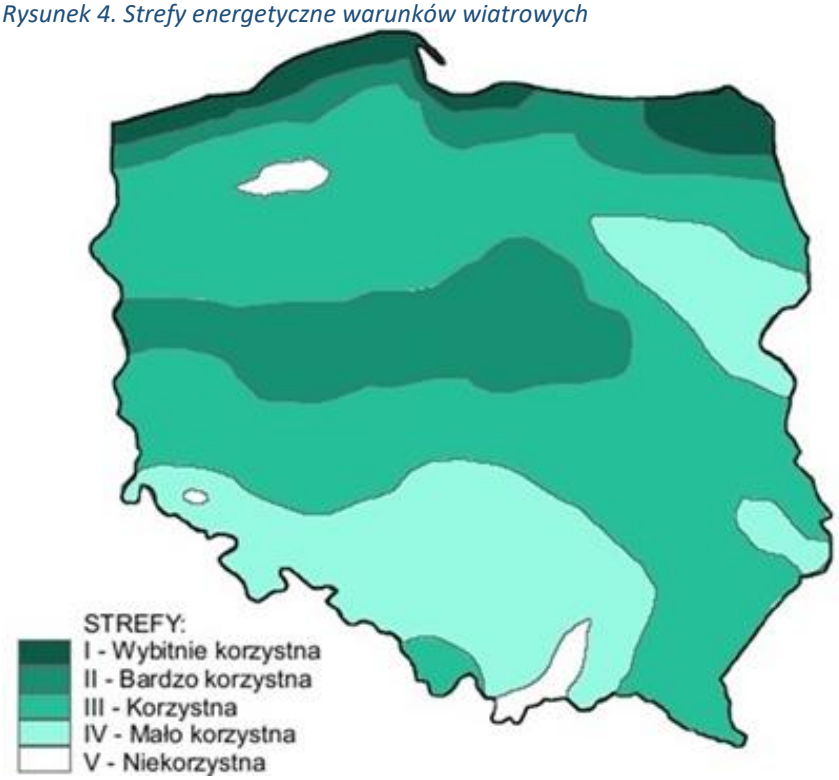
[4] źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olszanka na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026

Według IMGW obszar Polski można podzielić na 5 stref energetycznych warunków wiatrowych:

- Strefa I – wybitnie korzystna;
- Strefa II – bardzo korzystna;
- Strefa III – korzystna;
- Strefa IV – mało korzystna;
- Strefa V – niekorzystna.

Zgodnie z podziałem wprowadzonym przez Ośrodek Meteorologii IMGW, teren gminy Olszanka leży w zasięgu strefy IV (mało korzystnej).

Rysunek 4. Strefy energetyczne warunków wiatrowych

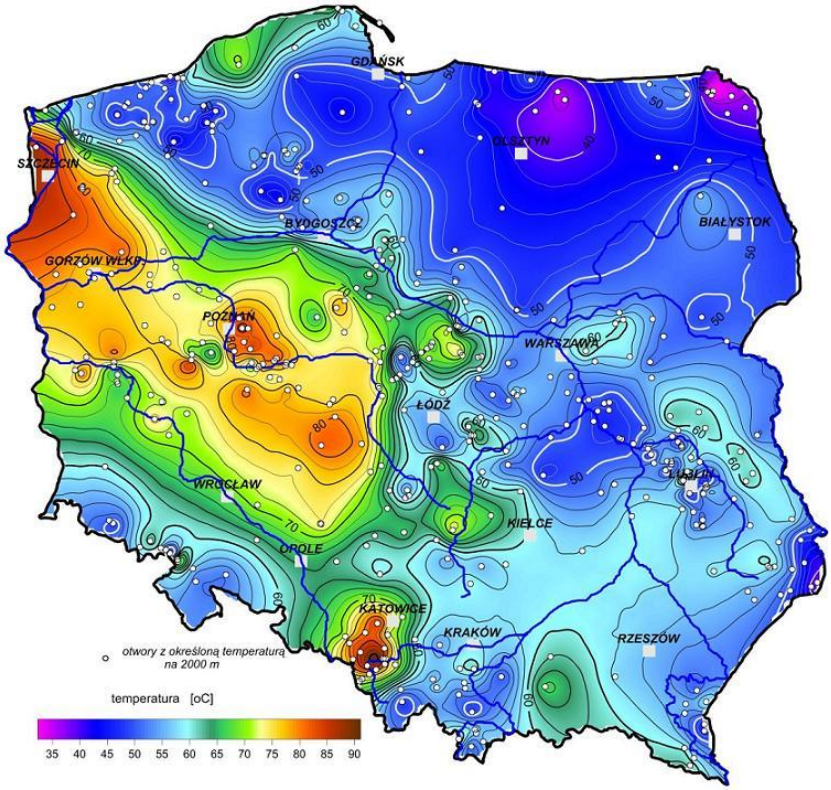
źródło: imgw.pl

Zgodnie z Geoserwisem GDOŚ na terenie gminy Olszanka brak jest elektrowni wiatrowych.

Energia geotermalna

Energia geotermalna jest to energia cieplna pozyskiwana z głębi ziemi i stosowana głównie w celach grzewczych. Z racji na szerokie rozpowszechnienie o pełną odnawialność energia tego typu stanowi olbrzymi potencjał. Ciepłe wody o wyższej temperaturze zdatne są do produkcji energii elektrycznej, pozostałe z powodzeniem stosowane się w ciepłownictwie, rolnictwie czy do celów rekreacyjnych. Oszacowanie potencjału energii geotermalnej wiąże się z koniecznością kosztownych odwiertów próbnych. Warunkiem opłacalności jest odpowiednia temperatura podziemnych wód (minimum 65ºC na głębokości 2 km), ich wydajność oraz niskie zasolenie. Opłacalność wzrasta w sytuacjach, gdy ciepłe wody są umieszczone płycej (mniejsze koszty wiercenia i instalacji) oraz gdy ich temperatura jest wyższa. Mapa rozkładu temperatury na głębokości 2000 m p.p.t. przedstawiona została na poniższym rysunku.

Rysunek 5. Mapa temperatury na głębokości 2000 metrów pod powierzchnią terenu

źródło: Szewczyk 2010, Państwowy Instytut Geologiczny

Analizując powyższą mapę rozkładu gęstości strumienia cieplnego można stwierdzić, iż budowa instalacji geotermalnych wysokiej entalpii w Gminie nie jest uzasadniona. Jednakże można wykorzystać geotermię płytką przy zastosowaniu indywidualnych pomp ciepła. Pompa ciepła jest urządzeniem przenoszącym ciepło z ogólnie dostępnego środowiska cechującego się niewyczerpalnymi zasobami energii, tj. gruntu, wody lub powietrza (dolne źródło ciepła) do górnego źródła ciepła w postaci ciepła o wyższej temperaturze.[5]

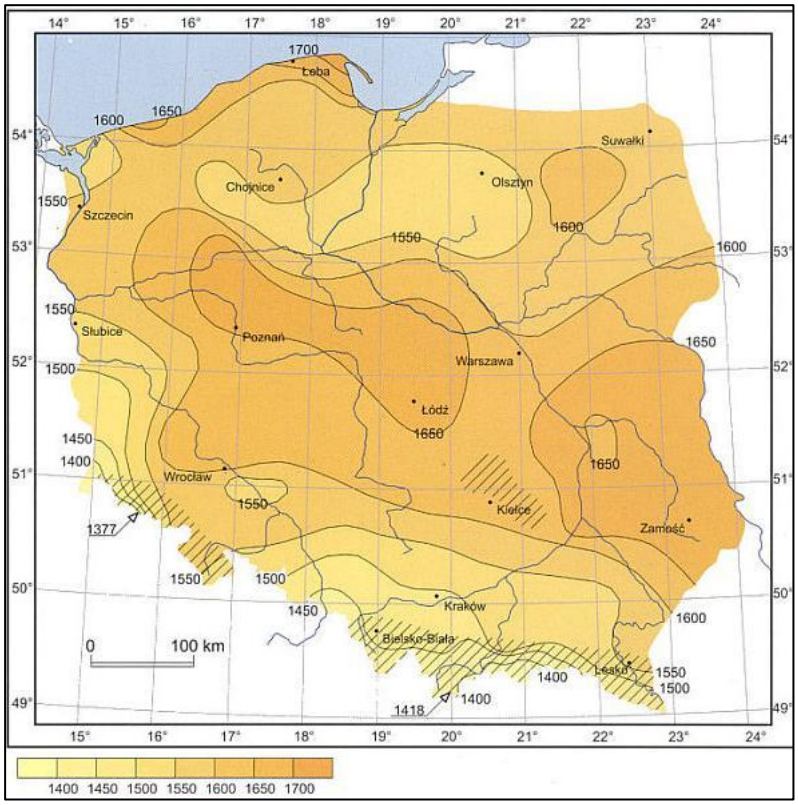
Energia słońca

Energia promieniowania słonecznego wykorzystywana jest w dwojaki sposób: do produkcji energii elektrycznej bądź ciepła. Ciepło może być pozyskiwane w sposób bierny poprzez nagrzewanie pomieszczeń bezpośrednim promieniowaniem bądź poprzez systemy cieczowych lub powietrznych kolektorów słonecznych służących ogrzewaniu mieszkań, podgrzewaniu wody użytkowej itp. Konwersja promieniowania na prąd elektryczny odbywa się natomiast poprzez zastosowanie ogniw fotowoltaicznych bądź elektrowni termicznych. Zastosowanie kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych może okazać się zasadne już nawet w przypadku użytkowania przez pojedyncze gospodarstwa domowe, w zależności od stopnia zapotrzebowania na ciepłą wodę użytkową oraz

[5] źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olszanka na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026

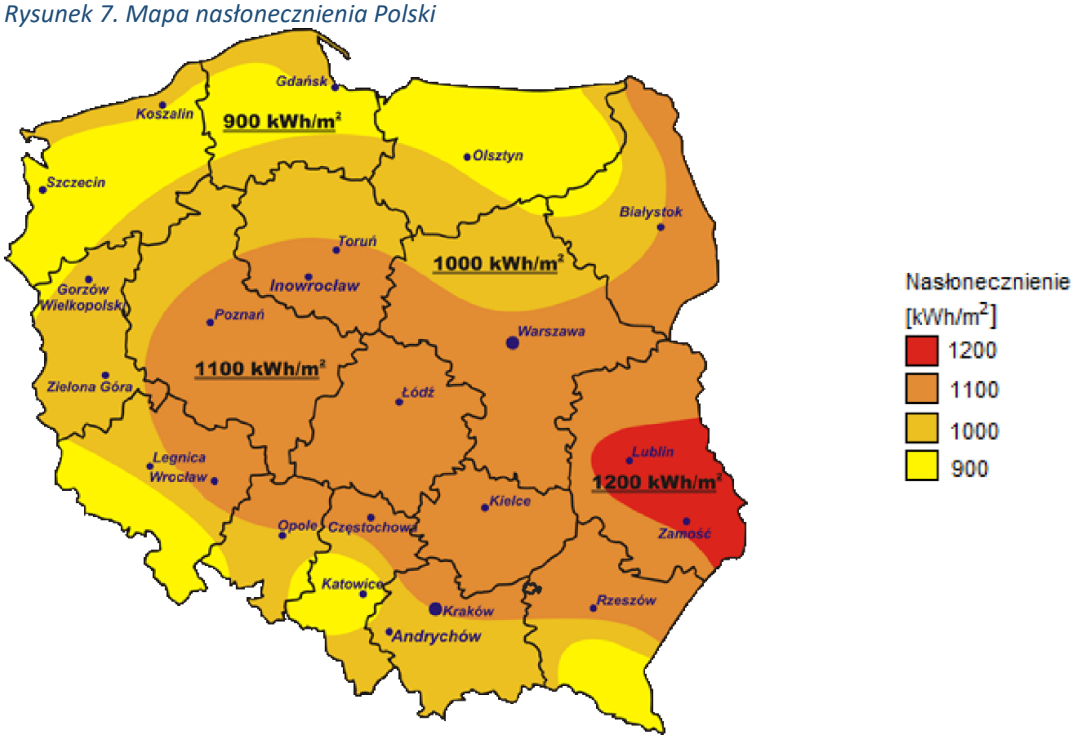
energię elektryczną. Poniższe rysunki przedstawiają dwa najważniejsze czynniki wpływające na opłacalność inwestycji związanych z wykorzystaniem energii słonecznej.

Rysunek 6. Średni czas nasłonecznienia w ciągu roku na terenie Polski

źródło: imgw.pl

Rysunek 7. Mapa nasłonecznienia Polski

źródło: cire.pl

Gmina Olszanka zlokalizowana jest w strefie, gdzie nasłonecznienie szacowane jest na 1620 h/rok. Opisane powyżej warunki panujące na terenie gminy dają możliwość wykorzystywania energii promieniowania słonecznego do podgrzewania wody użytkowej w budynkach mieszkalnych, a także obiektach oświatowych (szkoły, przedszkola). Z uwagi na koszt instalacji tego rodzaju, warto rozważyć możliwość ich współfinansowania w ramach Partnerstwa Publiczno-Prywatnego. Gmina dysponuje dobrymi warunkami dla rozwoju energetyki słonecznej.[6]

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od Urzędu Gminy Olszanka na przedmiotowym terenie funkcjonuje instalacja fotowoltaiczna na budynku Świetlicy Wiejskiej (Pogorzela 35, 49-332, Olszanka) o mocy 6,12 kW, zaś zgodnie z rejestrem wytwórców energii w małej instalacji na terenie gminy Olszanka, brak jest instalacji OZE, w tym instalacji fotowoltaicznych.

Energia cieków wód powierzchniowych

Potencjalna i kinetyczna energia cieków wód powierzchniowych wykorzystywana jest do wytwarzania energii w elektrowniach wodnych. Potencjał energii wodnej zależny jest od spadu i przepływu. Przepływy ze względu na dużą zmienność w czasie muszą być przyjęte na podstawie wieloletnich obserwacji dla przeciętnego roku przy średnich warunkach hydrologicznych. Spad określany jest jako iloczyn spadku i długości na danym odcinku rzeki. Rzeczywiste możliwości wykorzystania zasobów wodnych są znacznie mniejsze. Do energii odnawialnej zalicza się wyłącznie produkcję energii elektrycznej w elektrowniach na dopływie naturalnym (przepływowych). Planując tego typu inwestycję należy wziąć pod uwagę uwarunkowania przyrodnicze (ocena zasobów przez IMGW, warunków geomorfologicznych i geologicznych), techniczne (tryb pracy elektrowni, specyfikacja techniczna turbin, wydajność, środowiskowe (przede wszystkim formy ochrony przyrody: obszary Natura 2000, prawne (pozwolenie wodnoprawne zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego), ekonomiczne oraz społeczne (np. turystyka).

6.2.2. Zagrożenie hałasem

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 r. poz. 647 z późn. zm.), podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przed hałasem są następujące:

- emisja - wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio energie do powietrza, wody lub ziemi, związane z działalnością człowieka (takie jak hałas czy wibracje);
- hałas - dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16.000 Hz;
- poziom hałasu - równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB).

[6] źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olszanka na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zgodnie z art. 117 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 r. poz. 647 z późn. zm.). W rozumieniu ustawy ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany. W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasu komunikacyjnego, Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych hałasu. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość hałasu komunikacyjnego zależy od wartości poziomu równoważnego L_{Aeq} i wynosi odpowiednio:

- mała uciążliwość $L_{Aeq} < 52$ dB;
- średnia uciążliwość $52 \text{ dB} < L_{Aeq} < 62$ dB;
- duża uciążliwość $63 \text{ dB} < L_{Aeq} < 70$ dB;
- bardzo duża uciążliwość $L_{Aeq} > 70$ dB;

Kryteria dopuszczalności hałasu drogowego określa *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. 2014 r., poz. 112). Dla rodzajów terenu, wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (tj. tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny szpitali, szkoły, tereny rekreacyjno – wypoczynkowe i uzdrowiska), ustalono dopuszczalny równoważny poziom hałasu L_{AeqD} w porze dziennej i L_{AeqN} w porze nocnej. Podstawą określenia dopuszczalnej wartości poziomu równoważnego hałasu dla danego terenu jest zaklasyfikowanie go do określonej kategorii, o wyborze której decyduje sposób jego zagospodarowania. Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – 50-65 dB, w porze nocnej 45–56 dB. Dopuszczalne poziomy hałasu, w zależności od przeznaczenia terenu, zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 7. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu

Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
	Drogi lub linie kolejowe*		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	$L_{Aeq\ D}$ przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	$L_{Aeq\ N}$ przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	$L_{Aeq\ D}$ przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	$L_{Aeq\ N}$ przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
a) Strefa ochronna „A" uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży** c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe** d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. Mieszkańców***	68	60	55	45

* Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

** W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

*** Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

źródło: Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112)

Hałas drogowy

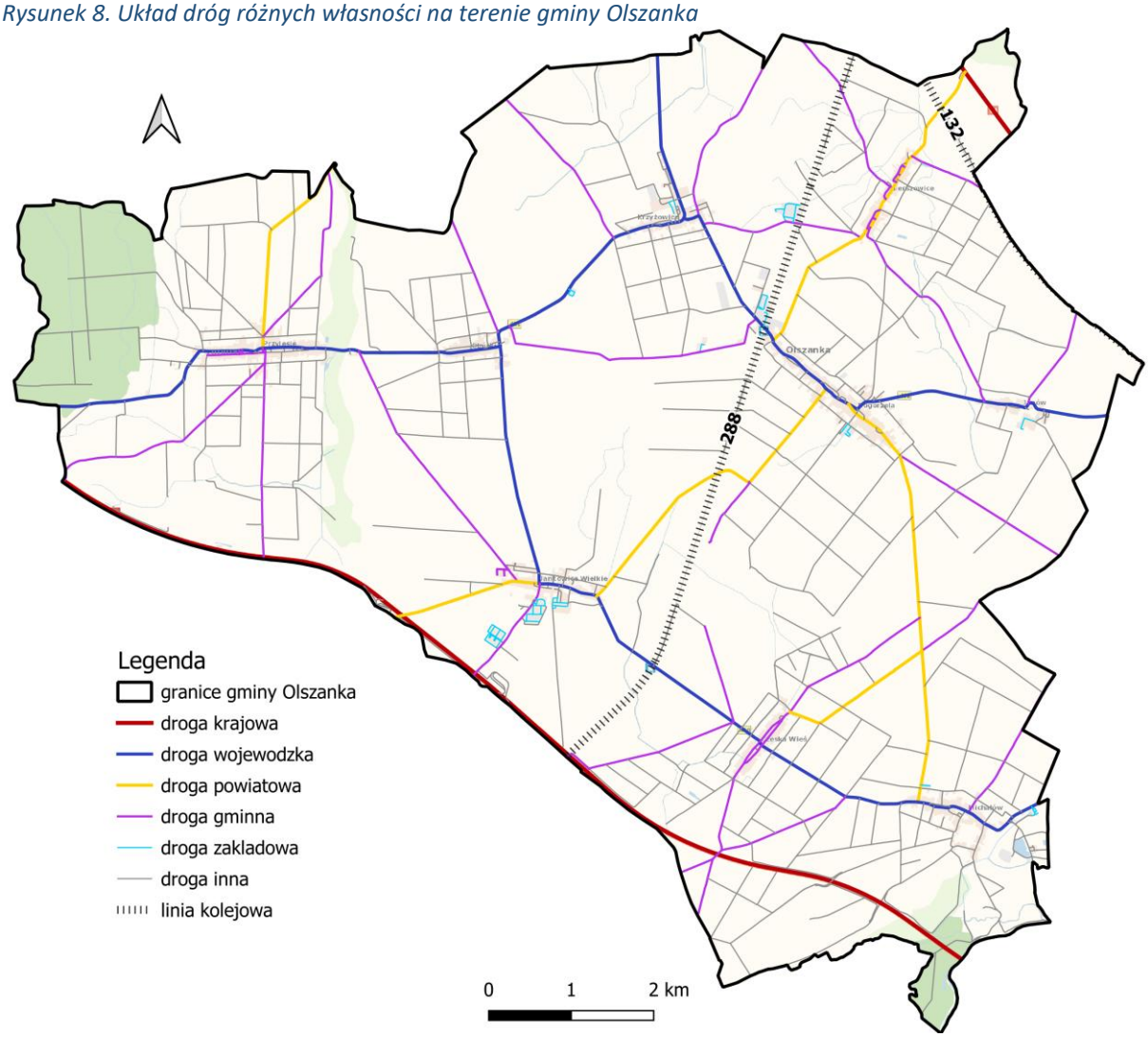
Zagrożenie akustyczne na terenie gminy Olszanka związane jest głównie z hałasem komunikacyjnym. Do czynników mających wpływ na poziom emisji hałasu drogowego należą: natężenie ruchu, struktura ruchu (w tym udział pojazdów ciężkich), stan techniczny pojazdów, rodzaj i jakość nawierzchni, organizacja ruchu, charakter zabudowy terenów przyległych do ulic. Największe zagrożenie hałasem stwarza przede wszystkim autostrada A4.[7]

Przez teren gminy przebiega autostrada A4 Zgorzelec-Medyka, której długość na terenie gminy wynosi 12,52 km. Na skrzyżowaniu z drogą wojewódzką 401 znajduje się węzeł autostradowy „Brzeg". Długość jedynej drogi krajowej Nr 94 - przebiegającej przez teren gminy wynosi 1,1 km. Przez gminę przebiegają trzy drogi wojewódzkie, stanowiące trzon układu komunikacyjnego. Są to drogi Nr 401, 458, 462, których łączna długość na terenie gminy wynosi 31 km. Długość dróg powiatowych, przebiegających przez teren gminy wynosi 20,72 km. Uzupełnieniem sieci dróg układu podstawowego są drogi gminne, których łączna długość wynosi 54,419 km. Ułatwiają one połączenia pomiędzy sołectwami oraz umożliwiają dojazdy do pól, łąk, pastwisk i lasów. W każdej miejscowości gminy występuje szereg dróg wewnętrznych i osiedlowych, które usytuowane są w obrębie istniejących siedlisk oraz nowopowstających osiedli. Ponadto w obrębie każdej miejscowości występują drogi dojazdowe do gruntów rolnych i tzw. drogi polne.[8]

Zgodnie ze „Strategicznym Programem Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2020-2025" oraz z programami wykonawczymi w zakresie hałasu na lata 2022, 2023 i 2024 na terenie gminy Olszanka nie były prowadzone pomiary monitoringowe w zakresie hałasu w środowisku.[9]

7 źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olszanka na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026
8 źródło: Raport o stanie gmin Olszanka za rok 2024
9 źródło: Państwowy Monitoring Środowiska / Ekoinfonet

Rysunek 8. Układ dróg różnych własności na terenie gminy Olszanka

źródło: opracowanie własne

Hałas przemysłowy

Zgodnie ze „Strategicznym Programem Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2020-2025" oraz z programami wykonawczymi w zakresie hałasu na lata 2022, 2023 i 2024 na terenie gminy Olszanka nie były prowadzone pomiary monitoringowe w zakresie hałasu w środowisku.[10]

Hałas kolejowy

Przez teren gminy Olszanka przebiegają także dwie linie kolejowe:

- nr 288 relacji Nysa – Brzeg;
- nr 132 - relacji Bytom-Wrocław Główny.

[10] źródło: Państwowy Monitoring Środowiska / Ekoinfonet

Zgodnie ze „Strategicznym Programem Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2020- 2025" oraz z programami wykonawczymi w zakresie hałasu na lata 2022, 2023 i 2024 na terenie gminy Olszanka nie były prowadzone pomiary monitoringowe w zakresie hałasu w środowisku.[11]

Hałas lotniczy

Hałas lotniczy związany jest z ruchem lotniczym, pasażerskim i transportowym, a także z lokalnymi lotniskami sportowymi i rekreacyjnymi. Hałas ten jest szczególnie uciążliwy w bezpośrednim sąsiedztwie lotnisk, a jego natężenie zależy od użytkowanych statków powietrznych, tras dolotowych i odlotowych, profili startów i lądowań, progów podejścia i odejścia oraz od rozkładu intensywności lotów. Dla gminy Olszanka hałas lotniczy nie stanowi znaczącego problemu.

Państwowy Monitoring Środowiska

Zgodnie ze „Strategicznym Programem Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2020-2025" oraz z programami wykonawczymi w zakresie hałasu na lata 2022, 2023 i 2024 na terenie gminy Olszanka nie były prowadzone pomiary monitoringowe w zakresie hałasu w środowisku.[12]

6.2.3. Pola Elektromagnetyczne

Zgodnie *ze* „Strategicznym Programem Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2020-2025" oraz wykonawczymi programami monitoringu pól elektromagnetycznych na lata na lata 2022, 2023 i 2024*,* na terenie gminy Olszanka nie były prowadzone pomiary monitoringowe w zakresie poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. [13]

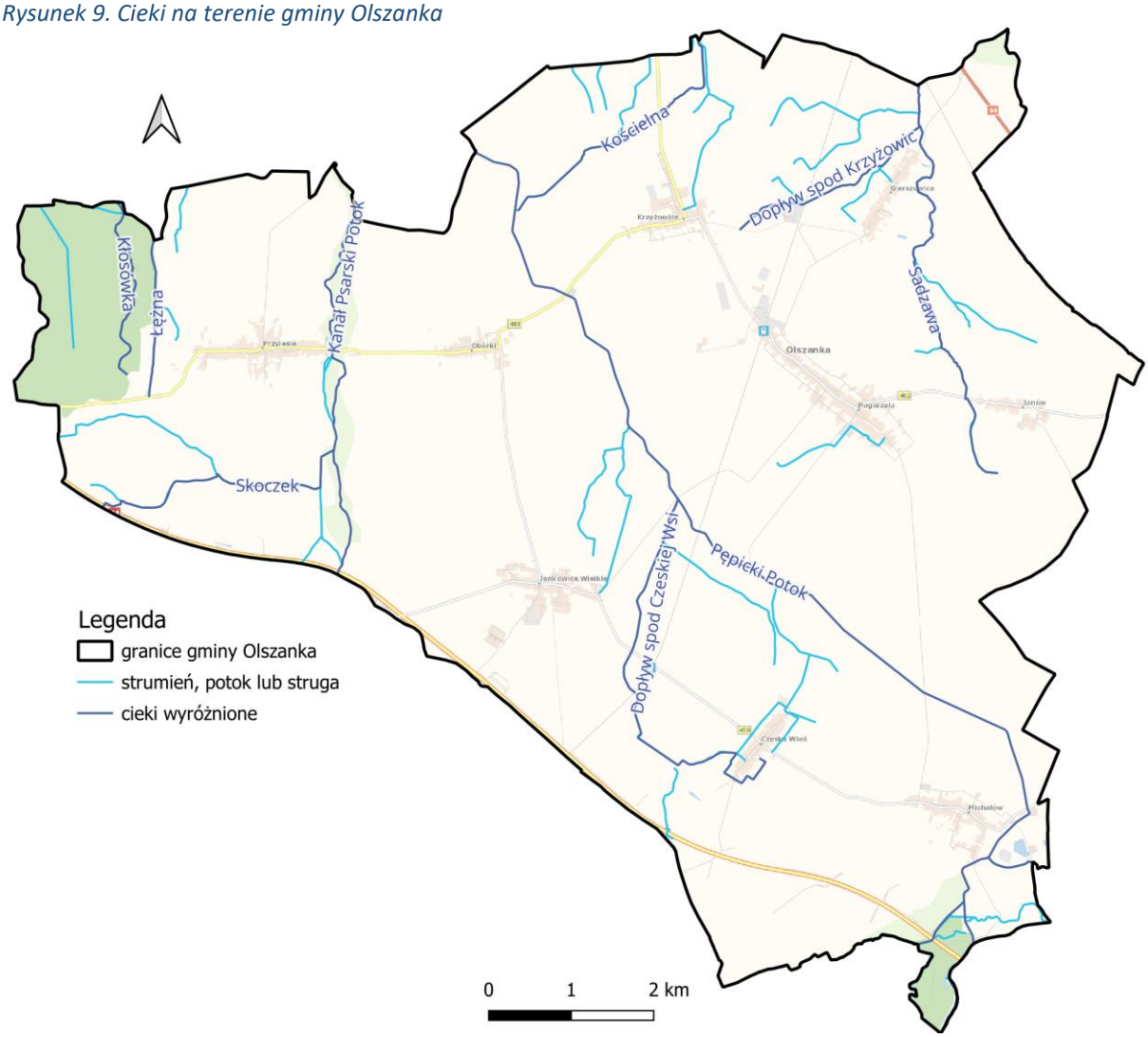
6.2.4. Wody

Wody powierzchniowe

Gmina Olszanka leży w obszarze dorzecza rzeki Odry. Do najważniejszych cieków gminy należą: Kłosówka, Łężna, Kanał Psarski Potok, Skoczek, Dopływ spod Czeskiej Wsi, Pępicki Potok, Kościelna, Dopływ spod Krzyżowic oraz Sadzawa. Ich przebieg na terenie gminy przedstawiono na poniższej mapie.

[11] źródło: Państwowy Monitoring Środowiska / Ekoinfonet
[12] źródło: Państwowy Monitoring Środowiska / Ekoinfonet
[13] źródło: Państwowy Monitoring Środowiska / Ekoinfonet

Rysunek 9. Cieki na terenie gminy Olszanka

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP oraz danych udostępnionych przez PGW WP RZGW we Wrocławiu

Tabela 8. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze gminy Olszanka

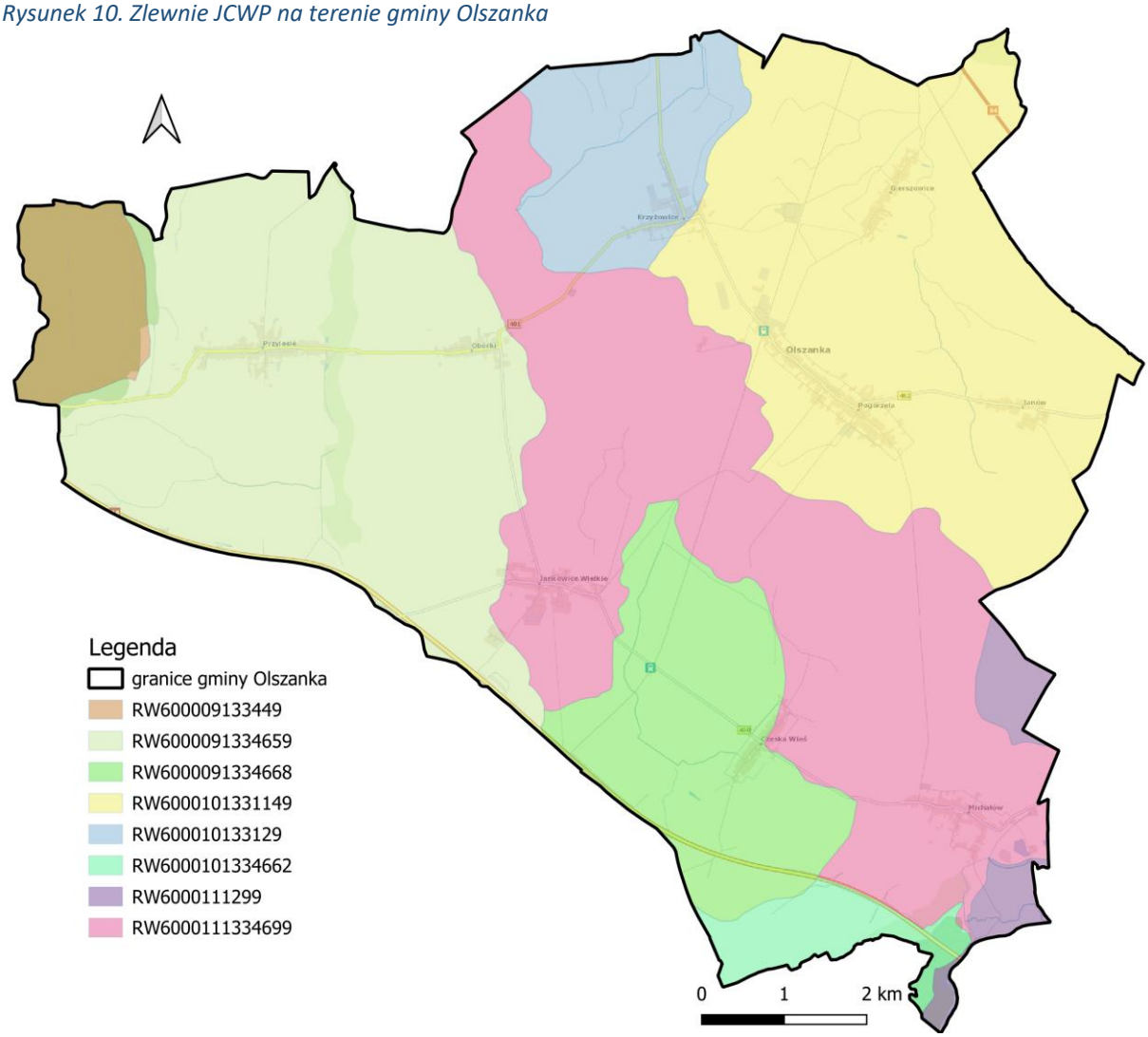
Kod JCWP	Nazwa JCWP
RW6000101334662	Dopływ z Osieka Grodkowskiego
RW6000091334668	Dopływ spod Czeskiej Wsi
RW6000101331149	Sadzawa
RW6000091334659	Psarski Potok
RW6000111299	Nysa Kłodzka od zb. Nysa do ujścia
RW6000111334699	Kanał Psarski Potok - przerzut wody z Nysy Kłodzkiej do Oławy
RW600010133129	Kościelna
RW600009133449	Gnojna

źródło: http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe [data dostępu: 12.03.2026 r.]

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach państwowego monitoringu środowiska (PMŚ) wynika z art. 349 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne. Zgodnie z ust. 3 tego artykułu, badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów biologicznych, fizykochemicznych, chemicznych (w tym substancji priorytetowych w matrycy będącej wodą) należą do kompetencji inspekcji ochrony środowiska. W zakresie obowiązków leży również prowadzenie obserwacji elementów hydromorfologicznych na potrzeby oceny stanu ekologicznego. Stan ichtiofauny jako jednego z biologicznych elementów jakości wód jest badany przez wykonawców zewnętrznych, a jego ocena jest przekazywana do GIOŚ. Badania substancji priorytetowych, dla których określono środowiskowe normy jakości we florze i faunie, są zlecane przez GIOŚ. Zgodnie z ustawą – Prawo wodne, realizacja monitoringu wód powierzchniowych ma na celu m.in. pozyskanie informacji o stanie wód powierzchniowych na potrzeby planowania w gospodarowaniu wodami i oceny osiągnięcia celów środowiskowych przypisanych jednolitym częściom wód powierzchniowych, czyli oddzielnym i znaczącym elementom wód powierzchniowych, takim jak: jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny; sztuczny zbiornik wodny; struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części; morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne.

Podstawę prawną dokonanej klasyfikacji stanu wód stanowi Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1475). Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2019-2024 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.).

Rysunek 10. Zlewnie JCWP na terenie gminy Olszanka

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

Tabela 9. Ocena stanu wód JCWP zlokalizowanych na terenie gminy Olszanka (część pierwsza)

Nazwa i kod JCWP		Dopływ z Osieka Grodkowskiego RW6000101334662	Dopływ spod Czeskiej Wsi RW6000091334668	Sadzawa RW6000101331149	Psarski Potok RW6000091334659
Typ JCWP		PNp	PN	PNp	PN
Rzeczywista długość JCWP [km]		6,72	5,54	10,97	24,44
Powierzchnia zlewni JCWP [km^2]		12,38	10,26	43,42	77,17
Obszar dorzecza		Odry	Odry	Odry	Odry
Region wodny		Środkowej Odry	Środkowej Odry	Środkowej Odry	Środkowej Odry
Status JCWP		NAT	NAT	NAT	SZCW
Ocena stanu[14]	stan/ potencjał ekologiczny	umiarkowany stan ekologiczny	zlewnia nie jest monitorowana	słaby stan ekologiczny	zły potencjał ekologiczny
	stan chemiczny	stan chemiczny dobry	zlewnia nie jest monitorowana	brak klasyfikacji	brak klasyfikacji
	stan (ogólny)	zły stan wód	zlewnia nie jest monitorowana	zły stan wód	zły stan wód
Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie danej JCWP	Główne źródło presji troficznych	nawożenie i depozycja oraz źródła bytowe i komunalne (rozproszone)	odpływ miejski (wody opadowe z terenów zurbanizowanych) oraz nawożenie i depozycja oraz źródła bytowe i komunalne (rozproszone)	nie dotyczy	nie dotyczy
	Główne źródło presji zasalających	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
	Główne źródło presji z grupy syntetycznych i niesyntetycznych substancji zanieczyszczających	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
	Główne źródło presji hydromorfologicznych	prostowanie koryta - rzeki główne, budowle piętrzące - rzeki główne,	prostowanie koryta - rzeki główne,	prostowanie koryta - rzeki główne, budowle piętrzące - rzeki główne,	prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące - rzeki główne,
	Główne źródło presji chemicznych	rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski;	rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski;	nie dotyczy	nie dotyczy

źródło: http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe, [data dostępu: 12.03.2026 r.]

[14] Zgodnie z raportem z klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych wykonanej w roku 2025 na podstawie danych z lat 2019-2024

Tabela 10. Ocena stanu wód JCWP zlokalizowanych na terenie gminy Olszanka (część druga)

Nazwa i kod JCWP		Nysa Kłodzka od zb. Nysa do ujścia RW6000111299	Kanał Psarski Potok - przerzut wody z Nysy Kłodzkiej do Oławy RW6000111334699	Kościelna RW600010133129	Gnojna RW600009133449
Typ JCWP		RzN	RzN	PNp	PN
Rzeczywista długość JCWP [km]		65,32	29,81	12,44	43,64
Powierzchnia zlewni JCWP [km^2]		193,97	69,45	32,39	114,55
Obszar dorzecza		Odry	Odry	Odry	Odry
Region wodny		Środkowej Odry	Środkowej Odry	Środkowej Odry	Środkowej Odry
Status JCWP		SZCW	SCW	NAT	NAT
Ocena stanu[15]	stan/ potencjał ekologiczny	umiarkowany potencjał ekologiczny	słaby potencjał ekologiczny	umiarkowany stan ekologiczny	słaby stan ekologiczny
	stan chemiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	stan chemiczny poniżej dobrego	brak klasyfikacji	stan chemiczny dobry
	stan (ogólny)	zły stan wód	zły stan wód	zły stan wód	zły stan wód
Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie danej JCWP	Główne źródło presji troficznych	odpływ miejski (wody opadowe) oraz nawożenie i depozycja oraz źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe)	nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe)	nie dotyczy	odpływ miejski (wody opadowe)
	Główne źródło presji zasalających	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	eutrofizacja (źródło zgodne ze źródłem troficznym)
	Główne źródło presji z grupy syntetycznych i niesyntetycznych substancji zanieczyszczających	nie dotyczy zagrożona	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
	Główne źródło presji hydromorfologicznych	prostowanie koryta - rzeki główne, budowle piętrzące - rzeki główne, budowle regulacyjne (opaski brzegowe, ostrogi, tamy podłużne) - rzeki główne, zapora powyżej	prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe,	obiekty mostowe - rzeki główne,	prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące - rzeki główne,

[15] Zgodnie z raportem z klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych wykonanej w roku 2025 na podstawie danych z lat 2019-2024

Nazwa i kod JCWP		Nysa Kłodzka od zb. Nysa do ujścia RW6000111299	Kanał Psarski Potok - przerzut wody z Nysy Kłodzkiej do Oławy RW6000111334699	Kościelna RW600010133129	Gnojna RW600009133449
	Główne źródło presji chemicznych	rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; punktowe - przemysłowe, komunalne, odcieki ze składowisk, punktowe - przemysłowe, komunalne, odcieki ze składowisk; nieznane (substancje zakazane)	rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski;	nie dotyczy	nie dotyczy

źródło: http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe, [data dostępu: 12.03.2026 r.]

Rzeczywista długość analizowanych JCWP jest zróżnicowana i wynosi od 5,54 km do 65,32 km. Powierzchnia zlewni poszczególnych jednostek waha się natomiast od 10,26 km² do 193,97 km². Większość analizowanych cieków posiada status naturalnych części wód, jednak część została sklasyfikowana jako silnie zmienione części wód lub sztuczne części wód. Ocena stanu ekologicznego wskazuje na zróżnicowany poziom jakości wód, przy czym dominują klasy umiarkowanego oraz słabego stanu ekologicznego bądź potencjału ekologicznego. W przypadku części jednostek brak jest danych monitoringowych lub klasyfikacji. Stan chemiczny w niektórych JCWP określono jako dobry, jednak w kilku przypadkach stwierdzono stan poniżej dobrego lub brak klasyfikacji. Na podstawie przeprowadzonych ocen stwierdzono, że większość analizowanych Jednolitych Części Wód Powierzchniowych znajduje się w złym stanie ogólnym. Główne czynniki wpływające na pogorszenie jakości wód mają charakter antropogeniczny i obejmują przede wszystkim presje troficzne, hydromorfologiczne oraz chemiczne. Do najważniejszych źródeł presji troficznych należą nawożenie rolnicze, depozycja zanieczyszczeń oraz rozproszone źródła bytowe i komunalne, a także odpływ wód opadowych z terenów zurbanizowanych. Istotnym czynnikiem oddziałującym na stan wód są również przekształcenia hydromorfologiczne cieków, takie jak prostowanie koryt rzek, budowle piętrzące oraz elementy regulacji koryt. Presje chemiczne związane są głównie z rozwojem obszarów zurbanizowanych, w tym transportem, turystyką oraz odpływem miejskim, a lokalnie również z punktowymi źródłami przemysłowymi i komunalnymi. Przedstawione dane wskazują, że stan środowiskowy analizowanych JCWP jest w większości przypadków niezadowalający, co wynika przede wszystkim z intensywnej działalności człowieka w obrębie zlewni oraz przekształceń hydrotechnicznych cieków.

Poniższa tabela przedstawia cele środowiskowe i ryzyka nieosiągnięcia tych celów.

Tabela 11. Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych w obrębie których leży gmina Olszanka

Lp.	Nazwa JCWP	Cel środowiskowy		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego (odstępstwo czasowe w trybie art. 4 ust. 4 RDW)	JCW przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	JCW przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	Obszary wyznaczone jako tereny wrażliwe na mocy dyrektywy 91/271/EWG[16]	Obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym
		Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny						
1.	Dopływ z Osieka Grodkowskiego	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [ołów(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona	TAK	NIE	NIE	TAK	NIE
2.	Dopływ spod Czeskiej Wsi	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	zagrożona	TAK	NIE	NIE	TAK	NIE
3.	Sadzawa	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile	dobry stan chemiczny	zagrożona	NIE	NIE	NIE	TAK	NIE

[16] obszary wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód

Lp.	Nazwa JCWP	Cel środowiskowy		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego (odstępstwo czasowe w trybie art. 4 ust. 4 RDW)	JCW przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	JCW przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	Obszary wyznaczone jako tereny wrażliwe na mocy dyrektywy 91/271/EWG[16]	Obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym
		Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny						
		jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D							
4.	Psarski Potok	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	zagrożona	TAK	NIE	NIE	TAK	NIE
5.	Nysa Kłodzka od zb. Nysa do ujścia	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Nysa Kłodzka w obrębie JCWP (dla jesiotra, łososia); zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Nysa Kłodzka w obrębie JCWP (dla troci wędrownej)	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w),fluoranten (w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona	TAK	NIE	NIE	TAK	TAK
6.	Kanał Psarski Potok - przerzut wody z Nysy Kłodzkiej do Oławy	dobry potencjał ekologiczny	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona	TAK	TAK	NIE	TAK	NIE

Lp.	Nazwa JCWP	Cel środowiskowy		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego (odstępstwo czasowe w trybie art. 4 ust. 4 RDW)	JCW przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	JCW przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	Obszary wyznaczone jako tereny wrażliwe na mocy dyrektywy 91/271/EWG[16]	Obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym
		Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny						
7.	Kościelna	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	zagrożona	TAK	NIE	NIE	TAK	NIE
8.	Gnojna	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot amonowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	zagrożona	TAK	NIE	NIE	TAK	NIE

źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, www.karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe [data dostępu: 12.03.2026 r.]

Tabela 12. Obszary chronione wymienione w zał. IV RDW oraz ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo Wodne, znajdujące się na terenie JCWP obecnych na obszarze gminy Olszanka

Lp.	Nazwa JCWP	Obszar chroniony	Cel środowiskowy dla obszaru
1.	Dopływ z Osieka Grodkowskiego	Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej [obszar Natura 2000]	utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony: – siedlisko przyrodnicze: 3150, 91E0, 91F0.Na lata 2015-2025: Zachowanie lub poprawa stanu siedlisk. Zapobieganie: eliminacji zalewów i braku łączności hydrologicznej starorzeczy z rzeką w wyniku obniżania się rzędnej koryta i spłaszczania fal powodziowych Nysy Kłodzkiej; wpływowi na stosunki wodne ujęcia wody dla miasta Grodkowa
		Kanał Młyński [użytek ekologiczny]	zachowanie przedmiotów ochrony: bagno
2.	Dopływ spod Czeskiej Wsi	-	-
3.	Sadzawa	-	-
4.	Psarski Potok	-	-
5.	Nysa Kłodzka od zb. Nysa do ujścia	Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej [obszar Natura 2000]	utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony: – siedlisko przyrodnicze: 3150, 91E0, 91F0.Na lata 2015-2025: Zachowanie lub poprawa stanu siedlisk. Zapobieganie: eliminacji zalewów i braku łączności hydrologicznej starorzeczy z rzeką w wyniku obniżania się rzędnej koryta i spłaszczania fal powodziowych Nysy Kłodzkiej; wpływowi na stosunki wodne ujęcia wody dla miasta Grodkowa
		Kanał Młyński [użytek ekologiczny]	zachowanie przedmiotów ochrony: bagno
6.	Kanał Psarski Potok - przerzut wody z Nysy Kłodzkiej do Oławy	Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej [obszar Natura 2000]	utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony: – siedlisko przyrodnicze: 3150, 91E0, 91F0. Na lata 2015-2025: Zachowanie lub poprawa stanu siedlisk. Zapobieganie: eliminacji zalewów i braku łączności hydrologicznej starorzeczy z rzeką w wyniku obniżania się rzędnej koryta i spłaszczania fal powodziowych Nysy Kłodzkiej; wpływowi na stosunki wodne ujęcia wody dla miasta Grodkowa
7.	Kościelna	-	-
8.	Gnojna	-	-

W tabeli wskazano wyłącznie obszary chronione zlokalizowane na terenie gminy Leśna

źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe [data dostępu: 12.03.2026 r.]

Wody podziemne

Gmina Olszanka znajduje się w zasięgu jednej JCWPd: nr: 109 (kod: PLGW6000109).

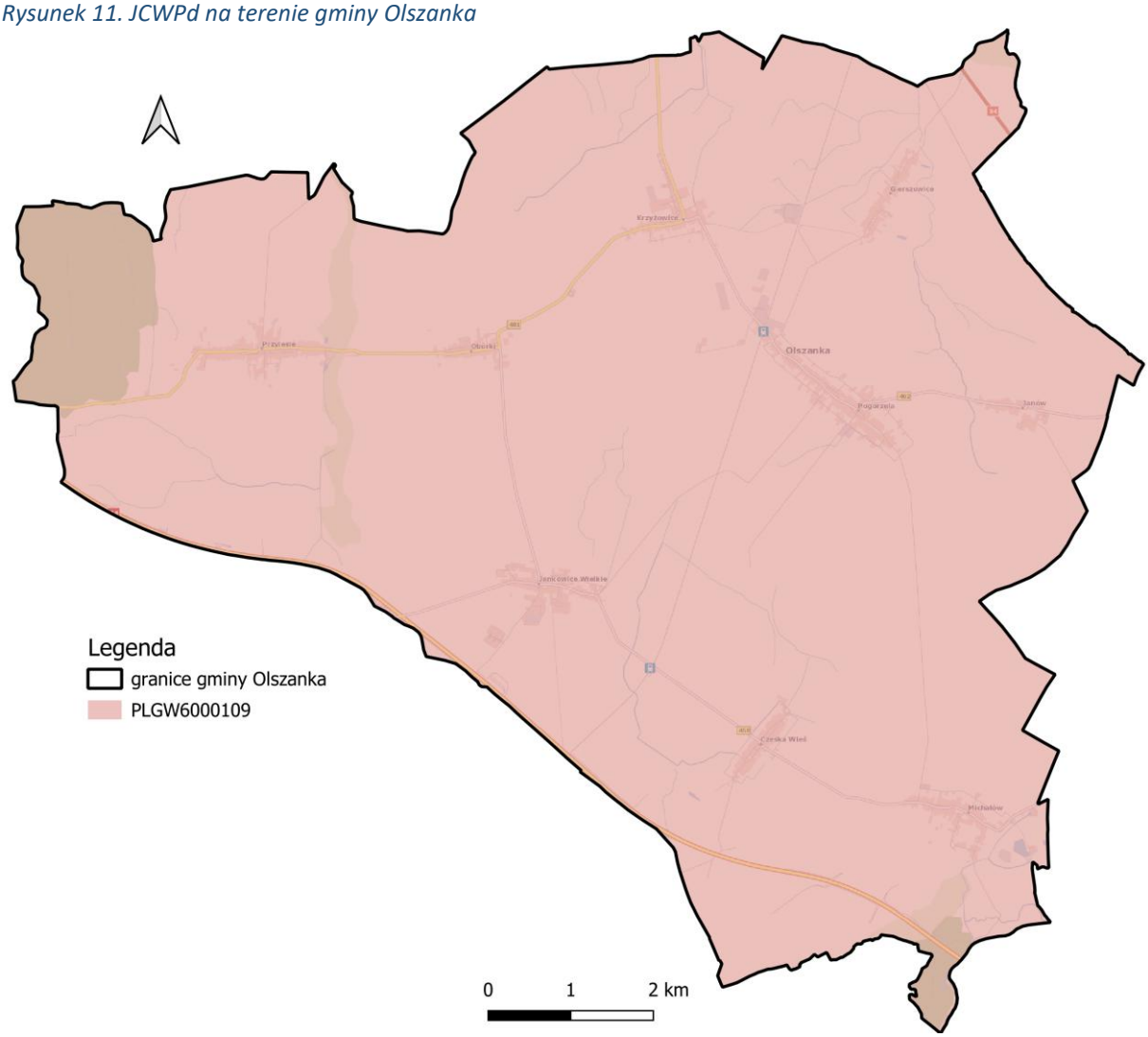
Jej charakterystykę przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 13. Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie gminy Olszanka

Numer JCWPd	109
Powierzchnia [km^2]	4262,51
Dorzecze	Odry
Region wodny	Środkowej Odry
Województwo	dolnośląskie, opolskie
Powiaty	powiat Wrocław, powiat brzeski, powiat dzierżoniowski, powiat kłodzki, powiat namysłowski, powiat nyski, powiat oleśnicki, powiat opolski, powiat oławski, powiat prudnicki, powiat strzeliński, powiat wrocławski, powiat ząbkowicki
Obszar bilansowy	Bardo, Biała, Bierutów, Brzeg, Ciepłowody, Czernica, Domaniów, Domaszowice, Dzierżoniów, Dąbrowa, Grodków, Głuchołazy, Jelcz-Laskowice, Kamieniec Ząbkowicki, Kamiennik, Komprachcice, Kondratowice, Korfantów, Kąty Wrocławskie, Kłodzko, Lewin Brzeski, Lubsza, Lądek-Zdrój, Namysłów, Niemodlin, Nowa Ruda, Nysa, Olszanka, Otmuchów, Oława, Oława, Paczków, Pakosławice, Popielów, Prudnik, Przeworno, Siechnice, Skarbimierz, Skoroszyce, Stoszowice, Strzelin, Tułowice, Wiązów, Wrocław, Ziębice, Ząbkowice Śląskie, Złoty Stok, Łambinowice, Świerczów, Żórawina)

źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-podziemne [data dostępu: 12.03.2026 r.]

Rysunek 11. JCWPd na terenie gminy Olszanka

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

Zgodnie art. 4.1 Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW) oraz ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz.U. 2025 poz. 960 z późn. zm.) celem środowiskowym dla JCWPd jest zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do niej zanieczyszczeń; zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa stanu oraz ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem wód, tak aby osiągnąć i utrzymać ich dobry stan.

Monitoring krajowy wód podziemnych wykonywany jest na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy. Monitoring krajowy wód podziemnych jest podstawą do oceny wód podziemnych w poszczególnych punktach pomiarowych oraz jednolitych części wód podziemnych. Zgodnie z wyżej przytaczanym rozporządzeniem klasyfikującym jednolite części wód podziemnych, oceny stanu jednolitych części wód podziemnych dokonuje się na podstawie oceny stanu ilościowego i stanu chemicznego, które mogą być dobre bądź słabe. Według § 14.1. Stan jednolitej części wód podziemnych ocenia się jako dobry, jeżeli zarówno jej stan chemiczny, jak i stan ilościowy, są oceniane jako dobre. Stan jednolitej

części wód podziemnych ocenia się jako słaby, jeżeli jej stan chemiczny lub jej stan ilościowy jest oceniany jako słaby.

Poniżej przedstawiono wyniki badań ocen stanu JCWPd, w obrębie których znajduje się gmina Olszanka.

Tabela 14. Kompleksowa ocena stanu JCWPd

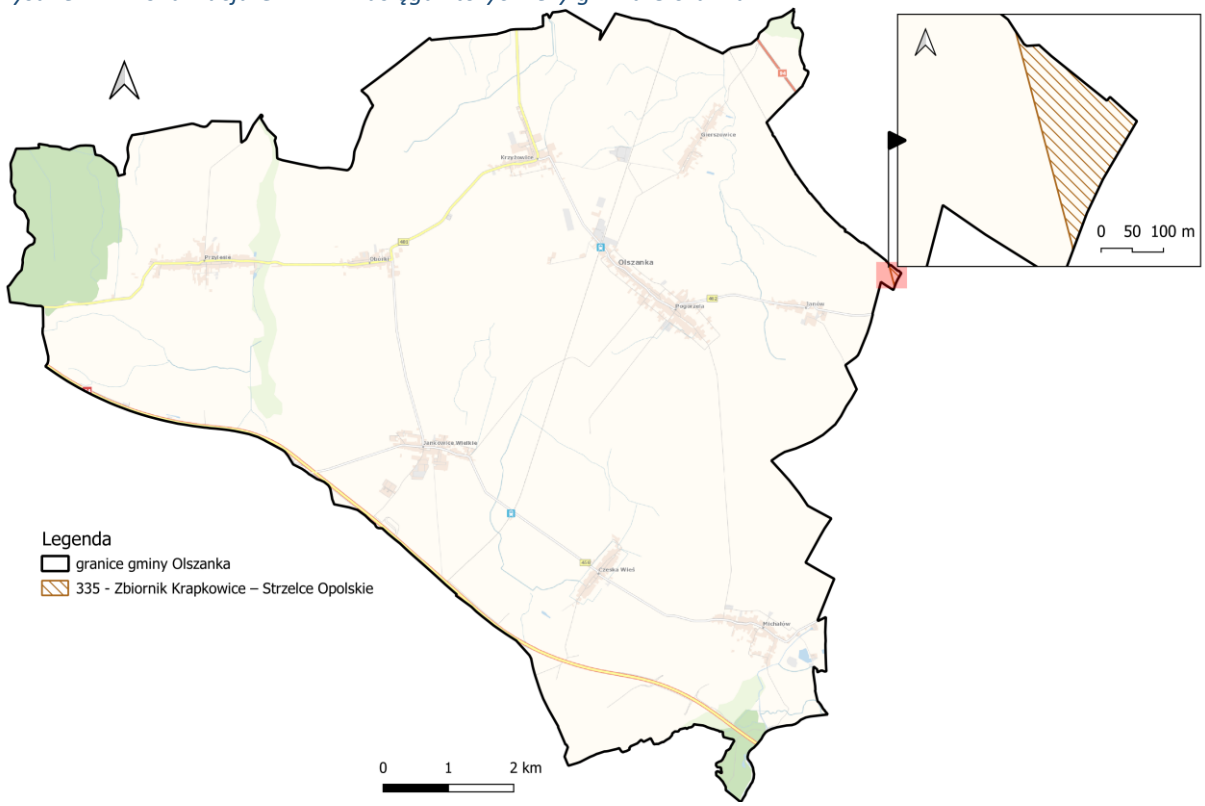
Rok			2016	2019	2022
Nr JCWPd	GW6000110	chemiczny	dobry	dobry	dobry
		Ilościowy	dobry	dobry	dobry

źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe [data dostępu: 15.01.2026 r.] oraz na podstawie Monitoringu Jakości Wód Podziemnych, https://mjwp.gios.gov.pl/raporty-art/2016.html,https://mjwp.gios.gov.pl/raporty-art/2019.html, https://mjwp.gios.gov.pl/raporty-art/2022.html, [data dostępu: 12.03.2026 r.]

Jak wynika z zamieszczonej powyżej tabeli przedmiotowa JCWPd od lat posiada dobry stan chemiczny i ilościowy.

W zasięgu gminy znajduje się fragment zbiornika wód podziemnych nr 335 – zb. Krapkowice-Strzelce Opolskie. Jego lokalizacja na tle gminy została przedstawiona na poniżej mapie.

Rysunek 12. Lokalizacja GZWP w zasięgu których leży gmina Olszanka

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych na stronie: https://dm.pgi.gov.pl/

Tabela 15. Charakterystyka GZWP zlokalizowanego na terenie gminy Olszanka

Nazwa GZWP	GZWP nr 335 Zbiornik Krapkowice–Strzelce Opolskie
Województwo	opolskie, śląskie
Powiat	Brzeski, opolski, strzelecki, krapkowicki, oleski, nyski, prudnicki, gliwicki, lubliniecki, m. Opole
RZGW	Wrocław, Gliwice
Numer JCWPd (wg podziału na 172 części)	97, 109, 110, 127, 128
Jednostka hydrogeologiczna wg Paczyńskiego, Sadurskiego (2007)	prowincja Odry: SŚOPd – region środkowej Odry – subregion południowy
Jednostka hydrogeologiczna wg Kleczkowskiego (1990a, b), zmieniona	pasmo zbiorników równinne (GZWP w paśmie nizin)
Zlewnia powierzchniowa (II rzędu wg MphP)	prawobrzeżna Odry od Nysy Kłodzkiej do Baryczy, Nysy Kłodzkiej, lewobrzeżna Odry do Nysy Kłodzkiej
Prowincja i makroregion fizycznogeograficzne wg Kondrackiego (2002)	Niż Środkowoeuropejski (31): Nizina Śląska (318.5), Wyżyna Śląska (341.1); Masyw Czeski (33): Przedgórze Sudeckie (332.1)
Typ zbiornika	porowo-szczelinowy
Stratygrafia	trias dolny, perm
Klasa jakości wody[17]	I–III
Wodoprzewodność [m^2/d]	5,6
Moduł jednostkowy zasobów dyspozycyjnych [$m^3/d \times km^2$]	16,4
Szacunkowe zasoby dyspozycyjne [m^3/d]	36 364
Podatność zbiornika na antropopresję	podatny, średnio i mało podatny

źródło: Informator PSH. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce

[17] Wg rozporządzenia MŚ z dnia 23 lipca 2008 r.

Obszary zagrożone powodzią

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. 2025 poz. 960 z późn. zm.) powódź to: *„czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych”.* Ze względu na źródło oraz mechanizmy powstania, powodzie występujące na obszarze Polski dzieli się na:

- powodzie rzeczne o mechanizmie naturalnego wezbrania;
- powodzie rzeczne powstałe w wyniku przelania lub zniszczenia obwałowań przeciwpowodziowych;
- powodzie rzeczne zimowe o mechanizmie zatorowym;
- powodzie opadowe, związane z zalaniem terenu wodami pochodzącymi bezpośrednio z opadów deszczu lub z topnienia śniegu;
- powodzie od wód podziemnych;
- powodzie od strony morza;
- powodzie powstałe w wyniku zniszczenia lub uszkodzenia budowli piętrzących.

Zgodnie z wymogami Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim Prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (dawniej Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej) przygotowuje mapy zagrożenia powodziowego (MZP) oraz mapy ryzyka powodziowego (MRP). Na mapach zagrożenia powodziowego przedstawia się w szczególności:

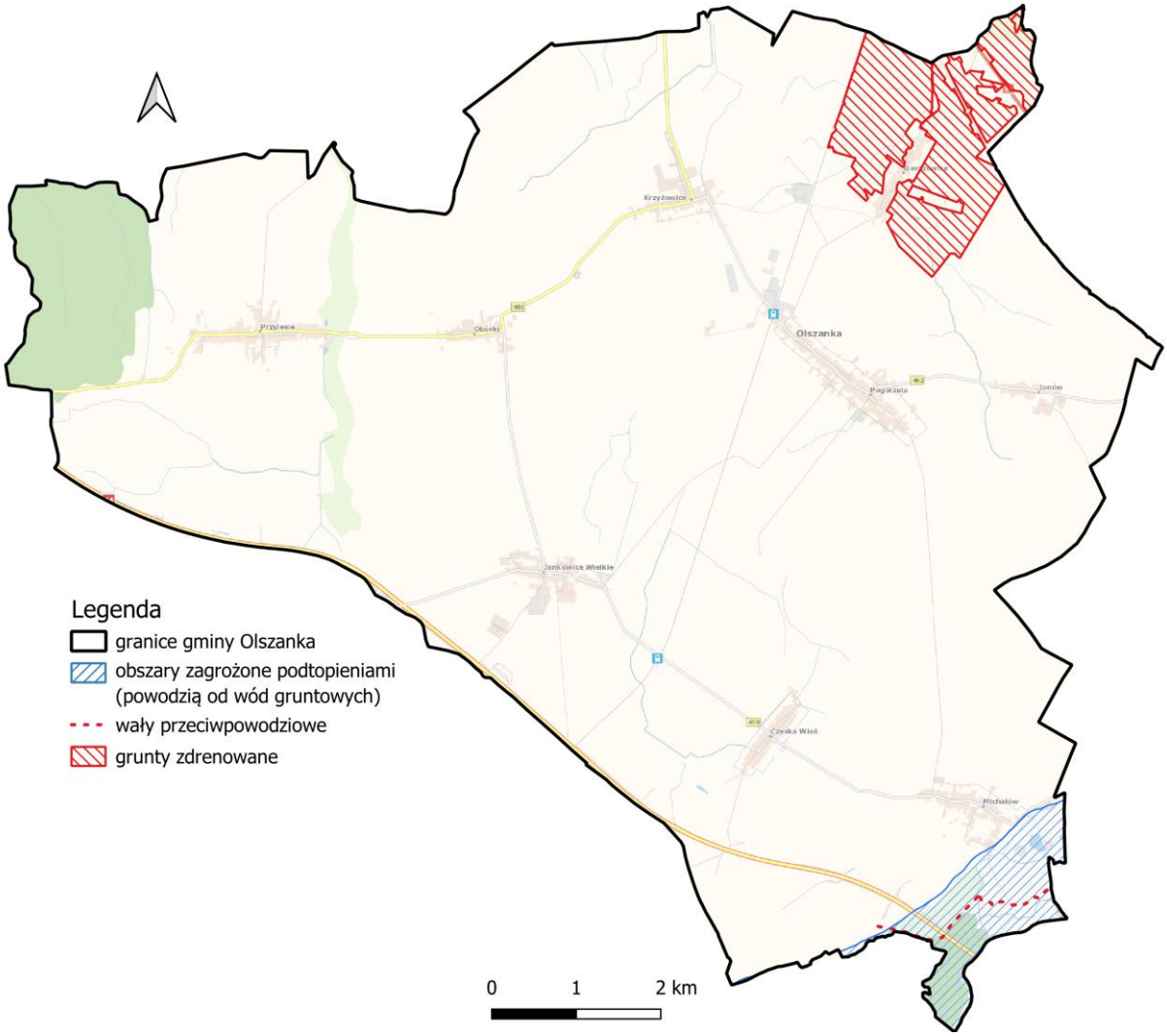
1. obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego;
2. obszary szczególnego zagrożenia powodzią, w tym:
   a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%;
   b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%;
   c) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne;
   d) pas techniczny;
3. obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia:
   a) wału przeciwpowodziowego;
   b) wału przeciwsztormowego;
   c) budowli piętrzącej.

Jako podtopienie klasyfikuje się pojawienie się wód podziemnych blisko powierzchni terenu, w związku z piętrzeniem się wód podziemnych, na skutek podnoszenia się zwierciadła wód w ciekach i zbiornikach powierzchniowych.

Na terenie gminy Olszanka wyznaczono obszar zagrożenia powodziowego oraz zagrożenia podtopieniami (od wód gruntowych). Lokalizację tych obszarów przedstawiono na poniższych rysunkach.

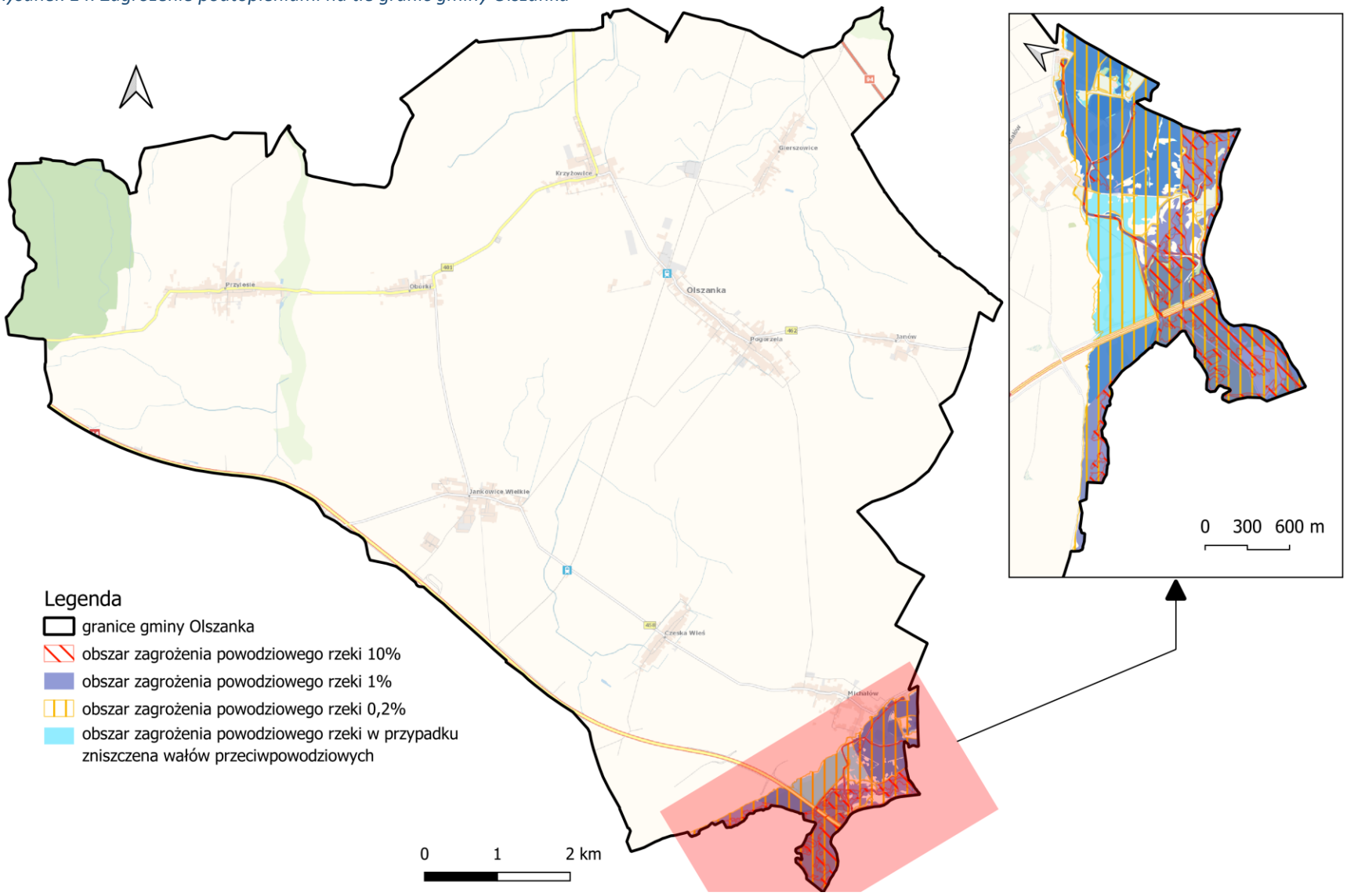
Zgodnie z informacjami uzyskanymi od RZGW we Wrocławiu na terenie gminy Olszanka znajdują się obszary zdrenowane oraz wały przeciwpowodziowe.

Rysunek 13. Zagrożenie podtopieniami oraz wały przeciwpowodziowe i tereny zdrenowane na tle granic gminy Olszanka

źródło: na podstawie danych udostępnianych przez GUGiK

Rysunek 14. Zagrożenie podtopieniami na tle granic gminy Olszanka

źródło: na podstawie danych udostępnianych przez GUGiK

Obszary zagrożone suszą

Susza jest zjawiskiem ciągłym o zasięgu regionalnym i oznacza dostępność wody poniżej średniej w określonych warunkach naturalnych. Suszą nazywa się nie tylko zjawiska ekstremalne, ale wszystkie, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego regionu. Wyróżnia się następujące typy suszy:

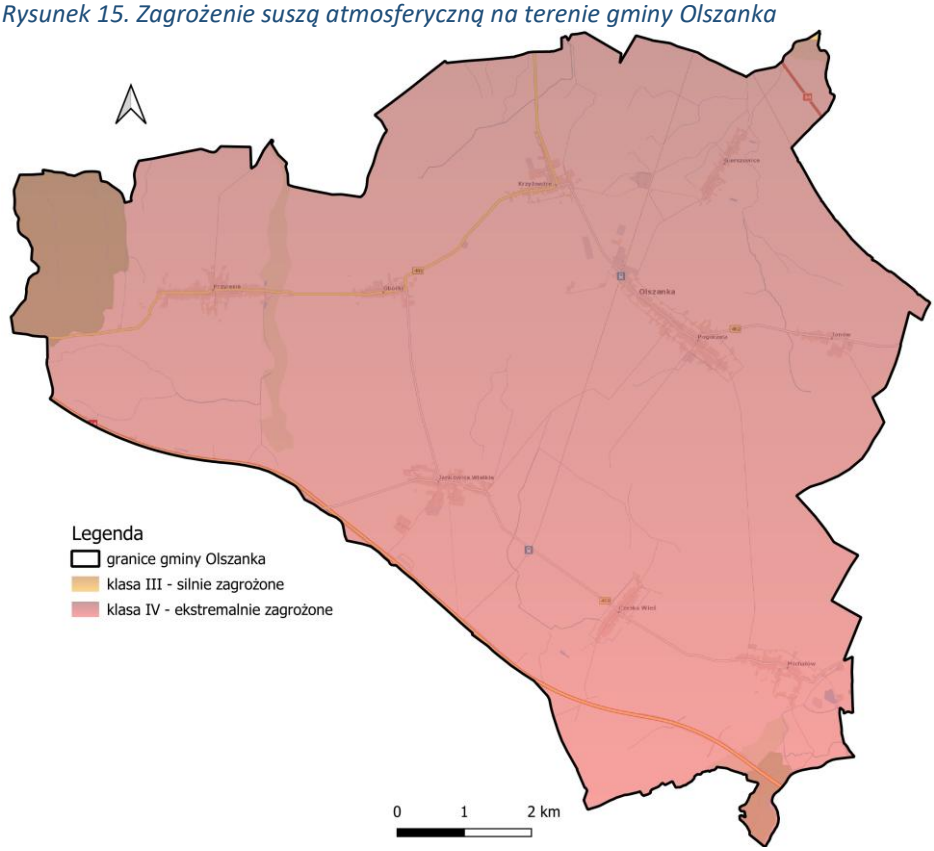
- susza atmosferyczna – występuje, kiedy mamy do czynienia z deficytem opadów. Zwana również suszą meteorologiczną. Jest to pierwszy etap rozwoju zjawiska suszy. Pojawia się wówczas, gdy opady występują poniżej średniej wieloletniej lub jest ich całkowicie brak;
- susza rolnicza - pojawia się, gdy wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie. Zwana również suszą glebową. Jest bezpośrednią konsekwencją wydłużającej się suszy atmosferycznej;
- susza hydrologiczna - przejawia się długotrwałym obniżeniem ilości wody w rzekach i jeziorach. Zwana również „niżówką hydrologiczną". Dotyczy wód powierzchniowych. Występuje wtedy, kiedy przepływ w rzekach spada poniżej przepływu średniej wartości wieloletniej;
- susza hydrogeologiczna - susza definiowana jako długotrwałe obniżenie zasobów wód podziemnych. Zjawisko tego rodzaju suszy jest zwykle poprzedzone powyższymi rodzajami suszy. Wstępna faza objawia się m.in. wysychaniem studni.

Susza, obok zjawiska powodzi, jest jednym z najbardziej dotkliwych i bezpośrednich zjawisk naturalnych oddziałujących na środowisko, gospodarkę i lokalne społeczności. Jednakże w przeciwieństwie do powodzi nie ma praktycznie możliwości prowadzenia działań doraźnych, które przyczynią się do zminimalizowania skutków suszy.

W walce z suszą potrzebne są działania długofalowe, strategiczne które poprzez swą ilość przyczynią się do minimalizowania jej skutków. Takim działaniem jest m.in. opracowanie planu przeciwdziałania skutkom suszy, który jest głównym, strategicznym dokumentem w Polsce, zgodnie z którym prowadzi się walkę z suszą.

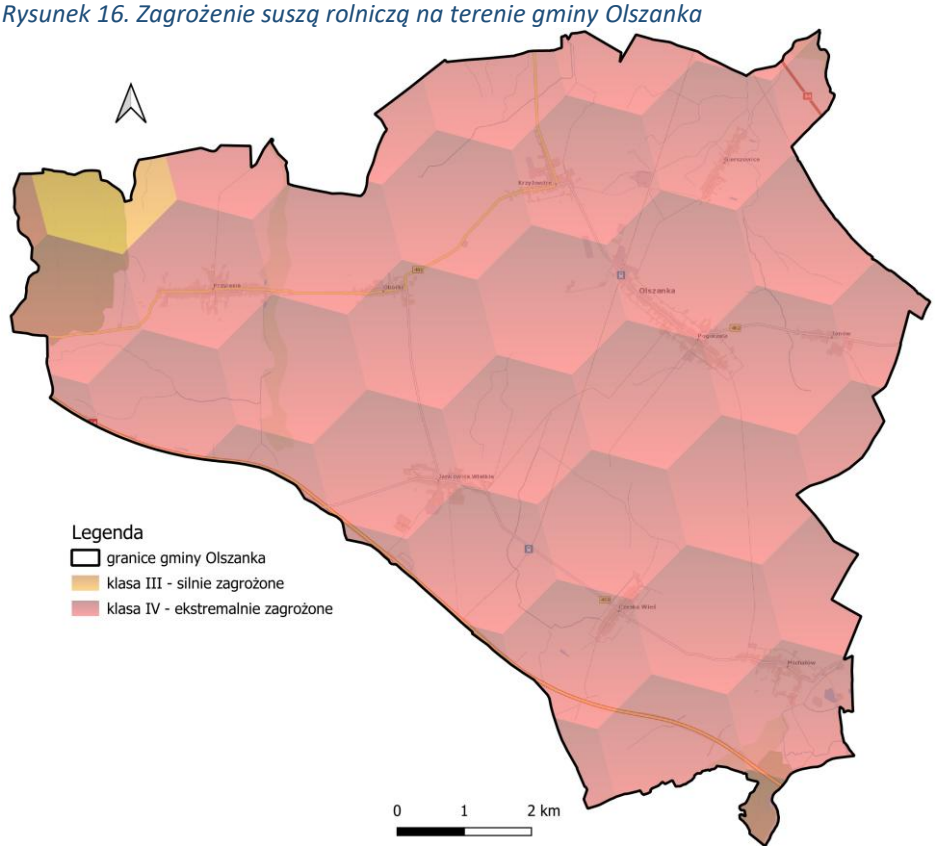
Na poniższych rysunkach pokazano graficznie obszary gminy Olszanka o określonym stopniu narażenia na poszczególne typy suszy. Jak wynika z poniższych map, teren gminy jest narażony na wszystkie typy suszy.

Rysunek 15. Zagrożenie suszą atmosferyczną na terenie gminy Olszanka

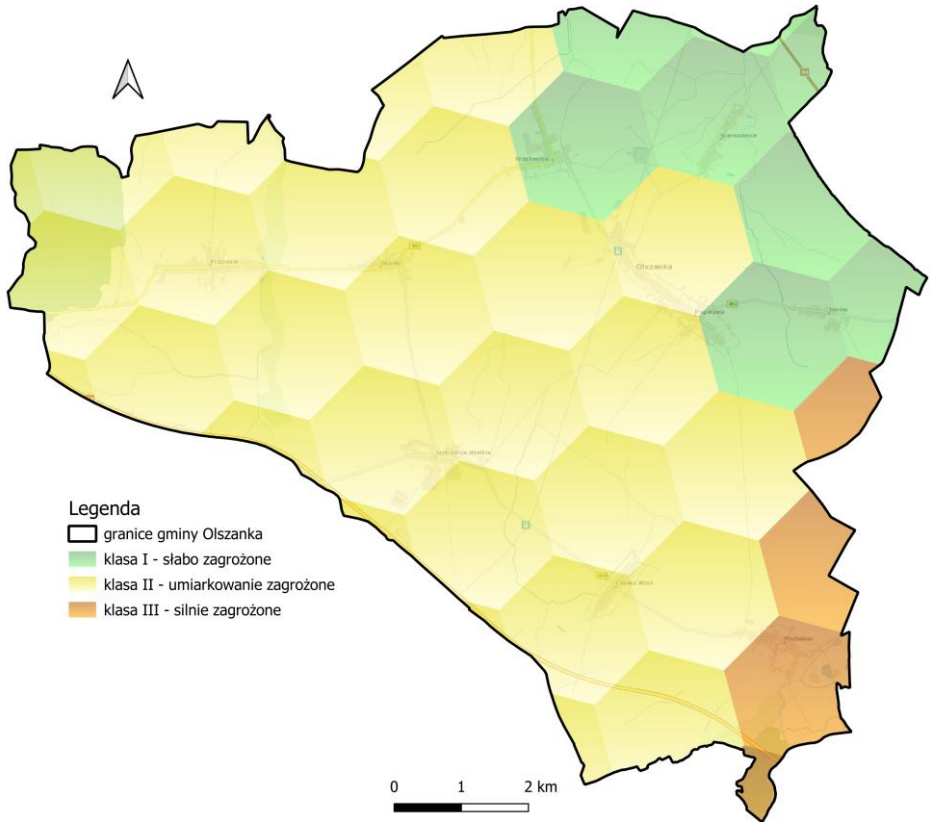
źródło: opracowanie własne na podstawie strony internetowej: www.wody.isok.gov.pl [data dostępu 13.03.2026 r.]

Rysunek 16. Zagrożenie suszą rolniczą na terenie gminy Olszanka

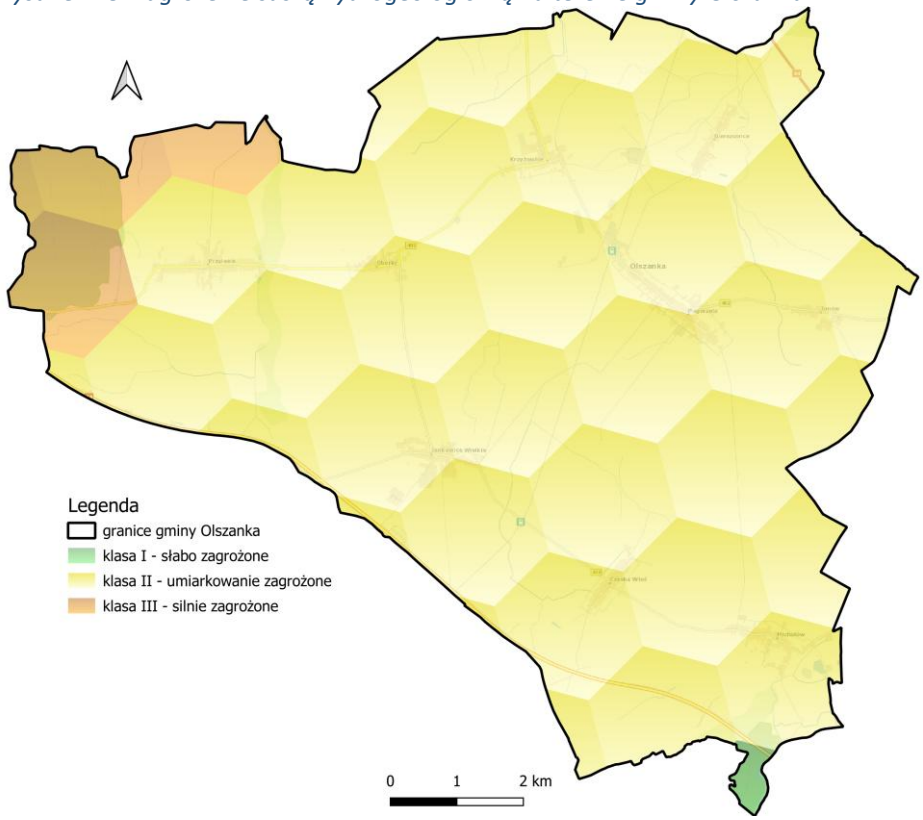
źródło: opracowanie własne na podstawie strony internetowej: www.wody.isok.gov.pl [data dostępu 13.03.2026 r.]

Rysunek 17. Zagrożenie suszą hydrologiczną na terenie gminy Olszanka

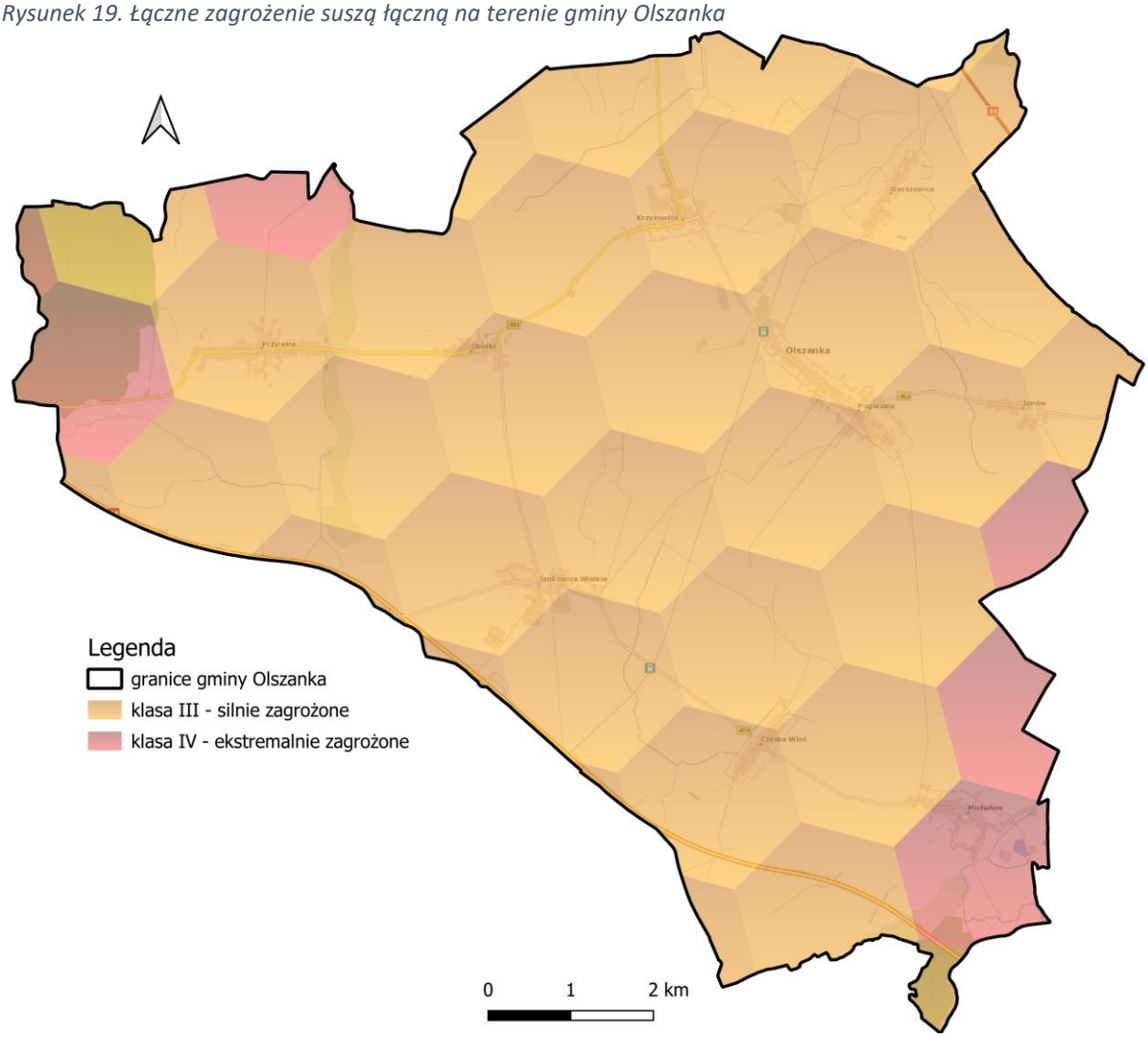
źródło: opracowanie własne na podstawie strony internetowej: www.wody.isok.gov.pl [data dostępu 13.03.2026 r.]

Rysunek 18. Zagrożenie suszą hydrogeologiczną na terenie gminy Olszanka

źródło: opracowanie własne na podstawie strony internetowej: www.wody.isok.gov.pl [data dostępu 13.03.2026 r]

Rysunek 19. Łączne zagrożenie suszą łączną na terenie gminy Olszanka

źródło: opracowanie własne na podstawie strony internetowej: www.wody.isok.gov.pl [data dostępu 13.03.2026 r.]

6.2.5. Gospodarka wodno-ściekowa

Gmina zwodociągowana jest w 100%. Zaopatrzenie w wodę mieszkańców gminy odbywa się z wodociągu komunalnego w Gierszowicach, eksploatowanego przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Brzegu (zasilającego miejscowość Olszanka, Pogorzela, Gierszowice, Krzyżowice, Obórki, Przylesie, Janów) oraz trzech wodociągów wiejskich: wodociągu ze stacją uzdatniania wody we wsi Michałów, wodociągu w Jankowicach Wielkich.[18]

Jak wskazano powyżej na ternie gminy Olszanka funkcjonują dwie stacje wodociągowe: Jankowice Wielkie oraz Michałów, zaopatrujące w wodę miejscowości: Michałów i Czeska Wieś oraz Jankowice Wielkie, Obórki, Przylesie, Krzyżowice, Olszanka i Pogorzela.

[18] źródło: https://samorzad.gov.pl/web/gmina-olszanka/informacja-o-gminie

Tabela 16. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Olszanka w latach 2021-2024

Wskaźnik	Jednostka	2021	2022	2023	2024
Długość eksploatowanej sieci wodociągowej	km	66,5	66,5	67,6	67,8
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 154	1 154	1 181	1 488
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	%	99,9	99,9	99,9	100,0

źródło: GUS, stan na 31.12.2024 [data dostępu: 13.03.2026 r.]

Gmina jest w 100 % skanalizowana. W klatach 1996-2005 zrealizowano sieć kanalizacji sanitarnej na terenie miejscowości: Gierszowice, Jankowice Wielkie, Czeska Wieś, Michałów, Przylesie, Obórki. W dużej części Gmina Olszanka na inwestycje budowy sieci kanalizacji sanitarnej w poszczególnych miejscowościach pozyskała środki pomocowe z Unii Europejskiej z programów: dwukrotnie SAPARD oraz ZPORR. Sieć kanalizacji sanitarnej w Obórkach wybudowano przy udziale środków z Kontraktu Wojewódzkiego. Inwestorem było Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Brzegu w ramach programu ISPA „ Oczyszczalnia ścieków w Brzegu" skanalizowano w 2006/2007roku w gminie Olszanka cztery miejscowości: Pogorzela , Olszanka, Janów, Krzyżowice. Ścieki z tych miejscowości tłoczone są na miejską oczyszczalnię ścieków w Brzegu. Z trzech miejscowości (Czeska Wieś, Jankowice, Michałów) ścieki odprowadzane są do biologiczno-mechaniczno-chemicznej oczyszczalni ścieków w Ptakowicach o przepustowości 360 m3/d.[19]

Jak wynika z informacji udostępnianych przez Urząd Gminy, teren ten został w pełni skanalizowany. W związku z tym, że w chwili opracowywania dokumentu Główny Urząd Statystyczny nie udostępnia pełni informacji za 2025 r w poniższej tabeli przedstawiono ogólną charakterystykę sieci kanalizacyjnej w latach 2021-2024 .

Tabela 17. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Olszanka w latach 2021-2024

Wskaźnik	Jednostka	2021	2022	2023	2024
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	55,0	55,0	55,0	55,0
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 090	1 090	1 098	1 258
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	%	92,4	92,5	92,5	93,5

źródło: GUS, stan na 31.12.2024 [data dostępu: 13.03.2026 r.]

Na terenie gminy Olszanka wyznaczono aglomerację ściekową Brzeg. Jej ogólną charakterystykę przedstawiono w poniższej tabeli.

[19] źródło: https://samorzad.gov.pl/web/gmina-olszanka/informacja-o-gminie

Rysunek 20. Charakterystyka aglomeracji Brzeg

Nazwa aglomeracji	Brzeg
obowiązująca uchwała ustanawiająca aglomerację	Uchwała Nr XXIII/287/20 Rady Miejskiej Brzegu z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic Aglomeracji Brzeg na potrzeby Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych
Gminy w aglomeracji	Brzeg, Lubsza, Olszanka, Oława, Skarbimierz, Lewin Brzeski
RLM aglomeracji zgodnie z obowiązującą uchwałą	96 209
Liczba mieszkańców aglomeracji zameldowana na pobyt stały i czasowy na terenie aglomeracji	58192
Liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej	57631
Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.]	87
Długość istniejącej sieci kanalizacyjnej ogółem (sanitarnej i ogólnospławnej) [km]	421,4
Długość istniejącej kanalizacji deszczowej w aglomeracji [km]	22,2

źródło: VI AKPOŚK 2022

Ujęcia wód

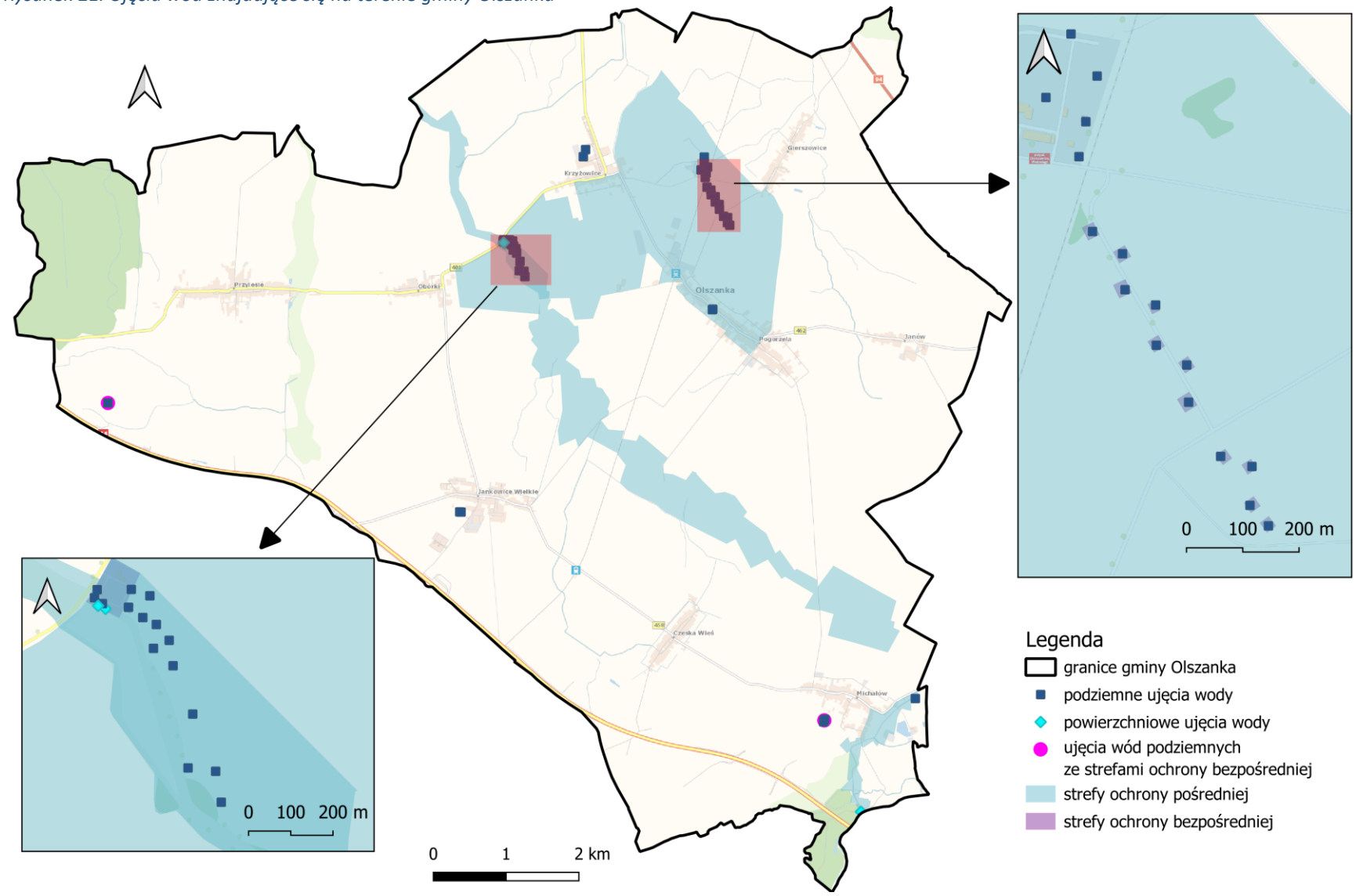
Na terenie gminy woda pobierana jest z następujących ujęć:[20]

1. Ujęcie głębinowe Jankowice Wielkie: wydajność - 772m^3/dobę;
2. Ujęcie głębinowe Michałów: 295m^3/dobę.

Teren ochrony bezpośredniej studni nr 1 i 2 w Michałowie, o powierzchni : 3406m^2 zlokalizowany jest na działce: 26/2 obręb Michałów.[21]

[20] źródło: na podstawie informacji uzyskanych od Urzędu Gminy Olszanka
[21] źródło: na podstawie informacji uzyskanych od Urzędu Gminy Olszanka

Rysunek 21. Ujęcia wód znajdujące się na terenie gminy Olszanka

źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez PGW WP RZGW we Wrocławiu

6.2.6. Gleby

Program Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski stanowi element PMŚ w zakresie jakości gleby i ziemi. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. W ramach prowadzonego monitoringu wykonywane są oznaczenia fizykochemiczne próbek glebowych pobieranych w 5–letnich odstępach czasowych w 216 punktach pomiarowych zlokalizowanych na glebach użytkowanych rolniczo na terenie całego kraju. Próbki glebowe w ramach szóstej tury monitoringu chemizmu gleb ornych Polski, która przypadła na lata 2020- 2022, zostały pobrane w 2020 r., a kolejne badania są realizowane w 2025 r.

Na terenie gminy Olszanka, powiat brzeski jest brak punktów pomiarowych w ramach sieci monitoringu chemizmu gleb ornych Polski. Najbliżej położonym punktem badawczym jest punkt nr. 315 w miejscowości Łosiów (gmina Lewin Brzeski; powiat brzeski). Wyniki badań otrzymane w ramach jego działalności zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 18. Charakterystyka gleb w punkcie monitoringowym nr 445

Odczyn "pH" w zawiesinie H_2O	Próchnica [%]	Węgiel organiczny [%]	Azot ogólny [%]	Kwasowość hydrolityczna (Hh) cmol(+)kg^{-1}]	Wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne suma 13 WWA [µg*kg^{-1}]	Zasolenie [mg KCl*100g^{-1}]
7	1,44	0,83	0,13	2	290	20

źródło: Monitoring Chemizmu Gleb Ornych Polski

6.2.7. Zasoby przyrodnicze

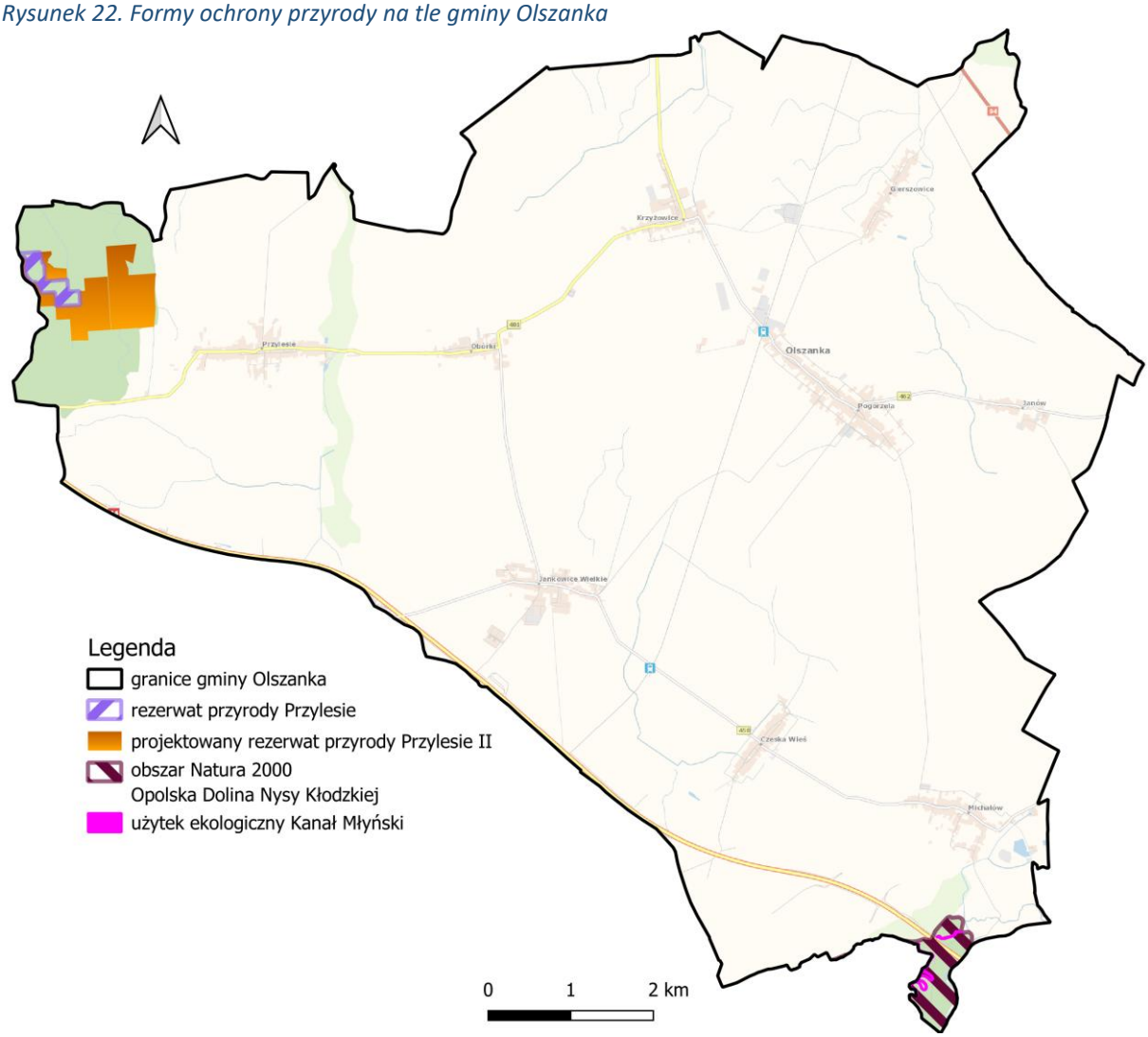
Formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Olszanka występują następujące formy ochrony przyrody:[22]

- rezerwat przyrody Przylesie;
- obszar Natura 2000 Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej;
- użytek ekologiczny Kanał Młyński.

[22] źródło: https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf

Rysunek 22. Formy ochrony przyrody na tle gminy Olszanka

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez GDOŚ oraz danych otrzymanych od RDOŚ w Opolu

Ponad to jak wynika z powyższej mapy na terenie gminy zlokalizowany jest projektowany rezerwat przyrody Przylesie II.

Rezerwat przyrody

W poniższej tabeli scharakteryzowano rezerwat przyrody Przylesie, leżącego w granicach gminy Olszanka.

Tabela 19. Charakterystyka rezerwatu przyrody Przylesie

Nazwa	Przylesie
Rodzaj rezerwatu	leśny
Typ ochrony	fitocenotyczny
Województwo	opolskie
Powiaty	brzeski

Nazwa	Przylesie
Gminy	Olszanka
Data wyznaczenia	1969-09-03
Powierzchnia [ha]	17,24
Akt prawny o wyznaczeniu	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 20 czerwca 1969 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody
Obowiązujący akt prawny	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 5 grudnia 2018 r. zmieniające zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody "Przylesie"
Cele ochrony	Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu drzewostanów naturalnego pochodzenia, tworzących liczne formy przejściowe od grądu do łęgów.

źródło: crfop.gdos.gov.pl [data dostępu 13.03.2026 r.]

Obszar Natura 2000

W poniższej tabeli scharakteryzowano obszar Natura 2000 Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej, leżącego w granicach gminy Olszanka

Tabela 20. Charakterystyka obszaru Natura 2000 Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej

Nazwa	Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej
Kod	PLH160014
Rodzaj	Dyrektywa siedliskowa
Województwo	opolskie
Powiaty	opolski, brzeski
Gminy	Niemodlin (gmina miejsko-wiejska), Lewin Brzeski (gmina miejsko-wiejska), Grodków (gmina miejsko-wiejska), Olszanka (gmina wiejska)
Data wyznaczenia KE	2011-02-08
Data wyznaczenia w Polsce	2022-08-20
Powierzchnia [ha]	1 439,64
Akt prawny o wyznaczeniu	Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE)
Obowiązujący akt prawny	Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 5 lipca 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej (PLH160014)
Przedmiot ochrony	**3150** - Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion, Potamion;* **9170** - Grąd środkowoeuropejski I subkontynentalny *(Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum);* **9190** - Kwaśne dąbrowy *(Quercion robori-petraeae);* **91E0** - Łęgi wierzbowe, topolowe,

Nazwa	Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej
	olszowe i jesionowe *(Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe; **91F0** - Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe *(Ficario-Ulmetum).*

źródło: crfop.gdos.gov.pl [data dostępu 13.03.2026 r.]

Użytek ekologiczny

W poniższej tabeli scharakteryzowano użytek ekologiczny Kanał Młyński, leżący w granicach gminy Olszanka.

Tabela 21. Charakterystyka użytku ekologicznego Kanał Młyński

Nazwa	Kanał Młyński
Rodzaj	bagno
Województwo	opolskie
Powiaty	brzeski
Gminy	Grodków (gmina miejsko-wiejska), Olszanka (gmina wiejska)
Data ustanowienia	1997-02-14
Powierzchnia [ha]	5,07
Akt prawny o wyznaczeniu	Rozporządzenie Nr P/2/97 Wojewody Opolskiego z 03.02.1997 r. w sprawie wprowadzenia indywidualnej ochrony przyrody
Obowiązujący akt prawny	Rozporządzenie Nr 0151/P/9/2003 Wojewody Opolskiego z 08.12.2003 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne
Opis wartości przyrodniczej	Stare koryto kanału łączącego młyny wodne z przyległymi doń bagnami

źródło: crfop.gdos.gov.pl [data dostępu 13.03.2026 r.]

Projektowany rezerwat przyrody Przylesie II[23]

W poniższej tabeli scharakteryzowano projektowany rezerwat przyrody Przylesie II, leżący w granicach gminy Olszanka.

Tabela 22. Charakterystyka projektowanego rezerwatu przyrody Przylesie II

Nazwa	Przylesie II
województwo	opolskie
powiat	brzeski
gmina	Olszanka (gmina wiejska)
Powierzchnia [ha]	89,6
Cele ochrony rezerwatu:	Zachowanie ze względów naukowych oraz dydaktycznych ekosystemów lasów liściastych.

[23] źródło: Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody, Opole 2021 r.

Nazwa	Przylesie II	
Rodzaj rezerwatu:	Leśny (L)	
Typ rezerwatu:	Ze względu na dominujący przedmiot ochrony	Ze względu na główny typ ekosystemu
	Biocenotyczny i fizjocenotyczny (PBf)	Leśny i borowy (EL)
Podtyp rezerwatu:	Ze względu na dominujący przedmiot ochrony	Ze względu na główny typ ekosystemu
	Biocenoz naturalnych i półnaturalnych (bb)	Lasów nizinnych (lni)

źródło: Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody, Opole 2021 r.

Projektowany rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi oraz walorami krajobrazowymi.

Przyległy do istniejącego rezerwatu o powierzchni 17,24 ha nowy projektowany rezerwat położony jest w zachodniej części województwa na obszarze Równiny Wrocławskiej i poza granicami wielkoobszarowych form ochrony przyrody. Rezerwat zajmuje niewielką część około 350 hektarowego izolowanego kompleksu leśnego, położonego pośród otwartego krajobrazu rolniczego. Jego utworzenie zapewni lepszą i stabilniejszą ochronę istniejącego rezerwatu, tym bardziej że położony jest poza wielkoobszarowymi formami ochrony przyrody. Zbiorowiska leśne proponowane do ochrony reprezentowane są przez grąd środkowoeuropejski *Galio sylvatici-Carpinetum betuli* oraz dwa zagrożone zbiorowiska lasów łęgowych: łęg jesionowo-olszowy *Fraxino-Alnetum* oraz łęg jesionowo-wiązowy *Ficario-Ulmetum minoris*. Nowy rezerwat nawiązuje do propozycji powiększenia aż do ponad 350 ha istniejącego rezerwatu przedstawionej w opracowaniu BULiGL w Brzegu z 1995 r.

W ocenie wskaźników ekosystemowych planowany rezerwat znalazł się ze wskaźnikiem 23,02 w grupie rezerwatów o umiarkowanych wartościach ekosystemowych. Biorąc pod uwagę walory i zagrożenia utworzenie rezerwatu nie jest pilne. Wynika to z niższej wartości wskaźników odnoszących się do wartości biogeograficznej, unikalności siedliska i puli gatunków, intensywności obecnego zagospodarowania (wytyczne PUL) i braku drzewostanów ponad 150-letnich. W ocenie wskaźników krajobrazowych proponowany rezerwat znalazł się ze wskaźnikiem 2,1 w grupie rezerwatów o średnich walorach krajobrazowych, o czym zadecydowały dobrze zachowany las na równinie.

W ocenie wskaźników przyrody nieożywionej proponowany rezerwat znalazł się w grupie obiektów o niskich walorach przyrody nieożywionej – 2,6.

Korytarze ekologiczne

W przestrzeni przyrodniczej ważną rolę spełniają korytarze ekologiczne. System obszarów obejmuje przede wszystkim doliny i pradoliny rzek, którymi mogą przemieszczać się organizmy zwierzęce i diaspory roślinne oraz rozległe tereny (np. puszcze, duże kompleksy łąk, bagien), w których skupia się zasadnicza część różnorodności biologicznej. Korytarze ekologiczne, aby spełniały swoją funkcję, muszą tworzyć sieć powiązanych przestrzennie obszarów. Główne cele wyznaczania i ochrony korytarzy to:

- przeciwdziałanie izolacji obszarów przyrodniczo cennych i zapewnienie funkcjonalnych połączeń między poszczególnymi regionami kraju;
- zapewnienie możliwości funkcjonowania stabilnych populacji gatunków roślin i zwierząt;
- ochrona i odbudowa bioróżnorodności w kraju i Europie;
- stworzenie spójnej sieci obszarów chronionych, które zapewnią optymalne warunki do życia możliwie dużej liczbie gatunków.

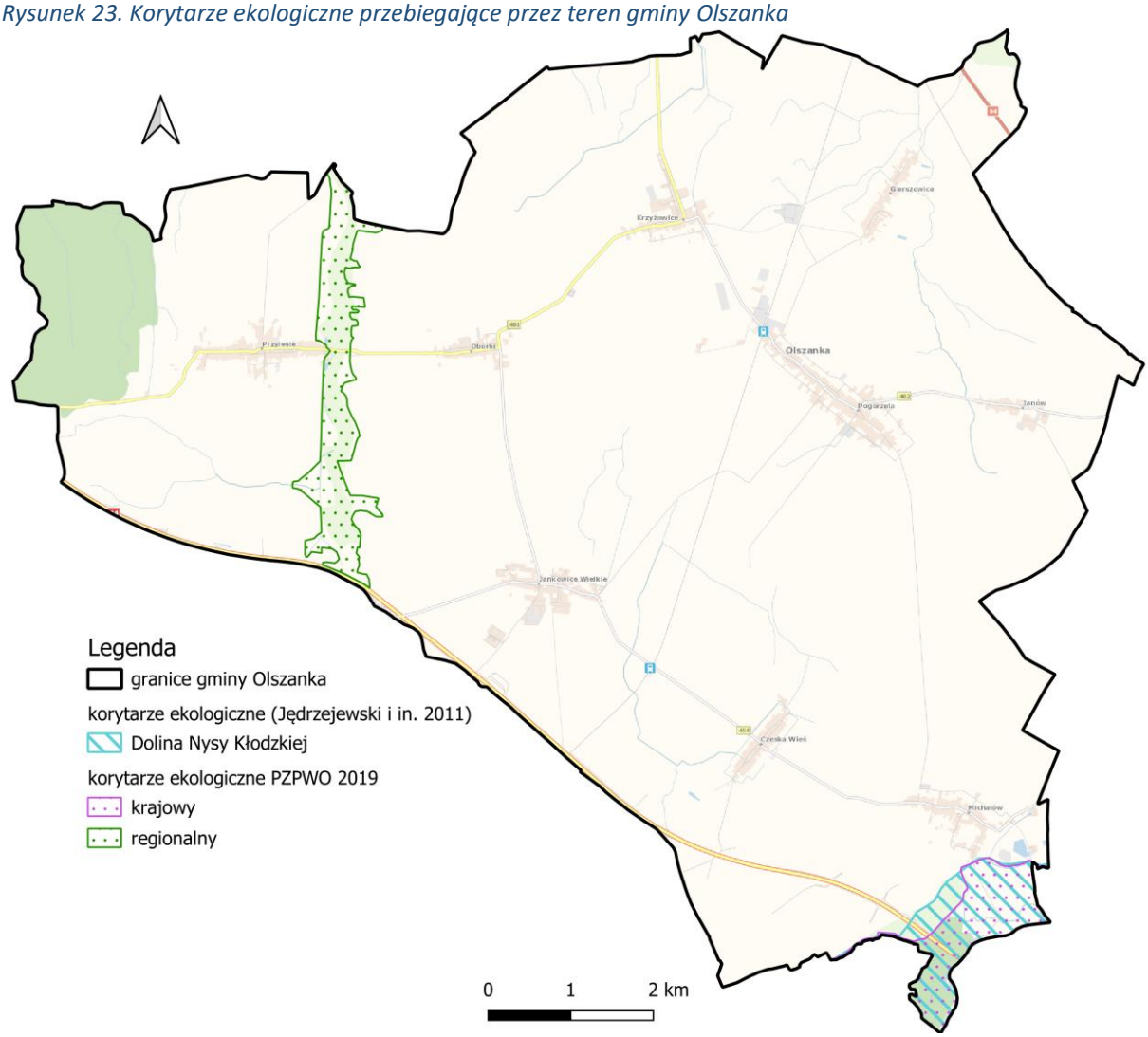
Zgodnie z danymi wektorowymi udostępnianymi przez Generalną Dyrekcję Ochrony Środowiska przez przedmiotowy obszar nie przebiega żaden korytarz ekologiczny.

Zgodnie z korytarzami ekologicznymi wyznaczonymi w „Projekcie korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce” (Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R.W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J.M., Zalewska H., Pilot M. 2005, zaktualizowany w latach 2010 – 2012 przez Instytut Biologii Ssaków PAN w Białowieży), celem zapewnienia łączności ekologicznej, zarówno w skali całego kraju jak i w skali europejskiej, przedmiotowy teren wchodzi w skład głównego korytarza ekologicznego: Dolina Nysy Kłodzkiej.

Ponadto zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego 2019 przez przedmiotowy teren przebiega jeden krajowy korytarz ekologiczny oraz korytarz ekologiczny o randze regionalnej.

Korytarze ekologiczne biegnące przez teren gminy Olszanka zostały przedstawione na poniższym rysunku.

Rysunek 23. Korytarze ekologiczne przebiegające przez teren gminy Olszanka

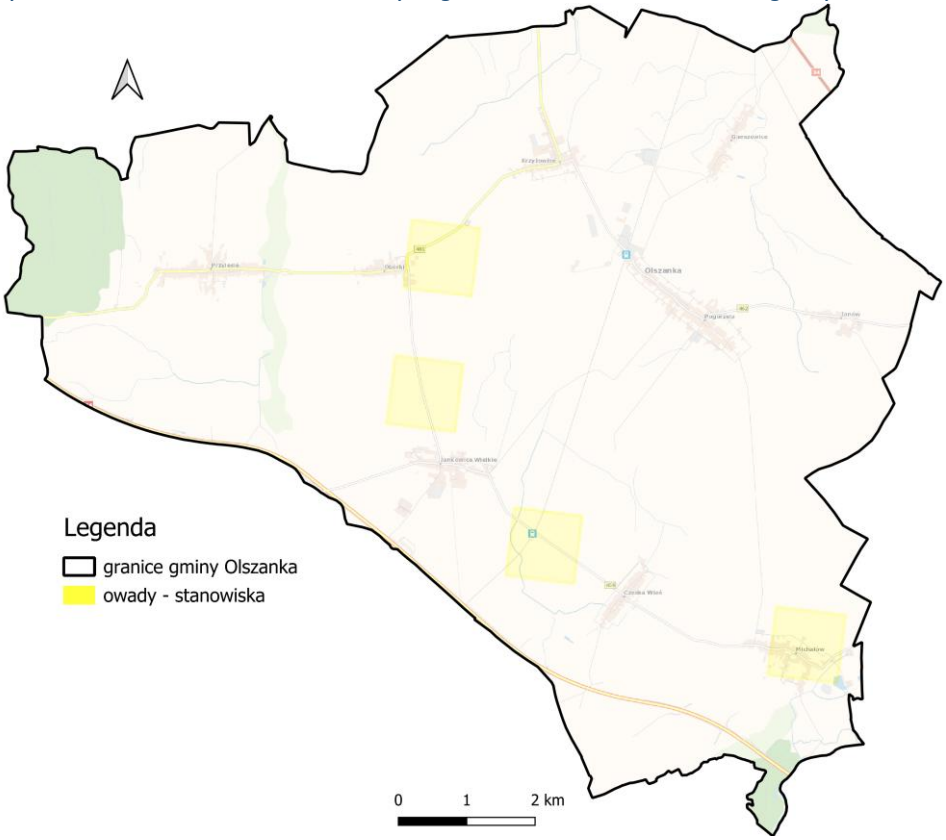

źródło: na podstawie danych udostępnionych przez RDOŚ w Opolu oraz Projektu korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce (Jędrzejewski i in. 2011)

Siedliska przyrodnicze podlegające ochronie

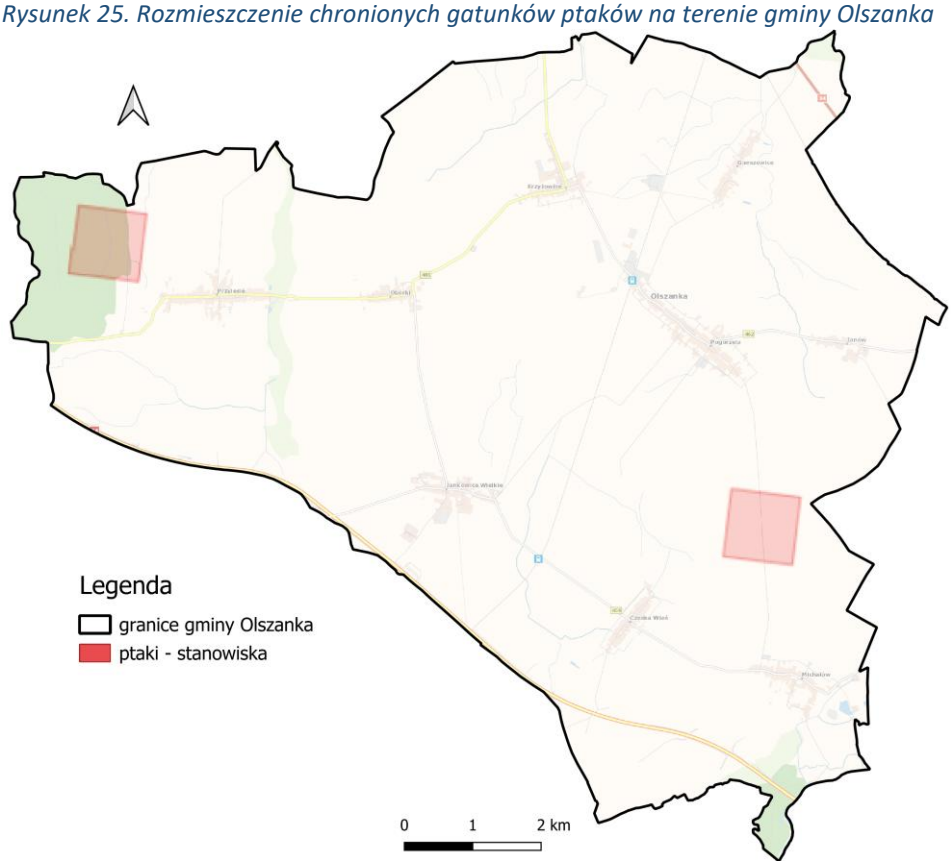
Zgodnie z danymi udostępnianymi przez Geoserwis GDOŚ na terenie gminy Olszanka znajdują się stanowiska chronionych gatunków owadów, ptaków i ssaków oraz obszary występowania siedlisk przyrodniczych znaczeniu europejskim. Zostały one przedstawione na poniższych rysunkach.

Rysunek 24. Rozmieszczenie chronionych gatunków owadów na terenie gminy Olszanka

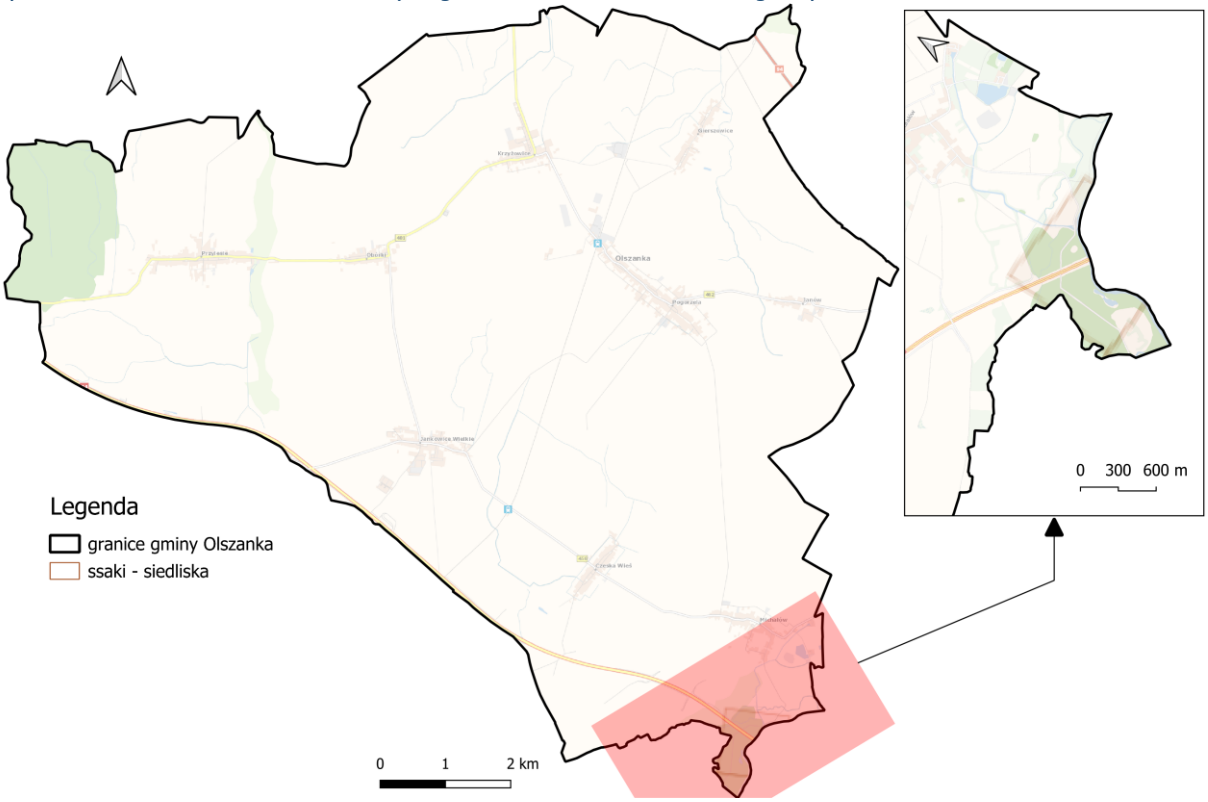
źródło: opracowanie własne na podstawie danych Geoserwisu [data dostępu: 13.03.2026 r.]

Rysunek 25. Rozmieszczenie chronionych gatunków ptaków na terenie gminy Olszanka

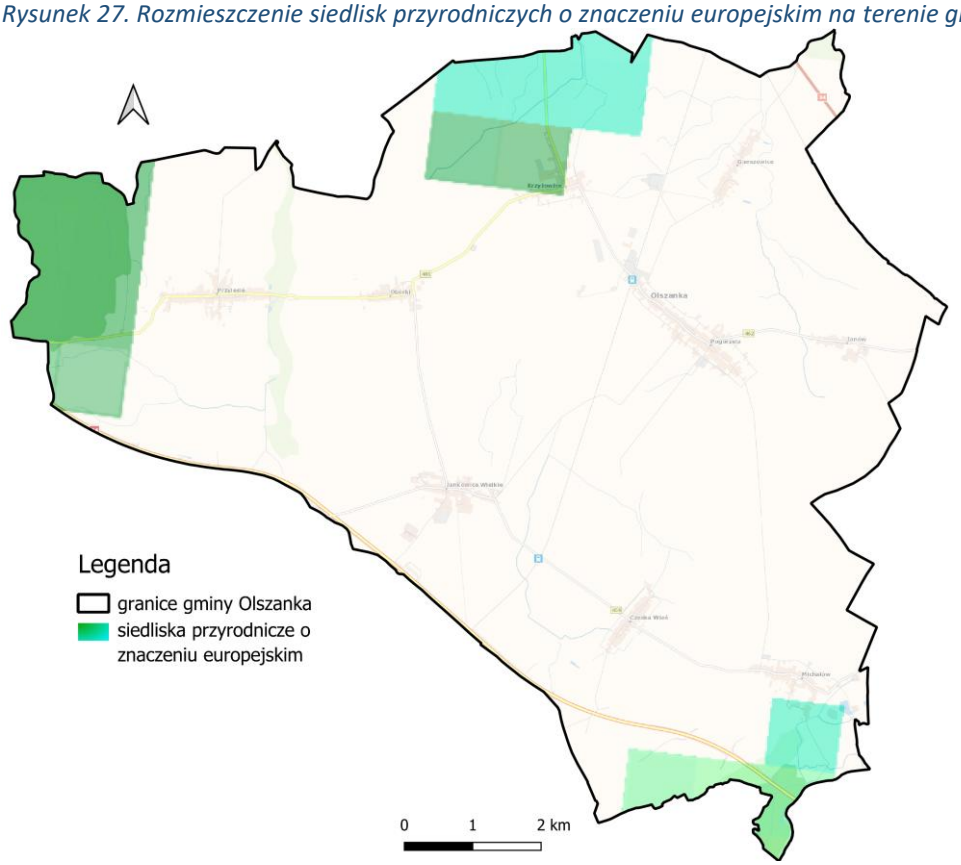
źródło: opracowanie własne na podstawie danych Geoserwisu [data dostępu: 13.03.2026 r.]

Rysunek 26. Rozmieszczenie chronionych gatunków ssaków na terenie gminy Olszanka

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Geoserwisu [data dostępu: 13.03.2026 r.]

Rysunek 27. Rozmieszczenie siedlisk przyrodniczych o znaczeniu europejskim na terenie gminy Olszanka

źródło: na podstawie danych Geoserwisu [data dostępu: 13.03.2026 r.]

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od RDOŚ w Opolu na terenie gminy Olszanka znajdują się stanowiska chronionych gatunków:

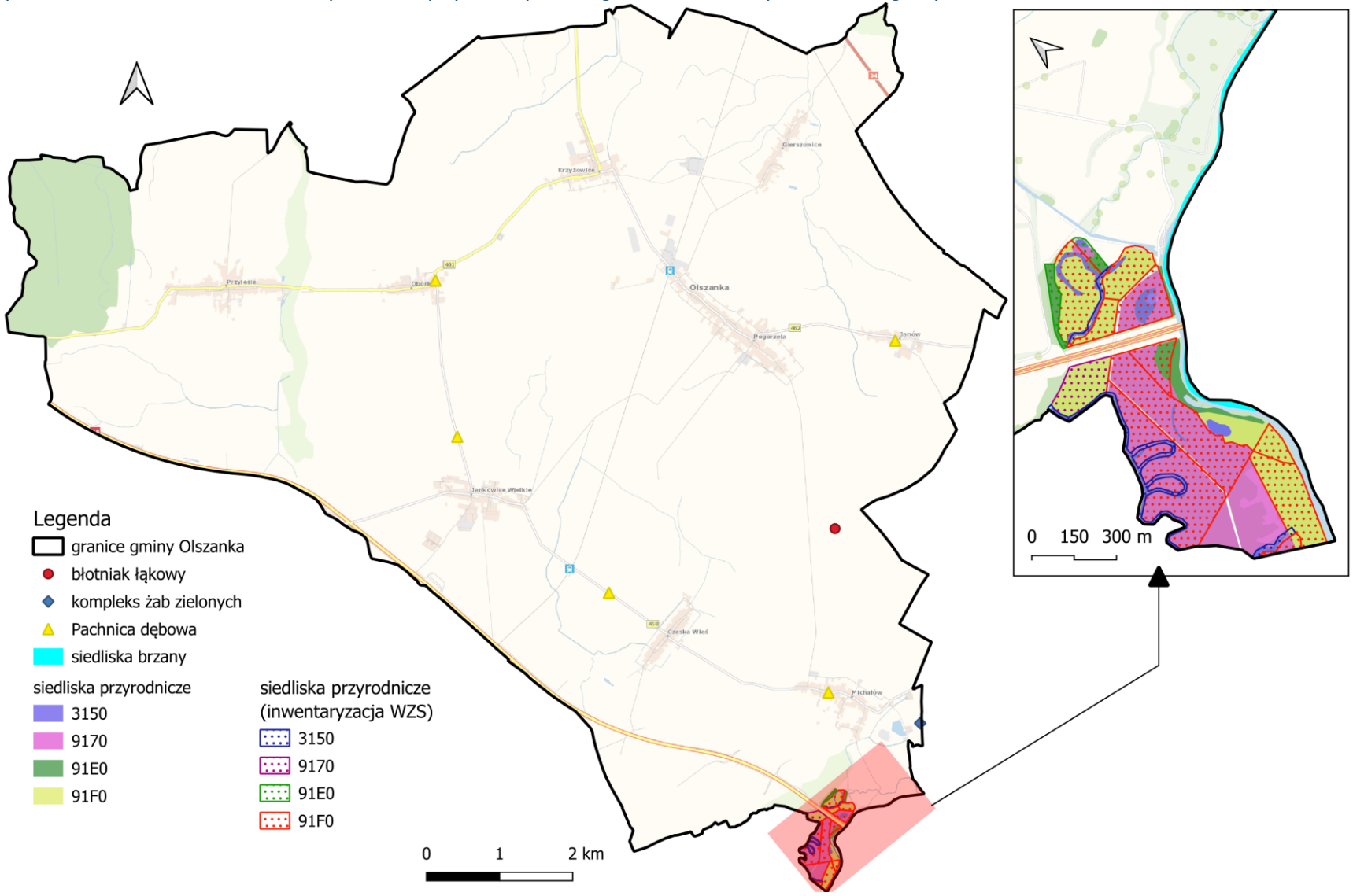
- ptaków (*Circus pygargus* - błotniak łąkowy);
- owadów (*Osmoderma eremita* – pachnica dębowa)
- ryb (*Barbus barbus* - brzana);
- płazów (*Rana esculeta complex* - żaby zielone).

Z informacji uzyskanych od RDOŚ w Opolu wynika również, że na terenie gminy Olszanka nie ustanowiono strefy ochrony gatunków chronionych.

Ponadto zgodnie z informacjami uzyskanymi od RDOŚ w Opolu na terenie gminy Olszanka znajdują się obszary występowania siedlisk przyrodniczych o znaczeniu dla Wspólnoty:

- 3150 - starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion, Potamion*;
- 9170 - grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*);
- 91E0 - łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae,* olsy źródliskowe);
- 91F0 - łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*).

Rysunek 28. Rozmieszczenie stwierdzonych siedlisk przyrodniczych oraz gatunków chronionych na terenie gminy Olszanka

źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od RDOŚ

Grunty leśne

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia gruntów leśnych na terenie gminy Olszanka wynosi 565,86 ha, co daje lesistość na poziomie 5,9 % (średnia krajowa wynosi 29,7%). Strukturę gruntów leśnych na terenie gminy Olszanka przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 23 Struktura gruntów leśnych na terenie gminy Olszanka

Rok		2021	2022	2023	2024
Powierzchnia gruntów leśnych ogółem	ha	559,38	559,39	559,39	565,86
Lesistość	%	5,9	5,9	5,9	5,9
Grunty leśne publiczne ogółem	ha	515,38	516,39	516,39	516,25
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	514,08	515,09	515,09	514,95
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	506,98	506,99	506,99	506,85
Grunty leśne prywatne ogółem	ha	44,00	43,00	43,00	49,61
Powierzchnia lasów	ha	543,13	543,08	543,08	546,77
Lasy publiczne ogółem	ha	499,13	500,08	500,08	500,41
Lasy prywatne ogółem	ha	44,00	43,00	43,00	46,36

źródło: GUS [data dostępu: 13.03.2026 r.]

Wśród obszarów leśnych gminy można wyróżnić dwa większe kompleksy: [24]

- Przylesie (w jego obrębie znajduje się rezerwat), dominuje tu siedlisko lasu wilgotnego (ok. 80% powierzchni), następnie las świeży, a najmniejszą część zajmuje las mieszany świeży.
- Michałów – duży kompleks leśny leżący nad Nysą Kłodzką, którego tylko mały fragment leży na terenie gminy Olszanka. Na terenie gminy znajdują się siedliska lasów łęgowych. Znaczną część stanowią tu ok. 200 – letnie drzewostany dębowe.

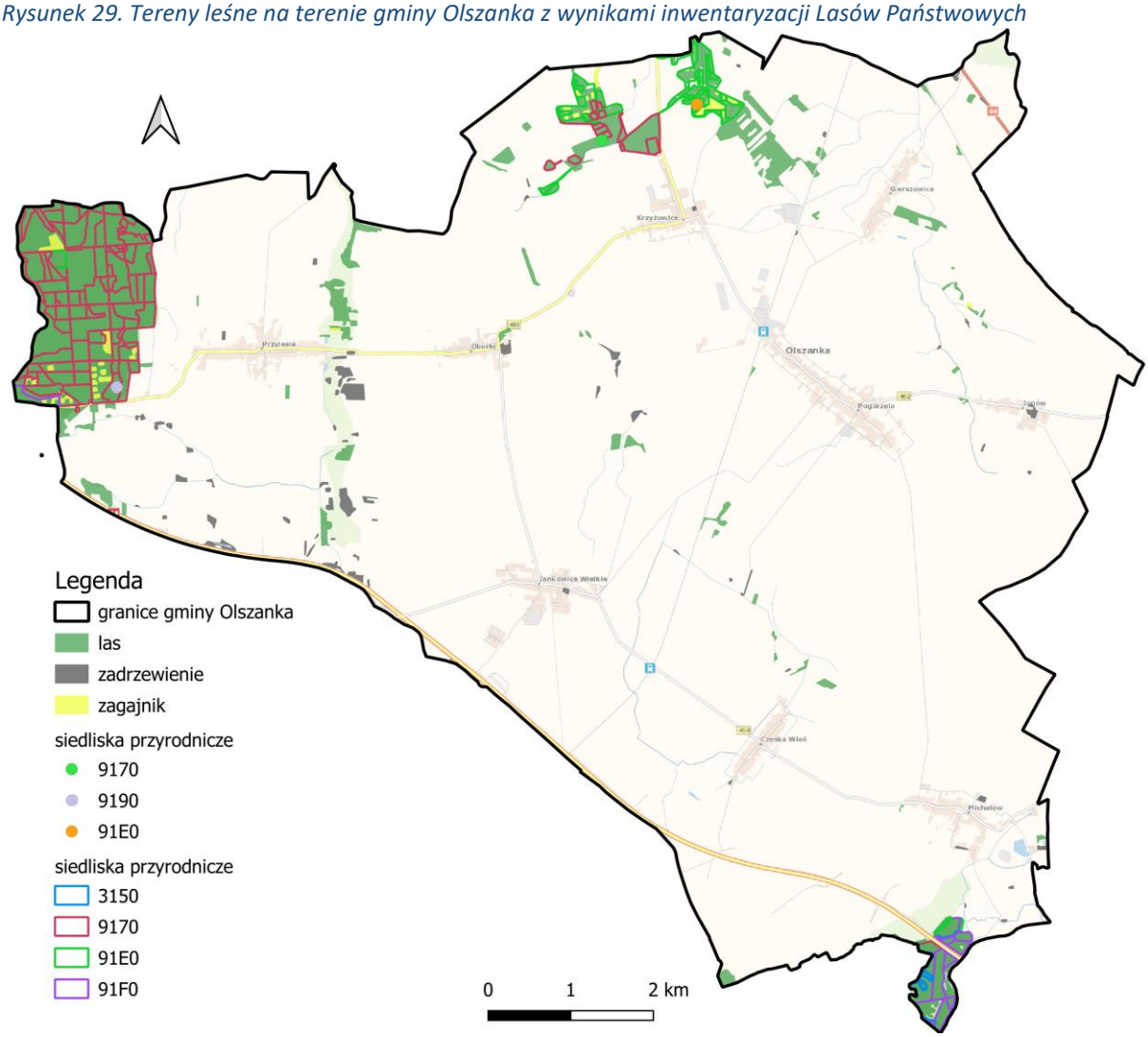
Teren gminy Olszanka znajduje się w zarządzie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach. Lasy Państwowe są administrowane przez Nadleśnictwo Brzeg oraz w niewielkim fragmencie (południowa część gminy) przez Nadleśnictwo Tułowice.

Nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa sprawuje Starosta. Gospodarkę leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa prowadzi się w oparciu o Uproszczone Plany Urządzenia Lasów lub decyzje administracyjne określające zadania z zakresu gospodarki leśnej wydane na podstawie Inwentaryzacji Stanu Lasu. Ww. dokumenty (UPUL i ISL) opracowywane są na okres 10 lat.

[24] źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olszanka na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026

Na poniższych mapach przedstawiono tereny leśne i zadrzewione występujące w gminie Olszanka, ze wskazaniem wyników inwentaryzacji przyrodniczej Lasów Państwowych.

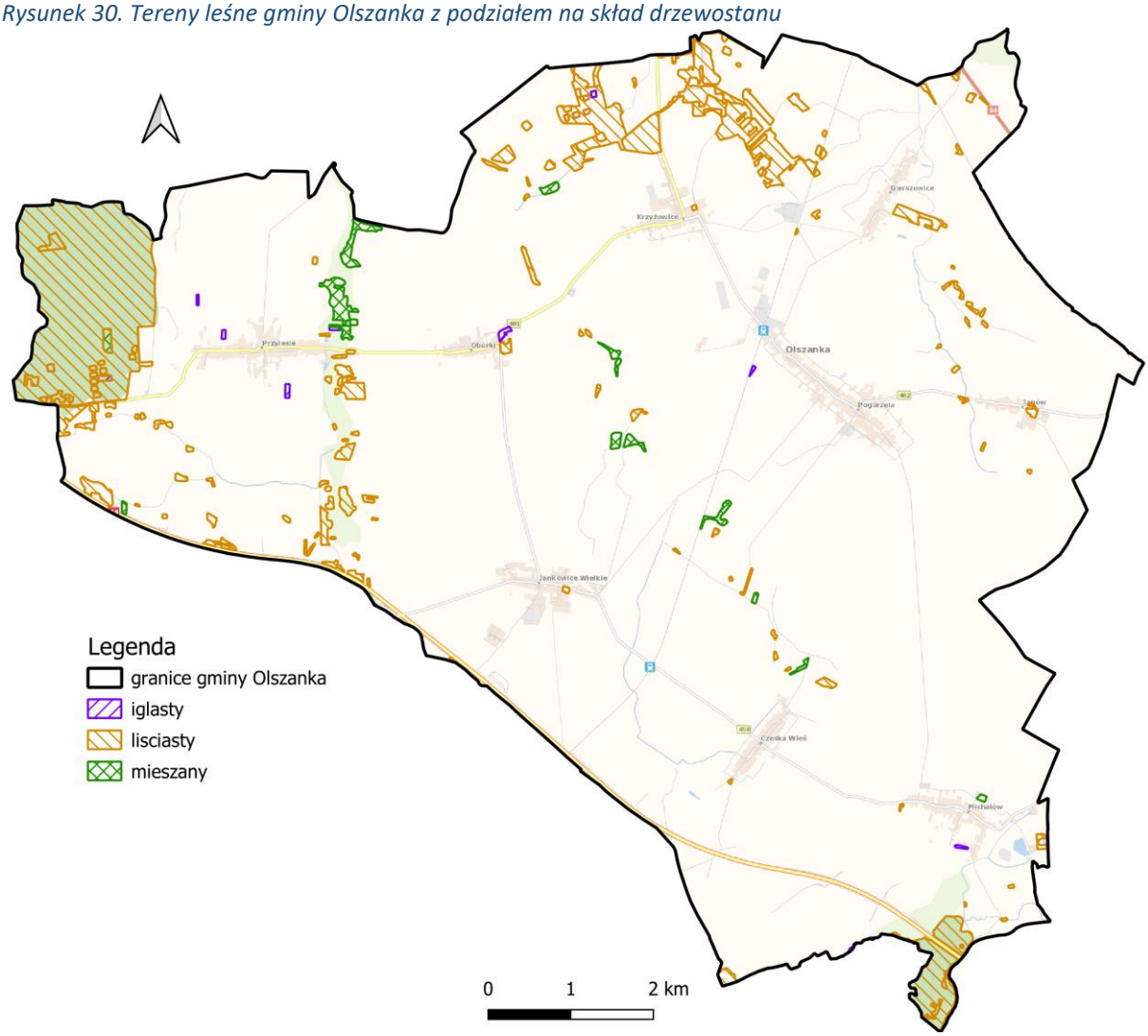
Rysunek 29. Tereny leśne na terenie gminy Olszanka z wynikami inwentaryzacji Lasów Państwowych

3150 - starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion, Potamion*; 9170 - grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*); 9190 - kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*); 91E0 - łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe); 91F0 - łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*)

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii (GUGIK) oraz danych udostępnionych przez RDOŚ w Opolu

Rysunek 30. Tereny leśne gminy Olszanka z podziałem na skład drzewostanu

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii (GUGIK)

Krajobraz

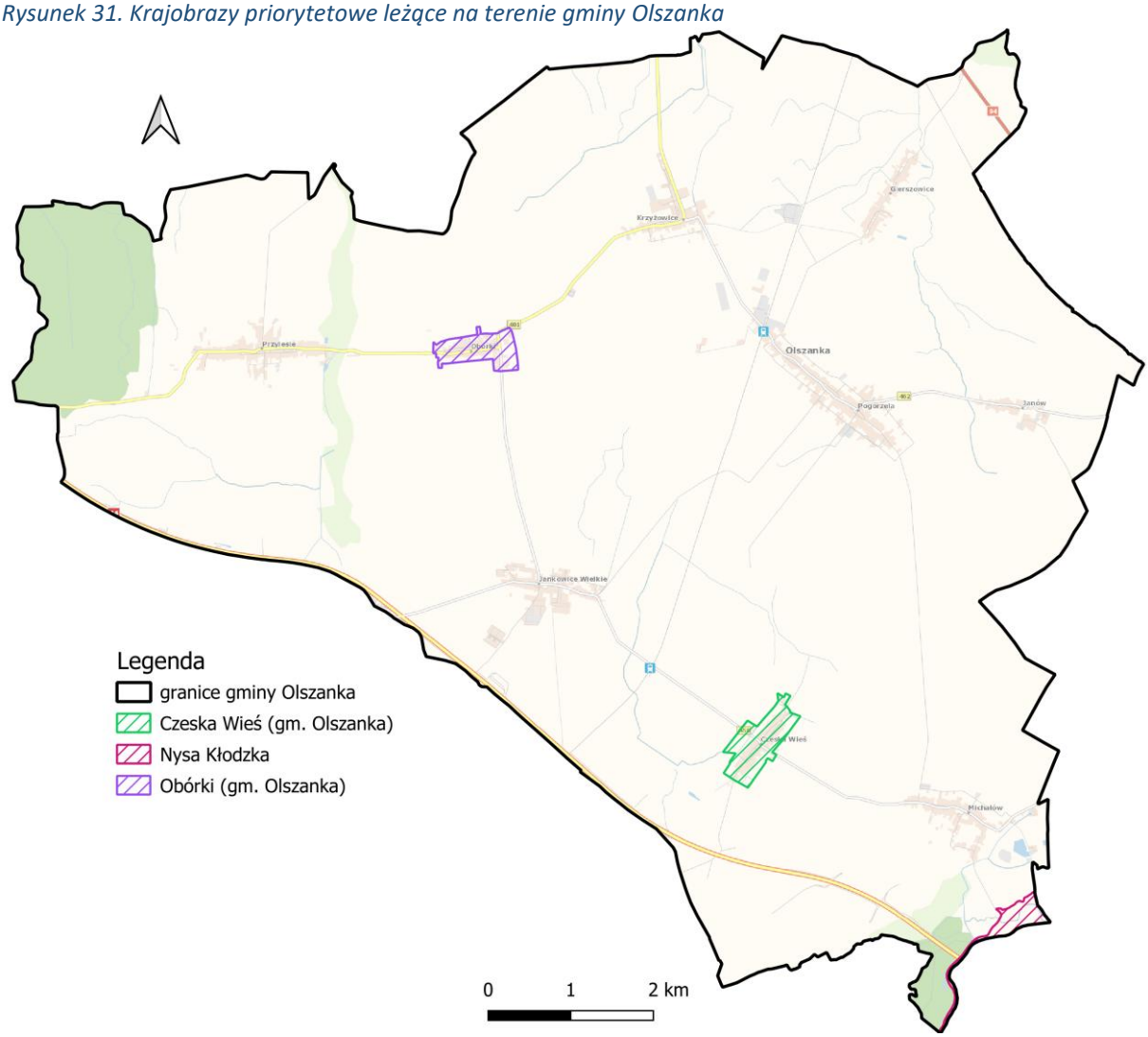
Audyt krajobrazowy województwa opolskiego

Zgodnie z Audytem krajobrazowym województwa opolskiego na terenie gminy Olszanka znajdują się krajobrazy priorytetowe:

- Czeska Wieś (gm. Olszanka);
- Nysa Kłodzka;
- Obórki (gm. Olszanka).

Ich lokalizację na tle granic gminy Olszanka wskazano na poniższej mapie.

Rysunek 31. Krajobrazy priorytetowe leżące na terenie gminy Olszanka

źródło: Audyt krajobrazowy województwa opolskiego

Zgodnie z treścią *Audytu krajobrazowego województwa opolskiego (Uchwała Nr XIV/158/2025 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 25 marca 2025 r w sprawie uchwalenia Audytu krajobrazowego województwa opolskiego)* (…) ujęte w nim formy ochrony przyrody są tożsame z omówionymi wcześniej w rozdziale 6. W poniższej tabeli scharakteryzowano krajobrazy priorytetowe znajdujące się na terenie gminy Olszanka, ujęte w przedmiotowym Audycie.

Tabela 24. Charakterystyka krajobrazów priorytetowych znajdujących się na terenie gminy Olszanka

Krajobraz priorytetowy	Obórki (gm. Olszanka)	Czeska Wieś (gm. Olszanka)	Nysa Kłodzka
Kod krajobrazu	16-318.53-27	16-318.53-29	16-318.54-20
Typ krajobrazu	6. Wiejskie	6. Wiejskie	1. Wód powierzchniowych
Podtyp krajobrazu	6g. Z przewagą terenów zabudowanych o charakterze wiejskim	6g. Z przewagą terenów zabudowanych o charakterze wiejskim	1b. Systemy wód płynących
Spełnienie kryterium unikatowości	NIE	NIE	TAK

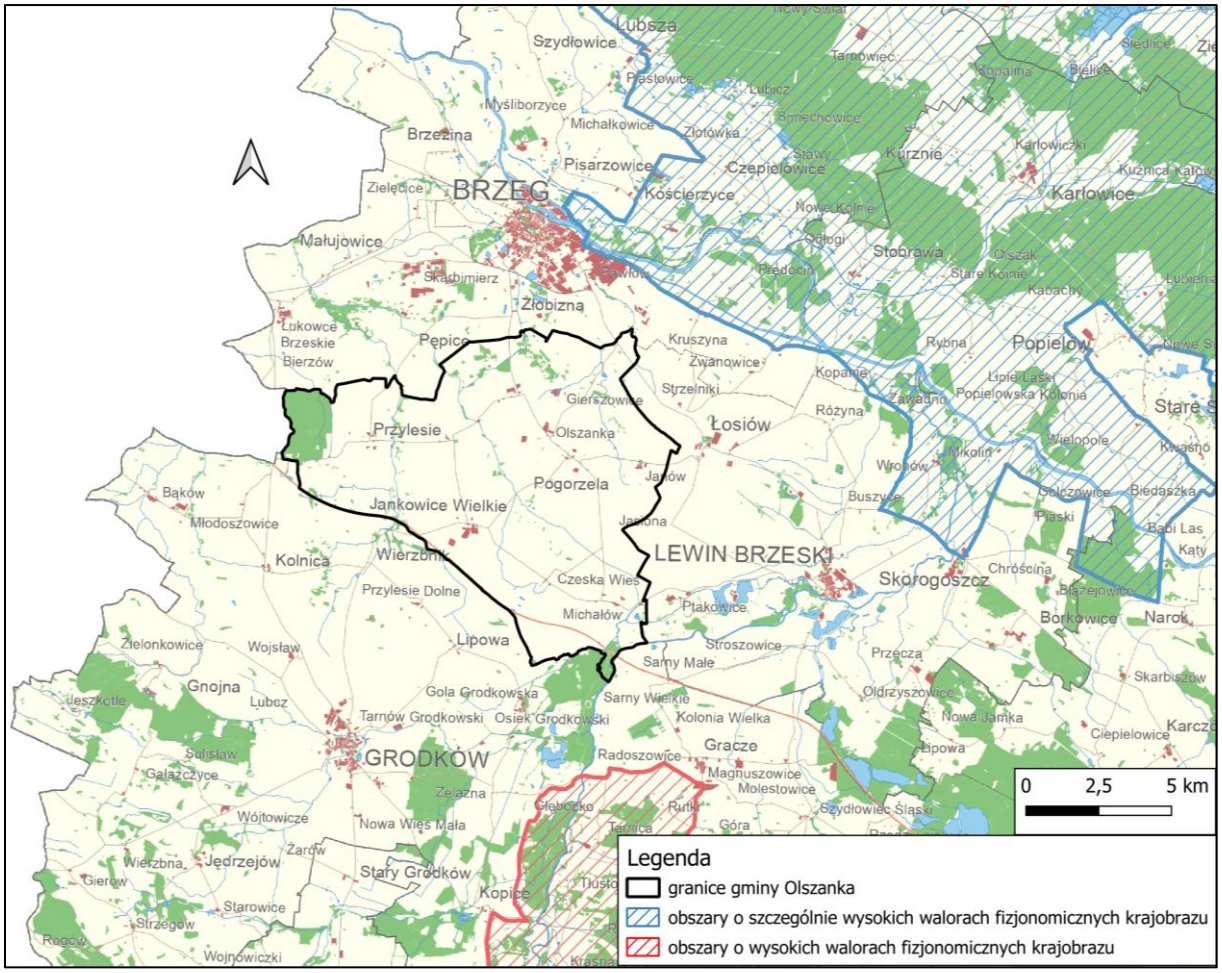
Krajobraz priorytetowy	Obórki (gm. Olszanka)	Czeska Wieś (gm. Olszanka)	Nysa Kłodzka
Spełnienie kryterium reprezentatywności	NIE	NIE	NIE
Spełnienie kryterium dot. ochrony	NIE	NIE	NIE
Spełnienie kryterium ważności	TAK	TAK	NIE

źródło: Audytu krajobrazowego województwa opolskiego

Waloryzacja krajobrazu naturalnego województwa opolskiego

Zgodnie z *Waloryzacją krajobrazu naturalnego województwa opolskiego wraz z programem czynnej i biernej ochrony* na terenie gminy Olszanka brak jest obszarów o wysokich walorach fizjonomicznych krajobrazu oraz obszarów o szczególnie wysokich walorach fizjonomicznych krajobrazu, co zostało przedstawione na poniższej mapie.

Rysunek 32. Waloryzacja krajobrazu naturalnego województwa opolskiego na terenie gminy Olszanka

źródło: Waloryzacja krajobrazu naturalnego województwa opolskiego wraz z programem czynnej i biernej ochrony

6.3. Istniejące problemy ochrony środowiska

W tabeli przedstawiono największe problemy środowiskowe odnotowywane w ostatnich latach na terenie gminy Olszanka z podziałem na poszczególne komponenty.

Tabela 25. Najważniejsze problemy w ostatnich latach na terenie gminy Olszanka w zakresie poszczególnych komponentów środowiska

Ochrona klimatu i jakości powietrza
– wzrost stężenia pyłów i zanieczyszczeń gazowych w okresie zimowym – problemy przy finansowaniu OZE – brak wystarczającej ilości tras rowerowych – zbyt mała ilość inwestycji drogowych
Zagrożenia hałasem
– brak aktualnych pomiarów hałasu na terenie gminy – brak ekranów wygłuszających przy drogach.
Pola elektromagnetyczne
– brak monitoringu w zakresie pól elektromagnetycznych – brak rozwiązań prawnych chroniących mieszkańców Gminy przed promieniowaniem elektromagnetycznym.
Gospodarowanie wodami
– zły stan wód; – infrastruktura melioracyjna w słabym stanie – zanieczyszczenia spoza Gminy niekorzystnie wpływające na stan wód
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
– brak świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy w obszarze gospodarki odpadami – dzikie wysypiska śmieci
Gospodarka wodno-ściekowa
– możliwa nieszczelność przydomowych oczyszczalni ścieków
Zasoby geologiczne
– brak wystarczającej ilości ścieżek rowerowych – zły stan niektórych obiektów zabytkowych
Gleby
– niewystarczająca świadomość ekologiczna rolników
Zasoby przyrodnicze
– podatność zasobów przyrody na zanieczyszczenia środowiska.
Zagrożenia poważnymi awariami
– Ryzyko wypadków drogowych związane ze złym stanem niektórych dróg

źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olszanka na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026

7. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym

Zagadnienia i cele środowiskowe ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym ze względu na priorytetowe traktowanie ochrony środowiska zawarte są w wielu konwencjach międzynarodowych i podstawowych aktach tworzących Wspólnotę UE. Dokumenty te stanowią ramy dla regulacji prawnych (dyrektywy i rozporządzenia w prawie unijnym oraz ustawy i rozporządzenia w prawie polskim) oraz stanowią podstawę dla kształtowania polityki ochrony środowiska w określonej perspektywie czasowej, w szeregu tworzonych dokumentów (strategie, polityki, programy). Cele polityki ochrony środowiska na szczeblu wspólnotowym zostały określone w wielu dokumentach strategicznych, które stanowią ramy dla dokumentów krajowych i regionalnych.

W *Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035* wyznaczono 3 cele strategiczne, w ramach, których nie wszystkie zaplanowane działania będą oddziaływały na środowisko. Wszystkie zaplanowane inwestycje, które w sposób bezpośredni lub pośredni będą miały wpływ na środowisko, ostatecznie przyczynią się do poprawy jego jakości.

Strategia uwzględnia zapisy i cele sformułowane w dokumentach przedstawionych w tabeli poniżej.

Tabela 26. Przegląd dokumentów europejskich i krajowych oraz zawartych w nich celów środowiskowych istotnych dla realizacji Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
Dokumenty europejskie	
„Europa 2020" Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Komunikat Komisji Europejskiej z 03.03.2010.	Strategia wyznacza trzy ogólne, wzajemnie za sobą powiązane, priorytety: 1. rozwój inteligentny, tj. rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji, m.in. poprzez podniesienie jakości edukacji, wspieranie transferu innowacji i wiedzy, pełne wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych, a także wdrażanie innowacji w formie produktów i usług, które służyć będą wzrostowi gospodarczemu, tworzeniu nowych miejsc pracy i rozwiązywaniu problemów społecznych, 2. rozwój zrównoważony, tj. wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej dla przeciwdziałania zmianom klimatu, degradacji środowiska, utracie bioróżnorodności oraz niezrównoważonemu wykorzystywaniu zasobów, a także dla zwiększenia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, poprawy efektywności energetycznej oraz większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, 3. rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu, tj. wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną, m.in. poprzez wzrost poziomu zatrudnienia, inwestowanie w kwalifikacje, modernizowanie rynków pracy i systemów szkoleń, zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz zmniejszenie nierówności w obszarze zdrowia. Ponadto, Strategia zawiera wytyczone przez Komisję nadrzędne, wymierne wzajemnie ze sobą powiązane cele szczegółowe UE: - osiągnięcie 75% wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat, między innymi poprzez wzrost zatrudnienia kobiet i osób starszych oraz lepszą integrację migrantów na rynku pracy, - przeznaczanie 3% PKB Unii na inwestycje w działalność badawczo-rozwojową, w tym poprawę warunków prywatnej działalności badawczo-rozwojowej w UE, - osiągnięcie celów „20/20/20" w zakresie klimatu i energii, w tym ograniczenie emisji dwutlenku węgla co najmniej o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 r., lub nawet o 30%, jeśli pozwolą na to warunki, zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w naszym całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20%, - ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10%, zdobywanie wyższego wykształcenia przez co najmniej 40% osób z młodego pokolenia, tj. w wieku 30-34 lat, - zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem o 20 mln, tj. o 25%.
„Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030". Rezolucja przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych w dniu 25 września 2015 r.	Rezolucja wyznacza 17 celów zrównoważonego rozwoju i 169 powiązanych z nimi zadań, których założeniem jest przestrzeganie praw człowieka w odniesieniu do wszystkich ludzi oraz osiągnięcie równości płci i wzmocnienie pozycji wszystkich kobiet i dziewcząt. Globalne, współzależne i niepodzielne cele Agendy dotyczą: 1) wyeliminowania ubóstwa, 2) wyeliminowania głodu, poprawy odżywiania i zrównoważonego rolnictwa, 3) zdrowego życia i dobrobytu, 4) wysokiej jakości edukacji, w tym uczenia się przez całe życie, 5) równości płci i wzmocnienia pozycji kobiet i dziewcząt, 6) zrównoważonej gospodarki zasobami wodnymi, zapewniającymi dostęp do wody i warunków sanitarnych, 7) zrównoważonej, nowoczesnej energii w przystępnej cenie, 8) zrównoważonego, stabilnego i inkluzywnego wzrostu gospodarczego oraz godnej pracy, 9) stabilnej infrastruktury, zrównoważonego uprzemysłowienia i innowacyjności,

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
	10) zmniejszania nierówności w krajach i między krajami, 11) bezpiecznych i zrównoważonych miast i osiedli sprzyjających włączeniu społecznemu, 12) zrównoważonej konsumpcji i produkcji, 13) przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom, 14) ochrony i zrównoważonego wykorzystywania oceanów, mórz i zasobów morskich, 15) ochrony i zrównoważonego użytkowania ekosystemów lądowych, w tym lasów, zwalczania pustynnienia, powstrzymywania i odwracania procesu degradacji gleby oraz powstrzymania utraty różnorodności biologicznej, 16) dostępu do wymiaru sprawiedliwości oraz odpowiedzialnych instytucji sprzyjających włączeniu społecznemu, 17) globalnego partnerstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju. Realizacja wyznaczonych celów ma zapewnić równowagę pomiędzy trzema aspektami zrównoważonego rozwoju: gospodarczym, społecznym i środowiskowym.
Europejski Zielony Ład „The European Green Deal" Communication from the commission to the european parliament, the european council, the council, the european economic and social committee and the committee of the regions. COM(2019) 640 final.	Europejski Zielony Ład stanowi nową strategię UE na rzecz wzrostu, którego korzyści są większe niż koszty. Jest to plan na trzy nadchodzące dekady, dotyczący zbudowania zrównoważonej gospodarki unijnej poprzez dostrzeżenie w wyzwaniach związanych z klimatem i środowiskiem naturalnym możliwości we wszystkich obszarach polityki oraz przeprowadzenie transformacji, która będzie sprawiedliwa i sprzyjająca włączeniu społecznemu. Dokument ten wyznacza unijny cel uczynienia z Europy pierwszego kontynentu neutralnego pod względem klimatu do 2050 r., przy jednoczesnym zwiększeniu konkurencyjności przemysłu i zapewnieniu sprawiedliwego przejścia dla dotkniętych regionów i pracowników. Kluczowe aspekty dokumentu dotyczą 7 obszarów: 1. czysta energia – obniżenie emisyjności systemu energetycznego Unii przy założeniu dalszej dekarbonizacji i większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii w systemie energetycznym, aktualizacji w 2023 r. krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu państw członkowskich Unii w celu osiągnięcia w 2050 r. zerowej emisji gazów cieplarnianych, 2. zrównoważony przemysł – polityka przemysłowa oparta na gospodarce o obiegu zamkniętym, dotycząca w szczególności zasadochłonnych sektorów, takich jak przemysł odzieżowy, budownictwo, elektronika i tworzywa sztuczne, z założeniem, że do 2030 r. wszystkie opakowania w Unii Europejskiej powinny nadawać się do ponownego wykorzystania lub recyklingu, w strukturze konsumpcji nastąpi odejście od produktów jednorazowego lub ograniczonego użytku na rzecz wynajmu towarów i usług oraz produktów wielokrotnego użytku, trwałych i naprawialnych, a ponadto nastąpi redukcja marnotrawstwa oraz dalszy rozwój technologii cyfrowych, 3. budowa i renowacja – zapewnienie lepszej charakterystyki energetycznej budynków publicznych i prywatnych, poprzez odpowiednią politykę cen energii zachęcającą do budowy budynków energooszczędnych, projektowanie zgodne z gospodarką o obiegu zamkniętym, zwiększoną cyfryzację, uodparnianie budynków na klimat oraz surowe egzekwowanie przepisów dotyczących charakterystyki energetycznej budynków, 4. zrównoważona mobilność – zwiększenie ograniczeń emisji pochodzących ze wszystkich rodzajów transportu (drogowego, kolejowego, lotniczego i wodnego) o 90% do 2050 r., przy założeniu wzrostu znaczenia transportu multimodalnego, zwiększenia transportu ładunków koleją lub drogą wodną, zwiększenia podaży zrównoważonych paliw alternatywnych dla transportu, ograniczenia zanieczyszczeń powodowanych przez transport w miastach, a także wprowadzenia technologii cyfrowych oraz cen za transport odzwierciedlających jego wpływ na środowisko, 5. od pola do stołu – zapewnienie bezpiecznej, bogatej w wartości odżywcze i wysokiej jakości żywności, której produkcja wywiera jak najmniejszy wpływ na środowisko, poprzez wspieranie rolników i rybaków, ograniczenie stosowania i zależności od chemicznych pestycydów, nawozów i antybiotyków, a także gospodarkę o obiegu zamkniętym od produkcji po konsumpcję, 6. ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i ekosystemów – ochrona w obszarach Natura 2000, zwiększenie bioróżnorodności przestrzeni miejskich, ograniczenie stosowania nawozów i pestycydów w rolnictwie, poprawa jakości i zwiększenie powierzchni lasów, rozwój niebieskiej gospodarki,

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
	7. eliminowanie zanieczyszczeń, zarówno powietrza, wody, gleby oraz produktów konsumenckich – poprzez lepsze monitorowanie, raportowanie i zapobieganie, w tym ograniczenie zanieczyszczeń pochodzących z przemysłu oraz chemikaliów, z uwzględnieniem przywrócenia naturalnych funkcji ziemi i wód powierzchniowych.
Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej – Ramowa Dyrektywa Wodna, zmieniona dyrektywami 2455/2001/WE, 2008/32/WE, 2008/105/WE, 2009/31/WE, 2013/39/UE, 2013/64/UE, 2014/101/UE.	Ramowa Dyrektywa Wodna ustanawia ramy działania w dziedzinie polityki wodnej oraz zobowiązuje państwa członkowskie do racjonalnego wykorzystywania i ochrony zasobów wodnych. Dyrektywa ma na celu poprawę ochrony wód śródlądowych (powierzchniowych, przejściowych, przybrzeżnych i podziemnych) w aspekcie ilościowym i jakościowym, wspieranie zrównoważonego ich wykorzystania, ochronę ekosystemów wodnych oraz od wód zależnych, zapewnienie zaopatrzenia w dobrej jakości wodę powierzchniową i podziemną, a także zmniejszenie skutków powodzi i susz. W dokumencie podkreśla się konieczność koordynacji działań w odniesieniu do wód powierzchniowych i podziemnych należących do tego samego systemu ekologicznego, hydrologicznego i hydrogeologicznego. Państwa członkowskie powinny podjąć działania dla wyeliminowania zanieczyszczeń wód powierzchniowych przez substancje priorytetowe oraz stopniowej redukcji zanieczyszczenia przez inne substancje.
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchylenia dyrektywy 2001/81/WE.	Dyrektywa ma służyć osiągnięciu długoterminowego celu Unii dotyczącego jakości powietrza, zgodnego z wytycznymi Światowej Organizacji Zdrowia, oraz unijnych celów dotyczących ochrony różnorodności biologicznej i ekosystemów – poprzez zmniejszenie poziomów i depozycji zanieczyszczeń powietrza, powodujących zakwaszanie, eutrofizację i powstawanie ozonu poniżej krytycznych ładunków i poziomów określonych w konwencji LRTAP, a ponadto przyczynia się do osiągnięcia zwiększonych synergii między polityką unijną w zakresie jakości powietrza a innymi politykami, zwłaszcza polityką klimatyczno-energetyczną. W celu zbliżenia się do osiągnięcia poziomów jakości powietrza, które nie wywołują znacznych negatywnych skutków i zagrożeń dla zdrowia ludzkiego i środowiska, dokument ten ustanawia zobowiązania państw członkowskich w zakresie redukcji emisji antropogenicznych zanieczyszczeń do atmosfery: dwutlenku siarki (SO_2), tlenków azotu (NO_x), niemetanowych lotnych związków organicznych (NMLZO), amoniaku (NH3) i pyłu drobnego (PM2,5). Dyrektywa zawiera również wymóg sporządzania, przyjmowania i wdrażania krajowych programów ograniczania zanieczyszczenia powietrza oraz monitorowania emisji zanieczyszczeń i ich skutków, jak również przekazywania na ten temat informacji.
Biała Księga. Adaptacja do zmian klimatu: europejskie ramy działania, 01.04.2009, KOM(2009) 147 wersja ostateczna.	Dokument przedstawia cel unijnych ram na rzecz adaptacji, tj. osiągnięcie w UE takiej zdolności adaptacji, by mogła ona stawić czoła skutkom zmian klimatu. Unijne ramy będą wdrażane etapowo i obejmują: tworzenie trwałych podstaw wiedzy na temat oddziaływania i skutków zmian klimatu w UE, m.in. poprzez ustanowienie systemu wymiany informacji; włączenie adaptacji do kluczowych dziedzin politycznych UE, tj. polityki zdrowotnej i społecznej, sektora rolnictwa i leśnictwa, różnorodności biologicznej, ekosystemów i wody, obszarów przybrzeżnych i morskich oraz systemów produkcyjnych i infrastruktury fizycznej; stosowanie kombinacji instrumentów politycznych (instrumenty rynkowe, wytyczne, partnerstwa publiczno-prywatne) celem zapewnienia skutecznej realizacji procesu adaptacji; oraz nasilenie międzynarodowej współpracy w zakresie adaptacji.
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/851 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę 2008/98/WE w sprawie odpadów.	Dyrektywa ustanawia środki służące ochronie środowiska i zdrowia ludzkiego, poprzez zapobieganie powstawaniu i zmniejszenie ilości odpadów oraz negatywnego wpływu ich wytwarzania i gospodarowania nimi oraz przez zmniejszenie całkowitego wpływu użytkowania zasobów i poprawę efektywności takiego użytkowania, co ma zasadnicze znaczenie dla przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym oraz dla zapewnienia konkurencyjności Unii w perspektywie długoterminowej. Dokument ustala hierarchię postępowania z odpadami (zapobieganie, przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne metody odzysku, unieszkodliwianie), która powinna przekładać się na kolejność priorytetów w przepisach prawa i polityce, dotyczących zapobiegania powstawaniu odpadów oraz gospodarowania nimi. Gospodarowanie odpadami ma być prowadzone bez narażania zdrowia ludzkiego oraz bez szkody dla środowiska, a w szczególności: a) bez zagrożenia dla wody, powietrza, gleby, roślin lub zwierząt;

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego I Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy.	b) bez powodowania uciążliwości przez hałas lub zapachy oraz c) bez niekorzystnych skutków dla terenów wiejskich lub miejsc o szczególnym znaczeniu. W celu poprawy efektywności gospodarki odpadami państwa członkowskie zobowiązane są do podejmowania działań na rzecz stworzenia wystarczającej i zintegrowanej sieci instalacji do unieszkodliwiania odpadów i instalacji do odzysku zmieszanych odpadów komunalnych, z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Dokumenty krajowe	
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030). Załącznik do Uchwały nr 239 Rady Ministrów z dn. 13 grudnia 2011 r.).	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 stanowi najważniejszy dokument strategiczny dotyczący zagospodarowania przestrzennego kraju. Zawarta w dokumencie wizja przestrzennego zagospodarowania Polski w 2030 roku opiera się na pięciu oczekiwanych cechach przestrzeni: konkurencyjności i innowacyjności, spójności wewnętrznej, bogactwie i różnorodności biologicznej, bezpieczeństwie oraz ładzie przestrzennym. W dokumencie przedstawiono 6 celów i obszarów interwencji, spośród których za najważniejsze ze środowiskowego punktu widzenia należy uznać: - kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych, obejmujący m. in. zmniejszenie obciążenia środowiska emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby, działania mające na celu osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód i związanych z nimi ekosystemów, racjonalizację gospodarowania zasobami wód, kształtowanie naturalnej retencji, dbałość o jakość przestrzeni otaczającej i krajobraz (w tym wzmocnienie spójności przestrzeni przyrodniczej i stopnia ochrony krajobrazu rolniczego, ochronę przestrzeni wyjątkowych; ochronę najlepszych gleb rolniczych i leśnych; rewitalizację obszarów zdegradowanych oraz rekultywację terenów poprzemysłowych; zmniejszenie obciążeń środowiska emisjami z transportu, zwiększenie wykorzystania surowców wtórnych - zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego, obejmujący m.in. przeciwdziałanie zagrożeniu utraty bezpieczeństwa energetycznego i odpowiednie reagowanie na nie, ograniczenie emisji CO_2, poprawę efektywności przesyłu, zaopatrzenia i zużycia energii, zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, minimalizację ryzyka powodziowego oraz zwiększanie dyspozycyjnych zasobów wodnych, - przywracanie i utrwalanie ładu przestrzennego, obejmujący m.in skuteczną ochronę jakości i tożsamości krajobrazu naturalnego i zurbanizowanego oraz oszczędne i racjonalne użytkowanie terenu.
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dn. 14 lutego 2017 r.	To kluczowy dokument na szczeblu krajowym w obszarze średnio- i długofalowej polityki rozwoju kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym. Celem głównym Strategii jest stworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Dla jego realizacji sformułowano cele szczegółowe, główne obszary koncentracji działań i kierunki interwencji, spośród których do najistotniejszych celów środowiskowych należy zaliczyć: poprawę stanu zdrowia obywateli oraz efektywności opieki zdrowotnej, zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności (obejmujące wzrost efektywności i atrakcyjności transportu publicznego, ograniczenie negatywnego wpływu transportu na stan powietrza, rozwój elektromobilności, a także promocję ruchu rowerowego), poprawę bezpieczeństwa energetycznego kraju (w tym nowe, nisko- i zeroemisyjne moce wytwórcze, także OZE, technologie magazynowania energii), poprawę efektywności energetycznej (w budownictwie, przedsiębiorstwach, ciepłownictwie, transporcie, ograniczenie strat w przesyle energii), reindustrializację (zmniejszenie energochłonności, zasobo- i materiałochłonności procesów przemysłowych, poprawa efektywności energetycznej, obniżenie emisyjności) i restrukturyzację sektora górnictwa węglowego oraz zarządzanie zasobami środowiska przyrodniczego zapewniające ich dobry stan (woda, powietrze, gleby, różnorodność biologiczna, krajobraz, zasoby geologiczne, odpady).
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030. Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dn. 17.09.2019 r.	KSRR2030 to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa. Położono w nim nacisk na rozwój zrównoważony całego kraju, czyli zmniejszenie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich. Jako cel główny Strategii wskazano efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju. Dla realizacji polityki regionalnej wyznaczono 3 cele szczegółowe, dotyczące: zwiększenia spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, wzmacniania regionalnych przewag konkurencyjnych oraz podniesienia jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie. W ramach celów szczegółowych uwzględniono aspekty dotyczące rozwoju kapitału społecznego (aktywizacji, podnoszenia kompetencji i umiejętności oraz wzmacniania poczucia tożsamości i integracji społeczności lokalnej), wsparcia kultury (w tym dziedzictwa niematerialnego oraz zwiększania dostępu

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
	do dóbr i usług kultury), wsparcia placówek edukacyjnych (w tym kształcenia ustawicznego, rozwoju srebrnej gospodarki), kompleksowej poprawy jakości powietrza (ograniczenia zjawiska niskiej emisji na obszarach zurbanizowanych, efektywnego energetycznie niskoemisyjnego ciepłownictwa systemowego, wymiany kotłów, termomodernizacji, działań edukacyjnych), racjonalnego gospodarowania przestrzenią i zapewnienia ładu przestrzennego (rewitalizacji i rekultywacji, nadania nowych funkcji zdegradowanym obszarom miejskim, dostosowania obszarów zurbanizowanych do zmian klimatu i wymogów ochrony środowiska, ograniczenia suburbanizacji i przeciwdziałania dekoncentracji osadnictwa, rozwoju obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych), zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego (gospodarki o obiegu zamkniętym, innowacji w zakresie technologii, produktów i usług, dostosowania przedsiębiorstw do standardów środowiskowych), rozwijania i integrowania systemów transportu zbiorowego, rozwoju transportu nisko- i bezemisyjnego (w tym elektromobilności), wykorzystania potencjału OZE, poprawy gospodarowania odpadami i oczyszczania ścieków. W dokumencie Śląsk zaliczony został do jednego z 4 obszarów strategicznej interwencji (OSI), a więc obszarów, które uwzględnione zostaną w krajowych i regionalnych strategiach i będą traktowane preferencyjnie.
Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dn. 16 lipca 2019 r.	Polityka Ekologiczna Państwa 2030 jest jedną z dziewięciu zintegrowanych strategii sektorowych, dedykowaną środowiskowym celom i priorytetom kraju. Dokument ten stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), z której zaczerpnięty został główny cel Polityki - rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców. Dla realizacji tego celu sformułowano 3 cele szczegółowe dotyczące poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska, a także łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do nich oraz zarządzania ryzykiem klęsk żywiołowych. Zawarte w Polityce kierunki interwencji odnoszą się do wszystkich komponentów środowiska, tj. powietrza, wód, powierzchni ziemi, w tym gleb, a także różnorodności biologicznej, krajobrazu i zasobów geologicznych oraz klimatu. Ponadto, w dokumencie ujęto także kwestie gospodarki leśnej, gospodarki odpadami i edukacji ekologicznej, wraz z kształtowaniem wzorców zrównoważonej konsumpcji.
Polityka Energetyczna Polski do 2040 r. Projekt z dn. 08.11.2019 r.	Polityka energetyczna Polski do 2040 r., dedykowana rozwojowi sektora paliwowo-energetycznego kraju, stanowi kontynuację Polityki energetycznej Polski do 2030 r., przyjętej w 2009 r. i jest kolejną z dziewięciu zintegrowanych strategii systemu zarządzania rozwojem kraju, wynikających z przyjętej w 2017 r. Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju. Dokument ten wyznacza cel polityki energetycznej państwa, którym jest bezpieczeństwo energetyczne, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych. Dla jego realizacji wyznaczono 8 kierunków i celów szczegółowych, dotyczących: optymalnego wykorzystania własnych surowców energetycznych, tak aby pokryć zapotrzebowanie na zasoby energetyczne, tj. węgiel kamienny, węgiel brunatny, ropę naftową, gaz ziemny i biomasę, rozbudowy infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej, w celu pokrycia zapotrzebowania na energię elektryczną (w tym udział 56-60% węgla w wytwarzaniu energii elektrycznej w 2030 r., energetyka jądrowa o mocy 6-9 GW w 2043 r.), dywersyfikacji dostaw i rozbudowy infrastruktury sieciowej gazu ziemnego, ropy naftowej oraz paliw ciekłych, rozwoju rynków energii dla zapewnienia ich konkurencyjności, wdrożenia energetyki jądrowej, w celu obniżenia emisyjności sektora energetycznego oraz zapewnienia bezpieczeństwa pracy systemu (w tym uruchomienie pierwszego bloku jądrowego o mocy 1-1,5 GW do 2033 r. oraz kolejnych pięciu do 2043 r.), rozwoju odnawialnych źródeł energii, w celu obniżenia emisyjności sektora energetycznego i dywersyfikacji struktury wytwarzania energii (w tym 21-23% OZE w finalnym zużyciu energii brutto w 2030 r.), rozwoju ciepłownictwa i kogeneracji, mających zapewnić powszechny dostęp do ciepła oraz niskoemisyjne wytwarzanie ciepła w całym kraju, a także poprawy efektywności energetycznej gospodarki, w celu zwiększenia konkurencyjności gospodarki (w tym 23% oszczędności energii pierwotnej vs. prognozy na 2030 r. z 2007 r.).
Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030. Dokument przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich 18 grudnia 2019 r., przekazany do Komisji Europejskiej 30 grudnia 2019 r.	KPEiK został przygotowany z myślą o ustanowieniu stabilnych ram będących sprzyjającym otoczeniem dla zrównoważonej, ekonomicznie efektywnej i sprawiedliwej transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej. Dokument prezentuje zintegrowane podejście do wdrażania pięciu wymiarów unii energetycznej, tj. bezpieczeństwa energetycznego, obniżenia emisyjności, efektywności energetycznej, wewnętrznego rynku energii oraz badań naukowych, innowacji i konkurencyjności. W odniesieniu do tych obszarów Plan przedstawia krajowe założenia i cele zawarte w obowiązujących krajowych strategiach rozwoju zatwierdzonych na poziomie rządowym oraz projektach dokumentów strategicznych znajdujących się na zaawansowanym etapie przygotowania. W aspekcie środowiskowym szczególne znaczenie mają zapisy w zakresie: ograniczenia emisji gazów cieplarnianych (CO_2 w sektorach non-ETS o 7% do 2030 r. w stosunku do 2005 r.) i zanieczyszczeń powietrza, adaptacji do zmian klimatu (w tym zwiększenia małej retencji wodnej i lesistości), zmniejszenia udziału węgla kamiennego i brunatnego w produkcji energii elektrycznej, wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii (21-23% w finalnym zużyciu energii brutto w 2030 r., 14% w transporcie, roczny wzrost w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie), poprawy efektywności energetycznej (o 23% do 2030 r., rozwoju ekologicznych i efektywnych systemów ciepłowniczych, produkcji ciepła w kogeneracji, inteligentnych sieci, funkcjonowania mechanizmów stymulujących oszczędność końcowego wykorzystania energii oraz zachowań pro oszczędnościowych, poprawy charakterystyki energetycznej budynków), rozwoju elektromobilności i paliw alternatywnych w transporcie, promowania transportu intermodalnego

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
	i kolejowego, a także rozwoju obszarów zrównoważonych energetycznie na poziomie lokalnym, wdrożenia energetyki jądrowej, ograniczania zjawiska ubóstwa energetycznego oraz rozwoju innowacji energetycznych.
Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030. Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dn. 29 października 2013 r.	SPA został opracowany dla uniknięcia kosztów wynikających z zaniechania działań na rzecz adaptacji oraz z myślą o ograniczeniu gospodarczych i społecznych ryzyk związanych ze zmianami klimatycznymi. Celem głównym Dokumentu jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. W związku z powyższym wskazano w nim cele i kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć w najbardziej wrażliwych sektorach i obszarach do roku 2020: gospodarce wodnej, rolnictwie, leśnictwie, energetyce, budownictwie, transporcie, gospodarce przestrzennej, w zakresie zdrowia oraz różnorodności biologicznej i obszarów prawnie chronionych, na obszarach górskich, w strefie wybrzeża i na obszarach zurbanizowanych. Obejmują one m.in. właściwe i zrównoważone wykorzystanie terenów, ochronę przestrzeni rolniczej i zasobów glebowych dużej wartości, gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodziami, suszą i deficytem wody, przywracanie i utrzymanie dobrego stanu wód, ekosystemów wodnych i od wody zależnych, wspieranie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, ochronę różnorodności biologicznej a w szczególności siedlisk wodno-błotnych, zwiększanie lesistości, zmniejszanie fragmentacji kompleksów leśnych, zwiększanie obszarów zieleni w miastach, rewitalizację przyrodniczą, w tym przywracanie zdegradowanym terenom zieleni i zbiornikom wodnym ich pierwotnych funkcji, a także ograniczanie skutków zdrowotnych stresu termicznego i nadzwyczajnych zdarzeń klimatycznych.
Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030). Dokument Ministerstwa Środowiska z 2015 r.	Krajowy Program Ochrony Powietrza jest średniookresowym dokumentem planistycznym, stanowiącym element spójnego systemu zarządzania wraz ze Strategią „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.” przyjętą w 2014 r. Celem głównym KPOP jest poprawa jakości życia mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej, szczególnie ochrona ich zdrowia i warunków życia, z uwzględnieniem ochrony środowiska, z jednoczesnym zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Dla realizacji tego celu określono 2 cele szczegółowe dotyczące osiągnięcia w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w Dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM2,5 także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia, jak również osiągnięcia w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego. Działania naprawcze mające skutkować poprawą jakości powietrza w pierwszej kolejności powinny dotyczyć osiągnięcia poziomów dopuszczalnych dla pyłu PM10 i PM2,5 oraz poziomów docelowych dla B(a)P oraz substancji takich jak NO2 oraz O3. Cele i kierunki działań, wyznaczone w tym Programie o charakterze strategicznym, powinny zostać uwzględnione przede wszystkim w lokalnych programach ochrony powietrza. Ponadto, wnioski i zalecania KPOP powinny zostać uwzględnione we wszystkich dokumentach strategicznych i wykonawczych, dotyczących tematyki środowiska lub mających na nią wpływ, na wszystkich szczeblach zarządzania.
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku. Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 24 września 2019 r.	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu należy do zintegrowanych strategii sektorowych, a głównym celem zawartej w strategii polityki transportowej jest zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego. Realizacja tego celu związana jest z wdrażaniem 6 kierunków interwencji: 1) budową zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce; 2) poprawą sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym; 3) zmianą w indywidualnej i zbiorowej mobilności; 4) poprawą bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów; 5) ograniczaniem negatywnego wpływu transportu na środowisko; 6) poprawą efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe. W aspekcie środowiskowym istotne są zapisy Strategii dotyczące: wzmocnienia roli transportu kolejowego i transportu wodnego śródlądowego, rozwoju transportu intermodalnego i ograniczenia negatywnego wpływu transportu na środowisko (promowanie pojazdów ekologicznie czystych i energooszczędnych, optymalizacja przepływu potoków ruchu, ograniczanie kongestii, wydzielenie stref o niskiej emisji), rozwój transportu publicznego, rozwój transportu rowerowego.

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030. Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r.	Celem głównym Strategii jest rozwój gospodarczy wsi umożliwiający trwały wzrost dochodów jej mieszkańców przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego, społecznego i terytorialnego oraz poprawie stanu środowiska naturalnego. Dla jego realizacji wskazano trzy cele szczegółowe: 1) zwiększenie opłacalności produkcji rolnej i rybackiej; 2) poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska; 3) rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa. W ramach celów wskazano liczne kierunki interwencji dotyczące zróżnicowanych zagadnień środowiskowych, takich jak: jakości i bezpieczeństwa żywności, rozwoju innowacji, gospodarki o obiegu zamkniętym i biogospodarki, gospodarki odpadami, zwiększenia wykorzystania OZE, rewitalizacji i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu, zrównoważonemu gospodarowaniu i ochronie zasobów środowiska (ładu przestrzennego, gleb, zasobów wodnych, powietrza, bioróżnorodności) oraz adaptacji do zmian klimatu i przeciwdziałaniu tym zmianom.

8. Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji zapisów dokumentu

Projekt Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035 wyznacza cele, kierunki interwencji i działania, które są zadaniami zarówno o charakterze inwestycyjnym i nie inwestycyjnym, które ujmują ogół potrzeb wynikających z rozwoju społeczno-gospodarczego oraz rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i technicznej, społecznej, funkcjonalno-przestrzennej itp.

Niektóre zadania wyznaczone w projekcie Strategii mogą kwalifikować się jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z Rozporządzeniem z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839 z późn. zm.), dla których konieczne może być przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko na zasadach określonych w Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 z późn. zm.). W ramach powyższej procedury prowadzona będzie wówczas szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ocena oddziaływania na środowisko na etapie sporządzenia niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko jest utrudniona, a czasami wręcz niemożliwa. Strategia zawiera zadania zgłoszone przez Gminę. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne i problematyczne. Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu *Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035* na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie bezpośrednie (B) pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (Sk), stałe/długoterminowe (S), chwilowe/krótkoterminowe (Ch), pozytywne, negatywne i neutralne na powierzchnię ziemi i krajobraz, wody, różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, formy ochrony przyrody, zasoby naturalne, powietrze atmosferyczne i klimat, klimat akustyczny, krajobraz kulturowy i zabytki, ludzi i dobra materialne wykorzystując metodę macierzy interakcji.

W przypadku omawianego terenu istnieje niewielkie prawdopodobieństwo bezpośredniego lub pośredniego ryzyka oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo. Należy jednak nadmienić, iż stopień, zakres oraz skutek oddziaływania (negatywny, pozytywny, neutralny) będzie mógł zostać oceniony z chwilą ustalenia dokładnego zakresu oraz rodzaju prowadzonych przedsięwzięć. W zależności od ich

rodzaju może zostać nałożony obowiązkiem przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która może zakończyć się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub odmową jej wydania, z uwagi na znaczne negatywne oddziaływania.

Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035 jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Strategia określa jedynie konieczność ich realizacji w celu poprawy jakości różnych komponentów funkcjonowania Gminy oraz wdrażania zaleceń dokumentów wyższego szczebla. W związku z powyższym, efekty poszczególnych zadań mogą być przewidziane tylko w ograniczonym zakresie. Należy mieć na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035 przewiduje szereg działań edukacyjno-promocyjnych. Wyznaczone działania edukacyjne mają głównie charakter organizacyjny i informacyjny. Potrzeba prowadzenia ciągłej edukacji szczególnie z zakresu ekologii społeczeństwa wynika z ciągle zmieniających się przepisów ochrony środowiska oraz powstawania nowych zagrożeń i problemów przyrodniczych. Edukacja jest elementem wspierającym - opisuje, informuje i wyjaśnia zagadnienia, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia założonego efektu ekologicznego i spełnienia odpowiednich standardów ochrony środowiska. Dlatego większość wyznaczonych zadań z zakresu edukacji odznacza się pośrednim, stałym i pozytywnym wpływem na poszczególne komponenty ochrony środowiska, stąd zrezygnowano w dalszej części z interpretacji tego zagadnienia w ramach poszczególnych grup oddziaływań. Podobna sytuacja dotyczy działań polegających na aktualizacji dokumentów planistycznych (studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) o zapisy sprzyjające osiągnięciu lepszych standardów środowiskowych.

Poniższa tabela przedstawia ocenę i analizę oddziaływania na poszczególne elementy środowiska działań zaplanowanych do realizacji w ramach projektu *Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035.*

LEGENDA:

	Potencjalne pozytywne oddziaływanie
	Potencjalne neutralne oddziaływanie
	Potencjalne negatywne oddziaływanie

B	Bezpośrednie
P	Pośrednie
S	Stałe
Ch	Chwilowe
W	Wtórne
Sk	Skumulowane

Tabela 27. Ocena oddziaływania na środowisko kierunków działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
SFERA SPOŁECZNA														
Cel strategiczny 1. Wzmacnianie kapitału społecznego i poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Olszanka.														
Kierunek działania 1.1. Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców.														
1. Wsparcie dla rodzin, dzieci i młodzieży														
1.	Organizacja lub wspieranie działań edukacyjnych, profilaktycznych i sportowych, służących zdrowiu psychicznemu i fizycznemu dzieci i młodzieży (np. spektakle, wyjazdy).			B; S										
2.	Dostosowanie świetlic wiejskich do pełnienia funkcji wielofunkcyjnych, tj. miejsc spotkań, małych warsztatów oraz punktów opieki popołudniowej.			B; S										
3.	Stała oferta wsparcia dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, w tym przeciwdziałanie przemocy.			B; S										
4.	Gminna wyprawka dla nowo narodzonych dzieci.			B; S										
5.	Programy wspierające rozwój talentów, umiejętności dzieci, młodzieży i dorosłych			B; S										

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
2. Aktywna polityka senioralna i wsparcie osób starszych														
6.	Tworzenie oferty usług opiekuńczych, zdrowotnych i profilaktycznych.			B; S										
7.	Wsparcie w zakresie utrzymania zdrowia, sprawności, bezpieczeństwa, aktywności społecznej, edukacji, samodzielności oraz integracji międzypokoleniowej.			B; S										
8.	Animacja wolontariatu sąsiedzkiego oferującego pomoc w codziennych czynnościach (np. dowóz zakupów, proste prace domowe).			B; S										
3. Integracja i wsparcie osób z niepełnosprawnościami														
9.	Działania animacyjno – integracyjne w sferze kulturalno-społecznej, zawodowej i edukacyjnej.			B; S										
10.	Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami, w szczególności z niepełnosprawnością ruchową			B; S					B; Ch					
4. Kompleksowe poradnictwo i pomoc specjalistyczna														
11.	Oferta wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego dla wszystkich mieszkańców.			B; S										

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
12.	Organizacja cyklicznych "dni porad społecznych" z wizytami specjalistów (prawnik, psycholog, doradca rodzinny) w sołectwach			B; S										
5. Wzmacnianie struktur pomocy i aktywizacja społeczna														
13.	Realizacja programów przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu.			B; S										
14.	Działania aktywizacyjne i integracyjne dla rodzin oraz osób samotnie wychowujących dzieci.			B; S										
15.	Wzmacnianie infrastrukturalne jednostek gminnych (GOPS, GOKIS) odpowiedzialnych za politykę społeczną i kulturalną.			B; S										
16.	Zachęcanie organizacji pozarządowych do pozyskiwania zewnętrznych środków na działania społeczne.			B; S										
Kierunek działania 1.2. Wzmacnianie spójności społecznej														
1. Współpraca zewnętrzna i partnerska														
17.	Aktywna kooperacja z samorządami Subregionu Brzeskiego w celu realizacji wspólnych przedsięwzięć rozwojowych.			B; S										
18.	Rozwój współpracy międzynarodowej poprzez partnerstwa z zagranicznymi gminami, przy aktywnym zaangażowaniu mieszkańców i organizacji pozarządowych			B; S										

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
2. Budowanie kapitału społecznego i integracja														
19.	Wspieranie aktywności i zaangażowania mieszkańców we współdecydowanie o polityce gminy.			B; S										
20.	Działania wzmacniające więzi społeczne i budujące poczucie przynależności lokalnej (m.in. poprzez pikniki, festyny, letnie kino, festiwale potraw, akcje sąsiedzkie i konkursy).			B; S										
21.	Programy integracji nowych mieszkańców, np. pakiet powitalny czy spotkania adaptacyjne.			B; S										
22.	Podejmowanie inicjatyw budujących dialog społeczny pomiędzy sołectwami, skierowanych do mieszkańców i rad sołeckich			B; S										
3. Aktywizacja społeczności lokalnej														
23.	Animowanie i wspieranie lokalnych inicjatyw obywatelskich.			B; S										
24.	Organizacja i upowszechnianie aktywności wolontariackiej, w tym wolontariatu międzypokoleniowego.			B; S										
25.	Aktywizacja organizacji pozarządowych do działań prospołecznych			B; S										
4. Wsparcie infrastruktury społecznej i kultury														

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
26.	Działania ukierunkowane na poprawę dostępności do placówek opieki nad dziećmi, zwłaszcza żłobkowej.			B; S										
27.	Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości lokalnej.			B; S										
28.	Wspieranie działań z zakresu rewitalizacji, z uwzględnieniem jej społecznego aspektu			B; S										
Kierunek działania 1.3. Rozwój oferty spędzania wolnego czasu														
1. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i sportowej														
29.	Modernizacja, rozbudowa i budowa bezpiecznej infrastruktury, w tym placów zabaw, boisk, terenów rekreacyjnych oraz plenerowych siłowni w sołectwach.			B; Ch B; S	B; S	B; Ch	B; Ch		B; Ch	B; Ch	B; S	B; Ch		
30.	Tworzenie ścieżek spacerowych i rowerowych wzdłuż dróg i miedz, łączących sołectwa			B; Ch B; S	B; S	B; Ch	B; Ch B; S	W; S	B; Ch B; S	B; Ch	B; S	B; Ch		
2. Organizacja życia sportowego i rekreacyjnego														
31.	Organizacja przedsięwzięć sportowych i rekreacyjnych (np. rajdy rowerowe, turnieje sportowe).			B; S										
32.	Rozwój cyklicznej oferty zajęć sportowych dla różnych grup wiekowych (np. fitness, gimnastyka dla seniorów, szkółki piłkarskie dla dzieci).			B; S										

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
3. Animacja kulturalna i integracja społeczności														
33.	Organizacja cyklicznych wydarzeń integracyjnych angażujących różne pokolenia, takich jak festyny, pikniki rodzinne czy wieczory filmowe.			B; S										
34.	Prowadzenie warsztatów artystycznych i rękodzielniczych (plastycznych, kulinarnych, muzycznych) wzmacniających lokalne tradycje i rozwijających pasje.			B; S										
35.	Wzmacnianie roli Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu oraz bibliotek jako centrów oferty czasu wolnego.			B; S										
4. Wspieranie aktywności obywatelskiej i międzypokoleniowej														
36.	Adaptacja świetlic wiejskich na wielofunkcyjne centra życia lokalnego (miejsce spotkań, warsztatów, zajęć).			B; S										
37.	Kształtowanie oferty międzypokoleniowej, np. wspólne projekty seniorów i młodzieży (kroniki lokalne, warsztaty komputerowe).			B; S										
38.	Wspieranie organizacji pozarządowych realizujących zadania w zakresie sportu, rekreacji oraz kultury			B; S										
5. Strategiczne wykorzystanie dziedzictwa														

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
39.	Opracowanie strategii wykorzystania dziedzictwa kulturowego, w tym skatalogowanie zasobów i opracowanie oferty produktów oraz usług turystycznych			B; S										
Kierunek działania 1.4. Rozwój społeczeństwa informacyjnego														
1. Rozwój cyfrowych usług publicznych i e-administracji														
40.	Utworzenie cyfrowej platformy gminnej do zgłaszania problemów, prowadzenia konsultacji społecznych i rezerwacji usług publicznych.			B; S										
41.	Stałe rozszerzanie pakietu spraw, które można załatwić przez Internet.			B; S										
42.	Poprawa przejrzystości i dopracowanie sprawnego systemu informacji na stronie internetowej Urzędu Gminy i podległych mu placówek (oferta gminy, aktualne wydarzenia).			B; S										
2. Edukacja cyfrowa i wsparcie mieszkańców														
43.	Prowadzenie szkoleń dla mieszkańców z obsługi e-usług publicznych (np. ePUAP, e-recepta), e-administracji oraz			B; S										

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
	bezpieczeństwa cyfrowego, organizowanych m.in. w świetlicach wiejskich.													
44.	Wyposażenie świetlic wiejskich w sprzęt komputerowy i szybki internet (cyfrowe świetlice) do celów szkoleniowych, edukacji zdalnej i kursów dla seniorów			B; S										
3. Wzmacnianie kompetencji cyfrowych urzędu i nowe formy pracy														
45.	Szkolenia dla pracowników Urzędu Gminy z zakresu korzystania z nowoczesnych narzędzi cyfrowych oraz cybebezpieczeństwa.			B; S										
46.	Tworzenie w świetlicach wspólnych przestrzeni do pracy zdalnej (coworking), umożliwiających łączenie życia w gminie z pracą online.			B; S										
4. Cyfryzacja dziedzictwa i promocja oferty														
47.	Utworzenie cyfrowego archiwum dziedzictwa gminy (zdjęcia, dokumenty, nagrania historii mówionej).			B; S										
48.	Digitalizacja zasobów bibliotecznych i kulturalnych.			B; S										
49.	Skuteczna promocja online oferty zajęć sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych, skierowanej szczególnie do seniorów i osób z niepełnosprawnościami			B; S										
Kierunek działania 1.5. Wspieranie rozwoju edukacji formalnej i nieformalnej														

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
1. Inwestycje i modernizacja infrastruktury oświatowej														
50.	Modernizacji i termomodernizacji wymagających tego placówek oświatowych.			B; Ch B; S		B; Ch	W; S	W; S	B; Ch			B; Ch B; S		
51.	Doposażenia oraz modernizacji sal lekcyjnych, pracowni specjalistycznych i boisk przyszkolnych.			B; S										
52.	Dostosowania obiektów edukacyjnych do potrzeb dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami			B; S										
2. Wsparcie dla uczniów o zróżnicowanych potrzebach														
53.	Wzmocnienia segmentu edukacji w zakresie pracy z dziećmi posiadającymi orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.			B; S										
54.	Zagwarantowania kompleksowego wsparcia dla dzieci i młodzieży o szczególnych potrzebach edukacyjnych.			B; S										
55.	Wspierania edukacji dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionej, m.in. poprzez programy stypendialne i grantowe.			B; S										
3. Rozwój oferty edukacyjnej i pozalekcyjnej														
56.	Wzmocnienia konkurencyjności i podnoszenia jakości oferty edukacyjnej.			B; S										
57.	Rozszerzenia pakietu zajęć uzupełniających i pozalekcyjnych.			B; S										

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
58.	Organizacji wyjazdów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży (do muzeów, parków nauki).			B; S										
59.	Prowadzenia działań z zakresu edukacji regionalnej (lekcje terenowe w pałacach, kościołach i przy zabytkach).			B; S										
4. Kształcenie ustawiczne i edukacja dorosłych														
60.	Tworzenia przestrzeni i możliwości dla realizacji idei uczenia się przez całe życie (np. Uniwersytet Ludowy).			B; S										
61.	Organizacji warsztatów, kursów i szkoleń dla dorosłych (kompetencje cyfrowe, językowe, przedsiębiorczość).			B; S										
62.	Stałego rozszerzania możliwości świetlic wiejskich w zakresie aktywizacji mieszkańców poprzez edukację nieformalną.			B; S										
63.	Tworzenia przestrzeni i możliwości dla realizacji idei uczenia się przez całe życie (np. Uniwersytet Ludowy).			B; S										
5. Wsparcie systemowe i logistyczne														
64.	Poprawy dostępności komunikacji publicznej w zakresie dojazdu uczniów do placówek oświaty poza gminą.			B; S										
SFERA GOSPODARCZA														
Cel strategiczny 2. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Olszanka.														

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
Kierunek działania 2.1. Wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców.														
1. Wsparcie przedsiębiorczości i rozwoju biznesu														
65.	Realizacja warsztatów i doradztwa dla osób chcących otworzyć mały biznes (w tym gospodarstwa agroturystyczne i usługi mobilne).			B; S										
66.	Tworzenie zachęt i sprzyjanie rozwojowi nowych, lokalnych przedsiębiorców.			B; S										
67.	Utworzenie miejsc spotkań biznesowych oraz działania na rzecz sieciowania (networking) lokalnego biznesu			B; S										
2. Rozwój i promocja turystyki oraz lokalnych produktów														
68.	Wsparcie rozwoju turystyki wiejskiej i agroturystyki (w formie doradztwa czy promocji).			B; S										
69.	Certyfikacja i promocja lokalnych wyrobów kulinarnych, rzemiosła oraz usług turystycznych.			B; S										
70.	Stworzenie i promocja wspólnej marki dla lokalnych produktów (np. „Smaki Olszanki”).			B; S										
71.	Promocja lokalnych produktów i usług na targach oraz w Internecie			B; S										

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
3. Szkolenia i aktywizacja zawodowa														
72.	Realizacja szkoleń branżowych (np. dla rolników: ekologiczna uprawa, przetwórstwo; dla rzemieślników: sprzedaż online).			B; S										
73.	Wdrożenie programu „Rękodzieło i tradycja” – warsztaty umożliwiające seniorom zarobkowanie na swoich umiejętnościach (haft, szydełkowanie, wikliniarstwo).			B; S										
74.	Wspieranie i promocja pracy zdalnej jako atrakcyjnej alternatywy dla dojazdów do miast			B; S										
4. Promocja i komunikacja														
75.	Utworzenie dedykowanej strony internetowej lub grupy "Gospodarcza Olszanka" oferującej darmową promocję lokalnych usług i produktów			B; S										
Kierunek działania 2.2. Rozbudowa potencjału infrastruktury rozwoju gospodarczego gminy Olszanka														
1. Rozwój infrastruktury technicznej i inwestycyjnej														
76.	Przygotowanie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych, w szczególności przy węźle autostradowym Brzeg w miejscowości Przylesie, poprzez doprowadzenie niezbędnej infrastruktury: wodociągowej, kanalizacyjnej oraz oświetleniowej wzdłuż drogi dojazdowej.			B; Ch W; S	B; S	B; Ch	B; Ch		B; Ch	B; Ch	B; Ch	B; Ch		

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
77.	Rozbudowa infrastruktury teleinformatycznej i energetycznej w celu zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej gminy			B; S			B; Ch	W; S	B; Ch					
2. Rozwój transportu i dostępności														
78.	Rozwój lokalnego transportu publicznego, dopasowanego do zbiorowych potrzeb mieszkańców.			B; S										
79.	Współpraca z powiatem w celu poprawy połączeń komunikacyjnych do Oławy i Brzegu.			B; S										
80.	Usprawnienie dojazdów do terenów produkcyjnych i rolniczych poprzez budowę lub przebudowę dróg.			B; Ch B; S	B; S	B; Ch	B; Ch B; S	W; S	B; Ch B; S	B; Ch B; S	B; S	B; Ch B; S	W; S	
3. Wsparcie lokalnej przedsiębiorczości i pracy														
81.	Prowadzenie aktywnej gminnej polityki proinwestycyjnej.			B; S										
82.	Adaptacja nieużytkowanych budynków na warsztaty rzemieślnicze lub mini-pracownie dla lokalnych wytwórców (stolarzy, krawcowych, producentów żywności).			B; S					B; Ch			P; S		
83.	Rozwój punktów coworkingowych w świetlicach wiejskich, przeznaczonych do pracy zdalnej			B; S				W; S						
SFERA PRZESTRZENNO – ŚRODOWISKOWA														
Cel strategiczny 3. Zrównoważony rozwój przestrzenny i środowiskowy, wzmacniający odporność gminy na zmiany klimatu.														

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
Kierunek działania 3.1. Zrównoważony rozwój przestrzenny i rewitalizacja														
1. Planowanie i zarządzanie przestrzenne														
84.	Efektywne planowanie przestrzenne i zintegrowany rozwój funkcjonalno-przestrzenny.			P; S										
85.	Kształtowanie harmonijnej struktury osadniczej i ładu przestrzennego.			P; S										
86.	Opracowanie i uchwalenie planu ogólnego gminy.			P; S										
87.	Stała aktualizacja, opracowanie i uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP) dla kluczowych obszarów			P; S										
2. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych														
88.	Rewitalizacja zdegradowanych obszarów wyznaczonych w Gminnym Programie Rewitalizacji.		P; S	B; Ch B; S	B; Ch B; S	B; Ch B; S	B; Ch B; S	W; S	B; Ch P; S	B; Ch B; S		B; Ch B; S		
89.	Rewitalizacja zdegradowanych obszarów popegeerowskich (PGR).		P; S	B; Ch B; S	B; Ch B; S	B; Ch B; S	B; Ch B; S	W; S	B; Ch P; S	B; Ch B; S		B; Ch B; S		
90.	Modernizacja pozostałych obiektów gminnych z przeznaczeniem na cele społeczne i kulturalne.			B; Ch B; S		B; Ch	B; Ch		B; Ch	B; Ch		B; S		

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
3. Kształtowanie przestrzeni publicznych														
91.	Rewitalizacja centrów sołectw i przestrzeni publicznych (skwery, place, parki).		P; S	B; Ch B; S	B; Ch B; S	B; Ch B; S	B; Ch B; S	W; S	B; Ch P; S	B; Ch B; S		B; Ch B; S		
92.	Poprawa estetyki przestrzeni publicznych.			B; Ch								B; S		
93.	Doposażenie przestrzeni w obiekty małej architektury.			B; S										
94.	Realizacja zadań z zakresu małej retencji i zazieleniania.		P; S	B; Ch B; S	B; Ch B; S	B; Ch B; S	B; Ch B; S	W; S	B; Ch P; S	B; Ch B; S		B; Ch B; S		
95.	Estetyzacja przestrzeni publicznych.			B; Ch B; S										
Kierunek działania 3.2. Nowoczesna i dostępna infrastruktura techniczna														
1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej														
96.	Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej, wodno-kanalizacyjnej i energetycznej.			B; Ch B; S	B; Ch B; S	B; Ch B; S	B; Ch B; S	W; S	B; Ch	B; Ch B; S	B; Ch	B; Ch	W; S	
97.	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej.			B; Ch B; S	B; Ch B; S	B; Ch B; S	B; Ch		B; Ch	B; Ch B; S	B; Ch	B; Ch		

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
98.	Wdrożenie systemu monitoringu ciśnienia i jakości wody w sieci wodociągowej.			B; S										
99.	Rozwój sieci gazowej średniego i niskiego ciśnienia.			B; Ch B; S	B; Ch B; S	B; Ch B; S	B; Ch		B; Ch	B; Ch B; S	B; Ch	B; Ch		
100.	Rozwój infrastruktury kanalizacyjnej.			B; Ch B; S	B; Ch B; S	B; Ch B; S	B; Ch		B; Ch	B; Ch B; S	B; Ch	B; Ch		
101.	Dostosowanie infrastruktury technicznej (sieci wodno-kanalizacyjnej, oświetlenia) do potrzeb nowych osiedli i wzrastającej liczby mieszkańców			W; S	W; S	W; S				W; S		W; S		
2. Gospodarka odpadami i ekologia														
102.	Modernizacja i rozbudowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK).			P; S	B; Ch	B; Ch B; S				B; Ch B; S	B; Ch B; S	W; S		
103.	Podnoszenie odporności technicznej i funkcjonalnej infrastruktury na ekstremalne zjawiska pogodowe			W; S	W; S	W; S				W; S	W; S	W; S		
3. Infrastruktura drogowa i transport														
104.	Rozwój infrastruktury drogowej i okołodrogowej (chodniki, oświetlenie, przejścia dla pieszych).			B; Ch B; S	B; Ch B; S	B; Ch B; S	B; Ch B; S	W; S	B; Ch	B; Ch B; S	B; Ch	B; Ch	W; S	

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
105.	Poprawa przejezdności dróg gruntowych.			B; S					P; S					
106.	Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych w zakresie transportu			B; S			W; S	W; S	W; S					
4. Infrastruktura społeczna i rekreacyjna														
107.	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej (w tym świetlic wiejskich) oraz budynków mieszkalnych będących w zasobie gminy.			B; Ch B; S		B; Ch	P; Ch B; S	W; S	B; Ch	B; Ch		B; Ch B; S	W; S	
108.	Inwestycje w infrastrukturę rekreacyjną, np. miasteczka rowerowe, pumptracki, skateparki, nowe place zabaw.			B; Ch B; S	B; S	B; Ch	B; Ch		B; Ch	B; Ch	B; S	B; Ch		
109.	Budowa i modernizacja boisk sportowych.			B; Ch B; S	B; S	B; Ch	B; Ch		B; Ch	B; Ch	B; S	B; Ch		
110.	Budowa ścieżek rowerowych łączących poszczególne miejscowości gminy.			B; Ch B; S	B; S	B; Ch	B; Ch B; S	W; S	B; Ch B; S	B; Ch	B; S	B; Ch	W; S	
111.	Modernizacja i dostosowywanie przestrzeni publicznych do aktualnych potrzeb społecznych.			B; Ch B; S			B; Ch		B; Ch	B; Ch		B; S		
112.	Dążenie do zwiększenia dostępności obiektów użyteczności publicznej poprzez likwidację barier architektonicznych			B; Ch B; S					B; Ch					

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
5. Rozwój mieszkalnictwa														
113.	Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa komunalnego			B; S										
Kierunek działania 3.3. Ochrona środowiska i zapewnienie bezpieczeństwa publicznego														
Gospodarka wodna i ochrona przed zagrożeniami														
114.	Realizacja zadań przyczyniających się do zahamowania wzrostu ryzyka powodziowego oraz poprawy systemu zarządzania tym ryzykiem.			W; S	W; S	W; S				W; S	W; S	W; S		W; S
115.	Działania ochronne i renaturyzacyjne na rzecz cieków wodnych na terenie gminy.		W; S	P; S		B; Ch B; S				B; S				
116.	Realizacja zadań przeciwdziałających skutkom suszy (zarządzanie zasobami wodnymi, zwiększanie retencji, działania informacyjne i edukacyjne).		W; S	W; S	W; S	W; S	W; S	W; S		W; S	W; S			
117.	Rozbudowa stacji uzdatniania wody poprzez zabudowę nowych studni głębinowych.			B; S		B; Ch	B; Ch		B; Ch	B; Ch				
118.	Rozbudowa systemów ostrzegania i monitoringu (przeciwpowodziowego, pożarowego).			W; S										W; S
119.	Wsparcie OSP w zakresie doposażenia i modernizacji obiektów			B; S										

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
Adaptacja do zmian klimatu i ochrona przyrody														
120.	Opracowanie i wdrożenie Gminnego Programu Adaptacji do Zmian Klimatu.			B; S										
121.	Prowadzenie działań adaptacyjnych i prewencyjnych wobec zagrożeń klimatycznych.			B; S										
122.	Ochrona zasobów przyrodniczych, bioróżnorodności oraz obszarów chronionych i cennych przyrodniczo.	B; S	B; S	P; S	B; S	B; S	P; S					B; S		
123.	Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury (nasadzenia drzew, parki kieszonkowe, mała retencja).			B; Ch B; S	B; Ch B; S	B; Ch B; S	B; Ch B; S		B; Ch B; S	B; Ch B; S	W; S	B; Ch B; S		
124.	Rozwój terenów zielonych			B; Ch B; S	B; Ch B; S	B; Ch B; S	B; Ch B; S		B; Ch B; S	B; Ch B; S	W; S	B; Ch B; S		
Energetyka i transformacja proklimatyczna														
125.	Zwiększenie wykorzystania OZE (w szczególności fotowoltaiki) w budynkach użyteczności publicznej.			B; S		B; Ch	B; S	W; S	B; Ch					
126.	Zwiększenie udziału OZE w systemach ciepłowniczych i chłodniczych.			B; S			B; S	W; S						

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
127.	Promocja OZE oraz informowanie mieszkańców o programach grantowych dotyczących zamiany źródeł energii.			B; S										
128.	Podnoszenie efektywności energetycznej.			B; Ch B; S		B; Ch	B; Ch B; S	W; S	B; Ch				W; S	
129.	Ograniczenie niskiej emisji i spalania niskiej jakości paliw.			B; S			B; S	W; S					W; S	
130.	Wykorzystanie kogeneracji oraz wdrożenie założeń Gospodarki Obiegu Zamkniętego.			B; S									W; S	
131.	Proekologiczna transformacja energetyki			B; S										
Gospodarka odpadami i rekultywacja														
132.	Poprawa efektywności systemu gospodarowania odpadami.			B; S										
133.	Likwidacja wyrobów zawierających azbest i rekultywacja "dzikich wysypisk".			B; S										
Zrównoważony rozwój przestrzenny i transport														
134.	Zapewnienie ładu przestrzennego i rozwoju sprzyjającego spokojnej strukturze osiedlania.			B; S										
135.	Budowa sieci utwardzonych dróg rowerowych łączących sołectwa.			B; Ch B; S	B; S	B; Ch	B; Ch B; S	W; S	B; Ch B; S	B; Ch			W; S	

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
136.	Modernizacja najbardziej niebezpiecznych skrzyżowań i doświetlenie przejść dla pieszych.			B; S										
137.	Wdrożenie systemu „zastępczego transportu gminnego” dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami			B; S										
Edukacja i bezpieczeństwo														
138.	Działania w zakresie wzmocnienia gotowości obronnej, ochrony ludności i zarządzania kryzysowego gminy.			B; S										
139.	Prowadzenie działań z zakresu edukacji ekologicznej wśród mieszkańców.		W; S	B; S	W; S	W; S	W; S	W; S						
140.	Zapewnienie bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego.		W; S	B; S			W; S	W; S						
141.	Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska		W; S	B; S			W; S	W; S						

Tabela 28. Opis oddziaływania kierunków działań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035

Działanie	Oddziaływanie
• Organizacja lub wspieranie działań edukacyjnych, profilaktycznych i sportowych, służących zdrowiu psychicznemu i fizycznemu dzieci i młodzieży (np. spektakle, wyjazdy); • Dostosowanie świetlic wiejskich do pełnienia funkcji wielofunkcyjnych, tj. miejsc spotkań, małych warsztatów oraz punktów opieki popołudniowej; • Stała oferta wsparcia dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, w tym przeciwdziałanie przemocy; • Gminna wyprawka dla nowo narodzonych dzieci; • Programy wspierające rozwój talentów, umiejętności dzieci, młodzieży i dorosłych • Tworzenie oferty usług opiekuńczych, zdrowotnych i profilaktycznych; • Wsparcie w zakresie utrzymania zdrowia, sprawności, bezpieczeństwa, aktywności społecznej, edukacji, samodzielności oraz integracji międzypokoleniowej; • Animacja wolontariatu sąsiedzkiego oferującego pomoc w codziennych czynnościach (np. dowóz zakupów, proste prace domowe); • Działania animacyjno – integracyjne w sferze kulturalno-społecznej, zawodowej i edukacyjnej; • Oferta wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego dla wszystkich mieszkańców; • Organizacja cyklicznych "dni porad społecznych" z wizytami specjalistów (prawnik, psycholog, doradca rodzinny) w sołectwach; • Realizacja programów przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu; • Działania aktywizacyjne i integracyjne dla rodzin oraz osób samotnie wychowujących dzieci; • Wzmacnianie infrastrukturalne jednostek gminnych (GOPS, GOKIS) odpowiedzialnych za politykę społeczną i kulturalną; • Zachęcanie organizacji pozarządowych do pozyskiwania zewnętrznych środków na działania społeczne; • Aktywna kooperacja z samorządami Subregionu Brzeskiego w celu realizacji wspólnych przedsięwzięć rozwojowych; • Rozwój współpracy międzynarodowej poprzez partnerstwa z zagranicznymi gminami, przy aktywnym zaangażowaniu mieszkańców i organizacji pozarządowych;	Realizacja zadań nie będzie związana z ingerencją w środowisko naturalne i ograniczać się do sfery organizacyjnej, administracyjnej i promocyjnej – polegających m.in. na udzielaniu doradztwa, tworzeniu programów wsparcia, udostępnianiu infrastruktury biurowej czy wprowadzaniu ulg podatkowych lub preferencji lokalowych dla nowych inwestorów. W przypadku powstania nowych obiektów gospodarczych lub zagospodarowania terenów pod działalność produkcyjną czy usługową, inwestycje te będą musiały być realizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa budowlanego i ochrony środowiska – w tym z ewentualną oceną oddziaływania na środowisko, jeśli przekroczone zostaną progi ustawowe. Działania te będą też mogły uwzględniać lokalne uwarunkowania środowiskowe i przestrzenne, np. poprzez lokalizowanie inwestycji na terenach już przekształconych lub objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Działanie	Oddziaływanie
• Wspieranie aktywności i zaangażowania mieszkańców we współdecydowanie o polityce gminy; • Działania wzmacniające więzi społeczne i budujące poczucie przynależności lokalnej (m.in. poprzez pikniki, festyny, letnie kino, festiwale potraw, akcje sąsiedzkie i konkursy); • Programy integracji nowych mieszkańców, np. pakiet powitalny czy spotkania adaptacyjne; • Podejmowanie inicjatyw budujących dialog społeczny pomiędzy sołectwami, skierowanych do mieszkańców i rad sołeckich; • Animowanie i wspieranie lokalnych inicjatyw obywatelskich; • Organizacja i upowszechnianie aktywności wolontariackiej, w tym wolontariatu międzypokoleniowego; • Aktywizacja organizacji pozarządowych do działań prospołecznych; • Działania ukierunkowane na poprawę dostępności do placówek opieki nad dziećmi, zwłaszcza żłobkowej. • Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości lokalnej. • Wspieranie działań z zakresu rewitalizacji, z uwzględnieniem jej społecznego aspektu • Organizacja przedsięwzięć sportowych i rekreacyjnych (np. rajdy rowerowe, turnieje sportowe); • Rozwój cyklicznej oferty zajęć sportowych dla różnych grup wiekowych (np. fitness, gimnastyka dla seniorów, szkółki piłkarskie dla dzieci); • Organizacja cyklicznych wydarzeń integracyjnych angażujących różne pokolenia, takich jak festyny, pikniki rodzinne czy wieczory filmowe; • Prowadzenie warsztatów artystycznych i rękodzielniczych (plastycznych, kulinarnych, muzycznych) wzmacniających lokalne tradycje i rozwijających pasje; • Wzmacnianie roli Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu oraz bibliotek jako centrów oferty czasu wolnego; • Adaptacja świetlic wiejskich na wielofunkcyjne centra życia lokalnego (miejsce spotkań, warsztatów, zajęć); • Kształtowanie oferty międzypokoleniowej, np. wspólne projekty seniorów i młodzieży (kroniki lokalne, warsztaty komputerowe);	

Działanie	Oddziaływanie
• Wspieranie organizacji pozarządowych realizujących zadania w zakresie sportu, rekreacji oraz kultury; • Opracowanie strategii wykorzystania dziedzictwa kulturowego, w tym skatalogowanie zasobów i opracowanie oferty produktów oraz usług turystycznych; • Utworzenie cyfrowej platformy gminnej do zgłaszania problemów, prowadzenia konsultacji społecznych i rezerwacji usług publicznych; • Stałe rozszerzanie pakietu spraw, które można załatwić przez Internet; • Poprawa przejrzystości i dopracowanie sprawnego systemu informacji na stronie internetowej Urzędu Gminy i podległych mu placówek (oferta gminy, aktualne wydarzenia); • Prowadzenie szkoleń dla mieszkańców z obsługi e-usług publicznych (np. ePUAP, e-recepta), e-administracji oraz bezpieczeństwa cyfrowego, organizowanych m.in. w świetlicach wiejskich; • Wyposażenie świetlic wiejskich w sprzęt komputerowy i szybki internet (cyfrowe świetlice) do celów szkoleniowych, edukacji zdalnej i kursów dla seniorów; • Szkolenia dla pracowników Urzędu Gminy z zakresu korzystania z nowoczesnych narzędzi cyfrowych oraz cybebezpieczeństwa; • Tworzenie w świetlicach wspólnych przestrzeni do pracy zdalnej (coworking), umożliwiających łączenie życia w gminie z pracą online; • Utworzenie cyfrowego archiwum dziedzictwa gminy (zdjęcia, dokumenty, nagrania historii mówionej); • Digitalizacja zasobów bibliotecznych i kulturalnych; • Skuteczna promocja online oferty zajęć sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych, skierowanej szczególnie do seniorów i osób z niepełnosprawnościami; • Wzmocnienia segmentu edukacji w zakresie pracy z dziećmi posiadającymi orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego; • Zagwarantowania kompleksowego wsparcia dla dzieci i młodzieży o szczególnych potrzebach edukacyjnych; • Wspierania edukacji dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionej, m.in. poprzez programy stypendialne i grantowe;	

Działanie	Oddziaływanie
• Wzmocnienia konkurencyjności i podnoszenia jakości oferty edukacyjnej; • Rozszerzenia pakietu zajęć uzupełniających i pozalekcyjnych; • Organizacji wyjazdów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży (do muzeów, parków nauki); • Prowadzenia działań z zakresu edukacji regionalnej (lekcje terenowe w pałacach, kościołach i przy zabytkach); • Tworzenia przestrzeni i możliwości dla realizacji idei uczenia się przez całe życie (np. Uniwersytet Ludowy); • Organizacji warsztatów, kursów i szkoleń dla dorosłych (kompetencje cyfrowe, językowe, przedsiębiorczość); • Stałego rozszerzania możliwości świetlic wiejskich w zakresie aktywizacji mieszkańców poprzez edukację nieformalną; • Tworzenia przestrzeni i możliwości dla realizacji idei uczenia się przez całe życie (np. Uniwersytet Ludowy); • Poprawy dostępności komunikacji publicznej w zakresie dojazdu uczniów do placówek oświaty poza gminą; • Realizacja warsztatów i doradztwa dla osób chcących otworzyć mały biznes (w tym gospodarstwa agroturystyczne i usługi mobilne); • Tworzenie zachęt i sprzyjanie rozwojowi nowych, lokalnych przedsiębiorców; • Utworzenie miejsc spotkań biznesowych oraz działania na rzecz sieciowania (networking) lokalnego biznesu; • Wsparcie rozwoju turystyki wiejskiej i agroturystyki (w formie doradztwa czy promocji); • Certyfikacja i promocja lokalnych wyrobów kulinarnych, rzemiosła oraz usług turystycznych; • Stworzenie i promocja wspólnej marki dla lokalnych produktów (np. „Smaki Olszanki”); • Promocja lokalnych produktów i usług na targach oraz w Internecie; • Realizacja szkoleń branżowych (np. dla rolników: ekologiczna uprawa, przetwórstwo; dla rzemieślników: sprzedaż online); • Wdrożenie programu „Rękodzieło i tradycja” – warsztaty umożliwiające seniorom zarobkowanie na swoich umiejętnościach (haft, szydełkowanie, wikliniarstwo); • Wspieranie i promocja pracy zdalnej jako atrakcyjnej alternatywy dla dojazdów do miast;	

Działanie	Oddziaływanie
• Utworzenie dedykowanej strony internetowej lub grupy "Gospodarcza Olszanka" oferującej darmową promocję lokalnych usług i produktów; • Rozwój lokalnego transportu publicznego, dopasowanego do zbiorowych potrzeb mieszkańców; • Współpraca z powiatem w celu poprawy połączeń komunikacyjnych do Oławy i Brzegu; • Prowadzenie aktywnej gminnej polityki proinwestycyjnej; • Rozwój punktów coworkingowych w świetlicach wiejskich, przeznaczonych do pracy zdalnej; • Efektywne planowanie przestrzenne i zintegrowany rozwój funkcjonalno-przestrzenny; • Kształtowanie harmonijnej struktury osadniczej i ładu przestrzennego; • Opracowanie i uchwalenie planu ogólnego gminy; • Stała aktualizacja, opracowanie i uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP) dla kluczowych obszarów; • Wdrożenie systemu monitoringu ciśnienia i jakości wody w sieci wodociągowej; • Podnoszenie odporności technicznej i funkcjonalnej infrastruktury na ekstremalne zjawiska pogodowe; • Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych w zakresie transportu; • Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa komunalnego; • Wsparcie OSP w zakresie doposażenia i modernizacji obiektów; • Opracowanie i wdrożenie Gminnego Programu Adaptacji do Zmian Klimatu; • Prowadzenie działań adaptacyjnych i prewencyjnych wobec zagrożeń klimatycznych; • Ochrona zasobów przyrodniczych, bioróżnorodności oraz obszarów chronionych i cennych przyrodniczo; • Promocja OZE oraz informowanie mieszkańców o programach grantowych dotyczących zamiany źródeł energii; • Ograniczenie niskiej emisji i spalania niskiej jakości paliw; • Wykorzystanie kogeneracji oraz wdrożenie założeń Gospodarki Obiegu Zamkniętego; • Proekologiczna transformacja energetyki; • Poprawa efektywności systemu gospodarowania odpadami; • Likwidacja wyrobów zawierających azbest i rekultywacja "dzikich wysypisk";	

Działanie	Oddziaływanie
• Zapewnienie ładu przestrzennego i rozwoju sprzyjającego spokojnej strukturze osiedlania; • Wdrożenie systemu „zastępczego transportu gminnego" dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami; • Działania w zakresie wzmocnienia gotowości obronnej, ochrony ludności i zarządzania kryzysowego gminy; • Prowadzenie działań z zakresu edukacji ekologicznej wśród mieszkańców; • Zapewnienie bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego; • Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska.	
• Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami, w szczególności z niepełnosprawnością ruchową; • Modernizacji i termomodernizacji wymagających tego placówek oświatowych; • Doposażenia oraz modernizacji sal lekcyjnych, pracowni specjalistycznych i boisk przyszkolnych; • Dostosowania obiektów edukacyjnych do potrzeb dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami; • Adaptacja nieużytkowanych budynków na warsztaty rzemieślnicze lub mini-pracownie dla lokalnych wytwórców (stolarzy, krawcowych, producentów żywności); • Modernizacja pozostałych obiektów gminnych z przeznaczeniem na cele społeczne i kulturalne; • Poprawa estetyki przestrzeni publicznych; • Doposażenie przestrzeni w obiekty małej architektury; • Estetyzacja przestrzeni publicznych; • Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej (w tym świetlic wiejskich) oraz budynków mieszkalnych będących w zasobie gminy; • Modernizacja i dostosowywanie przestrzeni publicznych do aktualnych potrzeb społecznych; • Dążenie do zwiększenia dostępności obiektów użyteczności publicznej poprzez likwidację barier architektonicznych; • Podnoszenie efektywności energetycznej; • Modernizacja najbardziej niebezpiecznych skrzyżowań i doświetlenie przejść dla pieszych.	Inwestycje przewidują modernizację istniejących budynków użyteczności publicznej w obszarze już zurbanizowanym. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinny być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych, nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Oddziaływanie na powierzchnie ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Pojawienie się nowej, estetycznie zaprojektowanej formy w przestrzeni wzbogaci krajobraz. Lokalna, punktowa skala prac budowlanych w przestrzeni zmienionej antropogenicznie nie będą stanowić żadnego zagrożenia. Ewentualne niedogodności związane z realizacją przedsięwzięcia będą miały charakter krótkoterminowy i mogą charakteryzować się oddziaływaniem jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac, jednak skala tego wpływu będzie minimalna. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac. Podczas prowadzonych prac termomodernizacyjnych oraz prac związanych z montowaniem odnawialnych źródeł energii takich jak ogniwa fotowoltaiczne i kolektory solarne na budynkach, szczególną uwagę należy również zwrócić na występowanie miejsc lęgowych jerzyków zwyczajnych (*Apus apus*) oraz wróbli (*Passer domesticus*).

Działanie	Oddziaływanie
	W przypadku stwierdzenia stanowisk nietoperzy, należy prowadzić prace poza sezonem hibernacji (listopad – marzec). W przypadku stwierdzenia występowania miejsc lęgowych ptaków należy powstrzymać się od prowadzenia prac w sezonie lęgowym (od marca do sierpnia), aby nie doprowadzić do zniszczenia gniazd. Istotne jest również zamknięcie otwartych stropodachów ocieplonych materiałem sypkim i umieszczenie budek lęgowych w obrębie budynków. W obrębie obiektów, w których stwierdzono występowanie jerzyków konieczne jest wieszanie budek (skrzynek) lęgowych o specjalnej konstrukcji. Warto nadmienić, że prace prowadzone na budynkach, na których stwierdzono gniazdowanie jerzyków zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 r. wymagają zgody Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Zgodnie z ww. ustawą obowiązuje zakaz niszczenia siedlisk i ostoi ptaków chronionych, w związku z tym każdy przypadek podjęcia prac skutkujących ograniczeniem dostępu jerzyków do miejsc ich regularnego występowania i rozrodu należy kwalifikować, jako niszczenie miejsc lęgowych i schronień tego gatunku. Oznacza to, że prace tego rodzaju mogą być prowadzone wyłącznie po uzyskaniu zezwolenia RDOŚ na odstępstwo od zakazu niszczenia siedlisk i ostoi ptaków. Zadania wpłyną pozytywnie na ludzi poprzez poszerzenie działalności obiektów. Działanie ma na celu zapewnianie coraz większego standardu oraz podniesienie efektywności świadczeń. Zadanie nie będzie wpływało negatywnie na ustanowione cele ochrony pomników przyrody.
• Modernizacja, rozbudowa i budowa bezpiecznej infrastruktury, w tym placów zabaw, boisk, terenów rekreacyjnych oraz plenerowych siłowni w sołectwach; • Inwestycje w infrastrukturę rekreacyjną, np. miasteczka rowerowe, pumptracki, skateparki, nowe place zabaw; • Budowa i modernizacja boisk sportowych;	Realizacja zadań polegających będzie miała pozytywny wpływ na jakość życia mieszkańców poprzez promocję aktywności fizycznej w gminie. Tworzenie i modernizacja takich przestrzeni sprzyja integracji społecznej, poprawie zdrowia mieszkańców oraz zagospodarowaniu terenów publicznych w sposób uporządkowany i funkcjonalny. Realizacja inwestycji może również przyczynić się do poprawy estetyki przestrzeni publicznej oraz zwiększenia udziału terenów zielonych i rekreacyjnych, szczególnie w przypadku projektów uwzględniających nasadzenia roślinności, elementy małej retencji czy zastosowanie materiałów przyjaznych środowisku. Na etapie realizacji prac mogą jednak wystąpić krótkotrwałe oddziaływania na środowisko, takie jak hałas, emisja spalin z maszyn budowlanych, czasowe przekształcenie powierzchni terenu, ingerencja w glebę i roślinność czy powstawanie niewielkich ilości odpadów budowlanych.

Działanie	Oddziaływanie
	W niektórych przypadkach może pojawić się konieczność usunięcia pojedynczych drzew lub krzewów kolidujących z planowaną infrastrukturą. Oddziaływania te będą miały charakter lokalny i przejściowy. Po zakończeniu inwestycji infrastruktura rekreacyjna i sportowa będzie wykorzystywana zgodnie z jej przeznaczeniem, a jej funkcjonowanie nie będzie powodować znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko.
• Budowa ścieżek rowerowych łączących poszczególne miejscowości gminy; • Budowa sieci utwardzonych dróg rowerowych łączących sołectwa; • Tworzenie ścieżek spacerowych i rowerowych wzdłuż dróg i miedz, łączących sołectwa.	Realizacja inwestycji będzie mieć pozytywny wpływ na ludzi poprzez zwiększenie bezpieczeństwa, poprawi bezpieczeństwo poruszania się po omawianym terenie. Budowa ścieżek przyczyni się dodatkowo do zmniejszenia zużycia zasobów (przez mniejsze zużycie paliw) oraz zmniejszenia hałasu komunikacyjnego. Budowa ścieżek i szlaków rowerowych pozwoli na skumulowanie ruchu turystycznego, do miejsc ku temu wyznaczonych, tym samym zmniejszy się ryzyko „dzikiej" turystyki mogącej zaburzać spokój dzikich gatunków. Na etapie realizacji inwestycji mogą wystąpić negatywne oddziaływania w postaci emisji pyłów, zanieczyszczeń powietrza, wód oraz hałasu. Będą one jednak miały charakter okresowy i ustaną bezpośrednio po zakończeniu prac. Realizacja przedsięwzięć polegających na budowie ciągu pieszo-rowerowego nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, gdyż nie stanowi ono przedsięwzięcia, które może znacząco oddziaływać na środowisko, niezależnie od sposobu realizacji (samodzielne przedsięwzięcie czy też przebudowa lub rozbudowa drogi) oraz umiejscowienia (w pasie drogowym, poza pasem drogowym, na obiekcie mostowym). Wszystkie potencjalne oddziaływania (głównie emisje substancji gazowych i pyłowych oraz hałasu) będą miały charakter miejscowy i krótkotrwały (w czasie wykonywania robót) a ich zasięg nie przekroczy obszaru objętego inwestycją.
• Przygotowanie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych, w szczególności przy węźle autostradowym Brzeg w miejscowości Przylesie, poprzez doprowadzenie niezbędnej infrastruktury: wodociągowej, kanalizacyjnej oraz oświetleniowej wzdłuż drogi dojazdowej.	Rozbudowa terenów inwestycyjnych oraz ich lokalizacja przy głównych drogach będzie pozytywnie wpływać na rozwój lokalnej gospodarki, co może pośrednio sprzyjać inwestycjom proekologicznym i poprawie infrastruktury technicznej. Negatywne skutki obejmujące przede wszystkim presję na tereny naturalne i rolnicze, prowadzić będą do zmniejszenia powierzchni terenów zielonych, zaburzenia ciągłości ekosystemów oraz potencjalnego zanieczyszczenia gleby, wód powierzchniowych i powietrza w wyniku wzmożonego ruchu drogowego i działalności przedsiębiorstw.

Działanie	Oddziaływanie
	Przedsięwzięcie w fazie realizacji może także generować hałas i emisję spalin w trakcie budowy oraz wpływać na krajobraz, będą one jednak miały charakter tymczasowy i lokalny i ustaną bezpośrednio po zakończeniu prac. W celu minimalizacji negatywnych skutków zaleca się planowanie zielonych stref buforowych, stosowanie rozwiązań ograniczających odpływ i zanieczyszczenie wód opadowych oraz uwzględnienie zasad zrównoważonego zagospodarowania przestrzennego, które pozwolą ograniczyć degradację środowiska przy jednoczesnym rozwoju funkcji gospodarczych. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie w oparciu o Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm) zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz zpodaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.
• Rozbudowa infrastruktury teleinformatycznej i energetycznej w celu zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej gminy; • Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej, wodno-kanalizacyjnej i energetycznej.	Rozbudowa infrastruktury energetycznej oraz teleinformatycznej pozwoli na zmniejszenie strat energii podczas przesyłu, poprawi efektywność funkcjonowania systemu oraz umożliwi zwiększenie udziału źródeł odnawialnych, co w efekcie ograniczy emisję zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych. Rozwój i modernizacja sieci teleinformatycznej przyczyni się również do poprawy jakości i niezawodności usług cyfrowych, usprawni zarządzanie infrastrukturą techniczną oraz umożliwi wdrażanie nowoczesnych rozwiązań, takich jak systemy monitoringu, zarządzania energią czy inteligentne systemy miejskie, zaś mieszkańcom może dać możliwość podjęcia pracy zdalnej. Modernizacja poprawi także bezpieczeństwo energetyczne i teleinformatyczne oraz zmniejszy ryzyko awarii, które mogłyby prowadzić do zakłóceń w funkcjonowaniu infrastruktury technicznej lub szkód środowiskowych.

Działanie	Oddziaływanie
	Na etapie realizacji prac mogą wystąpić krótkotrwałe oddziaływania, takie jak hałas, emisja spalin z maszyn, czasowe przekształcenia terenu czy ingerencja w glebę i roślinność. W niektórych przypadkach prace mogą wiązać się również z koniecznością wycinki pojedynczych drzew kolidujących z infrastrukturą lub prowadzeniem robót ziemnych związanych z budową i modernizacją sieci energetycznych oraz teleinformatycznych. Po zakończeniu robót zmodernizowana infrastruktura przyczyni się do bardziej zrównoważonego i stabilnego funkcjonowania systemów energetycznych i teleinformatycznych, co długofalowo sprzyjać będzie środowisku oraz pozwoli na bardziej efektywną adaptację gminy do zmian klimatu, a także rozwój usług cyfrowych i gospodarki opartej na wiedzy.
• Usprawnienie dojazdów do terenów produkcyjnych i rolniczych poprzez budowę lub przebudowę dróg; • Rozwój infrastruktury drogowej i okołodrogowej (chodniki, oświetlenie, przejścia dla pieszych); • Poprawa przejezdności dróg gruntowych; • Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej, wodno-kanalizacyjnej i energetycznej.	Przedsięwzięcia będą miały na celu poprawę lokalnej infrastruktury komunikacyjnej, zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników oraz usprawnienie codziennego funkcjonowania mieszkańców. Jego realizacja może wiązać się z pewnym, ograniczonym wpływem na środowisko naturalne, jednak będzie on krótkotrwały i podlegać będzie odpowiednim środkom minimalizującym: Inwestycja prowadzona będzie w granicach obszarów przeznaczonych pod infrastrukturę drogową, co pozwala uniknąć ingerencji w niezabudowane, cenne przyrodniczo tereny, a w przypadku realizacji nowego przebiegu drogi, projekt inwestycji zostanie poddany odpowiednim procedurom i analizie pod kątem środowiskowym. Prace nie będą kolidowały z siedliskami przyrodniczymi o szczególnych walorach przyrodniczych. W przypadku konieczności usunięcia drzew lub krzewów, działania te zostaną przeprowadzone zgodnie z obowiązującymi przepisami i po uzyskaniu niezbędnych zgód. W trakcie prac budowlanych mogą wystąpić tymczasowe niedogodności, takie jak hałas, emisja pyłu, do powietrza, a w wyniku spływu powierzchniowego wód opadowych również zmętnienie lokalnych cieków i zbiorników wodnych bezpośrednio sąsiadujących z inwestycją. Będą one jednak miały charakter krótkotrwały i przeminą bezpośrednio po zakończeniu prac budowlanych czy remontowych.

Działanie	Oddziaływanie
	Realizacja zadań przyniesie ponadto korzyści dla środowiska przyrodniczego m. in. poprawę lokalnej gospodarki wodnej dzięki zastosowaniu nowych i sprawniejszych systemów odwadniania infrastruktury drogowej; dzięki zastosowaniu nowoczesnych typów nawierzchni poprawi się płynność ruchu drogowego, co może przełożyć się na ograniczenie emisji spalin i hałasu, szczególnie w miejscach, gdzie obecnie stan techniczny dróg jest niezadowalający. Podkreśla się, że poszczególne inwestycje będą realizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w tym przepisami dotyczącymi ochrony środowiska, gospodarki wodnej oraz ochrony obszarów przyrodniczych, w szczególności obszarów objętych ochroną prawną i nie będą zagrażać osiągnięciu celów zadań ochronnych wyznaczonych dla obszaru.
• Rewitalizacja zdegradowanych obszarów wyznaczonych w Gminnym Programie Rewitalizacji; • Rewitalizacja zdegradowanych obszarów popegeerowskich (PGR); • Rewitalizacja centrów sołectw i przestrzeni publicznych (skwery, place, parki); • Realizacja zadań z zakresu małej retencji i zazieleniania; • Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury (nasadzenia drzew, parki kieszonkowe, mała retencja); • Rozwój terenów zielonych.	Zadania nie będą znacząco ingerować w różnorodność biologiczną. Należy jednak zaznaczyć, że na etapie realizacji wszystkich projektów istnieje możliwość krótkotrwałego, chwilowego i odwracalnego negatywnego oddziaływania na różnorodność biologiczną, związanego z prowadzeniem prac budowlanych. Projekty rewitalizacyjne na omawianym obszarze realizowane będą głównie na terenach zurbanizowanych, a więc na obszarach już przekształconych przez człowieka, zatem zakłada się brak znaczących oddziaływań na szatę roślinną. Działania mają na celu nadanie terenom nowych funkcji, a także podniesienie estetyki i funkcjonalności, co będzie pozytywnie oddziaływać na jakość życia mieszkańców poprzez wykreowanie funkcjonalnych, estetycznych, bezpiecznych i wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych, integrujących różne grupy społeczne i wiekowe. Przewidywane negatywne oddziaływanie będzie miało charakter bezpośredni, krótkoterminowy, chwilowy i odwracalny, który będzie związany z pojawieniem się czynników negatywnych, takich jak: hałas, drgania, pylenie, a także emisja zanieczyszczeń do wód i gruntu oraz utrudnienia komunikacyjne. Potencjalne oddziaływania negatywne ustaną bezpośrednio po zakończeniu prac. Działania te nie wpłyną negatywnie na zdrowie ludzi i jakość życia mieszkańców. Działania związane z nasadzeniem zieleni będą miały pozytywny wpływ na stan środowiska glebowego. Przyczynią się do zwiększenia zdolności retencyjnych oraz wzrostu uwilgotnienia gleb, co doprowadzi do zapobiegania ich przesuszeniu, a także wzmocni odporność na erozję wietrzną.

Działanie	Oddziaływanie
	Działania te są ukierunkowanie na wzrost retencyjności, ale także przyczynią się do ochrony gleb przed erozją. Zadrzewianie wpłynie pozytywnie na spowolnienie odpływu wód ze zlewni, co doprowadzi do poprawy uwilgotnienia gleby a tym samym zwiększy dostępność zasobów wodnych dla gatunków i siedlisk zależnych od wód. Ponadto, powoduje zwiększenie zasilania wód powierzchniowych (przeciwdziałanie suszy) oraz zmniejsza ryzyko powodziowe., a spowolnienie odpływu wód ze zlewni wpłynie pozytywnie na zmniejszenie odpływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych. Oddziaływanie na powietrze i klimat będzie miało bezpośredni, długoterminowy i stały wpływ. Wprowadzenie działań zwiększających retencję pozwoli na zapobieganie degradacji wartości przyrodniczych przez pożary.
• Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej, wodno-kanalizacyjnej i energetycznej; • Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej; • Rozwój sieci gazowej średniego i niskiego ciśnienia; • Rozwój infrastruktury kanalizacyjnej; • Dostosowanie infrastruktury technicznej (sieci wodno-kanalizacyjnej, oświetlenia) do potrzeb nowych osiedli i wzrastającej liczby mieszkańców; • Rozbudowa stacji uzdatniania wody poprzez zabudowę nowych studni głębinowych.	Rozwój infrastruktury wodno–kanalizacyjnej, będzie miał głównie pozytywny wpływ na środowisko. Budowa/modernizacja oczyszczalni ścieków przyczyni się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez skuteczniejsze oczyszczanie ścieków komunalnych, ograniczając tym samym ryzyko ich niekontrolowanego odprowadzania do środowiska. Z kolei budowa/modernizacja systemów zaopatrzenia w wodę i ujęcia wody poprawi bezpieczeństwo i jakość dostarczanej wody pitnej, a także wpłynie na bardziej racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi. Inwestycje te, o ile zostaną zrealizowane z zachowaniem standardów środowiskowych, mogą przyczynić się do ograniczenia presji na zasoby wodne, poprawy stanu ekologicznego cieków oraz ochrony zdrowia mieszkańców. Potencjalne, krótkoterminowe oddziaływania negatywne mogą wystąpić na etapie budowy i polegać mogą na emisji hałasu i zanieczyszczeń pyłowych do powietrza i wody, jednak będą one krótkoterminowe i ustaną bezpośrednio po zakończeniu prac. Dodatkowo w związku z pracą maszyn budowlanych istnieje ryzyko awarii i wycieku substancji toksycznych, co w kontekście wód jest szczególnie niebezpieczne. Należy jednak zaznaczyć, że prawdopodobieństwo ich wystąpienia jest znikome i przy zastosowaniu odpowiednich zasad bezpieczeństwa możliwe do uniknięcia.

Działanie	Oddziaływanie
	Unowocześnienie oraz rozbudowa infrastruktury gazowej przyczyni się do poprawy efektywności funkcjonowania systemu dystrybucji paliwa gazowego, ograniczenia strat podczas przesyłu oraz zwiększenia niezawodności dostaw. Modernizacja sieci gazowej umożliwi również zastępowanie bardziej emisyjnych źródeł energii paliwem o niższej emisyjności, co w konsekwencji przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, w tym pyłów i gazów cieplarnianych. Rozwój infrastruktury gazowej będzie wspierać transformację energetyczną. Modernizacja infrastruktury poprawi również bezpieczeństwo funkcjonowania systemu gazowego, zmniejszając ryzyko awarii, nieszczelności czy przerw w dostawach paliwa. Na etapie realizacji prac mogą jednak wystąpić krótkotrwałe oddziaływania na środowisko, takie jak hałas, emisja spalin z maszyn budowlanych, czasowe przekształcenie powierzchni terenu, ingerencja w glebę oraz roślinność wynikająca z prowadzenia robót ziemnych. W niektórych przypadkach konieczne może być również usunięcie pojedynczych drzew lub krzewów kolidujących z planowaną infrastrukturą. Po zakończeniu prac zmodernizowana sieć gazowa przyczyni się do bardziej stabilnego i bezpiecznego funkcjonowania systemu zaopatrzenia w paliwo gazowe. W dłuższej perspektywie inwestycja ta może pozytywnie wpłynąć na poprawę jakości powietrza oraz wspierać działania związane z ograniczaniem emisji zanieczyszczeń i adaptacją gminy do zmian klimatu. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie w oparciu o *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm) zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Działanie	Oddziaływanie
• Modernizacja i rozbudowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK).	Modernizacja i rozbudowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) oraz zapewnienie jego właściwego funkcjonowania to działanie, które w sposób bezpośredni i długofalowy przyczyni się do poprawy stanu środowiska naturalnego na terenie gminy. Utworzenie PSZOK-u umożliwi mieszkańcom legalne i wygodne przekazywanie odpadów problemowych (np. zużytego sprzętu elektrycznego, odpadów wielkogabarytowych, chemikaliów), co zredukuje ryzyko ich nielegalnego składowania w lasach, na polach czy poboczach dróg, co ograniczy degradację gleby, zanieczyszczenie wód gruntowych i powierzchniowych oraz zmniejszy zagrożenie dla ludzi, zwierząt i roślin. Na etapie budowy inwestycji obiekty z nią związane zostaną wyposażone w odpowiednie zabezpieczenia techniczne, takie jak: utwardzona i uszczelniona nawierzchnia, system odwodnienia i retencji, kontenery do selektywnej zbiórki, zadaszenie dla odpadów wrażliwych, a także ogrodzenie i monitoring – co ogranicza ryzyko przedostania się zanieczyszczeń do środowiska. Inwestycja nie jest przedsięwzięciem mogącym znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.
• Realizacja zadań przyczyniających się do zahamowania wzrostu ryzyka powodziowego oraz poprawy systemu zarządzania tym ryzykiem; • Rozbudowa systemów ostrzegania i monitoringu (przeciwpowodziowego, pożarowego).	Realizacja zadań będzie miała w większości pozytywny wpływ na środowisko naturalne oraz bezpieczeństwo mieszkańców. Działania takie jak modernizacja i rozbudowa infrastruktury przeciwpowodziowej, utrzymanie cieków wodnych czy wdrażanie rozwiązań zwiększających retencję wód opadowych przyczynią się do ograniczenia skutków ekstremalnych zjawisk pogodowych, zmniejszenia ryzyka zalewania terenów zabudowanych oraz ochrony gleb, wód powierzchniowych i infrastruktury technicznej. Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym sprzyjać będzie również lepszej adaptacji gminy do zmian klimatu. Na etapie realizacji poszczególnych przedsięwzięć mogą wystąpić krótkotrwałe oddziaływania na środowisko, takie jak hałas, emisja spalin z maszyn budowlanych, czasowe przekształcenie powierzchni terenu czy ingerencja w glebę i roślinność, zwłaszcza w przypadku prowadzenia robót ziemnych lub montażu urządzeń monitoringowych. Oddziaływania te będą miały charakter lokalny i przejściowy.

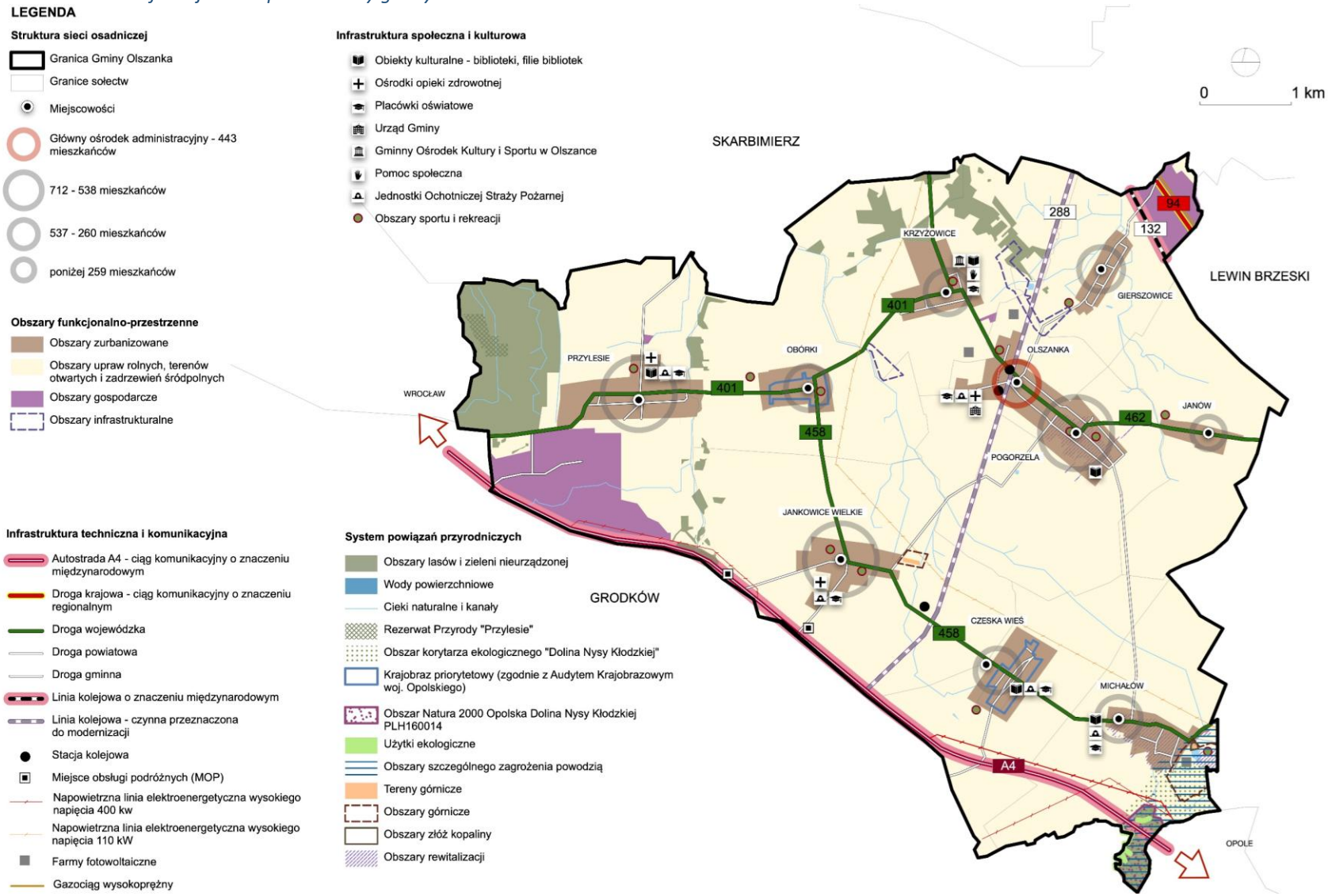
Działanie	Oddziaływanie
	Rozbudowa systemów ostrzegania i monitoringu, w tym systemów przeciwpowodziowych i pożarowych, będzie miała głównie charakter organizacyjny i technologiczny, a jej wpływ na środowisko będzie niewielki. Wdrożenie nowoczesnych systemów monitorowania poziomu wód, czujników środowiskowych, stacji pomiarowych czy systemów wczesnego ostrzegania pozwoli na szybszą reakcję służb oraz mieszkańców na zagrożenia naturalne
• Działania ochronne i renaturyzacyjne na rzecz cieków wodnych na terenie gminy.	Realizacja działań będzie miała pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze. Prace polegające m.in. na przywracaniu naturalnego charakteru cieków, odtwarzaniu roślinności przybrzeżnej, poprawie retencji wód czy ograniczaniu nadmiernej regulacji koryt przyczynią się do poprawy stanu ekologicznego wód powierzchniowych oraz zwiększenia bioróżnorodności. Działania te mogą również sprzyjać poprawie jakości wód, stabilizacji brzegów cieków oraz zwiększeniu zdolności środowiska do naturalnego magazynowania wody, co ma istotne znaczenie w kontekście adaptacji do zmian klimatu oraz ograniczania skutków suszy i lokalnych podtopień. Renaturyzacja cieków wodnych może także przyczynić się do odbudowy siedlisk przyrodniczych oraz poprawy warunków bytowania wielu gatunków roślin i zwierząt związanych ze środowiskiem wodnym i przywodnym. W dłuższej perspektywie działania te będą sprzyjały zwiększeniu odporności ekosystemów na presję antropogeniczną oraz poprawie funkcjonowania lokalnych układów przyrodniczych. Na etapie realizacji prac mogą jednak wystąpić krótkotrwałe oddziaływania na środowisko, takie jak lokalne przekształcenia terenu, ingerencja w glebę i roślinność, czasowe zmętnienie wód czy hałas związany z wykorzystaniem sprzętu technicznego. Oddziaływania te będą miały charakter przejściowy i ograniczony przestrzennie, a po zakończeniu prac środowisko naturalne ulegnie stopniowej regeneracji.
• Realizacja zadań przeciwdziałających skutkom suszy (zarządzanie zasobami wodnymi, zwiększanie retencji, działania informacyjne i edukacyjne).	Realizacja zadania związanego z przeciwdziałaniem i minimalizowaniem skutków suszy, będzie miała zasadniczo pozytywny wpływ na środowisko. Planowane działania przyczynią się do zwiększenia retencji wodnej, poprawy bilansu wodnego oraz ograniczenia negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk klimatycznych, takich jak susze i powodzie.

Działanie	Oddziaływanie
	Zakres prac na obecnym etapie nie jest znany, jednak może do niego należeć: budowa i modernizacja infrastruktury przeciwpowodziowej, w tym zbiorników retencyjnych, systemów melioracyjnych i wałów, co umożliwi skuteczniejsze zarządzanie zasobami wodnymi oraz ochronę terenów zalewowych. Wprowadzenie rozwiązań sprzyjających retencji naturalnej, np. poprzez odtwarzanie terenów podmokłych, renaturyzację cieków wodnych i zalesienia, pozytywnie wpłynie na bioróżnorodność i jakość wód powierzchniowych oraz podziemnych. Oddziaływania negatywne, takie jak tymczasowe przekształcenie powierzchni ziemi czy hałas w trakcie robót budowlanych, będą miały charakter krótkotrwały i lokalny, a ich skutki zostaną zminimalizowane poprzez stosowanie odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych. Długofalowo projekt przyczyni się do zwiększenia odporności ekosystemów oraz poprawy jakości środowiska przyrodniczego. Dodatkowo należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.
• Zwiększenie wykorzystania OZE (w szczególności fotowoltaiki) w budynkach użyteczności publicznej; • Zwiększenie udziału OZE w systemach ciepłowniczych i chłodniczych.	Planowane zadania mają jednoznaczny charakter proekologiczny, a ich celem jest poprawa stanu środowiska, a w kontekście długofalowym również klimatu. Termomodernizacja budynków oraz inwestycje w OZE (np. panele fotowoltaiczne, pompy ciepła) zmniejszają zużycie energii, zwiększają samowystarczalność energetyczną i ograniczają emisję CO_2. Przed rozpoczęciem prac związanych z termomodernizacją budynków zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę powinna wykonać osoba merytorycznie związana z ornitologią (ptaki) i chiropterologią (nietoperze).

Działanie	Oddziaływanie
	W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych np.: poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy. Poza tym termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów lęgowych zwierząt. Przy montażu instalacji odnawialnych źródeł energii niezwykle istotne jest przeprowadzenie odpowiedniej analizy celem ograniczenia ryzyka wystąpienia pól elektromagnetycznych. Elementy systemu, takie jak panele fotowoltaiczne, falowniki, rozdzielnice, transformatory oraz trasy kablowe, generują pola elektromagnetyczne o różnym natężeniu. Ich niewłaściwe rozmieszczenie lub brak analizy może prowadzić do przekroczenia dopuszczalnych poziomów oddziaływania na ludzi, co jest regulowane przepisami prawa oraz normami technicznymi. Analiza pól elektromagnetycznych pozwala na ocenę wpływu instalacji OZE na zdrowie użytkowników i osób przebywających w pobliżu, a także na kompatybilność elektromagnetyczną innych urządzeń. Dzięki temu możliwe jest odpowiednie zaplanowanie lokalizacji urządzeń, zachowanie bezpiecznych odległości oraz zastosowanie właściwych zabezpieczeń i ekranowania. W efekcie instalacja OZE jest nie tylko wydajna, ale również bezpieczna, zgodna z obowiązującymi wymaganiami i przyjazna dla otoczenia.

Niektóre z zadań wyznaczonych do realizacji w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035* ze względu na szeroki zakres działań, zostały wymienione kilkukrotnie (w powyższej tabeli) i przeanalizowane w kontekście realizacji równego typu infrastruktury.

Rysunek 33. Model funkcjonalno-przestrzenny gminy Olszanka

9. Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko

Przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko określone zostały w §2 i §3 ust 1 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839 z późn. zm.).

Inwestycje traktowane jako mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko mogą być realizowane w ramach działań z zakresu:

1) budowy/rozbudowy infrastruktury drogowej;
2) budowy/rozbudowy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz towarzyszącej;
3) prac związanych z retencją wód;
4) uzbrojenia terenów.

Warto podkreślić, że na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach, których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności.

W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko. W konsekwencji realizacja powyższych przedsięwzięć skutkować będzie poprawą stanu środowiska na danym terenie. Ponadto ich realizacja:

- posiada związek z rozwiązywaniem problemów ochrony środowiska na terenie gminy;
- służy wspieraniu zrównoważonego rozwoju;
- służy wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska.

Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035 nie stanowi opracowania planistycznego, a jedynie dokument strategiczny. W związku z tym na obecnym etapie nie jest możliwe wskazane dokładnych lokalizacji przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach ww. dokumentu. Niemniej jednak Strategia zakłada ich orientacyjne położenie, które zostało zilustrowane na poniższych rysunkach. Należy zaznaczyć, że ich realizacja będzie zgodna z Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego, a w przypadku inwestycji mogących potencjalnie negatywnie oddziaływać na środowisko poprzedzona zostanie odpowiednimi procedurami, celem uzyskania stosownych decyzji i zgód środowiskowych. Niemniej jednak w niniejszym rozdziale przeprowadzono

prognozę oddziaływania tych przedsięwzięć na formy ochrony przyrody i poszczególne elementy środowiska.

9.1. Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Olszanka występują następujące formy ochrony przyrody:[25]

- rezerwat przyrody Przylesie;
- obszar Natura 2000 Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej;
- użytek ekologiczny Kanał Młyński.

Kształtowanie zagospodarowania terenów w obszarach chronionych odbywa się w dostosowaniu do przedmiotu ochrony oraz zgodnie z przepisami w zakresie ochrony przyrody oraz dokumentami nadrzędnymi.

Na etapie oceny ogólnego dokumentu nie jest możliwe dokonanie szczegółowej oceny poszczególnych elementów przyrody, na które mogą mieć wpływ inwestycje wyznaczone w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035*. Niemniej jednak w prognozie wskazano możliwość oddziaływania, które powinno być określone szczegółowo oraz być przedmiotem odpowiednich uzgodnień i decyzji administracyjnych na etapie przygotowania poszczególnych inwestycji. Potencjalne negatywne oddziaływania mogą zostać zminimalizowane poprzez uwzględnione potrzeby przedmiotów ochrony oraz wdrożone działania minimalizujące.

Ogólne zapisy Strategii wpłyną pozytywnie na obiekty prawnie chronione na terenie gminy Olszanka. Strategia nie zawiera propozycji działań, które byłyby sprzeczne lub zagrażające tym obszarom. Dla działań w odniesieniu do gatunków objętych ochroną prawną, przed przystąpieniem do prac, konieczne jest uzyskanie odrębnego zezwolenia w trybie art. 56 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2026 poz. 13) Działania inwestycyjne prowadzone na terenach objętych formami ochrony przyrody muszą być tak prowadzone, aby nie naruszać przedmiotu ich ochrony oraz nie wpływać znacząco negatywnie na integralność tych obszarów, nie powodować przerwania integralności, ciągłości siedlisk, nie wprowadzać barier. Wszystkie plany i inwestycje, które nie będą wywierały istotnie negatywnego wpływu na obszary chronione, są dopuszczalne. Każde działanie, które powodowałoby znaczący negatywny wpływ musi uwzględniać konieczność przeprowadzenia działań mających zminimalizować to oddziaływanie.

Przedstawione przedsięwzięcia w głównej mierze realizowane będą poza obszarami chronionymi, w obrębie już istniejących obiektów infrastrukturalnych i budowlanych, w obszarach zabudowanych,

[25] źródło: https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf

o określonej antropopresji i ograniczonych zasobach przyrodniczych, w związku z czym ich potencjalny wpływ na obszary chronione, będzie znacząco ograniczony. W przypadku przedstawionych przedsięwzięć główne oddziaływania na środowisko przyrodnicze, rozumiane w tym przypadku jako świat roślin i zwierząt, związane będą z prowadzeniem prac remontowo-budowlanych, powodujących przede wszystkim emisję zanieczyszczeń do powietrza i hałasu do środowiska oraz z obecnością nadmiernej ilości ludzi i sprzętu budowlanego. Oddziaływania te będą miały charakter krótkotrwały i przemijający, nie powodujący trwałych zmian w ekosystemach przyrodniczych. W przypadku powyższych przedsięwzięć nie przewiduje się znaczącego powiększania obszarów trwale zabudowanych, co chroni środowisko przed znacząca utratą nowych powierzchni biologicznie czynnych. Realizacja założeń projektu Strategii może wiązać się z wystąpieniem negatywnych oddziaływań, jednak będą one miały przeważnie charakter krótkoterminowy i chwilowy. Oddziaływania te będą polegały na emisji hałasu i spalin w związku z realizacją prac budowlanych, zagrożeniu zniszczenia lub zamurowywania siedlisk ptaków podczas termomodernizacji budynków, ograniczeniu powierzchni gleb w związku z prowadzeniem prac budowlanych, usuwaniu drzew i krzewów podczas realizacji inwestycji, płoszeniu zwierząt w trakcie wykonywania prac.

Działania z zakresu termomodernizacji, a także montaż odnawialnych źródeł energii takich jak ogniwa fotowoltaiczne i kolektory solarne na budynkach, mogą potencjalnie stanowić zagrożenie dla chronionych gatunków ptaków i nietoperzy. Dlatego przy tego typu pracach szczególną uwagę należy zwrócić na występowanie miejsc lęgowych jerzyków zwyczajnych (*Apus apus*) oraz wróbli (*Passer domesticus*) (objętych ścisłą ochroną gatunkową). W przypadku stwierdzenia stanowisk nietoperzy, należy prowadzić prace poza sezonem hibernacji (listopad – marzec). W przypadku stwierdzenia występowania miejsc lęgowych ptaków należy powstrzymać się od prowadzenia prac w sezonie lęgowym (od marca do sierpnia), aby nie doprowadzić do zniszczenia gniazd. Istotne jest również zamknięcie otwartych stropodachów ocieplonych materiałem sypkim i umieszczenie budek lęgowych w obrębie budynków. W obrębie obiektów, w których stwierdzono występowanie jerzyków konieczne jest wieszanie budek (skrzynek) lęgowych o specjalnej konstrukcji. Warto nadmienić, że prace prowadzone na budynkach, na których stwierdzono gniazdowanie jerzyków zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 r. wymagają zgody Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Zgodnie z ww. ustawą obowiązuje zakaz niszczenia siedlisk i ostoi ptaków chronionych, w związku z tym każdy przypadek podjęcia prac skutkujących ograniczeniem dostępu jerzyków do miejsc ich regularnego występowania i rozrodu należy kwalifikować, jako niszczenie miejsc lęgowych i schronień tego gatunku. Oznacza to, że prace tego rodzaju mogą być prowadzone wyłącznie po uzyskaniu zezwolenia RDOŚ na odstępstwo od zakazu niszczenia siedlisk i ostoi ptaków. Planowane działanie może być realizowane przy zachowaniu przepisów odrębnych odnoszących się do ochrony

środowiska i przyrody. Projekt Strategii nie wskazuje dokładnych lokalizacji większości działań, w związku z powyższym analizę można przeprowadzić w oparciu o ogólne założenia. Należy pamiętać, że jeśli dojdzie do realizacji przedsięwzięć o określonym negatywnym znaczącym oddziaływaniu na środowisko, będą one poddane także odpowiedniej procedurze oceny oddziaływania oraz będą zgodne z aktami prawa miejscowego. Ponadto, zadania będą prowadzone mając na uwadze zasadę zrównoważonego rozwoju, w tym konieczność utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska.

Oddziaływanie na obszary NATURA 2000

Zgodnie z ustawą z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2026 poz. 13) zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami. W obszarach Natura 2000 nie wprowadza się zakazów za pomocą aktów prawnych jak dla pozostałych obszarowych form ochrony przyrody, a ograniczenia realizacji pewnych inwestycji wynikają z zagrożeń i presji związanych z poszczególnymi przedmiotami ochrony oraz celów ochrony określonych dla każdego obszaru indywidualnie.

Plany zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000:

- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 16 października 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej PLH160014;
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 14 listopada 2017 r. zmieniające zarządzenie z dnia 16 października 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej PLH160014;
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 17 lutego 2023 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej PLH160014;
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 6 sierpnia 2025 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej PLH160014 (Dz. Urz. Woj. Opol. poz. 1885).

W poniższej tabeli przedstawiono cele działań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej

Tabela 29. Cele zadań ochronnych dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 znajdujących się na terenie gminy Olszanka

Przedmiot ochrony	Parametr/ wskaźnik stanu ochrony	Cel działań ochronnych
3150 starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion, Potamion*	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie siedliska na powierzchni 8,85 ha, tj. oceny FV.
	Charakterystyczna kombinacja zbiorowisk w obrębie transektu	Utrzymanie na 1 stanowisku w obszarze dużej różnorodności fitocenotycznej zbiorowisk (obecności nymfeidów i elodeidów, przy obecności pleustofitów drobnych do 50 % pokrycia powierzchni) (stanu właściwego), na 1 stanowisku w obszarze braku nymfeidów lub elodeidów lub obecne obie grupy, ale wówczas w zbiorowiskach elodeidów udział rogatka sztywnego większy niż 25 % (przy czym pleustofity powyżej 50 % pokrycia powierzchni) (stanu niezadowalającego), a na pozostałych stanowiskach jednego zbiorowiska nymfeidów lub elodeidów składającego się tylko z jednego gatunku (stanu złego), tj. oceny U2.
	Gatunki wskazujące na degenerację	Utrzymanie na wszystkich stanowiskach w obszarze braku gatunków obcych i inwazyjnych (dopuszcza się obecność moczarki kanadyjskiej), tj. oceny FV
	Barwa wody	Utrzymanie na 24 stanowiskach w obszarze słabo zielonej, słabo przezroczystej, brązowawo-przezroczystej barwy wody (stanu właściwego) oraz na 1 stanowisku wyraźnie zielonego zabarwienia wody (stanu niezadowalającego), tj. oceny U1.
	Konduktywność (przewodnictwo elektrolityczne)	Utrzymanie przewodnictwa elektrolitycznego na 21 stanowiskach w obszarze niższego lub równego 600 µS cm-1 (stanu właściwego), na 1 stanowisku w obszarze na poziomie od 600 do 899 µS cm-1 (stanu niezadowalającego) oraz na 3 stanowiskach w obszarze większego niż 900 µS cm-1 (stanu złego), tj. oceny U2.
	Przezroczystość wody	Utrzymanie na 2 stanowiskach w obszarze widzialności krążka Secchiego nie sięgającej dna (stanu niezadowalającego) a na pozostałych stanowiskach w obszarze widzialności krążka Secchiego poniżej 1 m (stanu złego), tj. oceny U2.
	Ogólny cel ochrony	Utrzymanie oceny U2.
9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie siedliska w obszarze na powierzchni co najmniej 600 ha, tj. oceny FV.
	Charakterystyczna kombinacja florystyczna	Utrzymanie na co najmniej 65 % powierzchni siedliska w obszarze typowej kombinacji florystycznej, właściwej dla siedliska 9170 (stanu właściwego), a na pozostałej powierzchni siedliska w obszarze kombinacji florystycznej zniekształconej w stosunku do typowej dla siedliska 9170 (stanu niezadowalającego), tj. poprawa oceny z U2 na U1.
	Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie	Utrzymanie na co najmniej 9 % powierzchni siedliska w obszarze braku roślin inwazyjnych (stanu właściwego), a na pozostałej powierzchni siedliska w obszarze sporadycznego występowania roślin inwazyjnych (nie więcej niż 2 % pokrycia transektu) (stanu niezadowalającego), tj. poprawa oceny z U2 na U1.

Przedmiot ochrony	Parametr/ wskaźnik stanu ochrony	Cel działań ochronnych
	Ekspansywne gatunki rodzime w runie	Utrzymanie na co najmniej 13 % powierzchni siedliska w obszarze braku ekspansywnych gatunków rodzimych w runie (stanu właściwego), a na pozostałej powierzchni siedliska w obszarze pojedynczego (powyżej 1 %, lecz nie więcej niż 5 % pokrycia transektu) występowania ekspansywnych gatunków rodzimych w runie (stanu niezadowalającego), tj. poprawa oceny z U2 na U1.
	Struktura pionowa i przestrzenna roślinności	Utrzymanie na co najmniej 50 % powierzchni siedliska w obszarze struktury roślinności zróżnicowanej pod względem wieku i przestrzennie (ponad 50 % powierzchni płatów pokryte przez zwarty drzewostan, jednak obecne luki i prześwietlenia), tj. oceny FV.
	Wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)	Osiągnięcie w ramach całej powierzchni siedliska w obszarze większego niż 10 % udziału drzew starszych niż 100 lat, tj. poprawa oceny z U2 na FV.
	Naturalne odnowienie drzewostanu	Utrzymanie na co najmniej 25 % powierzchni siedliska w obszarze obfitego naturalnego odnowienia gatunków charakterystycznych w lukach i prześwietleniach, z nielicznymi śladami zgryzania, tj. oceny FV.
	Gatunki obce w drzewostanie	Osiągnięcie na co najmniej 90 % powierzchni siedliska w obszarze mniejszego niż 1 % udziału w drzewostanie gatunków obcych geograficznie przy braku ich odnawiania się, tj. poprawa oceny z U2 na FV.
	Martwe drewno wielkowymiarowe	Osiągnięcie na co najmniej 25 % powierzchni siedliska w obszarze co najmniej 6 sztuk drewna wielkowymiarowego na hektar oraz na kolejnych 50 % powierzchni siedliska w obszarze od 3 do 5 sztuk drewna wielkowymiarowego na hektar), tj. poprawa oceny z U2 na FV.
	Martwe drewno (łączne zasoby)	Osiągnięcie średniej wartości wskaźnika na poziomie ponad 20 m3/ha, tj. poprawa oceny z U2 na FV.
	Mikrosiedliska drzewne (drzewa biocenotyczne)	Osiągnięcie średniej wartości wskaźnika na poziomie ponad 20 szt./ha, tj. poprawa oceny z U1 na FV.
	Inne zniekształcenia, w tym zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	Utrzymanie na co najmniej 90 % powierzchni siedliska w obszarze braku zniszczeń runa i gleby związanych z pozyskaniem drewna, tj. oceny FV.
	Ogólny cel ochrony	Poprawa oceny z U2 na U1
	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie powierzchni siedliska w obszarze na poziomie 140 ha, tj. oceny FV.

Przedmiot ochrony	Parametr/ wskaźnik stanu ochrony	Cel działań ochronnych
91E0 łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albofragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe	Gatunki charakterystyczne	Utrzymanie na co najmniej 25 % stanowisk siedliska w obszarze typowej dla łęgu kombinacji florystycznej, tj. oceny FV.
	Gatunki dominujące	Utrzymanie na co najmniej 28 % stanowisk siedliska w obszarze dominacji we wszystkich warstwach gatunków typowych dla siedliska przy zachowaniu naturalnych stosunków ilościowych (stanu właściwego) oraz osiągnięcie na pozostałych stanowiskach siedliska w obszarze dominacji we wszystkich warstwach gatunków typowych dla siedliska przy dopuszczalnej dominacji facjalnej jednego z nich (stanu niezadowalającego), tj. poprawa oceny z U2 na U1.
	Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	Osiągnięcie na co najmniej 90 % stanowisk siedliska w obszarze mniejszego niż 1 % udziału w drzewostanie gatunków obcych geograficznie, tj. poprawa oceny z U1 na FV.
	Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie	Utrzymanie na co najmniej 44 % stanowisk siedliska w obszarze nielicznej obecności najwyżej jednego, obcego gatunku ekspansywnego (stanu właściwego) oraz osiągnięcie na pozostałych stanowiskach siedliska w obszarze występowania większej liczby obcych gatunków ekspansywnych bez ich dominacji facjalnej (stanu niezadowalającego), tj. poprawa oceny z U2 na U1
	Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	Utrzymanie na co najmniej 44 % stanowisk siedliska w obszarze nielicznej obecności najwyżej jednego, obcego gatunku ekspansywnego (stanu właściwego) oraz osiągnięcie na pozostałych stanowiskach siedliska w obszarze występowania większej liczby obcych gatunków ekspansywnych bez ich dominacji facjalnej (stanu niezadowalającego), tj. poprawa oceny z U2 na U1
	Martwe drewno (łączne zasoby)	Osiągnięcie średniej wartości wskaźnika na poziomie ponad 20 m3/ha, tj. poprawa oceny z U2 na FV
	Martwe drewno leżące lub stojące powyżej 3 m długości i powyżej 50 cm grubości	Osiągnięcie na co najmniej 25 % stanowisk siedliska w obszarze co najmniej 6 sztuk drewna wielkowymiarowego na hektar, tj. poprawa oceny z U2 na FV.
	Naturalność koryta rzecznego	Utrzymanie na co najmniej 12 % stanowisk siedliska w obszarze braku regulacji cieków w obrębie płatów siedliska i ich bezpośrednim sąsiedztwie (stanu właściwego), utrzymanie na kolejnych 23 % stanowisk siedliska regulacji cieku z zachowaniem cech hydromorfologicznych cieku naturalnego (stanu niezadowalającego), a na pozostałych stanowiskach siedliska w obszarze dopuszczenie istnienia regulacji zmieniających rytm zalewów (stanu złego), tj. oceny U2.

Przedmiot ochrony	Parametr/ wskaźnik stanu ochrony	Cel działań ochronnych
	Reżim wodny (w tym rytm zalewów, jeśli występują)	Utrzymanie na co najmniej 56 % stanowisk siedliska w obszarze dynamiki zalewów i przewodnienia podłoża odpowiednich dla siedliska 91E0 (stanu właściwego), utrzymanie na kolejnych 40 % stanowisk siedliska w obszarze dynamiki zalewów i przewodnienia podłoża obniżonych w stosunku do normalnego (stanu niezadowalającego), a na pozostałych stanowiskach siedliska w obszarze dopuszczenie zupełnego braku zalewów i przesuszenia podłoża (stanu złego), tj. oceny U2.
	Wiek drzewostanu	Osiągnięcie na co najmniej 25 % stanowisk siedliska w obszarze większego niż 20 % udziału objętościowego drzew starszych niż 100 lat, tj. poprawa oceny z U2 na FV.
	Pionowa struktura roślinności	Utrzymanie na co najmniej 50 % stanowisk siedliska w obszarze naturalnej, zróżnicowanej wiekowo struktury drzewostanu, tj. oceny FV.
	Naturalne odnowienie drzewostanu	Osiągnięcie na co najmniej 25 % stanowisk siedliska w obszarze obfitego naturalnego odnowienia, tj. poprawa oceny z U2 na FV.
	Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	Utrzymanie na co najmniej 75 % stanowisk siedliska w obszarze braku uszkodzeń runa i gleby związanego z pozyskaniem drewna, tj. oceny FV.
	Inne zniekształcenia	Utrzymanie na co najmniej 90 % stanowisk siedliska w obszarze braku zniekształceń, tj. oceny FV.
	Ogólny cel ochrony	Utrzymanie oceny U2.
91F0 łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie powierzchni siedliska w obszarze na poziomie 356 ha, tj. oceny FV.
	Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa	Utrzymanie na co najmniej 50 % stanowisk siedliska w obszarze typowej dla łęgu kombinacji florystycznej runa, tj. oceny FV.
	Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy	Utrzymanie na co najmniej 50 % stanowisk siedliska w obszarze dominacji we wszystkich warstwach gatunków typowych dla siedliska przy naturalnych stosunkach ilościowych, tj. oceny FV.

Przedmiot ochrony	Parametr/ wskaźnik stanu ochrony	Cel działań ochronnych
	Liczba gatunków z grupy „wiązy, dąb, jesion” występujących w drzewostanie	Utrzymanie na co najmniej 25 % stanowisk siedliska w obszarze co najmniej 3 gatunków z grupy „wiązy, dąb, jesion”, tj. oceny FV.
	Różnorodność gatunkowa warstwy krzewów	Utrzymanie na co najmniej 25 % stanowisk siedliska w obszarze co najmniej 4 gatunków w warstwie krzewów, tj. oceny FV.
	Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	Utrzymanie na co najmniej 50 % stanowisk siedliska w obszarze mniejszego niż 10 % udziału gatunków obcych ekologicznie w drzewostanie, tj. oceny FV.
	Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	Osiągnięcie na co najmniej 90 % stanowisk siedliska w obszarze mniejszego niż 1 % udziału gatunków obcych geograficznie w drzewostanie, tj. poprawy oceny z U2 na FV.
	Martwe drewno (łączne zasoby)	Osiągnięcie średniej wartości wskaźnika na poziomie ponad 20 m3/ha, tj. poprawa oceny z U2 na FV.
	Martwe drewno leżące lub stojące powyżej 3 m długości i powyżej 50 cm grubości	Utrzymanie na co najmniej 25 % stanowisk siedliska w obszarze co najmniej 6 sztuk wielkowymiarowego martwego drewna na hektar, tj. oceny FV.
	Wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)	Utrzymanie na co najmniej 25 % stanowisk siedliska w obszarze większego niż 10 % udziału objętościowego drzew starszych niż 100 lat, tj. oceny FV.
	Naturalne odnowienie drzewostanu	Utrzymanie na co najmniej 25 % stanowisk siedliska w obszarze obfitego, reagującego na luki i prześwietlenia naturalnego odnowienia więcej niż 2 gatunków, tj. oceny FV.

Przedmiot ochrony	Parametr/ wskaźnik stanu ochrony	Cel działań ochronnych
	Struktura pionowa i przestrzenna drzewostanu	Utrzymanie na co najmniej 50 % stanowisk siedliska w obszarze zróżnicowanej wiekowo struktury drzewostanu (ponad 70 % powierzchni stanowiska pokryte przez zwarty drzewostan, jednak obecne luki i prześwietlenia), tj. oceny FV.
	Przejawy procesu grądowienia	Utrzymanie na co najmniej 50 % stanowisk siedliska w obszarze braku przejawów procesu grądowienia, tj. oceny FV.
	Ekspansywne gatunki obce w podszycie i runie	Utrzymanie na co najmniej 41 % stanowisk siedliska w obszarze nielicznej obecności najwyżej jednego, obcego gatunku ekspansywnego (stanu właściwego), utrzymanie na kolejnych 48 % stanowisk siedliska w obszarze występowania większej liczby obcych gatunków ekspansywnych bez ich dominacji facjalnej (stanu niezadowalającego), a na pozostałych stanowiskach siedliska w obszarze dopuszczenie facjalnej dominacji gatunku obcego (stanu złego), tj. oceny U2.
	Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie; w tym trzcinnik piaskowy, jeżyny	Utrzymanie na co najmniej 59 % stanowisk siedliska w obszarze co najwyżej pojedynczego występowania apofitów (stanu właściwego), na kolejnych 33 % stanowisk siedliska w obszarze występowania apofitów nie bardzo ekspansywnego (stanu niezadowalającego), a na pozostałych stanowiskach siedliska w obszarze dopuszczenie silnej ekspansji apofitów (stanu złego), tj. oceny U2.
	Stosunki wodnowilgotnościowe	Utrzymanie na co najmniej 59 % stanowisk siedliska w obszarze naturalnych warunków wilgotnościowych (stanu właściwego), na kolejnych 26 % stanowisk siedliska w obszarze znacznego uwilgotnienia, niewiele tylko odbiegającego od stanu naturalnego (stanu niezadowalającego), a na pozostałych stanowiskach siedliska w obszarze dopuszczenie objawów przesuszenia (stanu złego), tj. oceny U2.
	Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	Utrzymanie na co najmniej 75 % stanowisk siedliska w obszarze braku uszkodzeń runa i gleby związanego z pozyskaniem drewna, tj. oceny FV.
	Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)	Utrzymanie na co najmniej 75 % stanowisk siedliska w obszarze braku uszkodzeń runa i gleby związanego z pozyskaniem drewna, tj. oceny FV.
	Ogólny cel ochrony	Utrzymanie oceny U2.

źródło: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 6 sierpnia 2025 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej PLH160014 (Dz. Urz. Woj. Opol. poz. 1885)

Wskazane w Strategii planowane inwestycje mogą być częściowo realizowane w granicach obszaru Natura 2000 lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie jednak nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania.

Na terenie obszaru Natura 2000 znajduje się autostrada A4. Należy jednak zaznaczyć, że nie będzie ona przedmiotem realizacji inwestycji wynikających z ustaleń Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035, ponieważ gmina nie jest jednostką odpowiedzialną za utrzymanie dróg krajowych. Na wskazanym terenie zlokalizowane są również drogi z kategorii dróg innych w związku z czym nie można wykluczyć ich modernizacji. Ze względu na charakter ewentualnych przedsięwzięć nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze ani na przedmioty ochrony obszaru. Przedsięwzięcia realizowane będą na terenach już wcześniej przekształconych, w granicach istniejących pasów drogowych. Prace budowlane mogą powodować jedynie czasowe i lokalne zwiększenie emisji hałasu oraz spalin, jednak będą one miały charakter przejściowy i nie wpłyną w sposób trwały na stan przyrody. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach, których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi.

Na przedmiotowym terenie możliwa jest również realizacja inwestycji związanych z budową ścieżek rowerowych. Zgodnie z Komunikatem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska dotyczącym kwalifikacji chodników oraz ścieżek rowerowych w kontekście wymogu uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, cyt. „realizacja przedsięwzięcia polegającego na budowie chodnika lub ścieżki rowerowej nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, gdyż nie stanowi ono przedsięwzięcia, które może znacząco oddziaływać na środowisko, niezależnie od sposobu realizacji (samodzielne przedsięwzięcie czy też przebudowa lub rozbudowa drogi) oraz umiejscowienia (w pasie drogowym, poza pasem drogowym, na obiekcie mostowym)”, niniejsze zadanie nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć ujętych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.), ponieważ jego zakres nie obejmuje działań, które mogą potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Zgodnie z powyższym komunikatem „bez wpływu na kwalifikację pozostaje również kwestia surowca, z którego wykonany zostanie chodnik czy ścieżka rowerowa”.

Z danych otrzymanych od RDOŚ w Opolu wynika, że na terenie obszaru Natura 2000 Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej znajdującego się na w obrębie gminy Olszanka występują siedliska przyrodnicze stanowiące przedmiot ochrony obszaru. Należy jednak zaznaczyć, że przez obszar ten przebiega już (oprócz autostrady A4) droga przeciwpożarowa nr 37 i nr 40. Ponadto znajduje się tam również

infrastruktura rekreacyjna (ławki, kosze na śmieci), zaś sama droga przeciwpożarowa nr 37 została utwardzona. Ewentualny proces tworzenia ścieżki rowerowej przyjąłby zatem wyłącznie charakter organizacyjny i formalny, bez konieczności wytaczania dodatkowych szlaków komunikacyjnych i bez konieczności wykonywania prac ingerujących w środowisko wodno-gruntowe. Zgodnie z powyższym nie przewiduje się negatywnego oddziaływania inwestycji na integralność obszaru Natura 2000 oraz jego przedmioty ochrony. Podkreśla się również, że zadanie ma charakter potencjalny i na obecnym etapie nie wiadomo, czy będzie realizowane.

Oddziaływania na rezerwaty przyrody

W rezerwatach przyrody obowiązują zakazy zgodnie z art. 15 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2022 poz. 916 z późn. zm.) oraz indywidualnych aktów prawa miejscowego. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska może zezwolić na obszarze rezerwatu przyrody na odstępstwa od zakazów, po zasięgnięciu opinii regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Na terenie rezerwatu przyrody Przylesie obowiązują zakazy, zgodnie z Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 20 czerwca 1969 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody.

Dla terenu rezerwatu Przylesie obowiązuje pan ochrony ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 27 czerwca 2018 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Przylesie".

Działania wyznaczone w ramach Strategii nie przewidują realizacji inwestycji na terenie rezerwatów.

Jednakże, w pobliżu rezerwatu przyrody Przylesie możliwa jest realizacja inwestycji związanych z budową ścieżek rowerowych. Zgodnie z Komunikatem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska dotyczącym kwalifikacji chodników oraz ścieżek rowerowych w kontekście wymogu uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, cyt. „realizacja przedsięwzięcia polegającego na budowie chodnika lub ścieżki rowerowej nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, gdyż nie stanowi ono przedsięwzięcia, które może znacząco oddziaływać na środowisko, niezależnie od sposobu realizacji (samodzielne przedsięwzięcie czy też przebudowa lub rozbudowa drogi) oraz umiejscowienia (w pasie drogowym, poza pasem drogowym, na obiekcie mostowym)”, niniejsze zadanie nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć ujętych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.), ponieważ jego zakres nie obejmuje działań, które mogą potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Zgodnie z powyższym komunikatem „bez wpływu na kwalifikację pozostaje również kwestia surowca, z którego wykonany zostanie chodnik czy ścieżka rowerowa”.

Oddziaływania na użytki ekologiczne

Dla użytków ekologicznych obowiązują zakazy zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2026 poz. 13).

Na omawianym terenie znajduje się użytek ekologiczny Kanał Młyński. W wyniku przeprowadzenia prac inwestycyjnych użytek ekologiczny nie będzie narażony na łamanie zakazów wprowadzonych w celu ich ochrony. Działania inwestycyjne prowadzone będą poza obszarem jego lokalizacji.

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatu mają także bezpośredni wpływ na florę oraz faunę. Wpływają one na zasięg występowania poszczególnych gatunków, ich cykle rozrodcze i interakcje ze środowiskiem naturalnym, a w przypadku roślin także na okresy wegetacji. Ocieplenie się klimatu spowoduje migracje gatunków – gatunki preferujące chłodniejsze temperatury zostaną wyparte przez gatunki ciepłolubne. Część tych gatunków będzie uznana za gatunki inwazyjne wypierające rodzimą florę i faunę. Przekształcenia siedlisk na skutek zmian klimatycznych mogą dotknąć także warunków wodnych – obniżenie się poziomu wód gruntowych może spowodować stopniowy zanik siedlisk o dużej wilgotności. Najważniejszym elementem adaptacji do zmian klimatycznych będzie, w przypadku siedlisk, zachowanie bioróżnorodności oraz zrównoważona gospodarka leśna uwzględniająca zmiany klimatyczne oraz ich efekty. Kluczowym elementem będzie utrzymanie obszarów wodno-błotnych oraz ich odtwarzanie w miejscach posiadających odpowiednie warunki.

W ramach adaptacji do zmian klimatu zaleca się:

- utrzymanie zagrożonych siedlisk i ich odtwarzanie wszędzie tam, gdzie jest to możliwe – dotyczy to szczególnie obszarów wodno-błotnych;
- regulowanie wpływu klimatu poprzez wykorzystywanie odpowiednich ekosystemów;
- wpływ na mikroklimat przez zachowanie oraz tworzenie nowych zalesień i obszarów zielonych;
- zwiększanie naturalnej retencji wodnej;
- uwzględnianie zagrożeń związanych ze zmianami klimatycznymi w dokumentach planistycznych;
- odpowiednia gospodarka leśna, z naciskiem na odpowiedni dla siedliska skład gatunkowy.

Oddziaływanie na proponowane formy ochrony przyrody

Na przedmiotowym terenie zgodnie z informacjami uzyskanymi od Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Opolu znajduje się proponowany rezerwat przyrody Przylesie II. Działania wyznaczone w ramach Strategii nie przewidują realizacji inwestycji na jego terenie.

Jednakże, w pobliżu projektowanego rezerwatu przyrody Przylesie II możliwa jest realizacja inwestycji związanych z budową ścieżek rowerowych. Zgodnie z Komunikatem Generalnego Dyrektora Ochrony

Środowiska dotyczącym kwalifikacji chodników oraz ścieżek rowerowych w kontekście wymogu uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, cyt. „realizacja przedsięwzięcia polegającego na budowie chodnika lub ścieżki rowerowej nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, gdyż nie stanowi ono przedsięwzięcia, które może znacząco oddziaływać na środowisko, niezależnie od sposobu realizacji (samodzielne przedsięwzięcie czy też przebudowa lub rozbudowa drogi) oraz umiejscowienia (w pasie drogowym, poza pasem drogowym, na obiekcie mostowym)", niniejsze zadanie nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć ujętych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.), ponieważ jego zakres nie obejmuje działań, które mogą potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Zgodnie z powyższym komunikatem „bez wpływu na kwalifikację pozostaje również kwestia surowca, z którego wykonany zostanie chodnik czy ścieżka rowerowa".

9.2. Korytarze ekologiczne

Zgodnie z danymi wektorowymi udostępnianymi przez Generalną Dyrekcję Ochrony Środowiska przez przedmiotowy obszar nie przebiega żaden korytarz ekologiczny.

Zgodnie z korytarzami ekologicznymi wyznaczonymi w „Projekcie korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce" (Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R.W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J.M., Zalewska H., Pilot M. 2005, zaktualizowany w latach 2010–2012 przez Instytut Biologii Ssaków PAN w Białowieży), celem zapewnienia łączności ekologicznej, zarówno w skali całego kraju jak i w skali europejskiej, przedmiotowy teren wchodzi w skład głównego korytarza ekologicznego: Dolina Nysy Kłodzkiej.

Ponadto zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego przez przedmiotowy teren przebiega jeden krajowy korytarz ekologiczny oraz korytarz ekologiczny o randze regionalnej.

Obszar obejmujący ww. korytarze ekologiczne na terenie gminy składają się gównie z terenów rzecznych (koryta i obszary przyległe) oraz rolniczych, ale również fragmentarycznie z terenów zabudowanych oraz sieci dróg.

W związku z powyższym istnieje ryzyko powstawania negatywnych oddziaływań z planowanymi działaniami związanymi z budową/przebudową/modernizacją dróg na omawianym terenie.

W celu minimalizacji negatywnych oddziaływań zadań związanych z rozwojem infrastruktury drogowej najczęściej stosuje się przejścia dla zwierząt a także dostosowując istniejące obiekty inżynierskie do pełnienia funkcji przejść dla zwierząt. Mogą być poprowadzone pod powierzchnią drogi, nad drogą

bądź po drodze. W celu ograniczenia śmiertelności zwierząt stosuje się ogrodzenia ochronne dostosowane do lokalnie występujących gatunków. Ponadto, m.in. zaleca się stosowanie transparentnych ekranów akustycznych, wprowadzenie ograniczeń prędkości, wprowadzenie oświetlenia o niskiej emisji barw niebieskich i promieniowania UV a także stosowanie szczelnych pokryw studni i ogrodzeń ochronnych wokół obiektów odwadniających.

Na terenie korytarzy ekologicznych możliwa jest realizacja inwestycji związanych z budową, rozbudową i remontem dróg. W celu ograniczenia ryzyka kolizji ze zwierzętami zaleca się zastosowanie odpowiedniego oznakowania ostrzegawczego i ograniczeń prędkości. W związku z klasą remontowanych dróg nie przewiduję się, aby stanowiły znaczącą barierę dla przemieszczania się fauny.

Na terenie korytarzy ekologicznych możliwa jest realizacji inwestycji związanych z budową instalacji fotowoltaicznych. Inwestycje te nie będą wywierać znaczącego negatywnego oddziaływania na funkcjonowanie korytarzy ekologicznych, ponieważ ich lokalizacja będzie zgodna z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego i pomijać będzie kluczowe fragmenty korytarzy ekologicznych. Ze względu na charakter przedsięwzięć, na etapie planowania zostanie przeprowadzona odrębna procedura oceny oddziaływania na środowisko, w tym z uwzględnieniem wpływu na spójność i przepustowość korytarzy ekologicznych, celem uzyskania wymaganych zgód, decyzji i opinii właściwych organów.

Do zadań pozytywnie oddziaływujących na prawidłowe funkcjonowanie korytarzy ekologicznych należą te związane z zwiększaniem świadomości ekologicznej mieszkańców.

9.3. Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta

Realizacja zapisów Strategii w przypadku typowych działań inwestycyjnych w tym rozbudowy dróg, chodników, budową nowych ścieżek rowerowych, czy rozbudowy sieci wodnokanalizacyjnej może powodować wystąpienie negatywnych, bezpośrednich, chwilowych oddziaływań na środowisko przyrodnicze. Oddziaływania te związane będą głównie z zajmowaniem terenów cennych przyrodniczo, stanowiących biotop roślin i zwierząt (długoterminowe) oraz z etapem realizacji budowy (krótkoterminowe). W ich efekcie powinno nastąpić zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach, glebie oraz powietrzu, co wpłynie korzystnie na warunki bytowania zwierząt i roślin. Dzięki utrzymaniu walorów przyrodniczych pozytywne oddziaływania dotyczyć będą także klimatu oraz adaptacji do zmian klimatycznych.

Możliwe oddziaływania negatywne na przyrodę i różnorodność biologiczną będą miały związek z realizacją planowanych inwestycji m.in. poprawą efektywności energetycznej oraz rozwiązań

infrastrukturalnych np. budowa dróg oraz tras rowerowych. Oddziaływania te związane będą głównie z etapem realizacji budowy (krótkoterminowe).

Prace budowlane mogą wpływać bezpośrednio i negatywnie na bioróżnorodność, ponieważ może dojść do zajęcia danego terenu, na którym planuje się inwestycję. Ponadto, może dojść do tworzenie barier w migracji zwierząt, zmianę warunków siedliskowych oraz wycinkę drzew i krzewów. Będą to jednak oddziaływania chwilowe.

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci drogowej, można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach, których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Szerokość strefy oddziaływania drogi na strukturę, skład i kluczowe procesy ekologiczne kształtujące dane siedlisko uzależniona jest od m.in. dyspersji biogenów, zanieczyszczeń i wrażliwości siedlisk.

Negatywne skutki funkcjonowania ciągów komunikacyjnych to:

- utrudnienie przemieszczania się zwierząt i roślin;
- wypadki i kolizje drogowe z dzikimi zwierzętami;
- zniszczenie siedlisk w zasięgu przebiegu i oddziaływania drogi;
- przekształcanie terenu przyległego do drogi (osiedlanie się człowieka wzdłuż dróg);
- ekspansja gatunków obcych na danym terenie, związanych z człowiekiem.

Edukacja ekologiczna przyczyni się do wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców, a tym samym pozytywnych skutków można upatrywać w kontekście kształtowanie środowiska życia z poszanowaniem otaczającej przyrody.

Realizacja zadań związana z rewitalizacją zurbanizowanych obszarów gminy przyczyni się do zwiększanie areału terenów przepuszczalnych, co doprowadzi do wzrostu udziału terenów biologicznie czynnych i przepuszczalnych. Działania będą wpływać pośrednio pozytywnie i długoterminowo na stan zasobów wód powierzchniowych i gruntowych. Zadania związane z wprowadzaniem zieleni urządzonej realizowane będą zgodnie z założeniami *Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii i listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Polski, działań zaradczych oraz środków mających na celu przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów* (Dz.U. 2022 poz. 2649) w związku z czym rośliny używane w nasadzeniach będą należały do gatunków rodzimych.

Przed rozpoczęciem prac związanych z termomodernizacją budynków zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę powinna wykonać osoba merytorycznie związana z ornitologią (ptaki) i chiropterologią (nietoperze). W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych np.: poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy. Poza tym termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów lęgowych zwierząt.

Działania wyznaczone w projekcie Strategii nie wpłyną negatywnie na drożność migracyjną i ekologiczną korytarza rzecznego. Zapewnienie wykwalifikowanego nadzoru przyrodniczego oraz dostosowanie terminu prowadzenia ewentualnych przyszłych planowanych prac do okresów aktywności fauny i wegetacji flory zapewni zminimalizowanie negatywnego wpływu inwestycji na korytarze ekologiczne i migracyjne w rejonie obszaru przedsięwzięcia.

Realizacja przedsięwzięć z zakresu fotowoltaiki jest możliwa jeżeli przeprowadzona ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, której konieczność przeprowadzenia stwierdzono w toku prowadzonego, w trybie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, wykaże brak negatywnego oddziaływania na awifaunę, chiropterofaunę i krajobraz.

Rozwój inwestycji liniowych takich jak infrastruktura drogowa może przyczynić się do zmniejszenia drożności korytarzy ekologicznych szczególnie w przypadku grodzenia dróg kołowych. W przypadku budowy nowej infrastruktury drogowej a także w przypadku budowy sieci tras rowerowych poprowadzonych w nowym śladzie należy uwzględnić rozmieszczenie chronionych elementów przyrody tj. siedlisk chronionych, stanowisk chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt. Planowane trasy należy poprowadzić poza wskazanymi elementami lub zastosować adekwatne

Z danych przekazanych przez RDOŚ w Opolu wynika, że na przedmiotowym terenie stwierdzono stanowiska chronionych ptaków, płazów i owadów. W związku z dużą mobilnością gatunków i lokalnym charakterem przedsięwzięć, zaplanowanych na tych obszarach do realizacji nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania na ww. organizmy. Niemniej jednak zaleca się, aby wszelkie prace były realizowane w sposób, pozwalający na minimalizację negatywnego oddziaływania na stwierdzone gatunki ptaków i ssaków. W przypadku inwestycji wielkopowierzchniowych, zaleca się wykonanie ekspertyz środowiskowych, a na etapie realizacji inwestycji dostosowanie się do zaleceń płynących z jej wyników. Dodatkowo z danych otrzymanych od RDOŚ w Opolu wynika, że na terenie

gminy brak jest miejsc szczególnie cennych ze względu na zwiększoną obecność płazów. Do miejsc bytowania i rozrodu herpetofauny należeć mogą obszary mokradłowe i szuwarowe, oraz zbiorniki wodne zlokalizowane w różnych częściach gminy oraz wszelkie okresowe zbiorniki wodne rozsiane po całym jej terytorium. Należy zaznaczyć, że w przypadku realizacji przedsięwzięć mogących znacząco lub potencjalnie znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko, zostaną one poprzedzane odpowiednimi analizami z udziałem specjalisty herpetologa, służącymi uzyskaniu stosownych decyzji i zgód środowiskowych. Wydać on może zalecenia odnośnie utworzenia tzw. tymczasowych wygrodzeń herpetologicznych (na etapie realizacji inwestycji) oraz w przypadku, gdy eksploatacja przedsięwzięcia będzie niosła ryzyko dla herpetofauny również wygrodzeń herpetologicznych stałych.

Na gminy Olszanka nie ustanowiono strefy ochrony gatunków chronionych.

Nie przewiduje się działań, które mogłyby naruszyć drożność i funkcjonowanie ekologicznych korytarzy lądowych i wodnych. W ramach przebudowy istniejącej infrastruktury technicznej, np. dróg w razie konieczności przewiduje się m.in. budowę przejść dla zwierząt, budowę przepustów wodnych. Działania te będą ukierunkowane na zniesienie lub ograniczenie barier dla przemieszczania się zwierząt.

W przypadku realizacji zadań związanych z wykonywaniem wykopów, do najbardziej narażonych organizmów należą drzewa. Szczególnie groźne są dla nich wszystkie te czynniki, które negatywnie wpływają na rozwój korzeni. Należy pamiętać, że ochrona systemu korzeniowego jest konieczna dla przyszłego stanu zdrowia, wzrostu i bezpieczeństwa drzew (Suchocka M., 2016, *Organizacja prac budowlanych na terenach zadrzewionych, Warszawa*). Inwestor zobowiązany jest do przestrzegania art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r. poz. 647, z późn. zm.), tj. uwzględnienia ochrony środowiska w trakcie prac budowlanych. Zapisy ustawy Prawo ochrony środowiska zobowiązują inwestora do oszczędnego korzystania z terenu w trakcie przygotowywania i realizacji inwestycji oraz ochrony gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Zgodnie z art. 75 ust. 2 ww. ustawy wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych przy prowadzeniu prac budowlanych dopuszcza się wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją inwestycji.

9.4. Ludzie

Realizacja Strategii zakłada zrównoważony rozwój regionu z jednoczesną poprawą stanu środowiska. Działania realizowane w ramach, w perspektywie średnio i długoterminowej wpłyną pozytywnie na zdrowie ludności, jakość oraz komfort ich życia, ale przede wszystkim będą one związane z poprawą jakości powietrza, wód, gleb i środowiska przyrodniczego.

Jednym z ważnych elementów będzie rozwój i konserwacja infrastruktury technicznej (drogi, chodniki, oświetlenie drogowe, ścieżki rowerowe, sieć wodnokanalizacyjna, zagospodarowanie terenów rekreacyjnych). Podjęcie ww. działań pozwoli na zaspokojenie potrzeb mieszkańców, a także zmniejszy negatywny wpływ na środowisko, zarówno w sposób pośredni i bezpośredni.

Ograniczenie zużycia konwencjonalnych źródeł energii, promocja transportu zbiorowego oraz kampanie edukacyjne w zakresie dostępności funduszów europejskich i innych form finansowania zewnętrznego na cele ekologiczne (usuwanie azbestu, wymiana źródeł ciepła, zastosowanie OZE czy termomodernizacja) bezpośrednio może się przyczynić do zmniejszenia zachorowań powodowanych złą jakością powietrza atmosferycznego. Pozytywny wpływ na zdrowie ludzi, a także ich finanse będą miały działania związane ze zwiększeniem efektywności energetycznej. Dodatkowo termomodernizacja wpłynie pozytywnie na poprawę komfortu cieplnego mieszkańców.

Oddziaływaniami negatywnymi dla mieszkańców, znajdujących się w najbliższym sąsiedztwie obszarów objętych inwestycjami, będą prace remontowo-budowlane. Będzie to związane z użyciem maszyn i urządzeń budowlanych (emisja hałasu, pyłu i wibracji) oraz utrudnieniami komunikacyjnymi. Oddziaływania te będą bezpośrednie, krótkotrwałe i odwracalne, jak również ustaną po zakończeniu robót. Negatywne odczucia wśród mieszkańców mogą budzić utrudnienia związane z organizacją ruchu.

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania na ludzi, ich zdrowie i bezpieczeństwo.

9.5. Powietrze atmosferyczne

Pozytywne oddziaływanie na stan jakości powietrza związane będzie przede wszystkim ze zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń. Obniżenie ładunku emisji zanieczyszczeń nastąpi poprzez realizację inwestycji takich jak: podnoszenie efektywności energetycznej w budynkach, zmiana kotłów grzewczych na modele nowszej generacji (ograniczenie zużycia paliw tradycyjnych) oraz wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Główną przyczyną emisji ze źródeł komunikacyjnych jest duże natężenie ruchu indywidualnego pojazdów. Do niwelacji tego problemu przyczynią się budowy dróg gminnych, które pozwolą na upłynnienie ruchu. Ponadto, rozwój komunikacji publicznej pozwoli na ograniczenie ruchu samochodowego i wynikającej bezpośrednio z niego emisji spalin oraz powstania efektu korków ulicznych i zmniejszy frustrację społeczeństwa. Realizowane działanie poprawi więc płynność ruchu i ograniczy negatywny wpływ transportu na środowisko naturalne.

Pozytywny, bezpośredni i stały wpływ na powietrze atmosferyczne i klimat będą miały zadania typowo inwestycyjne tj. termomodernizacja obiektów oraz rozbudowa systemu ścieżek rowerowych.

Głównym zagrożeniem powietrza atmosferycznego jest niska emisja z instalacji grzewczych budynków. Termomodernizacja budynków pozwoli na znaczące ograniczenie zużycia materiału opałowego niezbędnego do ogrzania obiektu. W konsekwencji wpłynie to na redukcję emisji szkodliwych zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Przeprowadzone prace termomodernizacyjne budynków, dzięki zmniejszeniu zapotrzebowania na energię cieplną, minimalizują emisję zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł spalania energetycznego. W okresie realizacji przedsięwzięć będą miały miejsce uciążliwości związane z emisją do powietrza substancji z procesu spalania paliw w silnikach maszyn budowlanych i pojazdów transportowych, prac montażowych. Powyższe emisje będą miały charakter okresowy i odwracalny, a uciążliwości z nimi związane ustaną wraz z zakończeniem prac budowlanych.

Poprawa dostępności infrastruktury drogowej wpłynie na ograniczenie wtórnej emisji substancji pyłowych emitowanych do powietrza w wyniku unosu z nawierzchni dróg. Również organizacja ruchu może mieć pośrednio pozytywny wpływ na stan jakości powietrza. Znaczący wpływ na jakość powietrza ma zastępowanie tradycyjnych środków lokomocji przez korzystanie ze ścieżek rowerowych.

Oddziaływania negatywne w głównej mierze mają charakter przejściowy i związane są z fazą realizacyjną planowanych inwestycji. Potencjalne negatywne oddziaływanie na powietrze mogą mieć inwestycje drogowe. Źródłem negatywnego oddziaływania infrastruktury drogowej jest zarówno jej budowa jak i eksploatacja. Faza budowy związana jest z emisją spalin z maszyn budowlanych oraz emisją substancji pyłowych, których źródłem jest głównie unos z powierzchni pylących. Charakter tych oddziaływań będzie lokalny i krótkotrwały, tj. do czasu zakończenia robót budowlanych. Eksploatacja nowo powstałych dróg spowoduje emisję zanieczyszczeń związaną ze wzrostem natężenia ruchu w tych lokalizacjach.

Poprawa efektywności energetycznej poprzez inteligentne zarządzanie energią oraz wykorzystanie różnego rodzaju OZE zmniejszy zapotrzebowanie na surowce, co ograniczy ingerencję ludzką w środowisko oraz znacznie zmniejszy emisję spalin, w tym gazów cieplarnianych.

9.6. Klimat

Skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i z tego względu stały się przedmiotem zainteresowania rządów i społeczności międzynarodowej. Wyniki badań naukowych jednoznacznie wskazują, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju w tym także dla Polski. Wysiłki na rzecz dostosowania się do skutków zmian

klimatu powinny być zatem podejmowane jednocześnie z realizowanymi przez Polskę działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych.

„Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030" został opracowany z myślą o zapewnieniu warunków stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyka związanego ze zmianą klimatu, ale również z myślą o wykorzystaniu pozytywnego wpływu, jakie niosą działania adaptacyjne mogące mieć wpływ nie tylko na stan polskiego środowiska, ale również na wzrost gospodarczy. Realizacja ustaleń niektórych zaproponowanych działań może mieć wpływ na mikroklimat. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii powinien uwzględniać pogorszenie warunków wiatrowych (długie okresy bezwietrznej pogody, lub krótkotrwałe okresy z wiatrami o sile huraganu). W przypadku energii słonecznej można spodziewać się poprawy warunków w lecie ze względu na wydłużone okresy pogody słonecznej i zmniejszenie w zimie ze względu na dłuższe okresy z zachmurzeniem. W zakresie upraw roślin energetycznych kluczowy będzie rozwój nowych gatunków roślin, bardziej odpornych na zmienne warunki pogodowe oraz innowacyjnych technik upraw do wykorzystywania w bardzo suchym oraz wilgotnym środowisku. Zmiany klimatu będą miały różnorodny wpływ na sektor energetyczny, uwzględniając w szczególności prognozowane wahanie średniej temperatury. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do warunków zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i cieplną, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii.

Wprowadzenie rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury w kontekście klimatu może być kluczową metodą, pozwalającą na skuteczną walkę z postępującymi zmianami klimatycznymi. Z punktu widzenia ochrony siedlisk najistotniejsze są działania związane z utrzymaniem obszarów wodno-błotnych i ich odtwarzaniem wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Jednocześnie istotne będą działania sprzyjające prowadzeniu zrównoważonej gospodarki leśnej w warunkach zmian klimatu, jak również przygotowaniu ekosystemów leśnych na zwiększoną presję wynikającą z nasilenia ekstremalnych zjawisk pogodowych, m.in. okresów suszy, fal upałów, gwałtownych opadów deszczu, porywistych wiatrów. Ponad to w gospodarce rolnej istotne będzie wprowadzenie rozwiązań z zakresu utrzymania uwodnienia gruntu (budowa piętrzeń i zastawek)

Zmiany klimatyczne będą prowadziły do zmniejszenia zasobów przestrzeni dostępnej dla danego typu prowadzonej lub planowanej działalności – m.in. wzrost ryzyka osuwiskowego, nasilenie procesów erozji wodnej i wietrznej, deficyt wody, podniesienie, a także obniżenie poziomu wód gruntowych. Zmiany klimatu w kontekście przestrzennym oddziałują na cały kompleks problemów zagospodarowania przestrzennego.

Niewłaściwa gospodarka przestrzenna, w szczególności inwestowanie na terenach zagrożonych, w tym w strefach zalewowych rzek oraz zbyt niska pojemność retencyjna naturalna jak i sztucznych zbiorników, nie tylko w dolinach rzek, ogranicza skuteczne działania w sytuacjach nadmiaru lub deficytu wód powierzchniowych. Istnieje ryzyko, że w przyszłości zjawiska te będą występować ze zwiększoną częstotliwością. Wyniki przeanalizowanych scenariuszy wskazują na zwiększone prawdopodobieństwo występowania powodzi błyskawicznych wywołanych silnymi opadami mogących powodować zalewanie obszarów, na których nieodpowiednio prowadzona jest gospodarka przestrzenna. Przewidywane zmiany klimatyczne i związany z nimi wzrost częstotliwości i intensywności susz w rolnictwie spowodują wzrost zapotrzebowania na wodę do nawodnień. Z obliczeń prognostycznych wartości niedoborów wody w glebie dla wybranych roślin wynika, że następuje ciągły proces przesuszania się gleby i zwiększania zagrożenia suszą. Obok suszy także intensywne opady stanowią zagrożenie dla produkcji roślinnej. W związku ze wzrostem częstości występowania intensywnych opadów w okresie letnim, można oczekiwać zwiększenia potrzeb odwadniania. Przeprowadzone analizy wskazały, że należy oczekiwać zwiększenia częstości lat ze stratami plonów wynikających z niekorzystnego przebiegu pogody.

Adaptacja do zmian klimatu

Zgodnie z analizami wykonanymi na potrzeby projektu KLIMADA[26], zamieszczonymi w Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, na przestrzeni następnych lat warunki klimatyczne Polski zmienią się. Przewidywane jest zwiększenie się ilości dni z temperaturą powyżej 25°C oraz zmniejszenie się ilości dni z temperaturami poniżej 0°C. Efektem tego może być ograniczenie zapotrzebowania na energię potrzebną do ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych, co jednocześnie spowoduje ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Zwiększenie się ilości dni upalnych, może z kolei spowodować wzrost zapotrzebowania na energię (urządzenia klimatyzacyjne). Większa ilość dni słonecznych przyczyni się natomiast do polepszenia się warunków słonecznych, wyjątkowo ważnych przy korzystaniu z energii odnawialnej. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do wahań temperatur oraz zapotrzebowania energetycznego, wdrożenie rozproszonych, niskoemisyjnych źródeł energii oraz wykorzystywanie energii odnawialnej.

[26] Projekt KLIMADA to opracowanie i wdrożenie strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu

9.7. Zabytki oraz dobra materialne

Działania wyznaczone w projekcie Strategii mają w większości neutralne lub pozytywne oddziaływanie na dobra materialne i zabytki. Zadania inwestycyjne w zakresie infrastruktury komunikacyjnej bezpośrednio wpłyną pozytywnie na występujące w bliskim sąsiedztwie tych terenów zabytki nieruchome, poprzez minimalizację występowania drgań spowodowanych złym stanem technicznym nawierzchni lub szlaku. Prowadzenie założonych działań infrastrukturalnych w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów zabytkowych (zabytków nieruchomych, stanowisk archeologicznych) będzie wymagało od inwestora uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków postępowania i właściwego zabezpieczenia na etapie wykonywania robót budowlanych.

Wszelkie działania związane z ochroną i rozwojem dziedzictwa kulturowego powodują zazwyczaj pośredni pozytywny wpływ na wartość zmodernizowanych obiektów i możliwość zwiększenia wpływów finansowych wynikających ze świadczonych w nich usług. Pośrednio oddziałują także na nieruchomości znajdujące się w ich sąsiedztwie. Pozytywny wpływ na dziedzictwo kulturowe, zabytki i dobra materialne ma również zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza, co wpłynie na poprawę ich stanu technicznego. Zanieczyszczenia pyłowe, które są emitowane z kominów budynków mieszkalnych z sektora indywidualnego jak i zbiorowego osiadając na zabytkach i dobrach materialnych powodują ich niszczenie.

Negatywne, bezpośrednie i chwilowe oddziaływania na zabytki oraz dobra materialne mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji zadań inwestycyjnych lub wówczas, gdy działanie dotyczyć będzie obiektów objętych ochroną kulturową lub historyczną. Negatywne oddziaływania wiążą się z możliwym spadkiem wartości nieruchomości (budynków i gruntów) z uwagi na niepożądane sąsiedztwo nowych inwestycji, które w opinii społecznej pogarszają atrakcyjność (krajobrazową i funkcjonalną) danego miejsca i odwrotnie na wzrost wartości nieruchomości wpływa lokalizacja i dostęp do obiektów zabytkowych, cennych obszarów przyrodniczych, jak i środków komunikacyjnych.

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania na dziedzictwo kulturowe, zabytki, dobra materialne.

W chwili przygotowania niniejszego opracowania brak jest możliwości stwierdzenia czy zakres prac spowoduje zniszczenie lub degradację danego obiektu historycznego. Konsekwencją realizacji zadań inwestycyjnych będzie dbałość o walory historyczno-kulturowe poprzez zastosowanie takich rozwiązań projektowych, aby środowisko kulturowe nie zostało zdegradowane.

Reasumując, działania wyznaczone w ramach projektu Strategii przyczynią się do ochrony wartości kulturowych i pozytywnego wpływu na zabytki.

9.8. Zasoby naturalne

Pozytywny wpływ na powierzchnię ziemi przyniesie ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza, które migrują do gleb. Oddziaływania pozytywne wystąpią również w sektorze surowcowym. Poprawa efektywności energetycznej poprzez inteligentne zarządzanie energią oraz wykorzystanie różnego rodzaju OZE zmniejszy zapotrzebowanie na surowce.

Z dokonanej analizy wynika, że na etapie realizacji zadań typowo inwestycyjnych wyznaczonych będą wykorzystywane zasoby naturalne tj. woda oraz gleba. Największe zużycie surowców naturalnych będą generowały inwestycje związane z budową/przebudową infrastruktury drogowej oraz budową strefy ekonomicznej, dlatego działania te mogą wiązać się z krótkotrwałym negatywnym i bezpośrednim oddziaływaniem na ten komponent środowiska. Nieuniknionym negatywnym oddziaływaniem na zasoby naturalne będzie trwałe zajęcie terenów biologicznie czynnych pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych. Wielkość zapotrzebowania będzie wynikała jednak z rodzaju inwestycji i zastosowanej technologii. Na etapie sporządzania niniejszej Prognozy nie jest możliwe oszacowanie wielkości zużytych zasobów, jednak mając na względzie lokalny charakter zaplanowanych inwestycji oraz stosowane rozwiązania proekologiczne nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na ten komponent środowiska.

Pozytywnym długoterminowym i skumulowanym oddziaływaniem będzie minimalizacja zużycia zasobów naturalnych (w szczególności węgla, wody, paliw energetycznych) poprzez realizacje zadań związanych z termomodernizacją budynków.

Do działań negatywnych związanych z realizacją przedsięwzięć zawartych w Strategii możemy zaliczyć: zabudowanie powierzchni ziemi (w tym terenów rolniczych) pod nowe inwestycje, usuwanie wierzchnich warstw gleby, powstawanie odpadów budowlanych, wzrost wydobycia surowców budowlanych oraz powstawanie nieużytecznych w danym miejscu mas ziemnych.

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko glebowe i zasoby naturalne.

9.9. Wody

Działania zaplanowane do realizacji w ramach projektu Strategii nie będą wywierały znaczącego wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych. Działania przewidziane do realizacji w ramach projektowanej Strategii są w większości ukierunkowane pośrednio lub bezpośrednio na ochronę lub poprawę stanu wód podziemnych i powierzchniowych. Oceniono, że wyznaczone w projekcie zadania nie będą mieć znaczącego wpływu na jakość i ilość wód powierzchniowych i podziemnych, w tym jednolite części wód, a także istniejące na terenie gminy ujęcia wód podziemnych.

Zapewnieniu odpowiedniej jakości wód ujmowanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz zaopatrzenia zakładów wymagających wody wysokiej jakości, a także ochronie zasobów wodnych, służy ustanawianie stref ochronnych ujęć wód. Strefę ochronną stanowi obszar, na którym obowiązują nakazy, zakazy i ograniczenia w zakresie użytkowania gruntów oraz korzystania z wód, w celu ochrony zasobów tych wód przed degradacją. Strefa ochronna obejmuje wyłącznie teren ochrony bezpośredniej albo teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej. Strefę ochronną obejmującą wyłącznie teren ochrony bezpośredniej ustanawia się dla każdego ujęcia wody, z wyłączeniem ujęć wody służących do zwykłego korzystania z wód. Zgodnie z Ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. 2025 poz. 960 z późn. zm.) na terenie ochrony bezpośredniej zakazuje się użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody. Na terenie ochrony bezpośredniej należy: Odprowadzać wody opadowe lub roztopowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody.

1. Zagospodarować teren zielenią.
2. Odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku dla osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.
3. Ograniczyć wyłącznie do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Teren ochrony bezpośredniej należy ogrodzić, a jego granice przebiegające przez wody powierzchniowe oznaczyć za pomocą rozmieszczonych w widocznych miejscach stałych znaków stojących lub pływających. Na ogrodzeniu oraz znakach należy umieścić tablice zawierające informację o ustanowieniu strefy ochronnej i zakazie wstępu osób nieupoważnionych. Zakazuje się niszczenia, uszkadzania lub przemieszczania stałych znaków stojących lub pływających oraz tablic zawierających informacje o ustanowieniu strefy ochronnej i zakazie wstępu osób nieupoważnionych.

Teren ochrony pośredniej ujęcia wód podziemnych obejmuje obszar zasilania ujęcia wody. Na terenie ochronny pośredniej może być zakazane lub ograniczone wykonywanie robót lub czynności powodujących zmniejszenie przydatności ujmowanej wody lub wydajności ujęcia, obejmujących:

1. Wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi.
2. Rolnicze wykorzystanie ścieków.
3. Przechowywanie lub składowanie odpadów promieniotwórczych.
4. Stosowanie nawozów oraz środków ochrony roślin.
5. Budowę nowych dróg, linii kolejowych, lotnisk lub lądowisk.
6. Wykonywanie urządzeń melioracji wodnych oraz wykopów ziemnych.
7. Lokalizowanie zakładów przemysłowych oraz ferm chowu lub hodowli zwierząt.

8. Lokalizowanie magazynów produktów ropopochodnych oraz innych substancji, a także rurociągów do ich transportu.
9. Lokalizowanie składowisk odpadów niebezpiecznych, innych niż niebezpieczne i obojętne oraz obojętnych.
10. Mycie pojazdów mechanicznych.
11. Urządzanie parkingów, obozowisk oraz kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli.
12. Lokalizowanie nowych ujęć wody.
13. Lokalizowanie cmentarzy oraz grzebanie martwych zwierząt.
14. Wydobywanie kopalin.
15. Wykonywanie odwodnień budowlanych lub górniczych.
16. Lokalizowanie budynków mieszkalnych oraz obiektów budowlanych związanych z turystyką.
17. Używanie statków powietrznych do przeprowadzania zabiegów rolniczych.
18. Urządzanie pryzm kiszonkowych.
19. Chów lub hodowlę ryb, ich dokarmianie lub zanęcanie.
20. Pojenie oraz wypasanie zwierząt.
21. Wydobywanie kamienia, żwiru, piasku oraz innych materiałów, a także wycinanie roślin z wód lub brzegu.
22. Uprawianie sportów wodnych.
23. Użytkowanie statków o napędzie spalinowym.
24. Lokalizowanie nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.
25. Składowanie opakowań po nawozach i środkach ochrony roślin.
26. Stosowanie i składowanie chemicznych środków zimowego utrzymania dróg.
27. Lokalizowanie pomp ciepła i akumulatorów ciepła warstwy wodonośnej.

Założenia projektowanego dokumentu nie będą oddziaływać na strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęć wód ze względu na brak zaplanowanych przedsięwzięć w ich granicach, wynikający z powyższych zakazów. Wskazane w Strategii przedsięwzięcia związane z budową, rozbudową i modernizacją stacji uzdatniania wód nie pogorszą stanu środowiska, nie zmienią sposobu wykorzystywania terenu, polepszą natomiast wydajność ujęć w celu zaopatrzenia mieszkańców w wodę pitną. Czas remontów będzie wiązał się z chwilowymi i krótkoterminowymi uciążliwościami dla środowiska związanych ze wzmożonym transportem, wibracjami, emisją spalin, hałasu oraz powstawaniem odpadów. Wszystkie użyte do budowy i remontów surowce, materiały, wodę, paliwa i energię należy wykorzystywać zgodnie z obowiązującymi normami i przepisami ze szczególnym zwróceniem uwagi na odzysk materiałów i surowców w trakcie gospodarki odpadami.

Realizacja ustaleń Strategii wpisuje się w realizację głównych celów środowiskowych dla wód podziemnych określonych w Ramowej Dyrektywie Wodnej (RDW):

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych,
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- wdrożenie działań niezbędnych do odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego wskutek działalności człowieka.

Natomiast w przypadku wód powierzchniowych działania zapisane w Strategii powinny realizować następujące cele RDW:

- zapobieganie pogorszeniu się stanu wszystkich części wód powierzchniowych,
- poprawa i przywracanie wszystkie części wód powierzchniowych dla sztucznych i silnie zmienionych części wód, mając na celu osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych,
- ochrona i poprawa wszystkich sztucznych i silnie zmienionych części wód w celu osiągnięcia dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego wód powierzchniowych,
- stopniowe redukowanie zanieczyszczenia substancjami priorytetowymi i zaprzestanie lub stopniowa eliminowania emisji, zrzutów i strat niebezpiecznych substancji priorytetowych.

Każde z opisanych działań wpisuje się w realizację powyższych celów, zakładając osiągnięcie przez jednolite części wód podziemnych i powierzchniowych stanu/potencjału co najmniej dobrego.

Pośrednie i bezpośrednie zwiększanie zasobów wodnych będzie przeciwdziałało występowaniu i negatywnym skutkom suszy. Zaproponowane w projekcie Strategii działania będą zmierzać do poprawy warunków klimatycznych dzięki systematycznej poprawie reżimu hydrologicznego oraz jakości wód.

Ze środowiskiem wodnym powiązany jest także sektor energetyczny. Dlatego projekty związane z poprawą efektywności energetycznej, z popularyzacją oszczędzania energii oraz promowaniem odnawialnych źródeł energii, pośrednio pozytywnie będą wpływać na wody poprzez zmniejszenie ich poboru do celów chłodniczych.

Na redukcję zanieczyszczeń przedostających się do wód mają również wpływ niektóre z działań z zakresu rozbudowy i przebudowy infrastruktury drogowej regionu. Woda wykazuje cechy mobilności w środowisku, a zanieczyszczenia z powietrza przenikają do środowiska glebowego. W związku z tym poprawa stanu jakości powietrza wpłynie na poprawę stanu jakości wody.

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci drogowej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji,

ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach, których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie będzie kwalifikować się do przedsięwzięć wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Możliwe oddziaływania negatywne będą polegać na obniżeniu poziomu wód gruntowych, trudnością związaną z przesączaniem wód opadowych, ze względu na występowanie powierzchni silnie zabudowanej oraz przedostawaniem się szkodliwych substancji do wód (szczególnie na etapie realizacji niektórych inwestycji).

Realizacja zadań związana z rozwojem błękitno-zielonej infrastruktury przyczyni się do zwiększanie areału terenów przepuszczalnych, co doprowadzi do wzrostu udziału terenów biologicznie czynnych i przepuszczalnych. Działania będą wpływać pośrednio pozytywnie i długoterminowo na stan zasobów wód powierzchniowych. Ogół działań związanych z zwiększaniem retencji, gdzie efektem jest zwiększenie infiltracji wód opadowych oraz powierzchniowych będą wpływać pozytywnie na stan wód i nie będą stanowić zagrożenie dla osiągnięcia celów środowiskowych wyznaczonych dla JCWPd a także nie będą wpływać na stan ilościowy i jakościowy GZWP. Ponadto, dzięki rozwojowi błękitno-zielonej infrastruktury zwiększy się różnorodność biologiczna. Budowa zbiorników do magazynowania wód opadowych pozwoli na późniejsze wykorzystanie jej w okresach suszy, do nawadniania terenów.

Budowa czy montaż urządzeń do gromadzenia wód opadowych będzie miało pozytywny wpływ na przeciwdziałanie suszy, jest to kluczowe rozwiązanie pomocne w niwelowaniu skutków deficytu wody. Retencjonowanie wody w zbiornikach na powierzchni ziemi czy też pod ziemią zapewni dostęp do wody w okresach suszy, która może być wykorzystywana w ogrodach czy też do spłukiwania toalet.

Woda pochodząca z opadów winna być traktowana jako cenny surowiec, który należy wykorzystać jak najbliżej miejsca opadu. Ogromną zaletą retencji jest wykorzystywanie wody deszczowej w zakładach zużywających ponadprzeciętne ilości wody. Takim miejscem jest, np. myjnia samochodowa. Charakteryzuje się dużą powierzchnią zlewni dzięki czemu spora ilość wody zostanie zatrzymana w zbiorniku.

Realizacja planowanych inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej wpisuje się w cele środowiskowe, wskazane w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry", przyjętym Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2023 poz. 335). Zgodnie z Programem wodno-środowiskowym kraju wprowadzono działania z kategorii „Gospodarka Komunalna", obejmujące konieczność porządkowania systemu gospodarki ściekowej. Działania te obejmują budowę systemu kanalizacji sanitarnej. Reasumując realizacja inwestycji nie wpłynie na pogorszenie stanu wód i nie będzie stanowić zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych. Inwestycje mają na celu poprawę warunków sanitarnych, uporządkowanie gospodarki ściekowej poprzez podłączenie istniejących i planowanych budynków do zbiorowego systemu odprowadzania ścieków.

Adaptacja do zmian klimatu

Przeprowadzone analizy wskazują na zwiększenie się prawdopodobieństwa występowania powodzi błyskawicznych, wywołanych gwałtownymi zjawiskami pogodowymi, mogących spowodować zalewanie obszarów, na których gospodarka przestrzenna prowadzona jest w sposób nieodpowiedni. Przewidywane jest również skrócenie się okresu zalegania warstwy śnieżnej co może mieć skutki pozytywne (mniejsze prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi roztopowych) jak i negatywne (niedobór wód i susze). Planowane działania mają na celu usprawnienie funkcjonowania w warunkach nadmiaru, jak i niedoboru wody. Osiągnięcie tego planowane jest poprzez zreformowanie struktur gospodarki wodnej z uwzględnieniem adaptacji do zmian klimatu, opracowanie i wdrożenie metod oceny ryzyka powodziowego i ryzyka podtopień, odpowiednie zarządzanie ryzykiem powodziowym oraz przywracanie i utrzymanie dobrego stanu wód, ekosystemów wodnych.

Zgodnie z projektem KLIMADA[27], rekomendowanymi kierunkami działań adaptacyjnych są:

- zwiększenie poziomu ochrony przeciwpowodziowej, przeciwdziałanie osuwiskom i deficytowi wodnemu;
- powiązanie systemu dolin rzecznych z systemem obszarów chronionych;
- uwzględnianie problemu gwałtownych zmian temperatury, ulewnych opadów, oblodzenia i silnych wiatrów w inwestycjach budowlanych, transportowych i energetycznych;
- rozwijanie alternatywnych źródeł produkcji energii na poziomie lokalnym;
- tworzenie systemów wczesnego ostrzegania mieszkańców przed zagrożeniami powodziowymi.

[27] Projekt KLIMADA to opracowanie i wdrożenie strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu

Zmiany zachodzące obecnie w klimacie cechuje zwiększenie się gwałtowności zjawisk pogodowych. Częściej występują także skrajne zjawiska takie jak burze. Wiąże się to z dostarczeniem do sieci kanalizacyjnych dużych ilości wody w krótkim czasie. Infrastruktura może być nieprzygotowana na taką sytuację co może spowodować wydostawanie się wody, wraz z zanieczyszczeniami, z sieci kanalizacyjnej. Również przepustowość oczyszczalni ścieków może być niewystarczająca w przypadku wystąpienia gwałtownych zjawisk pogodowych. Aby zminimalizować efekty takich zjawisk należy brać je pod uwagę już na etapie planowania przedsięwzięć związanych z gospodarką wodno-ściekową.

9.10. Krajobraz i powierzchnia ziemi

Do poprawy estetyki przestrzeni miejskiej przyczynią się działania dotyczące, m.in. termomodernizacji budynków, powstania elementów błękitno-zielonej infrastruktury a także te związane z rewitalizacją obiektów.

Wśród kierunków działań przewidzianych w Strategii znajdują się takie, które będą wiązać się z naruszeniem istniejącej struktury gruntów oraz wprowadzeniem zmian krótkookresowych lub długookresowych w krajobrazie naturalnym, w efekcie czego przewiduje się wystąpienie oddziaływań negatywnych oraz pozytywnych. Należą do nich:

- budowa, poprawiających dostępność komunikacyjną i mobilność mieszkańców;
- budowa i/lub modernizacja infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego m.in. drogi i pasy rowerowe;
- budowa, rozbudowa lub modernizacja obiektów użyteczności publicznej.
- rozbudowa wodociągów i kanalizacji

Zgodnie z celami przyjętymi w Europejskiej Konwencji Krajobrazowej (zalecenia CM/Rec (2008) 3 Komitetu Ministrów w sprawie wytycznych dotyczących wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej) *Każde działanie lub projekt powinien być zgodny ze standardami jakości krajobrazu. W szczególności powinny poprawić jakość krajobrazu, a przynajmniej nie doprowadzić do jej pogorszenia. Wpływ projektów na krajobraz, niezależnie od ich skali, powinien być oceniony, a przepisy i instrumenty odpowiadające tym skutkom powinny być sprecyzowane. Każde działanie lub projekt powinien nie tylko odpowiadać cechom miejsca, ale także być do nich dostosowany*.[28]

Na krajobraz oddziaływać będą głównie działania o charakterze inwestycyjnym. Inwestycje polegające na budowie dróg, termomodernizacji obiektów, budowie ścieżek rowerowych oraz nowych obiektów użyteczności publicznej powodują stałą zmianę w krajobrazie. Rodzaj oddziaływania (pozytywny bądź

[28]źródło: Zalecenia CM/Rec(2008)3 Komitetu Ministrów w sprawie wytycznych dotyczących wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej

negatywny) jest uzależniony od lokalizacji danej inwestycji i otaczającego je terenu. Właściwie zaprojektowany i zlokalizowany w przestrzeni nie powinien negatywnie oddziaływać na środowisko. Inwestycje budowlane w sposób trwały wpiszą się w krajobraz, dlatego istotny jest wybór lokalizacji oraz odpowiedniej technologii z zachowaniem ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Budowa nowych dróg może potencjalnie negatywnie wpłynąć na krajobraz z uwagi na pojawienie się nowej formy w przestrzeni. Niemniej jednak z uwagi na powierzchniowy charakter dróg nie stanowią one dominanty krajobrazowej, a ich przebieg jest w większości dostosowany do lokalnego ukształtowania terenu. Sporadyczne przypadki tj. budowa obiektu inżynieryjnego lub inżynierskiego, skrzyżowań itp. mogą powodować zaburzenia w lokalnym krajobrazie z uwagi na ich rozmiary w przestrzeni. Na etapie realizacji inwestycji drogowych negatywne chwilowe oddziaływanie może wystąpić z uwagi na prowadzone wykopy, przemieszczanie mas ziemnych, prace „wysokich" maszyn tj. żurawie, dźwigi, które mogą być widoczne z dużych odległości.

Przebudowa i modernizacja już istniejących obiektów nie będzie powodować negatywnych oddziaływań na krajobraz oraz powierzchnię ziemi, ale będzie prowadzić do poprawy estetyki przestrzeni publicznej.

Krajobrazy priorytetowe ujęte w *Audycie krajobrazowym województwa opolskiego* w części pokrywają się z korytarzem ekologicznym Dolina Nysy Kłodzkiej (Jędrzejewski i in. 2011) oraz krajowym korytarzem ekologicznym ujętym w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego (2019). W związku z powyższym obszary te są objęte zgodnie z art. 29 ust. 8 pkt 9 dodatkową ochroną wynikająca z obowiązku utrzymania korytarzy ekologicznych łączących obszary Natura 2000. Pozostałe krajobrazy priorytetowe wyznaczone z godnie z Audytem krajobrazowym województwa opolskiego na terenie gminy Olszanka nie są objęte dodatkową formą ochrony i zlokalizowane są na terenach zurbanizowanych. Posiadają one bowiem wiejski typ krajobrazu, co definiuje rodzaj ich walorów. Polityka prowadzona przez Gminę zakłada utrzymanie tych terenów zgodnie z dotychczasowym sposobem zagospodarowania, a działania związane z rewitalizacją oraz poprawą estetyki przestrzeni publicznych zapewnią utrzymanie infrastruktury zgodnie z oryginalną wizją kształtowania przestrzeni. Należy również zaznaczyć, że większość zadań przewidzianych do realizacji nie będzie oddziaływało na krajobraz, zaś przedsięwzięcia inwestycyjne związane z wykopami i pracami wielkoskalowymi zostaną poprzedzone stosownymi procedurami środowiskowymi obejmującymi również ocenę oddziaływania na krajobraz.

Realizacja przedsięwzięć z zakresu fotowoltaiki jest możliwa, jeżeli przeprowadzona ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, której konieczność przeprowadzenia stwierdzono w toku prowadzonego, w trybie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,

postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, wykaże brak negatywnego oddziaływania krajobraz

Oceniono, że wyznaczone w projekcie Strategii zadania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na powierzchnię ziemi i krajobraz, w tym na krajobrazy priorytetowe ujęte w *Audycie krajobrazowym województwa opolskiego.*

Adaptacja do zmian klimatu

Efektem przewidywanych zmian klimatycznych będzie wzrost częstotliwości oraz intensywności susz co będzie miało negatywny wpływ na gleby oraz rolnictwo. Wymagane będzie zintensyfikowane nawadnianie terenów dotkniętych suszami. Do działań adaptacyjnych będzie można zaliczyć wsparcie inwestycyjne gospodarstw oraz szkolenia i doradztwo technologiczne a także doskonalenie systemu tworzenia i zarządzania rezerwami żywności, materiału siewnego i paszy na wypadek nieurodzaju. Wpływ gwałtownych zjawisk pogodowych oraz ich efektów należy również mieć na uwadze podczas wybierania lokalizacji oraz projektowania obiektów typu PSZOK oraz składowisk odpadów.

9.11. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Pozytywne oddziaływanie na klimat akustyczny przede wszystkim będzie zauważalne na terenach miejskich i o zwiększonym ruchu. Działania podejmowane w zakresie poprawy standardów akustycznych związane będą z ograniczeniem głównie hałasu drogowego poprzez rozbudowę dróg m.in. stosowanie cichej nawierzchni.

Również pozytywny wpływ na klimat akustyczny będą miały także inwestycje w zakresie rozwoju i modernizacji transportu publicznego. Duże znaczenie w redukcji ponadnormatywnego hałasu będzie miał rozwój systemu ścieżek rowerowych, który spowoduje zmniejszenie ruchu samochodowego.

Oddziaływanie negatywne będzie krótkotrwałe, odwracalne i występujące tylko na terenie prowadzonych prac i w ich najbliższym sąsiedztwie. Prace realizowane w ramach tych zadań będą źródłem hałasu, którego głównym emitorem będzie praca urządzeń mechanicznych. Zadania, których realizacja będzie się wiązać z użyciem ciężkiego sprzętu powinny być prowadzone w dzień, aby nie zakłócać ciszy w porze nocnej. Dla zminimalizowania emisji hałasu i spalin, podczas prac zostaną użyte maszyny w pełni sprawne, które zostaną wykorzystane do prac zgodnych z ich przeznaczeniem i możliwościami, tak aby nie powstały inne zagrożenia, np. dla pracowników i osób postronnych znajdujących się w pobliżu. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe i ustąpi z chwilą zakończenia prac. Modernizacja istniejących odcinków dróg przyczyni się do poprawy ich stanu oraz komfortu jazdy. Pośrednio zmniejszy to poziom hałasu drogowego.

Na terenach zabudowy jednorodzinnej nie jest możliwe podanie dokładnego stopnia nasilenia oraz zasięgów oddziaływania ze względu na brak znanej dokładnej lokalizacji poszczególnych inwestycji. Nie przewiduje się jednak, aby oddziaływanie to było znaczące oraz jak wskazano powyżej będzie miało charakter okresowy i ustanie bezpośrednio po zakończeniu prac. Należy również zaznaczyć, że w przypadku realizacji inwestycji mogących potencjalnie znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko (w rozumieniu *Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz.U. 2019 poz. 1839 z późn. zm.)) przed rozpoczęciem tych inwestycji zostaną przeprowadzone stosowne procedury środowiskowe, takie jak np. sporządzenie Karty Informacyjne Przedsięwzięcia.

Negatywne oddziaływanie w postaci promieniowania elektromagnetycznego może nastąpić w ramach pośredniego skutku kierunku działań związanych z budową odnawialnych źródeł energii na omawianym terenie opartych na energii słońca. Dotyczy to linii łączących instalacje z siecią energetyczną. Właściwa lokalizacja oraz zastosowanie odpowiednich zabezpieczeń mogą niemal całkowicie wyeliminować narażenie na promieniowanie elektromagnetyczne. Przewidywalne uciążliwości związane z promieniowaniem elektromagnetycznym oraz dźwiękami wydawanymi podczas pracy takich urządzeń będą marginalne.

Podczas prac ziemnych i montażowych, w sąsiedztwie placu budowy wystąpią potencjalne bezpośrednie i krótkotrwałe uciążliwości w tym: emisja hałasu, zanieczyszczeń do powietrza oraz wytwarzanie odpadów. Oceniono je jako krótkoterminowe. Prace związane z budową przedsięwzięć wiązać się będą ze wzrostem poziomu hałasu, którego źródłem będzie praca sprzętu budowlanego, środków transportu. Hałas będzie miał zasięg lokalny. Praca przedsięwzięć przebiega częściowo w obrębie terenów chronionych akustycznie, zatem mieszkańcy i użytkownicy najbliższej zabudowy odczuwać mogą okresowe uciążliwości związane z realizacją inwestycji. Ewentualne uciążliwości będą minimalizowane poprzez prowadzenie prac w porze dziennej w godz. 6.00-22.00 oraz zastosowanie urządzeń i maszyn w pełni sprawnych.

Zwiększenie przepustowości dróg może wiązać się ze zwiększeniem poziomu hałasu w bezpośrednim sąsiedztwie nowych dróg. Zadanie to można zminimalizować stosując rozwiązania techniczne ograniczające poziom hałasu m.in. ciche nawierzchnie.

Adaptacja do zmian klimatu

Wzrost średnich temperatur powietrza towarzyszący zmianom klimatycznym powoduje zwiększenie się poziomów dźwięków – zwłaszcza tych generowanych przez urządzenia mechaniczne oraz elektryczne. Wzrost temperatury wymusza również, intensywniejsze działanie układów chłodzących co również może powodować uciążliwości dla środowiska, zwłaszcza w gminach, gdzie naturalny

krajobraz uległ największym przekształceniom. Aby zmniejszyć negatywny wpływ wysokich temperatur należy zwiększać ilość terenów zielonych oraz niwelować efekt tzw. „miejskiej wyspy ciepła". Wzrost temperatur powietrza towarzyszący zmianom klimatycznym może powodować zmiany w rozchodzeniu się pól elektromagnetycznych wokół emiterów a w efekcie mieć negatywny wpływ na ludzi oraz środowisko. W celu zmniejszenia takiego wpływu należy zwiększać powierzchnię terenów zielonych oraz brać pod uwagę czynniki klimatyczne, podczas wybierania lokalizacji dla źródeł promieniowania elektromagnetycznego.

9.12. Gospodarka odpadami i ograniczenie powstawania odpadów

Pozytywny wpływ niewątpliwie będą miały działania przeciwdziałające nielegalnemu pozbywaniu się odpadów np. rozbudowa i modernizacja PSZOK, edukacja ekologiczna mieszkańców – w formie tzw. „dzikich wysypisk", a także poprzez spalanie ich w domowych kotłowniach. Długofalowy pozytywny trend dotyczący właściwego zagospodarowania odpadów, a także ograniczenia w ich powstawaniu prognozowany jest dzięki wdrażaniu inicjatyw dotyczących edukacji ekologicznej.

Powstawanie dużej ilości odpadów (w szczególności budowlanych) będzie związane z realizacją inwestycji dotyczących budowy nowych obiektów. Wszystkie wytworzone odpady na poszczególnych etapach, zostaną zagospodarowane zgodnie z przepisami ustawy o odpadach z dnia 14 grudnia 2012 r. Odpady będą zbierane selektywnie w wydzielonych i przystosowanych miejscach, w warunkach zabezpieczających przed przedostaniem się do środowiska zanieczyszczeń.

9.13. Ryzyko wystąpienia poważnej awarii

Planowane do realizacji przedsięwzięcia ujęte w *Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035* nie są zaliczane do obiektów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnych awarii przemysłowych wg. *Rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 26 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej* (Dz.U. 2016, poz. 138).

Ryzyko wystąpienia poważnej awarii podczas realizacji Strategii może być związane z poważną awarią w transporcie drogowym, niekontrolowanym wyciekiem przewożonych substancji niebezpiecznych, wyciekiem płynów eksploatacyjnych na skutek usterek technicznych. Ze względu na charakter przedsięwzięć, które nie wiążą się z koniecznością użycia niebezpiecznych substancji ani technologii nie przewiduje się wystąpienia zagrożenia dla środowiska. Realizacja układu komunikacyjnego gmin nie będzie jednak bezpośrednio wpływała na wystąpienie poważnej awarii, będą to jednak potencjalne lokalizacje wystąpienia tego niekorzystnego zdarzenia.

10. Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodnicza negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Prognoza oddziaływania na środowisko wykazała, że niektóre z przedsięwzięć realizowanych w ramach projektu *Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035* mogą negatywnie wpłynąć na środowisko. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w *Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035* powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy inwestycji, które rozpoczęły się w latach poprzednich i są obecnie kontynuowane). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu;
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniając zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie

zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W wyniku realizacji projektu *Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035* może potencjalnie dojść do oddziaływania na obszary chronione, dlatego ważne jest, aby wszelkie przedsięwzięcia wynikające ze Strategii były przeprowadzone zgodnie z przepisami dotyczącymi gospodarowania na obszarach objętych prawną formą ochrony przyrody.

Minimalizacja negatywnego wpływu na środowisko możliwa jest m.in. poprzez prowadzenie świadomej polityki przestrzennej popartej stosownymi zapisami w dokumentach prawa lokalnego oraz zachowanie walorów przyrodniczych gmin.

Poniżej przedstawiono propozycje zapobiegania, łagodzenia negatywnego wpływu na środowisko, będącego konsekwencją realizacji działań ujętych w Strategii na poszczególne komponenty środowiska:

<u>Ochrona powierzchni ziemi i wód:</u>

- Na etapie projektowania należy rozważać koncepcje organizacji placu budowy i jego zaplecza z uwzględnieniem zasady minimalizacji zajęcia terenu i przekształcenia jego powierzchni;
- Po zakończeniu prac budowlanych, w razie konieczności, należy przeprowadzać rekultywację;
- Prowadzenie robót budowlanych w sposób zapewniający ochronę wód;
- W projekcie i wykonawstwie należy minimalizować zakres robót powodujących zdejmowanie warstw próchniczych gleby, a także zaplanować wykorzystanie nadmiarów ziemi pochodzącej z wykopów;
- Ograniczenie uszczelniania zlewni, np. poprzez planowanie rezerw terenu, które ma służyć zapewnieniu możliwości swobodnej infiltracji wód do ziemi;
- W opisach technicznych projektów budowlanych należy zaplanować miejsca przeznaczone do składowania substancji podatnych na migrację wodną;
- Na etapie realizacji i funkcjonowania inwestycji należy preferować technologie wodooszczędne;
- Prawidłowe przechowywane substancji ropopochodnych oraz inne materiałów niebezpiecznych dla środowiska;
- Opracowanie procedury na wypadek wystąpienia awarii na placu budowy, by nie doprowadzić do zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego;
- Właściwe postępowanie z odpadami;
- Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów nadających się do odzysku lub unieszkodliwiania, a odpady niebezpieczne gromadzić w szczelnych, oznakowanych pojemnikach, w wydzielonym miejscu;

- Powstające podczas realizacji inwestycji oraz eksploatacji obiektu odpady należy przekazywać tylko wyspecjalizowanym jednostkom posiadającym zezwolenie na odzysk, utylizację, zbieranie i transport tych odpadów;
- Uregulowanie gospodarki wodami opadowymi - oczyszczenie ich oraz możliwość ich retencjonowania w celu ograniczenia spływu powierzchniowego, należy przy tym brać pod uwagę nie tylko dany obszar, ale i obszar położony niżej w zlewni;
- Materiał pozostały po robotach ziemnych w miarę możliwości należy wykorzystywać na miejscu.

Ochrona powietrza:

- Wykonawcy wybierani do realizacji poszczególnych zadań powinni używać nowoczesnego sprzętu i wykazać się dbałością o prawidłową eksploatację i właściwą konserwację sprzętu i środków transportu (np. korzystanie z maszyn i urządzeń o wysokich normach spalin czy zraszanie materiałów pylących). Takie zapisy mogą znaleźć się na odpowiednich etapach procedur przetargowych;
- Unikanie emisji głównie substancji pyłowych na etapie budowy, rozbudowy czy modernizacji obiektów;
- Niedopuszczalne jest palenie na terenie budowy papy, opon, rozpuszczalników, farb itp.;
- Pogłębiona analiza lokalizacji przedsięwzięcia;
- Zminimalizowaniu ryzyka awarii poprzez stosowanie sprawdzonych rozwiązań i nowoczesnego sprzętu;
- Prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów;
- Prowadzenie prac budowlanych i rozbiórkowych w porze dziennej;
- Stosowanie przepisów BHP;
- Zastosowanie do budowy nowoczesnego sprzętu, który emituje mniejsze ilości spalin;
- Na etapie eksploatacji - prowadzenie monitoringu powietrza;
- Ograniczanie stosowania paliw wysokoemisyjnych.

Różnorodność biologiczna (w tym fauna, flora, obszary chronione):

- Minimalizacja negatywnych oddziaływań inwestycji infrastrukturalnych wymaga (oczywiście nie jest to konieczne w przypadku każdej inwestycji) wcześniejszych terenowych inwentaryzacji zasobów środowiska przyrodniczego. Inwentaryzacja pozwoli na precyzyjne dostosowanie ogólnych zaleceń do realiów danego zadania inwestycyjnego i uniknięcie spowodowania znaczących szkód w środowisku przyrodniczym i wiążących się z tym komplikacji w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji;

- Stosowanie technologii w jak najmniejszym stopniu wpływającej na środowisko (ograniczającej emisję zanieczyszczeń i hałasu);
- W przypadku prac termomodernizacyjnych budynków czy remontów elewacji bądź pokrycia dachowego budynków należy przeprowadzić inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną;
- Stosowanie wszystkich możliwych środków związanych z ochroną zwierząt podczas prowadzenia prac remontowych i termomodernizacyjnych obiektów (np. zabezpieczanie lub przenoszenie gniazd, pozostawianie otwartych otworów stropodachowych;
- Wykorzystanie rozwiązań technologicznych umożliwiających zachowanie istniejących stosunków wodnych;
- Ograniczenie na etapie planowania i wykonawstwa wycinki drzew i krzewów oraz naruszania cennych siedlisk do minimum i stosowanie nowych nasadzeń wraz z ich późniejszym utrzymaniem;
- W przypadku braku możliwości nienaruszenia siedlisk rzadkich/chronionych gatunków, należy wziąć pod uwagę możliwość przeniesienia populacji;
- Stosowanie wszelkich możliwych środków technicznych w celu ochrony zwierząt w trakcie inwestycji liniowych (np. montaż siatek i pojemników w celu ochrony płazów i drobnych ssaków) o ile będzie to konieczne;
- Nie należy prowadzić robót budowlanych w okresie lęgowym ptaków, rozrodem płazów, hibernacji nietoperzy i tarła ryb, jeśli na obszarze inwestycji występują;
- W przypadku istotnego zagrożenia hałasem, mogącego płoszyć chronione gatunki zwierząt w okresie rozrodczym (i/lub powodujące ponadnormatywną emisję na terenach mieszkaniowych), należy rozważyć zastosowanie ekranów;
- Uwzględnianie wariantu lokalizacyjnego w sposób zgodny z dokumentami planistycznymi, przepisami i aktami prawnymi obowiązującymi dla poszczególnych form ochrony przyrody, a także biorąc pod uwagę potrzeby ochrony siedlisk przyrodniczych, siedlisk zwierząt i roślin oraz korytarze migracyjne i łączność ekosystemów.

<u>Ochrona przed hałasem i drganiami:</u>

- Ograniczenie prac związanych z wykorzystaniem głośnego sprzętu, do pory dziennej między 7:00 a 20:00;
- W miejscach szczególnie wrażliwych obok zabudowy mieszkaniowej należy ograniczyć prędkość pojazdów dowożących materiały budowlane ze względu na drgania przenoszące się na konstrukcje budynków oraz wpływ na klimat akustyczny otoczenia;
- Projektanci powinni zwrócić uwagę na propozycję lokalizacji baz zaplecza technicznego budowy tak, aby planować je możliwe z dala od okien budynków mieszkalnych;

- Na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej należy tak planować roboty budowlane w ramach poszczególnych zadań by prowadzić prace związane z emisją hałasu w tym samym czasie tylko po jednej stronie budynku, aby w mieszkaniu były pomieszczenia nienarażone na emisję hałasu;
- Organizacja pracy, ograniczająca liczbę osób i czas ekspozycji na hałas;
- Stosowanie harmonogramów prac, ograniczających narażenie na hałas;
- Stosowanie tzw. cichych nawierzchni;
- Ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji w środowisko;
- Racjonalna gospodarka materiałami i minimalizacja powstawania odpadów;
- Sprawne przeprowadzenie prac;
- Ograniczenie do niezbędnego minimum usuwania drzew i krzewów będących w kolizji z planowaną inwestycją;
- Dobór gatunków roślin pełniących rolę dźwiękochronną dostosowanych do wymogów siedliska;
- Zastosowania odpowiednio szerokich pasów zieleni o zróżnicowanej wysokości tak, aby zapewnić maksymalne wartości pochłaniania i odbijania fali akustycznej.

Ochrona krajobrazu

W celu zmniejszenia negatywnego oddziaływania poszczególnych kierunków wsparcia na krajobraz konieczne jest odpowiednie planowanie inwestycji, uwzględniające konieczność wkomponowania planowanych obiektów w istniejący krajobraz.

Ochrona dziedzictwa kulturowego, zabytków, dóbr materialnych

Wszelkie działania mające na celu ochronę obiektów zabytkowych i utrzymanie ich w należytym stanie należy planować i realizować zgodnie z wymogami i uzgodnieniami z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

11. Propozycja działań alternatywnych

Art. 51, ust. 2, pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 z późn. zm.) nakłada obowiązek przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

Dla zadań zawartych w projekcie *Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035* można zaproponować następujące działania alternatywne:

- zmiana lokalizacji danego działania;
- zmiana technologii realizacji zadania;
- wybór alternatywnych materiałów do realizacji zadania;
- rozważenie różnych wariantów organizacyjnych realizacji zadania i dobór odpowiedniego;
- modyfikacja zakresu zadania, częściowe lub całkowite odstąpienie od realizacji zadania, jeśli decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach dla danego zdania będzie wskazywać na taką potrzebę.

W przypadku projektu *Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035* nie ma możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań ze względu na wysoki stopień ogólności dokumentu. Projekt jest koncepcją rozwoju i przebudowy społecznej, infrastrukturalnej i przestrzennej obszaru gmin, który jako wizja całościowa i spójna pozwoli osiągnąć zamierzone efekty. Dlatego też wprowadzanie na tym etapie rozwiązań alternatywnych zaburzałoby spójność wspomnianej wizji. Należy jednak podkreślić, że istnieją duże możliwości w doborze najlepszych pod względem oddziaływania na środowisko wariantów lokalizacyjnych, technologicznych czy organizacyjnych.

Podkreślając charakter dokumentu, o wysokim stopniu ogólności oraz brak możliwości precyzyjnego wskazania działań alternatywnych należy w przypadku wszystkich przedsięwzięć przeanalizować działania alternatywne na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 z późn. zm.).

W związku z ciągłym rozwojem gospodarczym regionu oraz wzrostem poziomu konsumpcji brak realizacji Strategii prowadzić będzie do pogorszenia wszystkich elementów środowiska.

12. Potencjalne oddziaływanie transgraniczne

Zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 z późn. zm.), z rozdziału 3, działu VI dotyczącego postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku projektów polityk, strategii, planów i programów, opracowywany dokument nie będzie wywierał znaczącego oddziaływania transgranicznego.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja projektu *Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035* nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

13. Rezultaty planowanych działań

W poniższej tabeli przedstawiono rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki osiągnięcia celu dla Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035.

Tabela 30. Wskaźniki osiągnięcia celu dla Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035

Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa	Oczekiwana tendencja (lub wartość docelowa) w 2035 r.	Źródło danych
Kierunek działania 1.1. Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców.	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	332	spadek	GOPS w Olszance
	Beneficjenci pomocy społecznej na 10 tys. ludności	214	spadek	BDL GUS
	Liczba nowych wydarzeń edukacyjnych, profilaktycznych i sportowych zorganizowanych w ciągu roku	-	3	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba mieszkańców korzystających z usług społecznych w zakresie aktywizacji	-	300	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba projektów zewnętrznych pozyskanych przez organizacje pozarządowe na działania społeczne	-	8	Urząd Gminy w Olszance
Kierunek działania 1.2. Wzmacnianie spójności społecznej.	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 ludności	6,4	wzrost	BDL GUS
	Liczba zrealizowanych projektów w ramach Funduszu Sołeckiego Gminy Olszanka	26	wzrost	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba nowych wspólnych projektów zrealizowanych z samorządami Subregionu Brzeskiego i gminami partnerskimi zagranicznymi	-	5	Urząd Gminy w Olszance
	Saldo migracji na 1 000 mieszkańców	-3,4	2,5	BDL GUS
	Liczba zrealizowanych inicjatyw obywatelskich, integracyjnych i projektów wolontariackich	-	10	Urząd Gminy w Olszance
Kierunek działania 1.3. Rozwój oferty spędzania wolnego czasu.	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów rekreacyjno-sportowych (place zabaw, boiska, siłownie plenerowe, ścieżki rowerowe/spacerowe)	-	5	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba uczestników cyklicznych wydarzeń i zajęć sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych angażujących różne grupy wiekowe	-	1 000	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba opracowanych i wdrożonych produktów/usług turystycznych opartych na lokalnym dziedzictwie kulturowym	0	3	Urząd Gminy w Olszance

Kierunek działania	Wskaźnik		Wartość bazowa	Oczekiwana tendencja (lub wartość docelowa) w 2035 r.	Źródło danych
Kierunek działania 1.4. Rozwój społeczeństwa informacyjnego (Smart Gmina Olszanka).	Liczba przeprowadzonych szkoleń dla pracowników Urzędu Gminy Olszanka		-	10[29]	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba zasobów (zdjęć, dokumentów, nagrań) udostępnionych w cyfrowym archiwum gminy		-	1 000	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba mieszkańców uczestniczących w szkoleniach z obsługi e-usług i bezpieczeństwa cyfrowego.		-	100	Urząd Gminy w Olszance
Kierunek działania 1.5. Wspieranie rozwoju edukacji formalnej i nieformalnej.	Wyniki egzaminu ósmoklasisty	język polski	42,8%	wzrost	https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/
		matematyka	34,0%	wzrost	
		język angielski	44,4%	wzrost	
	Liczba zmodernizowanych i/lub doposażonych placówek oświatowych		-	wzrost	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba dorosłych uczestniczących w kursach, warsztatach i szkoleniach organizowanych na terenie gminy		-	200	Urząd Gminy w Olszance
Kierunek działania 2.1. Wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców.	Liczba podmiotów gospodarczych na 10 tys.		1 067	wzrost	BDL GUS
Kierunek działania 2.2. Rozbudowa potencjału infrastruktury rozwoju gospodarczego gminy Olszanka.	Liczba lokalnych przedsiębiorców i wytwórców korzystających z adaptowanych przestrzeni warsztatowych i punktów coworkingowych		-	20	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba przeprowadzonych działań promujących ofertę inwestycyjną		-	10[30]	Urząd Gminy w Olszance
	Opracowanie i uchwalenie planu ogólnego		-	1	Urząd Gminy Olszanka

[29] Założono średnio minimum przeprowadzenie 1 działania na rok, w okresie obowiązywania strategii od 2025 do 2035 r.
[30] Założono średnio minimum przeprowadzenie 1 działania na rok, w okresie obowiązywania strategii od 2025 do 2035 r.

Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa	Oczekiwana tendencja (lub wartość docelowa) w 2035 r.	Źródło danych
Kierunek działania 3.1. Zrównoważony rozwój przestrzenny i rewitalizacja.	Liczba obiektów poddanych rewitalizacji	-	4	Urząd Gminy Olszanka
	Liczba zmodernizowanych i doposażonych przestrzeni publicznych w sołectwach (skwery, place, parki)	-	5	Urząd Gminy Olszanka
	Liczba terenów zielonych, przestrzeni gminnych poddanych rewitalizacji	-	4	Urząd Gminy Olszanka
Kierunek działania 3.2. Nowoczesna i dostępna infrastruktura techniczna.	Liczba budynków poddanych termomodernizacji	-	wzrost	BDL GUS
	Liczba rozbudowanych, zmodernizowanych punktów selektywnej zbiórki odpadów (PSZOK)	0	1	Urząd Gminy Olszanka
	Liczba zmodernizowanych lub nowych obiektów rekreacyjnych i użyteczności publicznej	-	5	Urząd Gminy w Olszance
Kierunek działania 3.3. Ochrona środowiska i zapewnienie bezpieczeństwa publicznego.	Liczba zrealizowanych inwestycji poprawiających retencję wodną, systemy monitoringu i ochronę przeciwpowodziową	-	5	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba jednostek OSP objętych wsparciem sprzętowym.	5	5	Urząd Gminy w Olszance
	Powierzchnia terenów zielonych i błękitno-zielonej infrastruktury stworzonych lub zrewitalizowanych (ha)	-	2	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba działań edukacyjnych i szkoleń w zakresie ekologii, bezpieczeństwa oraz zarządzania kryzysowego	-	10	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba przeprowadzonych działań z zakresu edukacji ekologicznej	-	10[31]	Urząd Gminy w Olszance

źródło: opracowanie własne

[31] Założono średnio minimum przeprowadzenie 1 działania na rok, w okresie obowiązywania strategii od 2025 do 2035 r.

14. Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja Strategii

Realizacja

- Przygotowanie projektu – Wójt Gminy Olszanka przy współpracy struktur Urzędu Gminy Olszanka, w uzgodnieniu z Radą Gminy (zmiany zapisów w dokumencie także w oparciu o uzasadnione propozycje i wnioski mieszkańców, organizacji społecznych oraz przedsiębiorców).
- Wybór zadań do realizacji w ramach Strategii – Wójt Gminy przy współpracy struktur Urzędu Gminy w Olszance i jednostek gminnych.
- Nawiązywanie współpracy z partnerami dla realizacji działań i projektów wymagających zaangażowania innych organizacji i instytucji (administracji różnego szczebla, organizacji społecznych, przedsiębiorstw, instytucji otoczenia biznesu) oraz działania na rzecz wdrażania strategicznych kierunków rozwoju w wymiarze ponadlokalnym – Wójt Gminy Olszanka.
- Opracowanie rocznych i wieloletnich programów, w ramach których realizowane będą założenia strategiczne – Urząd Gminy Olszanka oraz inne instytucje samorządowe (jednostki organizacyjne).
- Zatwierdzenie i zapewnienie finansowania dla rocznych oraz wieloletnich programów, w ramach których będą realizowane cele strategiczne i kierunki działań – merytoryczne komórki Urzędu Gminy Olszanka, Rada Gminy.
- Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań wynikających z kierunków działań poprzez umieszczenie konkretnych zadań w budżecie oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej – Skarbnik Gminy Olszanka, Wójt Gminy Olszanka, Rada Gminy.
- Przygotowanie wniosków o uzyskanie finansowania zewnętrznego dla projektów wynikających z założeń strategii – Wójt Gminy Olszanka przy współpracy struktur Urzędu Gminy Olszanka wraz z jednostkami organizacyjnymi.
- Nadzór nad realizacją projektów, rozliczenia, raporty – merytoryczne komórki Urzędu Gminy Olszanka.

Monitoring

- Monitoring bieżący będzie realizowany w cyklach dwuletnich przez komórkę odpowiedzialną za planowanie (koordynacja) we współpracy z wybranymi jednostkami/komórkami organizacyjnymi gminy (generowanie danych)
- Celem tej procedury jest uzyskanie kompletnej informacji dotyczącej rezultatów działań przyjętych do realizacji.
- Monitoringowi podlega katalog wskaźników umieszczonych w rozdziale 10 pt. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.

- Wynikiem prowadzonego monitoringu będzie zestawienie wskaźników dla poszczególnych kierunków działań, których realizacja została podjęta w ramach każdego z celów strategicznych zapisanych w Strategii plus ewentualny opis zrealizowanych działań.

Ewaluacja

- Rekomenduje się przeprowadzenie dwóch przeglądów strategicznych w okresie obowiązywania strategii – w 2030 r. (ewaluacja on-going) i 2035 r. (ewaluacja ex-post). Prezentacja wyników przeglądów strategicznych będzie miała miejsce przy okazji prezentacji raportu o stanie gminy za lata wskazane powyżej (odpowiednio w: 2031 oraz 2036)
- Ewaluacja ma na celu uzyskanie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób założenia i cele przekładane są na realne działania oraz wskazanie konieczności dokonania korekt (aktualizacji).
- Dzięki temu możliwe jest podnoszenie jakości działań, udoskonalenie bieżącej interwencji czy podejmowanie decyzji dotyczących aktualizacji / modyfikacji dokumentu.
- Wynikiem przeprowadzenia przeglądu będzie szczegółowe sprawozdanie zawierające podsumowanie zestawień wyników uzyskanych w ramach monitoringu wraz z oceną poziomu realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz kierunków działań.
- Raporty ewaluacyjne są prezentowane Radzie Gminy Olszanka przez Wójta Gminy Olszanka wraz z rekomendacjami korekt, aktualizacji oraz uzupełnienia zawartości dokumentu w ramach raportu o stanie gminy.

Aktualizacja

- Zmiany w Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025–2035 dokonywane będą uchwałą Rady Gminy na wniosek Wójta Gminy Olszanka.
- Aktualizacja dokonywana będzie w uzasadnionych przypadkach, w szczególności w związku ze zmianami uwarunkowań rozwoju (m.in. społecznych, gospodarczych, prawnych, przestrzennych czy politycznych) na terenie gminy, bądź w jej otoczeniu.
- Ocena realizacji strategii na podstawie danych zawartych w raportach ewaluacyjnych zostanie dokonana w latach 2030 i 2035. Jej celem będzie porównanie założonych w strategii oddziaływań i efektów jej wdrażania z faktycznie osiągniętymi efektami. Na tej podstawie formułowane będą zalecenia w zakresie aktualizacji na kolejne lata wdrażania tej Strategii

15. Podsumowanie i wnioski

- *Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035* jest zgodna ze strategicznymi dokumentami obowiązującymi na szczeblu europejskim, krajowym i lokalnym.
- Przeprowadzone w ramach niniejszej Prognozy analizy zgodności celów Strategii z celami nadrzędnych dokumentów strategicznych oraz podstawowych dokumentów opracowywanych na szczeblu regionalnym, wskazują na znaczną ich spójność oraz zharmonizowanie. Spójność regionalnej polityki ekologicznej ze strategicznymi celami rozwoju powiatów i gmin jest podstawą równoważenia rozwoju w horyzoncie średnio i długookresowym. Dzięki temu Strategia może stać się skutecznym narzędziem koordynacji działań na rzecz wdrożenia rozwoju zrównoważonego w regionie.
- Strategia umożliwia identyfikację skutków środowiskowych oraz potencjalnych zmian warunków życia mieszkańców regionu w wyniku realizacji ustaleń dokumentu.
- Projektowana Strategia określa obszary problemowe i wyzwania w zakresie rozwoju społecznego, gospodarczego oraz ochrony środowiska na omawianym terenie oraz wyznacza cele i kierunki interwencji mające na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz środowiska.
- Niektóre z zadań zaplanowanych do realizacji w ramach projektowanej Strategii mogą wywierać negatywny wpływ na środowisko. Oddziaływanie to może być chwilowe, na etapie prac budowlanych i modernizacyjnych.
- W niniejszej prognozie zaproponowano szereg działań ograniczających negatywne oddziaływanie zaplanowanych zadań na środowisko oraz przykłady kompensacji przyrodniczej.
- Podczas podejmowania działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów.
- Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury.

16. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu *Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035.* Opracowanie zostało wykonane w oparciu o art. 46 oraz art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 z późn. zm.).

Głównym celem prognozy jest ustalenie czy zapisy projektu *Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035* nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego a cele ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są spójne z celami i priorytetami zaplanowanymi w dokumentach wyższego szczebla. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Prognoza ponadto określa i analizuje:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na środowisko.

Przy sporządzaniu *Prognozy* zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej.

W projekcie *Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035* obrano kierunki interwencji wynikające z dokumentów wyższego szczebla oraz dokumentów lokalnych. Na ich podstawie wyznaczono cele strategii, a także strategię ich realizacji.

W rozdziale 6 Prognozy scharakteryzowano obszar gminy Olszanka oraz oceniono istniejący stan środowiska.

W ramach tworzenia dokumentu prowadzona była szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne i problematyczne. Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu *Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035* na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie bezpośrednie pośrednie, wtórne, skumulowane, stałe/długoterminowe, chwilowe/krótkoterminowe, pozytywne, negatywne i neutralne na następujące komponenty środowiska wykorzystując metodę macierzy interakcji:

- Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000;
- Różnorodność Biologiczna;
- Ludzie;
- Rośliny;
- Zwierzęta;
- Powietrze;
- Klimat;
- Klimat akustyczny;
- Wody (w tym JCW);
- Powierzchnia ziemi;
- Krajobraz;
- Zasoby naturalne;
- Zabytki i dobra materialne.

W przypadku omawianego regionu istnieje niewielkie prawdopodobieństwo bezpośredniego lub pośredniego ryzyka oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo. Należy jednak nadmienić, iż stopień, zakres oraz skutek oddziaływania (negatywny, pozytywny, neutralny) będzie mógł zostać oceniony z chwilą ustalenia dokładnego zakresu oraz rodzaju prowadzonych przedsięwzięć. W zależności od ich rodzaju może zostać nałożony obowiązkiem przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która może zakończyć się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub odmową jej wydania, z uwagi na znaczne negatywne oddziaływania.

Projekt *Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035* jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Należy mieć na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Do negatywnych oddziaływań na środowisko podczas realizacji inwestycyjnych można zaliczyć:

- zmianę warunków siedliskowych;
- tworzenie barier w migracji zwierząt;
- wycinkę roślinności;
- użycie maszyn i urządzeń budowlanych (emisja hałasu, pyłu i wibracji);
- naruszeniem jego pierwotnego stanu obiektów zabytkowych;
- zajęcie terenów pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych.

Pozytywne skutki realizacji planowanych zadań:

- pozytywny wpływ na bioróżnorodność;
- zapewnienie stabilności siedlisk przyrodniczych;
- mniejszy udział zanieczyszczeń bezpośrednio kierowanych do wód, ziemi i powietrza;
- poprawa stanu środowiska i jego elementów, w perspektywie długoterminowej;
- zminimalizowanie negatywnego oddziaływania podtopień;
- minimalizacja zużycia zasobów naturalnych.

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w *Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035* powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy inwestycji, które rozpoczęły się w latach poprzednich i są kontynuowane). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu,
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniając zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W kolejnych rozdziałach omówione zostały oddziaływania transgraniczne oraz rozwiązania alternatywne. W przypadku projektu *Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035*, rozwiązaniem alternatywnym jest brak realizacji Strategii. Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach projektowanego dokumentu z założenia mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców, a także stanu środowiska na terenie gmin i tym samym pozytywnie wpływać będą na zdrowie człowieka.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja projektu *Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035* nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

Przewidywane oddziaływanie działań zawartych w projekcie *Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035* na wybrane elementy środowiska oddziaływania w formie opisowej zawarto w rozdziale 9 Przeanalizowano: przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, oddziaływanie na różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta, ludzi, powietrze atmosferyczne, klimat, zabytki oraz dobra materialne, zasoby naturalne, wody, krajobraz i powierzchnię ziemi, hałas i promieniowanie elektromagnetyczne.

Kolejnym etapem przeprowadzenia prognozy oddziaływania na środowisko była analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu. Zgodnie z Art. 51, ust.

2, pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 z późn. zm.) przedstawiono rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

W niniejszej Prognozie oddziaływania na środowisko wskazano brak możliwości wystąpienia oddziaływania transgranicznego w związku z charakterem planowanych prac oraz ich lokalną skalą.

17. Zestawienie tabel i rysunków

Spis tabel

Tabela 1. Spójność dokumentu wobec Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego ... 11

Tabela 2. Komplementarność dokumentu wobec Strategii Rozwoju Subregionu Brzeskiego na lata 2023-2033 ... 12

Tabela 3. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza ... 38

Tabela 4. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2022-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia dla strefy opolskiej ... 39

Tabela 5. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin ... 40

Tabela 6. Wyniki stężeń zanieczyszczeń w powietrzu w gminie Olszanka w 2024 roku ... 41

Tabela 7. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu ... 49

Tabela 8. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze Gminy Olszanka ... 53

Tabela 9. Ocena stanu wód JCWP zlokalizowanych na terenie gminy Olszanka (część pierwsza) ... 56

Tabela 10. Ocena stanu wód JCWP zlokalizowanych na terenie gminy Olszanka (część druga) ... 57

Tabela 11. Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych w obrębie których leży gmina Olszanka ... 59

Tabela 12. Obszary chronione wymienione w zał. IV RDW oraz ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo Wodne, znajdujące się na terenie JCWP obecnych na obszarze gminy Olszanka ... 62

Tabela 13. Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie gminy Olszanka ... 63

Tabela 14. Kompleksowa ocena stanu JCWPd ... 65

Tabela 15. Charakterystyka GZWP zlokalizowanego na terenie gminy Olszanka ... 66

Tabela 16. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Olszanka w latach 2021-2024 ... 74

Tabela 17. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Olszanka w latach 2021-2024 ... 74

Tabela 18. Charakterystyka gleb w punkcie monitoringowym nr 445 ... 77

Tabela 19. Charakterystyka rezerwatu przyrody Przylesie ... 78

Tabela 20. Charakterystyka obszaru Natura 2000 Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej ... 79

Tabela 21. Charakterystyka użytku ekologicznego Kanał Młyński ... 80

Tabela 22. Charakterystyka projektowanego rezerwatu przyrody Przylesie II ... 80

Tabela 23 Struktura gruntów leśnych na terenie gminy Olszanka ... 88

Tabela 24. Charakterystyka krajobrazów priorytetowych znajdujących się na terenie gminy Olszanka ... 91

Tabela 25. Najważniejsze problemy w ostatnich latach na terenie gminy Olszanka w zakresie poszczególnych komponentów środowiska ... 93

Tabela 26. Przegląd dokumentów europejskich i krajowych oraz zawartych w nich celów środowiskowych istotnych dla realizacji Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035 ... 95

Tabela 27. Ocena oddziaływania na środowisko kierunków działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035 ... 104

Tabela 28. Opis oddziaływania kierunków działań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035 ... 125

Tabela 29. Cele zadań ochronnych dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 znajdujących się na terenie gminy Olszanka ... 147

Tabela 30. Wskaźniki osiągnięcia celu dla Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035 ... 184

Spis rysunków

Rysunek 1. Model struktury funkcjonalno – przestrzennej województwa opolskiego – synteza 14
Rysunek 3. Położenie administracyjne gminy Olszanka na tle jednostek graniczących 35
Rysunek 4. Granice obrębów ewidencyjnych na terenie gminy Olszanka 36
Rysunek 5. Strefy energetyczne warunków wiatrowych 44
Rysunek 6. Mapa temperatury na głębokości 2000 metrów pod powierzchnią terenu 45
Rysunek 7. Średni czas nasłonecznienia w ciągu roku na terenie Polski 46
Rysunek 8. Mapa nasłonecznienia Polski 46
Rysunek 9. Układ dróg różnych własności na terenie gminy Olszanka 51
Rysunek 10. Cieki na terenie gminy Olszanka 53
Rysunek 11. Zlewnie JCWP na terenie gminy Olszanka 55
Rysunek 12. JCWPd na terenie gminy Olszanka 64
Rysunek 13. Lokalizacja GZWP w zasięgu których leży gmina Olszanka 65
Rysunek 14. Zagrożenie podtopieniami oraz wały przeciwpowodziowe i tereny zdrenowane na tle granic gminy Olszanka .. 68
Rysunek 15. Zagrożenie podtopieniami na tle granic gminy Olszanka 69
Rysunek 16. Zagrożenie suszą atmosferyczną na terenie gminy Olszanka 71
Rysunek 17. Zagrożenie suszą rolniczą na terenie gminy Olszanka 71
Rysunek 18. Zagrożenie suszą hydrologiczną na terenie gminy Olszanka 72
Rysunek 19. Zagrożenie suszą hydrogeologiczną na terenie gminy Olszanka 72
Rysunek 20. Łączne zagrożenie suszą łączną na terenie gminy Olszanka 73
Rysunek 21. Charakterystyka aglomeracji Brzeg 75
Rysunek 22. Ujęcia wód znajdujące się na terenie gminy Olszanka 76
Rysunek 23. Formy ochrony przyrody na tle gminy Olszanka 78
Rysunek 24. Korytarze ekologiczne przebiegające przez teren gminy Olszanka 83
Rysunek 25. Rozmieszczenie chronionych gatunków owadów na terenie gminy Olszanka 84
Rysunek 25. Rozmieszczenie chronionych gatunków ptaków na terenie gminy Olszanka 84
Rysunek 25. Rozmieszczenie chronionych gatunków ssaków na terenie gminy Olszanka 85
Rysunek 26. Rozmieszczenie siedlisk przyrodniczych o znaczeniu europejskim na terenie gminy Olszanka 85
Rysunek 27. Rozmieszczenie stwierdzonych siedlisk przyrodniczych oraz gatunków chronionych na terenie gminy Olszanka 87
Rysunek 28. Tereny leśne na terenie gminy Olszanka z wynikami inwentaryzacji Lasów Państwowych 89
Rysunek 29. Tereny leśne gminy Olszanka z podziałem na skład drzewostanu 90
Rysunek 30. Krajobrazy priorytetowe leżące na terenie gminy Olszanka 91
Rysunek 31. Waloryzacja krajobrazu naturalnego województwa opolskiego na terenie gminy Olszanka 92
Rysunek 32. Model funkcjonalno-przestrzenny gminy Olszanka 142

UZASADNIENIE

Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko stanowi długookresowy plan działania, określający kluczowe cele rozwoju i kierunki działań, których realizacja jest niezbędna do osiągnięcia pozytywnych i trwałych zmian w sferze społecznej, gospodarczo-finansowej oraz przestrzenno-środowiskowej gminy. Przyjęcie Strategii jest niezbędnym krokiem w kierunku planowego i zrównoważonego rozwoju gminy Olszanka. Głównym elementem przygotowań Strategii były spotkania warsztatowe, w których udział wzięli Radni, przedstawiciele Urzędu Gminy i instytucji samorządowych, przedstawiciele organizacji społecznych oraz mieszkańcy. Zawarte w dokumencie zapisy wynikają zatem wprost z postulatów i ocen sformułowanych przez liderów społeczności lokalnej Gminy Olszanka, a także stanowią wyraz aspiracji i dążeń samorządu jako wspólnoty mieszkańców. Niniejsza strategia zawiera wszystkie wymagane ustawą elementy, w szczególności uwzględnia model struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie. Strategia pełni rolę jednego z podstawowych instrumentów zarządzania, stanowiąc fundament do prowadzenia długookresowej polityki rozwoju gminy realizowanej przez władze samorządowe. Dodatkowo stanowi również niezbędną podstawę do ubiegania się o środki zewnętrzne, w tym fundusze unijne, krajowe oraz regionalne. Przyjęcie strategii zwiększa zatem szanse na realizację inwestycji i projektów odpowiadających lokalnym potrzebom, które wskazano w dokumencie.

W terminie od 29 września 2025 r. do 4 listopada 2025 r. odbyły się konsultacje społeczne projektu Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035. Szczegółowy przebieg i wnioski z przeprowadzonych konsultacji zostały ujęte w sprawozdaniu z przebiegu i wyników konsultacji społecznych zgodnie z art. 6 ust. 6 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. 2025 poz. 198, ze zm.) i opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej.

Dla projektu Strategii została przeprowadzona procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Przebieg procedury został zawarty w Podsumowaniu i Uzasadnieniu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035.

Wobec powyższego oraz stosownie do art. 10f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.) podjęcie niniejszej uchwały w sprawie przyjęcia "Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035" wraz z prognozą oddziaływania na środowisko uznaje się za zasadne i celowe.